

Jaarrekening/ jaarverslag 2020

waterschap
limburg

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN NL10NWAB0636750906
KvK 67682065

088-8890100
info@waterschaplimburg.nl
waterschaplimburg.nl

titel Jaarrekening / jaarverslag 2020
subtitel
datum 25 mei 2021
versie AB 7 juli 2021
status Vastgesteld
zaaknr. 2020-Z6706
documentnr. 2020-D117783

vrijgave Dit document is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Leeswijzer	6
1.2	Waterschap Limburg in kengetallen	9
2	Financiële samenvatting	10
2.1	Exploitatie	10
2.2	Investerings	12
2.3	Weerstandvermogen	13
2.4	In één oogopslag kerncijfers Waterschap Limburg	13
2.5	Resultaatsbestemming	14
	Deel I Jaarverslag	17
3	Programma's	18
3.1	Programma hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid	22
3.2	Programma zuiveren en waterketen	40
3.3	Programma waterkwaliteit	52
3.4	Programma klimaatadaptie regionaal systeem	60
3.5	Programma crisisbeheersing	92
3.6	Programma bestuur en organisatie	98
4	Overige paragrafen	110
4.1	Ontwikkelingen en uitgangspunten	110
4.2	Incidentele opbrengsten en kosten	111
4.3	Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen	112
4.4	Waterschapsbelastingen	112
4.5	Het weerstandsvermogen	114
4.6	De financiering	119
4.7	Verbonden partijen	123
4.8	Bedrijfsvoering	125
4.9	EMU-saldo	125
4.10	Topinkomens	126
5	Waterschapsbedrijf Limburg	127
6	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen	128
	Deel II Jaarrekening	129
7	Balans met toelichting	130
7.1	Balans	130
7.2	Indeling en waardering balansposten	131
7.3	Vaste activa	132
7.4	Vlottende activa	133
7.5	Vaste passiva	136
7.6	Vlottende passiva	146

7.7	Niet in de balans opgenomen verplichtingen	147
7.8	Gebeurtenissen na balansdatum	148
8	Kredietvoting en -verlening	149
9	Exploitatie naar kostendragers	156
10	Exploitatierekening naar kosten en opbrengsten	160
10.1	Toelichting op kosten	162
10.2	Toelichting op opbrengsten	167
10.3	Exploitatieresultaat	170
10.4	Topinkomens	170
11	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	172
12	Voorstellen	177
Deel III Bijlagen		181
BIJLAGE A	Vaste activa	182
BIJLAGE B	Reserves en voorzieningen	183
BIJLAGE C	Vaste schulden	184
BIJLAGE D	Personeelslasten	185
BIJLAGE E	Berekening van het rente omslagpercentage	186
BIJLAGE F	Kostenverdeelstaat	187
BIJLAGE G	Kostendragers, programma's, beleidsproducten incl. dekkingsmiddelen	188
BIJLAGE H	Treasury	189
BIJLAGE I	EMU-Saldo	190
BIJLAGE J	Investeringslijst	191
BIJLAGE K	Lijst van verbonden partijen	200

1 Inleiding

Waterschap Limburg zorgt in de provincie Limburg voor veilige dijken, droge voeten, voldoende en schoon water

Voor u ligt de Jaarrekening/jaarverslag 2020. In deze rapportage focussen we op de periode die achter ons ligt: het jaar 2020.

In China begon in december 2019 de uitbraak van het coronavirus. Medio februari 2020 was het virus in heel Europa (waaronder Nederland) doorgedrongen. Om het virus zo goed mogelijk in bedwang te houden zijn wereldwijd en ook in Nederland maatregelen getroffen. Dat zal niemand ontgaan zijn.

Het grootste deel van 2020 heeft ook Waterschap Limburg te maken gehad met het Coronavirus. Werken op kantoor werd ingeperkt, samenwerken met de omgeving werd anders en de uitvoering van onze werkzaamheden buiten liep vertraging op of moest aangepast worden.

Gebleken is dat we als samenleving en ook als waterschap flexibel en creatief zijn. Zo kreeg digitaal vergaderen bijvoorbeeld een enorme boost.

Of en hoe Corona financieel iets voor ons betekent, leest u in de nu voorliggende Jaarrekening/jaarverslag 2020 van Waterschap Limburg.

Het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg

1.1 Leeswijzer

1.1.1 Jaarrekening/jaarverslag 2020

Hierbij bieden wij u het document 'Jaarverslag/jaarrekening 2020' aan. Het vierde jaarverslag/jaarrekening van Waterschap Limburg, waarin verantwoording wordt afgelegd over de opgaven waarvoor het waterschap in het verslagjaar is geplaatst.

In deze jaarverslaglegging kunt u lezen hoe wij invulling hebben gegeven aan de voornemens in het verslagjaar. Naast de samenvatting en de leeswijzer, bestaat de jaarverslaglegging uit drie onderdelen, te weten:

- **Deel I: Het Jaarverslag**
 - Programma(verantwoording)
 - De overige paragrafen
 - Waterschapsbedrijf Limburg (WBL)
 - Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
- **Deel II: De jaarrekening**
 - Balans met toelichting
 - Kredietvoting en -verlening
 - Kostentoerekening / kostendragers / dekkingsmiddelen
 - Exploitatierekening naar kosten en opbrengsten
 - Controleverklaring
 - Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening inclusief bestemming van het resultaat
- **Deel III: De bijlagen**

Jaarverslag

Het jaarverslag begint met een financiële verantwoording van de uitvoering van het programmaplan bestaande uit de netto kosten per programma.

In de programmaverantwoording gaan we in op drie vragen:

1. Wat hebben we bereikt?

Onder 'wat hebben we bereikt' wordt verantwoording afgelegd over de wijze waarop in het verslagjaar de gestelde doelen zijn gerealiseerd.

2. Wat hebben we gedaan?

De teksten 'wat hebben we gedaan' vermelden wat we gedaan hebben om datgene te bereiken wat we bereikt hebben. Voor zover kwantificeerbaar wordt een en ander door middel van kengetallen nader toegelicht.

We geven per bullet aan wat de stand van zaken is. We gebruiken daarvoor gekleurde waterdruppels, die de volgende betekenis hebben:

geen wezenlijke afwijkingen, gerealiseerd conform begroting
hierop wordt een toelichting gegeven, indien relevant
wezenlijke afwijking, niet gerealiseerd conform begroting
hierop wordt een toelichting gegeven

3. Wat heeft het gekost?

In dit onderdeel wordt de financiële realisatie in het verslagjaar gecompriëerd weergegeven en wordt de afwijking ten opzichte van de gewijzigde begroting gepresenteerd.

Daarnaast zijn in het jaarverslag de overige verplichte paragrafen volgens de Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de ontwikkelingen gedurende het verslagjaar, de incidentele kosten en opbrengsten en de onttrekkingen aan de overige bestemmingsreserves en voorzieningen. Ook wordt aandacht besteed aan de waterschapsbelastingen, het weerstandsvermogen en de financiering. Verder worden de (eventuele) verbonden partijen toegelicht en komt de bedrijfsvoering aan de orde. Tot slot wordt het EMU saldo nog in beeld gebracht en aandacht besteed aan de topinkomens zoals voorgeschreven in de Wet Normering Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Jaarrekening

De jaarrekening vormt de basis voor de controleverklaring en is door de accountant onderzocht op getrouwheid en rechtmatigheid. De jaarrekening betreft het cijfermatige deel van de programmarekening en is opgesteld in overeenstemming met de landelijke beleid- en beheerproducten (BBP) structuur. De BBP-opzet bestaat onder meer uit een systematiek van doorberekening van overheadkosten.

Ook maken de controleverklaring en het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening inclusief de bestemming van het rekeningresultaat deel uit van de jaarrekening.

Verder omvat de jaarrekening de balans. Hoofdstuk 7 geeft de balanspositie van het waterschap per 31 december 2020 weer, met een nadere uiteenzetting per afzonderlijke balanspost.

In de jaarrekening wordt ook ingegaan op de financiële realisatie van de programma's. Het zwaartepunt van de beleidsmatige aspecten is opgenomen in het jaarverslag, terwijl de presentatie op de financiële aspecten een plek krijgt in de jaarrekening.

Tot slot wordt nog ingegaan op de kostendragers (lees taken) en kosten en opbrengsten en wordt bij laatstgenoemd onderdeel een korte analyse gegeven van de gewijzigde begroting 2020 versus realisatie.

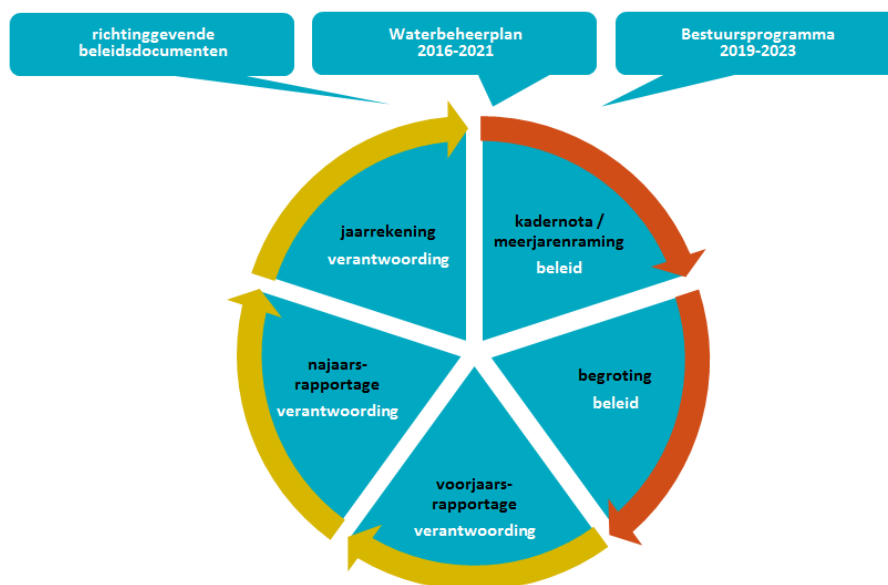
Bijlagen

In deel III zijn de bijlagen en het investeringsoverzicht inclusief de af te sluiten projecten opgenomen. In het investeringsoverzicht wordt de realisatie versus de raming van de investeringsprojecten weergegeven. Daarnaast wordt aangegeven welke projecten zijn afgerond en financieel worden afgesloten. In bijlagen vindt u onder andere ook de staat van vaste activa, reserves en voorzieningen, vaste schulden en personeelslasten.

Achtergrondinformatie: P&C-cyclus

In de P&C-cyclus wordt op een systematische manier inhoud gegeven aan het proces van richting geven en het op koers houden van de organisatie. Via deze documenten geven we als bestuur vorm aan de opgaven en bewaken we de voortgang.

De planning & control cyclus ziet er als volgt uit:

Kadernota / Meerjarenraming

De 'Kadernota' geeft invulling aan de realisatie van het Bestuursprogramma en het Waterbeheerplan. We bepalen de kaders voor de komende begroting. Tegelijkertijd kijken we met de Meerjarenraming (financieel) zes jaar vooruit.

Begroting

De 'Begroting' is een vertaling van de 'Kadernota / Meerjarenraming' naar concrete activiteiten, prestaties en middeleninzet voor het komende jaar. Met de vaststelling van de 'Begroting' autoriseert het algemeen bestuur het dagelijks bestuur tot het maken van de kosten die noodzakelijk zijn om de voorgenomen activiteiten te kunnen realiseren.

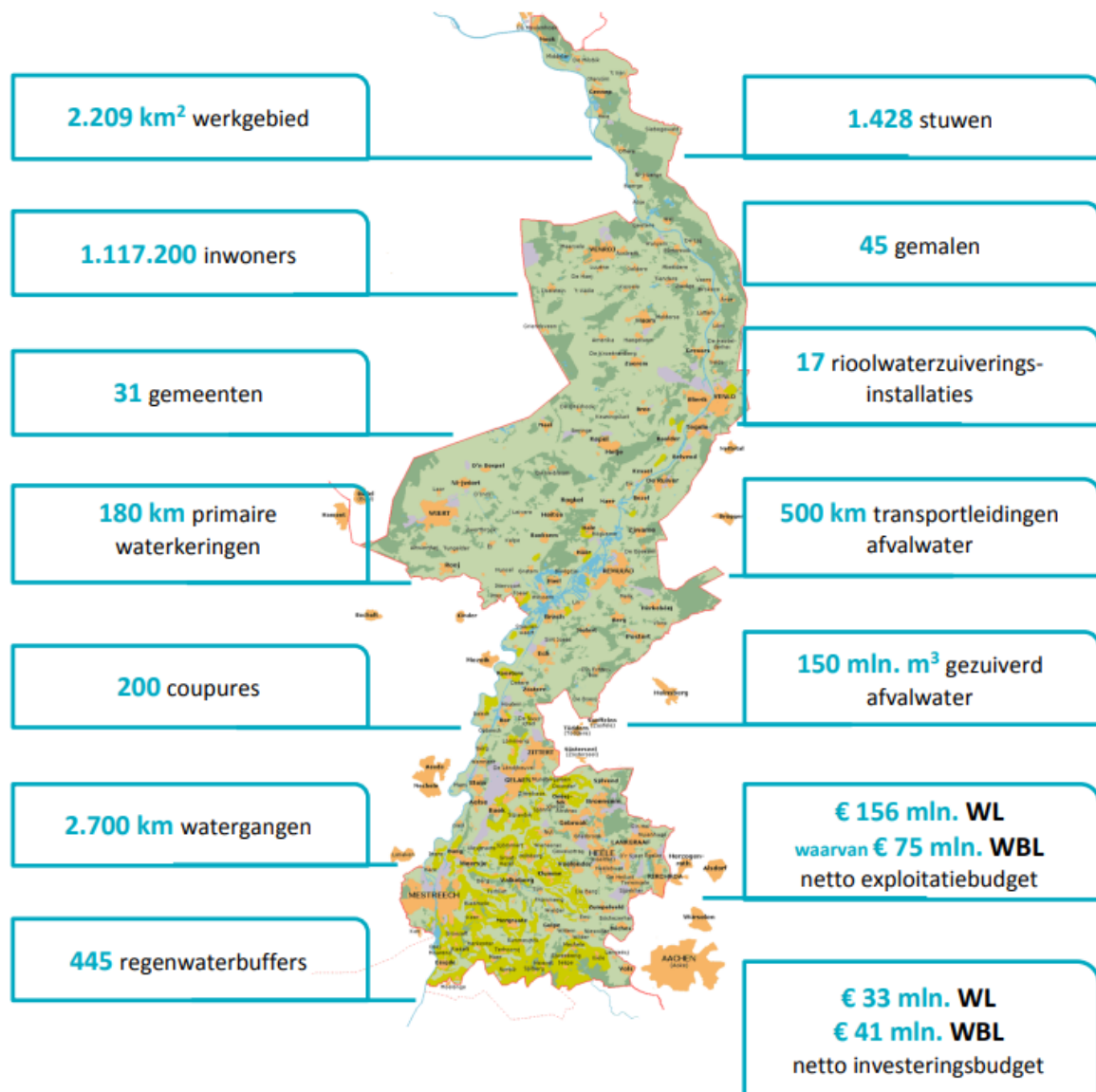
Voorjaarsrapportage / Najaarsrapportage

Tussentijdse verantwoording over het gevoerde beleid en beheer en voorstellen tot bijsturen doen we via de 'Voorjaarsrapportage' en 'Najaarsrapportage'. De 'Voorjaarsrapportage' beslaat de periode januari tot en met april. De 'Najaarsrapportage' beslaat de periode januari tot en met augustus.

Jaarrekening/-verslag

De 'Jaarrekening/-verslag' vormt het document waarmee na afloop van een jaar verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde beleid en beheer. Dit document bestaat uit het 'Jaarverslag' (de inhoudelijke verantwoording) en de 'Jaarrekening' (de financiële verantwoording).

1.2 Waterschap Limburg in kengetallen

2 Financiële samenvatting

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen het resultaat van de exploitatie op programma- en kostensoortenniveau gepresenteerd evenals de investeringen. Verder wordt een korte toelichting op beide onderdelen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 gegeven en wordt een overzicht gepresenteerd met de belangrijkste cijfers van ons waterschap.

2.1 Exploitatie

Exploitatie op programmaniveau

De netto kosten per programma over het verslagjaar kunnen als volgt worden weergegeven.

Programmatotaal	Gewijzigde begroting	Realisatie
Hoogwaterbescherming Maas: Waterveiligheid	11.330.021	9.852.907
Zuiveren en waterketen	71.888.029	71.747.272
Waterkwaliteit	2.133.000	2.804.738
Klimaatadaptatie regionaal systeem	53.950.361	47.782.364
Crisisbeheersing	2.436.900	2.789.795
Bestuur en Organisatie	13.825.684	15.457.220
Programmatotaal	155.563.995	150.434.296
Onvoorzien WL	-825.105	-
Onvoorzien WBL	304.100	304.097
Duurzaamheid en innovatie	598.310	-
Intensivering watersysteemtaak	400.000	-
Resultaat WBL 2019	1.761.000	1.761.316
Resultaat BsGW 2020	-	174.644
Goodwill toetreders BsGW	-/- 341.800	341.747
Dividend Nederlandse Waterschapsbank NV	-/- 914.000	2.514.060
Totaal Netto kosten	156.546.500	149.818.546
Opbrengst waterschapsbelastingen incl kwijtschelding en oninbaarheid	154.765.800	155.951.336
Exploitatieresultaat	-1.780.700	6.132.790

Voor een nadere toelichting op de programmakosten wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

Exploitatie op kostensoortenniveau

In de jaarrekening worden de verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 op kostensoortenniveau verklaard. Het exploitatieresultaat kan volgens de kostensoortenindeling als volgt worden weergegeven.

Kosten / Opbrengsten	Gewijzigde begroting	Realisatie
Kosten	161.997.703	157.485.050
Opbrengsten	160.217.003	163.617.840
Exploitatieresultaat	-1.780.700	6.132.790

Voor een nadere toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar hoofdstuk 10.

Kosten en opbrengsten 2020, realisatie versus gewijzigde begroting.

De kosten zijn met € 4.513.000 afgenomen (2,8%) en de opbrengsten met € 3.401.000 toegenomen (2,1%), ten opzichte van de gewijzigde begroting en afgerond op duizendtallen.

Rente en afschrijvingen zijn door de afname van de afschrijving als gevolg van een lager investeringsniveau gedaald. De externe rentekosten zijn afgenomen door de lagere renteniveaus op de kapitaalmarkt voor de langlopende financiering.

Personeelslasten zijn lager door vacatures die later in het jaar zijn ingevuld, de aankoop van IKB verlof, minder gebruik is gemaakt van wachtgeldverplichtingen en inhuur en de kosten organisatieontwikkeling door corona lager zijn uitgevallen.

Goederen en diensten van derden zijn afgenomen als gevolg van de lagere kosten voor het onderhoud derden en de overige gebruiks- en verbruiksgoederen als gevolg van corona.

Bijdrage aan derden zijn afgenomen doordat geen gebruik is gemaakt van de stimuleringsmaatregelen in de landbouw in het kader van de klimaatadaptie en van de bijdrage participatieve overheid. Verder zijn de kosten die gemoeid zijn met de samenwerking in de waterketen afgenomen.

De toename van de **toevoegingen aan de voorzieningen** is het gevolg van de niet geraamde toevoeging aan de 'voorziening pensioen- en uitkeringsverplichtingen' en de 'voorziening resultaat BsGW 2020'.

De post **onvoorzien** en de stelposten zijn administratieve begrotings(stel)posten waarop feitelijke realisatie niet plaatsvindt.

Financiële baten zijn toegenomen door de hogere opbrengst rentebaten als gevolg van de financiering middels kasgeldleningen tegen een negatieve rente en de hogere dividenduitkering van de NWB-bank.

Personele baten zijn toegenomen door de vergoeding door uitkeringsinstanties en voor de uitleen van personeel.

Goederen en diensten aan derden zijn toegenomen als gevolg van de verkoop van buitengebruik gesteld materieel en de pacht opbrengsten.

Bijdragen van derden is toegenomen als gevolg van hoger aandeel in partnercontract van de provincie en door een afkoopsom voor het drainagesysteem Bunde.

De **Waterschapsbelastingen** zijn als gevolg van een hogere belastingopbrengst over de jaren 2016-2020 en een afname van de kwijtschelding en oninbaar van de oude belastingjaren toegenomen.

De **interne verrekeningen** zijn door de vrijval van de voorziening Persoonsgebonden Basisbudget en de vrijval van de onderhoudsvoorziening kantoorpand Blerick en loods Nederweert toegenomen. Daarnaast zijn minder uren aan projecten besteed dan geraamd.

Voor een uitgebreidere toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar hoofdstuk 10.

2.2 Investerings

Het investeringsvolume, met uitzondering van bedrijfsvoering, die betrekking hebben op het watersysteem zijn gebaseerd op het Waterbeheersplan 2016-2021, de inspanningsverplichtingen zoals opgenomen in de Europese Kaderrichtlijn Water, Waterbeleid 21^e eeuw (WB21), het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), de Vierde Nota Waterhuishouding (NW4), het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) en de voorbereiding op de 4^e toetsingsronde van de primaire waterkeringen.

Weergave van de netto investeringsuitgaven in 2020 per programma:

Programma	Gewijzigde begroting	Realisatie
Hoogwaterbescherming Maas: Waterveiligheid	14.424.000	13.354.244
Waterkwaliteit	104.000	51.746
Klimaatadaptatie regionaal systeem	17.468.000	12.455.274
Crisisbeheersing	238.000	132.802
Bestuur en organisatie	-1.311.000	-1.767.490
Totaal netto investeringsuitgaven	30.923.000	24.226.577

In de primitieve begroting werd uitgegaan van netto investeringsuitgaven van € 33.192.000. Gedurende het verslagjaar waren de inzichten in de investeringen zodanig dat de totale netto investeringsuitgaven via de voor- en najaarsrapportage neerwaarts zijn bijgesteld tot afgerond € 30.923.000.

Netto investeringsuitgaven 2020, realisatie versus gewijzigde begroting.

Ten opzichte van deze bijstelling zijn de netto investeringsuitgaven uiteindelijk uitgekomen op € 24.226.577. De afwijking van de netto investeringsuitgaven, totaal € 6.696.423, wordt per programma onderstaand kort toegelicht:

- **Hoogwaterbescherming Maas: Waterveiligheid (7% lager).**
De uitgaven zijn lager omdat de verkenning, planuitwerking en uitvoering van diverse trajecten zijn vertraagd. De inkomsten zijn gebaseerd op de hoogte van de uitgaven. Omdat de uitgaven lager zijn, dalen de inkomsten dienovereenkomstig.
- **Waterkwaliteit (50% lager).**
De uitgaven zijn achter gebleven als gevolg van andere prioritaire ontwikkelingen, zoals stikstof en beschermde soorten.
- **Klimaatadaptatie regionaal systeem (29% lager)**
Enerzijds zijn de uitgaven lager dan verwacht, anderzijds zijn de inkomst hoger dan verwacht, waardoor het verschil in de netto investeringsuitgaven wordt versterkt. (uitgaven -/- € 2.020.000 minus inkomsten + € 2.993.000 resulteert in een netto afwijking van -/- € 5.013.000).
De projecten betreffende de verdrogingsbestrijding en wateroverlast hebben vertraging opgelopen. Een niet voor 2020 geprognoseerde Rijksbijdrage en gemeentelijke bijdragen hebben ertoe geleid dat de inkomsten zijn gestegen.

- Crisisbeheersing (44% lager).
De uitgaven zijn voor 55% gerealiseerd. De afwijking is vooral het gevolg van het feit dat de start van het project voor de wettelijke beoordeling is doorgeschoven naar 2021.
- Bestuur en organisatie (35% lager).
De lagere uitgaven worden vooral veroorzaakt doordat een aanbestedingsprocedure voor de aanpassing aan het bedrijfspand in Horst is vertraagd. Evenals de verduurzaming van de technische installaties van het bedrijfsgebouw in Sittard.

Voor een uitgebreide toelichting op de netto investeringsuitgaven per programma wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

2.3 Weerstandsvermogen

In 2020 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een nieuw risicomanagementsysteem. Het streven is om eind 2022 een volwaardig risicomanagementsysteem te bereiken. Het Algemeen Bestuur heeft op 25 november 2020 bij de vaststelling van de nota 'weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit' besloten om de beschikbare weerstandscapaciteit op € 4.375.000 vast te stellen en een weerstandsvermogen met een ratio van 1.0 te opteren. Daarnaast is in het voorstel aangegeven dat het beoefenen van risicomanagement redelijk nieuw is voor Waterschap Limburg. Door corona en de daarbij horende onzekerheden is niet gekozen voor een vrijval in het boekjaar 2020.

De stand van de 'algemene reserve watersysteembeheer en zuiveringsbeheer' ultimo 2020 van Waterschap Limburg wordt met inachtneming van het voorgaande gehandhaafd op € 8.151.130. Deze stand wordt vooralsnog voldoende geacht om risico's op te kunnen vangen.

Het weerstandsvermogen bedraagt 5,2% van de exploitatiekosten 2020 en 2,4% van het balanstotaal (€ 338,1 miljoen).

2.4 In één oogopslag kerncijfers Waterschap Limburg

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste kerncijfers weergegeven waardoor in één oogopslag inzicht wordt verkregen in de financiële positie van het waterschap.

Onderdeel	Jaarrekening	
	2019 WL	2020 WL
1 Exploitatiesaldo	-442.882	6.132.790
2 a. Exploitatie kosten	145.876.785	157.485.050
b. Exploitatie opbrengsten	145.433.903	163.617.840
3 Afschrijvingen	14.004.256	14.799.125
4 Aflossingen langlopende geldleningen	8.876.822	10.376.822
5 Verhouding afschrijving / aflossing	1,58	1,43
6 Personeelskosten (excl bestuur)	24.878.688	28.356.197
7 Aantal fte's	312,11	343,78
8 Personeelskosten per fte	79.700	82.500
9 Bruto investeringen	65.347.572	59.293.722
10 Boekwaarde vaste activa	239.876.915	249.404.764
11 Eigen vermogen	34.127.916	33.685.033
12 Voorzieningen	8.243.462	9.233.014
13 Langlopende geldleningen	175.583.348	195.206.526
14 Opbrengst waterschapslasten (netto)	139.728.162	155.951.335
15 Aantal ingezetenen (huishoudens)	495.000	496.500
16 Tarief ingezetenen per woonruimte	55,01	63,50
17 WOZ-waarde gebouwd (x € 1.000)	127.225.000	138.200.000
18 Tarief gebouwd (percentage van WOZ-waarde)	0,0249%	0,0265%
19 Aantal belastinghectaren ongebouwd	119.737	118.237
20 Tarief ongebouwd per hectare	41,67	51,02
21 Aantal belastinghectaren natuur	46.939	46.939
22 Tarief natuur per hectare	3,52	4,01
23 Aantal vervuilingseenheden	1.622.000	1.620.000
24 Zuiveringsheffing per ve	48,06	52,26

2.5 Resultaatsbestemming

Over het exploitatieresultaat 2020 moet een bestemmingsbesluit door het algemeen bestuur worden genomen om het verslagjaar 2020 Waterschap Limburg te kunnen sluiten.

Met in achtneming van wettelijke regels, genomen bestuursbesluiten tot inzet van bestemmingsreserves en het jaarverslag / jaarrekening 2020, stellen wij voor als volgt te gaan besluiten.

Omschrijving	Bestemming resultaat 2020
<i>Verrekening met egalisereserves</i>	
- tariefseglisatie watersysteemheffing	7.506.232
- tariefseglisatie zuiveringsheffing	-1.980.098
<i>Verrekening met bestemmingsreserves</i>	
- bestemmingreserve calamiteiten watersysteembeheer	-444.565
- bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater	-386.135
- bestemmingsreserve assetmanagement watersysteem	-422.152
- bestemmingsreserve lectoraat bodem	-44.024
- bestemmingsreserve advisering nieuwe onderhoudscontracten	-55.985
- bestemmingsreserve meten met nitraatstrips	-900
- bestemmingsreserve Lives	-75.263
- bestemmingsreserve stimuleringsregeling maatregelen in de landbouw ihkv klimaatadaptie	200.000
- bestemmingsreserve organisatieontwikkeling	387.100
- bestemmingsreserve persoonlijk opleidingsbudget	55.000
- bestemmingsreserve onderhoudscontracten	1.393.580
Totaal bestemming resultaat 2020	6.132.790

De bestemmingsreserves waarin na verrekening niets meer resteert, worden opgeheven.

Deel I Jaarverslag

2020

waterschap
limburg

3 Programma's

Jaarverslag naar programma's

In de 'Programmabegroting 2020' gaven wij per programma weer waar ons waterschap inhoudelijk voor staat en welke producten en projecten wij in 2020 gingen leveren.

In lijn met het 'Bestuursprogramma 2019-2023' bestaat de Programmabegroting uit de hoofdstukken:

- Hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid
- Zuiveren en waterketen
- Waterkwaliteit
- Klimaatadaptatie regionaal systeem
- Crisisbeheersing
- Bestuur en organisatie

De onderdelen 'Regionaal watersysteem' en 'Water in Balans' (uit dit Bestuursprogramma) zijn samengevoegd tot het onderdeel 'Klimaatadaptatie regionaal systeem'.

Verder zijn de onderdelen 'Modern werkgeverschap' en 'Financiën' samengevoegd tot één programma. Samen met een aantal andere nog niet toebedeelde verplichte onderdelen vormt dit het laatste programma 'Bestuur en organisatie'.

Financiële samenvatting

In de programmabegroting hebben we ook aangegeven wat de voorgenomen activiteiten mogen kosten. Per programma kijken we naar de kosten en opbrengsten voor het jaar 2020.

Het programma Bestuur en organisatie vervult een bijzondere functie. Dit programma bevat ook de activiteiten die erop gericht zijn de organisatie te ondersteunen bij de realisatie van de bestuurlijke doelstellingen. Hier worden de ondersteunende activiteiten verantwoord en uiteindelijk doorberekend naar de programma's. Alle kosten met betrekking tot huisvesting, informatiebeleid en automatisering juridische, facilitaire, financiële en personeelsaangelegenheden behoren tot het programma Bestuur en organisatie. Ook de salariskosten en de rente en afschrijvingen worden verantwoord binnen dit programma. Bovengenoemde kosten worden eenmaal per jaar doorberekend naar de programma's bij het opmaken van de jaarrekening.

Exploitatie

Programmatotaal	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Hoogwaterbescherming Maas: Waterveiligheid	11.576.400	11.330.021	9.852.907
Zuiveren en waterketen	71.962.400	71.888.029	71.747.272
Waterkwaliteit	2.103.000	2.133.000	2.804.738
Klimaatadaptatie regionaal systeem	53.356.300	53.950.361	47.782.364
Crisisbeheersing	2.301.900	2.436.900	2.789.795
Bestuur en Organisatie	14.251.600	13.825.684	15.457.220
Programmatotaal	155.551.600	155.563.995	150.434.296

Investeringsen

Programma	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Hoogwaterbescherming Maas: Waterveiligheid	15.557.000	14.424.000	13.354.244
Zuiveren en waterketen	-	-	-
Waterkwaliteit	200.000	104.000	51.746
Klimaatadaptatie regionaal systeem	16.230.099	17.468.000	12.455.274
Crisisbeheersing	275.000	238.000	132.802
Bestuuren organisatie	930.000	-1.311.000	-1.767.490
Totaal netto investeringsuitgaven	33.192.099	30.923.000	24.226.577

An aerial photograph of a Dutch landscape. A winding river flows through lush green fields. In the middle ground, a small bridge crosses the river. Several cows are grazing in the fields. In the background, there are more trees and a few buildings under a blue sky with scattered white clouds.

Hoogwater- bescherming Maas: waterveiligheid

waterschap
limburg

3.1 Programma hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid

Wat hebben we bereikt?

Begroting 2020

We willen bereiken dat:

- onze inwoners goed beschermd zijn tegen overstromingsgevaar van de Maas;
- de werking van onze dijken geborgd is op het moment dat het er echt toe doet;
- alle dijken die niet voldoen aan de nieuwe normering zijn versterkt voor 2050;
- daar waar mogelijk dijkversterking gepaard gaat met het toevoegen van ruimtelijke of economische kwaliteiten.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Er is volop gewerkt aan het opstellen van de Wettelijke Beoordeling van diverse dijktrajecten, waarmee het veiligheidsbeeld voor Limburg steeds completer is. Een deel van deze trajecten wordt op basis van de score aangemeld bij het landelijke HWBP. Daarnaast leidt de beoordeling tot goed ontsloten kennis die gebruikt wordt voor het uitoefenen van de zorgplicht en bijvoorbeeld een hoogwaterinformatie omgeving die ten tijde van crisis meer inzicht geeft in hoe inundatie kan verlopen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid en kaders

Begroting 2020

- De oplevering van de evaluatie en herziening van het Beheerplan waterkeringen staat gepland voor 2022.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Hiermee wordt gestart in 2021.

Begroting 2020

- Op onderdelen worden de beleidskaders in 2020 nader uitgewerkt, daar waar door ontwikkelingen in het landelijke beleid en instrumentarium een behoefte aan kaders ontstaat, bijvoorbeeld op het gebied van hoge gronden.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Daar waar een beleidsbehoefte geconstateerd wordt, wordt dit actief opgepakt. Zo is in maart een afwegingskader voor het type waterkering vastgesteld en is een start gemaakt met de beleidsontwikkeling voor de hoge gronden.

Beheer waterkeringen

Begroting 2020

- Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger, beheerregister), om de staat van de waterkeringen zichtbaar te maken.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

We verwerken wijzigingen aan onze assets in de kernregistratie van statische geografische kenmerken. Hiervoor is het van belang dat de gerealiseerde wijzigingen worden gemeld bij het Dataloket. Voor assets die op de legger staan geldt dat termijnen verbonden zijn aan het verwerken van de wijzigingen. De melder van de wijzigingen dient daarom rekening te houden met de benodigde verwerkingstijd die verbonden is aan de omvang van de wijziging. Het Dataloket als ingang van 'De Gegevensfabriek' is een van de projectresultaten van project Data-to-Go waarmee we de verwerking van geografische kerngegevens optimaliseren. De afhankelijkheid van tijdige, correcte en volledige melding van wijzigingen is daarbij een continu aandachtspunt. Om dit te borgen blijven we in gesprek met de taakvelden van waaruit de meldingen komen.

Begroting 2020

- We geven invulling aan de wettelijke zorgplicht op het onderhoud en beheer van de primaire waterkeringen met de focus op veiligheid en biodiversiteit.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Afgelopen jaar is er op de vele fronten van de zorgplicht hard doorgewerkt. In november heeft er een digitale peer review plaats gevonden. Hierin is samen met Waterschap Aa en Maas, Waterschap Brabantse Delta en RWS Zuid-Nederland ingezoomd op de processen inspecteren en onderhouden. De aanbevelingen die hieruit zijn gekomen worden door de proceseigenaren opgepakt en doorgevoerd binnen de processen.

Verder hebben andere zorgplicht processen zoals vergunningverlening, gegevens beheren, calamiteitenzorg nieuwe stappen gezet voor de doorontwikkeling van hun processen. Bij alle 7 processen is er veel aandacht voor onze zorgplicht, we blijven hier continu actief mee bezig om te leren, verbeteren en optimaliseren.

Begroting 2020

- We voeren de wettelijke beoordeling van onze primaire waterkeringen uit vóór 1 juli 2022, zodat de ILT ruimte heeft om de laatste rapporten te beoordelen vóór de peildatum 1 januari 2023, waarna de minister de resultaten in 2023 aanbiedt aan de Eerste en Tweede Kamer.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De werkzaamheden betreffende de wettelijke beoordelingen (WBI) in Limburg verlopen volgens planning. De pilot toepassen Voorlopig Oordeel is succesvol afgerond. Hiermee is tijd bespaard en doelmatig gewerkt. Door toepassing van het Voorlopig Oordeel hebben enkele verschuivingen plaatsgevonden in de volgorde van de beoordeling en blijft de totale planning op schema en binnen begroting. Waar mogelijk wordt kennis gedeeld met andere waterschappen.

Naar verwachting zijn op 1 juli 2022 de laatste beoordelingsrapporten gereed voor beoordeling door ILT, zodat deze uiterlijk 31 december 2022 bestuurlijk kunnen worden vastgesteld.

Onderhoud waterkeringen

Begroting 2020

- We houden het waterkerend vermogen van onze waterkeringen in stand.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De oevererosie in Borgharen en Geulle aan de Maas is in december 2020 hersteld. De kosten onderhoud waterkering zijn achter gebleven op de raming.

In 2021 gaan we van start met de NEN-2767 inspecties. In het 2^e kwartaal van 2021 zal meer info bekend zijn over de daaraan verbonden kosten.

Ook wordt in het 2^e kwartaal van 2021 een evaluatie van de onderhoudsvoorziening uitgevoerd en gaan we een doorkijk maken naar de jaren 2022-2026. Indien nodig wordt de raming bijgesteld.

De monitoring van de kwaliteit van de grasmat ligt bij de onderhoudsaannemer en deze rapporteert hierover aan het waterschap.

Kadernota 2020

Voortrollend programma waterkeringen

Begroting 2020

- We gaan verder met het in beeld brengen van de toekomstige hoogwateropgave en melden de 10 eerste urgente projecten aan. Dit is de eerste stap om toegang te krijgen tot de landelijke financiering (HWBP). De middelen om de toekomstige dijkversterking te realiseren zijn in komende jaren zeer beperkt, wetende dat het programma tot 2028 reeds is ingevuld op landelijk niveau.
Deze toekomstige versterkingen doorlopen de reguliere prioritering binnen het HWBP. We hebben ook de ambitie om in 2024 de volgende ronde verkenningen te starten.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De wettelijke beoordeling geeft een beeld van de status van de waterkering ten opzichte van de wettelijke norm en daarmee een beeld van de opgave tot 2050. Een eerste analyse geeft aan dat circa 43 km momenteel niet aan de norm voldoet en als urgent moet worden beschouwd. Daarnaast is dit voor circa 18 km nog onzeker en afhankelijk van het beoordelingsresultaat. Projecten die niet voldoen aan de norm kunnen worden aangemeld bij het HWBP en via een Ingangstoets worden toegelaten. Ook zijn er trajecten die onderdeel vormen van een MIRT/IRM programma (o.a. zuidelijk Maasdal/Maastricht) of waar een koppeling met lokale ontwikkeling mogelijk is.

De ingangstoets voor het dijktraject Roermond/Roerdelta is succesvol afgerond. Het traject is opgenomen in de HWBP programmering. Samen met de gemeente Roermond wordt verder gewerkt aan het uitwerken van een integraal plan voor de hoogwaterveiligheid en de ruimtelijke kaders.

Met de gemeente Venlo is overleg gestart over de aanpak van waterveiligheid in combinatie met de ruimtelijke ontwikkelingen voor de zogenaamde loswal/het Bat. In het IRM overleg zijn nadere afspraken gemaakt voor een deel van het zuidelijk Maasdal. Voor deze trajecten moet voor (mede)-financiering van de verbeteropgave van de waterkering nog een ingangstoets worden doorlopen.

Beheer waterkeringen

Begroting 2020

- We investeren op korte termijn stevig in kennis en kunde over ons veranderende areaal zodat we de rol van waterkerend waterschap kunnen gaan invullen. We brengen hiermee de basis op orde.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In 2020 en de eerste drie maanden van 2021 is 1 fte aan adviseur vergunningverlening waterkeringen op ZZP basis ingehuurd. Verder is op 1 februari 2021 een nieuwe vakspecialist vergunningverlening waterkeringen (1 fte) gestart en 1 maart start een tweede vakspecialist vergunningverlening watersysteem (0,5 fte). HRM is volop bezig om de resterende vacature van adviseur vergunningverlening Waterkeringen bij verschillende externe partijen uit te zetten.

Projecten / programma's

Veiligheidstoetsing waterkeringen

Begroting 2020

- Alle primaire waterkeringen zijn voor 2023 beoordeeld.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De werkzaamheden betreffende de wettelijke beoordelingen (WBI) in Limburg verlopen volgens planning. Naar verwachting zijn op 1 juli 2022 de laatste beoordelingsrapporten gereed voor beoordeling door ILT, zodat deze uiterlijk 31 december 2022 bestuurlijk kunnen worden vastgesteld.

Deltaprogramma Maas

Begroting 2020

- De Stuurgroep Deltaprogramma Maas werkt langs twee sporen aan de veiligheidsopgave voor de Maas: de uitwerking van een maatregelenpakket voor de korte termijn en van een adaptieve strategie voor de lange termijn. Gekeken wordt of rivier verruimende maatregelen mogelijk en financieerbaar zijn vanuit de middelen van Deltaprogramma en met cofinanciering uit de regio. WL is trekker van enkele maatregelen uit het regionaal voorstel Maas 2016, de systeemherstelmaatregelen binnen het HWBP, en de Lob van Gennep. Ook in de andere projecten zoals Zuidelijk Maasdal Maastricht heeft WL een duidelijk belang.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De Stuurgroep Deltaprogramma Maas (SDM) bestaat uit bestuurders van de betrokken provincies, waterschappen, vertegenwoordigers van de Maasgemeenten, Rijkswaterstaat Zuid-Nederland en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in het rivierbed van de Maas. De Stuurgroep Delta Maas (SDM) organiseert binnen het overstromingsgebied van de Maas het samenspel van rivierverruiming en dijkverbetering en draagt zorg voor een goede afstemming tussen alle betrokken partijen. Hierbij is aandacht voor zowel de korte termijn opgave en projecten, als de (middel)lange termijn opgave.

Door onder andere de (nationale) wens tot meer integraliteit is het taakveld van de SDM in beweging. Integraal RivierManagement (IRM), MeerLaagsVeiligheid (MLV), klimaatontwikkeling en andere ontwikkelingen hebben impact op de waterveiligheidsopgave (dijkhoogte en -sterkte) van Waterschap Limburg. Daarnaast speelt ook onder meer in de betrokkenheid van de Stuurgroep Delta Maas bij de nationale evaluatie van de nieuwe normen voor waterveiligheid in 2023 (o.a. de Bestuursopdracht provincie Limburg).

Door het Deltaprogramma Maas (DPM) wordt tevens de regionale samenwerking, inbreng en aanbod voor het Bestuurlijk Overleg-Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO-MIRT) gecoördineerd.

In 2020 is hier door een pilot gestart voor het 'Zuidelijk Maasdal' met de Gemeente Maastricht als trekker. Het waterschap is in de Stuurgroep 'Zuidelijk Maasdal' vertegenwoordigd. In 2020 is ter voorbereiding hiervan een onderzoeksrapportage, zoals opgesteld in onderlinge samenwerking en in de SDM vastgesteld. Daarnaast is een nieuwe IRM pilot door de regio, via de SDM, voorgedragen voor de 'Dam Lateraal kanaal'. De Gemeente Roermond is de trekker. De minister van V&W heeft met beide projecten ingestemd.

Overige onderwerpen in de SDM in 2020:

- In het kader van de evaluatie van de normering en de bestuursopdracht heeft het Expertisenetwerk Waterveiligheid (ENW) inmiddels een advies aan de Deltacommissaris geleverd. Dit proces loopt door in 2021.
- Voor Integraal RivierManagement (IRM) is door het rijk de studie naar afvoer en bodem verder uitgewerkt en vrijwel afgerond.
- Het eindconcept voor de visie 'Beeld Op de Rivier' is opgesteld. Potentiële plannen en maatregelen zijn verder geïnventariseerd en verbeeld.
- Met betrekking tot het opheffen van de winterbedstatus binnendijs in de Maasvallei is inmiddels overeenstemming bereikt met de minister en de kamer is geïnformeerd over de afspraken.
- Een brede werkgroep met daarin vertegenwoordigers van WL en de betrokken gemeenten heeft in 2020 intensief gewerkt aan het kader voor de beperkte gebiedsontwikkelruimte achter de primaire waterkeringen bij de retentiesysteemmaatregelen. In 2021 wordt hierin een definitief besluit verwacht.
- De transformatie van de SDM en onderliggende gremia als gevolg van de hierboven geschetste ontwikkelingen gaan onverkort door.

Begroting 2020

- De verbreding van de landelijk hoogwaterveiligheidsopgave met andere thema's zoals bevaarbaarheid, natuur en zoetwatervoorziening, biedt nieuwe kansen voor de uitwerking van integrale gebiedsuitwerkingen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020**Integraal Rivier Management**

Binnen Integraal Riviermanagement (IRM) werken regionale overheden en het Rijk vanuit één gezamenlijke visie samen aan een veilig, bevaarbaar, vitaal en aantrekkelijk Maas- en Rijngebied. Duurzaam te beheren en voorbereid op de toekomst. Dat gebeurt met inbreng van maatschappelijke organisaties en andere belangengroeperingen en kennisinstellingen.

We hebben in het rivierengebied te maken met veel opgaven. Opgaven als waterveiligheid, bevaarbaarheid, zoetwaterbeschikbaarheid, waterkwaliteit, natuur en de zorg voor een leefomgeving die aantrekkelijk is om in te wonen, werken en recreëren. Deze opgaven kunnen niet los van elkaar worden gezien en bovendien is er geen ruimte om alles te realiseren.

Duidelijk is dat een sectorale aanpak niet langer werkt. Alleen door de rivier weer als één systeem te zien, opgaven samen te brengen en in samenhang te beoordelen en te realiseren vanuit één gezamenlijke visie kunnen we de Maas en Rijn veilig, vitaal, bevaarbaar en aantrekkelijk houden. We moeten keuzes maken waarbij we ons inzetten op meervoudig gebruik. Passend bij de karakteristieken van het gebied. Dit vraagt een integrale aanpak.

Deze integrale werkwijze geeft nieuwe raakvlakken vanuit de geformuleerde opgave naar lopende en toekomstige dijkversterkingsopgaven van Waterschap Limburg.

Binnen het thema natuur is onder meer aandacht voor de Kader Richtlijn Water (KRW) opgave van het waterschap binnen de scope van IRM.

In 2020 zijn alle ontwikkelingen gebundeld in een richtinggevend visiedocument 'Beeld op de Rivieren', waaraan Waterschap Limburg haar inbreng heeft geleverd. Plannen en maatregelen (breder dan waterveiligheid) zijn via werkateliers in beeld gebracht. De ontwikkelingen naar een integraal programma onder de omgevingswet gaan in 2021 onverkort door in samenspraak tussen alle partijen. Door middel van pilots zal ervaring worden opgedaan met IRM.

Via het Bestuurlijk Overleg-Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO-MIRT) van november 2020 zijn voor de Maasvallei 2 IRM pilots van trekkers en financiering voorzien. Het betreft het 'Dam Lateraalkanaal' bij Roermond en de 'Zuidelijke Maasvallei' bij Maastricht.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Begroting 2020

- We voeren het hoogwaterbeschermingsprogramma onverkort uit, waarbij het motto geldt: 'ruimte voor de rivier waar het kan, dijken waar het moet!'

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Bij de uitvoering van het HWBP-programma van Waterschap Limburg was sprake van budgettaire spanning op tweetal subsidiebeschikkingen. Hierover is uw bestuur in de vergadering van 13 mei 2020 geïnformeerd.

Het betreft enerzijds extra kosten van de verkenning van systeemmaatregelen; op verzoek van de Minister zijn aanvullende onderzoeken uitgevoerd. Gesprekken over vergoeding van de meerkosten MIRT daarover zijn succesvol gevoerd met het Ministerie van I&W. Het ministerie deed in oktober een toezegging van € 2,9 miljoen aan extra middelen. De budgettaire spanning op de subsidiebeschikking 10 verkenningen is daarmee opgelost (vanuit de situatie met standlijn 31 december 2020).

Anderzijds betreft het meerkosten als gevolg van de bestuursopdracht, PAS, PFAS. Dit zijn voor WL exogene risico's. WL is hierover in contact getreden met de programmadirectie HWBP. WL zal eind 1ste kwartaal 2021 een claim neerleggen bij het HWBP om een vergoeding voor deze exogene risico's te krijgen. Het HWBP heeft bevestigd dat de nieuwe redeneerlijn uit de bestuursopdracht van toepassing is en dat WL op grond daarvan een subsidieverzoek kan indienen.

Begroting 2020

- Na afstemming met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat starten we de verkenning naar Venlo-Velden.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In het BO-MIRT van eind november 2020 zijn afspraken gemaakt over de scope en budgetten van een 'preverkenning Venlo Noord'. Die afspraken zijn onder meer dat:

- in dit gebied dijkversterking, het behoud van rivierbed (systeemmaatregel Venlo-Velden), waterstandsdeling (geulen), natuurontwikkeling, recreatie, ruimtelijke kwaliteit en gebiedsontwikkeling (Plan Hertogbroek + gebiedsontwikkeling Grubbenvorst-Lottum) kunnen samenkomen. De combinatie van de diverse maatregelen kan de hoogwaterveiligheidsopgave in de bebouwde kern van Venlo betekenisvol verlagen. Aandachtspunt bij een eventuele combinatie van maatregelen is de beheersbaarheid en de voortgang.
- Leervraag IRM:
 - door herstel van de interbestuurlijke samenwerking de aanwezige synergiekansen in dit riviertraject helder krijgen en alsnog winst voor rivier en omgeving bereiken
 - met meer partijen samenwerken dan de overheden alleen en kansen benutten voor impulsen voor dorpen in de directe omgeving van de rivier.
- Rijk en regionale partijen besluiten om een zogenaamde fase 0 (tussen onderzoek en verkenning) te bekijken welke alternatieven kansrijk zijn. Hiervoor wordt voor het riviervak Venlo-Arcen de integrale rivierkundige opgave voor beide oevers bepaald en worden kansrijke oplossingsrichtingen in beeld gebracht. Op basis van de resultaten van fase 0 wordt bepaald welke alternatieven kansrijk zijn om in een MIRT Verkenning nader te verkennen.
- Trekker van de fase 0 Waterschap Limburg is in nauwe samenwerking met Provincie Limburg, Gemeente Venlo, Gemeente Horst aan de Maas, RWS en IenW.

Begroting 2020

- We starten in 2020 met:
 - de verkenning naar 'Blerick Groot-Boller' en 'Venlo Velden',
 - de planuitwerkingen 'Arcen', 'Well', 'Thorn-Wessem' en 'Baarlo' en
 - de realisatie op de dijktrajecten 'Heel en Beesel'.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Verkenning Venlo-Velden

Zie bovenstaande tekst voor de actuele afspraken uit het BO-MIRT.

Verkenning Blerick Groot-Boller

Voor de haven in Groot-Boller werkte de Gemeente Venlo in 2020 aan de actualisatie van de havenvisie. Waterschap Limburg was nauw betrokken bij het opstellen van deze visie. De havenvisie is eind 2020 in de gemeenteraad in Venlo behandeld en vormt een belangrijk vertrekpunt voor de in 2021 te starten verkenning op het traject Blerick Groot-Boller.

Planuitwerking Arcen en Well

De minister van I&W heeft in het 4^e kwartaal van 2019 voor deze twee systeemmaatregelen besluiten genomen. Op 30 juni 2020 zijn de VKA's Arcen en Well door ons bestuur (DB) vastgesteld.

Als start van de planuitwerking is eerst een fase 0 gestart. Die fase 0 heeft tot doel om voor beide projecten een stabiele scope te realiseren, inclusief een passende aanpak voor de verdere planuitwerkingsfase. Dit leidt in het 2^e kwartaal van 2021 tot de beschikkingsaanvragen bij het landelijk HWBP en tot een nieuwe bestuursovereenkomst met ook lenW.

Planuitwerking Thorn-Wessem en Baarlo

In juni 2020 heeft de minister richting gekozen op het voorkeursalternatief (VKA) voor de systeemwerkingsmaatregel Thorn-Wessem. De mijlpaal 'vastgesteld VKA' verwachten we eind 1ste kwartaal van 2021. De verkenning Baarlo ronden we af in het 2e kwartaal van 2021. Voor beide projecten starten we in 2021 de planuitwerkingsfase.

Begroting 2020

- We ronden in 2020 de planuitwerkingen in 'Heel' en 'Beesel' af, voor het traject Kessel is in 2019 de bestemming gewijzigd en zetten we in 2020 de procedure voort om dit tracé uit de waterwet te halen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Planuitwerking Heel en Beesel

De definitieve Projectplannen Waterwet van Beesel en Heel zijn in het 4e kwartaal van 2019 vastgesteld door ons bestuur. Vervolgens zijn de goedkeuringsbesluiten van de Provincie Limburg op de projectplannen ontvangen en is de aanbesteding succesvol doorlopen. Eind 2020 is het voornemen tot gunning kenbaar gemaakt aan de aannemer en heeft WL de beschikking vanuit landelijk HWBP ontvangen voor de realisatiefase van deze beide dijkversterkingen. Daarmee is eind 2020 de planuitwerkingsfase voor de trajecten Heel en Beesel afgerond.

Kessel uit de Waterwet

Voor het dijktraject Kessel zijn zowel bestemmingsplan als leggerwijziging onherroepelijk. In de jaarlijkse brief van WL aan het ministerie is voorgesteld om dit tracé uit de Waterwet te halen.

Begroting 2020

- We ronden in 2021 de planuitwerkingen in 'Nieuw-Bergen', 'Belfeld', 'Willem Alexanderhaven Roermond', 'Buggenum' en 'Steyl-Maashoek' af.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Steyl-Maashoek, Willem Alexanderhaven C & Buggenum

Deze drie dijktrajecten zijn samen de 'Tranche 2' dijktrajecten. De planning van deze dijktrajecten is, als gevolg van vertraging in het verkrijgen van de HWBP-beschikking voor de planuitwerkingsfase, vertraagd. Het waterschap heeft eind 2019 een partiële beschikking gekregen. Na een intensief afstemmingsproces in het 2^e kwartaal van 2020 heeft de programmadirectie in oktober 2020 formeel ingestemd met de nieuwe beschikkingsaanvraag. De afronding van de planuitwerking voor deze drie projecten is voorzien in de 2^e helft van 2022/1ste helft 2023.

Nieuw Bergen en Belfeld

Als gevolg van de uitkomsten van de bestuursopdracht moet op deze dijktrajecten de kering opnieuw ontworpen worden. Dit leidt ertoe dat de ontwerptrajecten opnieuw doorlopen moeten worden. Werkzaamheden moeten daardoor nogmaals uitgevoerd worden, hetgeen resulteert in meerkosten en vertraging.

Het waterschap brengt die meerkosten als aanvullend beschikkingsverzoek in bij de programmadirectie (PD) van het landelijk HWBP. De afronding van de planuitwerking is voor Nieuw Bergen voorzien eind 2021/1ste kwartaal 2022, voor Belfeld medio 2022.

Begroting 2020

- We innoveren, realiseren kostenefficiënte oplossingen en vergroten het draagvlak voor waterveiligheid. We dragen onder meer actief bij aan de 'Projectoverstijgende Verkenning Kabels en Leidingen' en de 'Projectoverstijgende Verkenning Gebiedseigen Grond' van het landelijke HWBP en voeren pilots uit naar diverse technische innovaties.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

WL onderzoekt in samenwerking met de landelijke HWBP-programmaorganisatie de brede toepasbaarheid van innovaties. WL is tevens 'gastheer' voor de Projectoverstijgende Verkenning Dijkversterking Gebiedseigen Grond (POV-DGG). Deze POV-DGG richt zich op het onderzoek naar de mogelijkheden van het gebruik van gebiedseigen materiaal voor het versterken van dijken. De ambitie van de POV-DGG is bij te dragen aan reductie van: kosten (minder transport, goedkopere bouwstof), milieudruk (CO₂, NO_x) en druk op de omgeving (minder transportbeweging, minder overlast).

Inmiddels is fase 1 afgerond en is het Plan van Aanpak voor fase 2 opgesteld. Er zijn keuzes gemaakt om in de scope van fase 2 een focus op techniek aan te brengen: verbetermaatregelen om grond die afwijkt van standaard specificaties makkelijker toepasbaar te maken in dijkversterkingsprojecten.

Begroting 2020

- We zetten in 2020 de lopende MIRT/HWBP verkenning Lob van Gennep voort.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In november 2018 is in het BO-MIRT besloten tot verkenning van Lob van Gennep. Het project is een samenwerking van acht overheden (Rijk, provincies Limburg, Noord-Brabant en Gelderland, gemeenten Gennep en Mook en Middelaar en waterschappen Limburg en Aa en Maas) waarbij het waterschap namens deze overheden optreedt als trekker.

De verkenning verloopt volgens plan. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is in het eerste kwartaal van 2020 vastgesteld. In het 3^e kwartaal van 2020 is de Nota van Antwoord afgerond met daarin de reactie op ingebrachte zienswijzen op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Met de Nota van Antwoord wordt het aantal uit te werken en te onderzoeken alternatieven in de verdere verkenning definitief vastgesteld. Tevens wordt hiermee vastgelegd welke effecten in de milieueffectrapport onderzocht moeten worden.

De gebiedsparticipatie is in volle gang via onder meer werkateliers, omgevingswerkgroepen, keukentafelgesprekken, inloopspreekuren en brede informatieavonden.

De minister heeft 18 juni besloten de status rivierbed achter een dijk in de Limburgse Maasvallei op te heffen, zodra gestart wordt met de werkzaamheden om de dijk te laten voldoen aan de nieuwe wettelijke waterveiligheidsnorm. Hierdoor hoeven mensen geen vergunning meer bij RWS aan te vragen voor bouw of verbouw van hun pand.

Dit besluit van de minister is goed voor de gehele Limburgse Maasvallei en draagt tevens bij aan het draagvlak voor het project Lob van Genneep.

Programma Dijkversterkingen Maaswerken

Begroting 2020

- We houden onverminderd de werkwijze en focus vast in de uitvoering van het Programma Dijkversterkingen Maaswerken.
- In 2020 halen we de mijlpaal hoogwaterveilig voor het dijktraject 'Neer' conform bestuurlijke mijlpaal. Met de oplevering van het project Neer is de feitelijk opgave van het programma gerealiseerd en de waterveiligheid in Limburg verbeterd.
- We starten in 2020 met het dossier voor de decharge van het programma. In verband met de onderhoudsverplichting van de opdrachtnemer bij het project Neer vindt de financieel administratieve afronding van het programma eind 2021 plaats.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De werkwijze en focus hebben geresulteerd in een gerealiseerde uitgave binnen de begroting van 2020

Voor het eind van 2020 is de mijlpaal hoogwaterveilig voor het dijktraject Neer gehaald. Hiermee is de hoogwaterveiligheidsdoelstelling als bestuurlijke mijlpaal van het programma behaald.

In 2020 zijn twee dijktrajecten financieel administratief afgerond. De financieel administratieve afronding van de overige projecten volgen in 2021.

Kadernota 2020

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Begroting 2020

- WL investeert in het versterken van de dijken in het Noordelijk Maasdal. Hiermee maken we de bestuurlijke afspraak tussen Rijk-Regio waar. In het Noordelijk Maasdal gaat dit hoogwaterveiligheid volgens huidige norm opleveren voor 60.000 mensen. We leveren de projecten op conform de huidige opleverdatum in de periode van 2021 tot 2026.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Waterschap Limburg heeft een grote hoogwaterbeschermingsopgave. Met circa 185 kilometer primaire waterkeringen die pas recent onder de Waterwet zijn gebracht, behoort ons waterschap ook landelijk gezien tot de top 3 qua 'wettelijk noodzakelijke versterkingsopgaven'.

Veel van deze primaire waterkeringen (circa ⅓ van het beheerareaal) voldoen nu nog niet aan de wettelijke norm.

Om onze ingezetenen tegen hoogwater te beschermen, voeren we het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) onverkort uit en lopen we de bestaande achterstanden in. De hiervoor benodigde middelen zijn in de meerjarenbegroting van het waterschap vastgelegd. Over de stand van zaken m.b.t. de uitvoering van het programma en de 15 projecten is hiervoor gerapporteerd. De looptijd van het huidige programma Noordelijke Maasvallei is voorzien tot en met 2026.

NB: gedurende 2020 zijn we in de werkwijze enorm gehinderd door COVID-19. Dit geldt voor de samenwerking met de omgeving, maar ook binnen het team HWBP NM met de diverse leveranciers. Op dit moment moeilijk te voorspellen wat de overall impact op het programma uiteindelijk blijkt te zijn.

Voor twee projecten is wellicht een uitloop voorzien. Het gaat dan om de trajecten Venlo-Velden en Groot-Boller, beiden trajecten waarvoor de verkenningen in 2021 opnieuw opgestart worden.

Lob van Gennep

Begroting 2020

- In het project Lob van Gennep is onze grote dijkversterkingsopgave ons vertrekpunt. We grijpen nu de kans om de dijkopgave te integreren in de gebiedsontwikkeling via een actieve bijdrage. We blijven voorzitter van de stuurgroep, het trekkerschap wordt gekoppeld aan onze eigen dijkversterkingsopgave.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het project omvat een groot deel van dijktraject 54-1 en is het grootste dijktracé binnen het HWBP van het waterschap. Het omvat ca. 17 km dijken (bestaande dijken, inclusief realisatie van nieuw dijktracés voor aansluiting op hoge gronden). In 2019 is de startbeslissing voor de Lob van Gennep door de Minister genomen waarmee de verkenningfase formeel is gestart. Gebiedsparticipatie is cruciaal en heeft ook in 2020 intensief plaatsgevonden, op een veilige wijze. We informeren en betrekken bewoners en bedrijven voortdurend, o.a. via diverse informatieavonden, werkateliers, omgevingswerkgroepen en vele keukentafelgesprekken. Voor Lob van Gennep is planuitwerking voorzien in 2022 t/m 2024 en kan aansluitend de realisatie plaatsvinden in de periode 2024 t/m 2026.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	NJR 2020	JRK 2020	Einddoel	Jaar
Hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid					
• mate waarin wordt voldaan aan de zorgplicht voor primaire waterkeringen (aantal processen dat voldoet)	7/7	7/7	7/7	7/7	- ^a
• mate waarin de primaire waterkering is beoordeeld conform WBI (in km)					
○ beoordeling nog niet in uitvoering	110 km	72 km	12 km	0 km	2023
○ beoordeling in uitvoering	35 km	60 km	101 km	0 km	2023
○ beoordeling bestuurlijk vastgesteld	40 km	53 km	72 km	185 km	2023
• lengte primaire waterkering in HWBP-projecten (in km)					
○ voorbereidingsfase	59,8 km	59,8 km	59,8 km	66 km	2026
○ uitvoeringsfase	6,0 km	6,0 km	6,0 km	66 km	2026
○ versterkt	0,2 km	0,2 km	0,2 km	66 km	2026
• mate waarin de primaire waterkering voldoet aan de normen (in km ^b)					
○ voldoet	0 km	0 km	36 km	185 km	2050
○ voldoet niet	40 km	11,5 km	36 km	0 km	2050

^a geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.

^b het totaal telt pas na afronding van de wettelijke beoordeling in 2023 op het totale areaal van 185 km.

Toelichting

In deze indicatoren ligt de focus op de primaire keringen. Het aandeel regionale en overige keringen is binnen het beheergebied van WL immers zeer klein. Voor het totale areaal aan waterkeringen wordt een lengte van 185 km gehanteerd. Dit is de huidige lengte aan waterkeringen plus de verwachte lengte aansluitingen hoge grond en aanpassingen in dijktracés in de lopende projecten. Dit kan nog wijzigen en zal richting 2050 verder toenemen.

- 1) de zorgplicht betreft de wettelijke taak die de beheerder heeft om de primaire kering aan de veiligheidseisen te laten voldoen en voor het noodzakelijke preventieve beheer en onderhoud te zorgen. Hiertoe dient de beheerder op de zeven processen inspectie, onderhoud, bediening kunstwerken, vergunningverlening, toezicht en handhaving, calamiteitenzorg en legger & beheerregister in control te zijn. Het toezicht hierop wordt uitgevoerd door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). In 2020 zal worden gewerkt aan het meer inzichtelijk maken van processen en (interne) procesindicatoren; mogelijk zal in dat kader ook de bestuurlijke indicator nog worden verfijnd.
- 2) per 1 januari 2017 is een nieuwe veiligheidsnormering ingevoerd voor primaire waterkeringen. Op basis van de nieuwe normen is ook een nieuwe beoordelingsronde van start gegaan. Waterschappen en Rijkswaterstaat hebben tot 1 januari 2023 om alle primaire waterkeringen te beoordelen. Hiervoor is een nieuw Wettelijk Beoordelingsinstrumentarium opgesteld door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.
- 3) dit betreft de dijkversterkingen die vallen onder het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma. Binnen Waterschap Limburg zijn deze projecten gebundeld in het programma Noordelijke Maasvallei

en in het project Lob van Gennep. De opgenomen kilometrages omvat tevens de aansluitingen op de hoge gronden.

- 4) per 1 januari 2017 is een nieuwe wettelijke veiligheidsnormering ingevoerd voor primaire waterkeringen. Met deze normering wordt voor iedere bewoner een basisveiligheid geborgd van 1 : 100.000 dat hij komt te verdrinken als gevolg van een overstroming. De beoordeling (zie indicator 2), inclusief een voorlopig oordeel, helpt om vast te stellen waar en welke verbeteringen nodig zijn. Deze verbeteringen worden landelijk geprioriteerd en worden via de projecten onder het Hoogwaterbeschermingsprogramma (zie indicator 3) uitgevoerd. Uiterlijk in 2023 dienen alle primaire waterkeringen te zijn beoordeeld; uiterlijk in 2050 dienen alle primaire waterkeringen aan de nieuwe norm te voldoen (score boven de ondergrensnorm).

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Hoogwaterbescherming Maas: Waterveiligheid	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Kosten	2.496.600	2.250.221	1.904.554
Opbrengsten	-	-	-
Netto kosten	2.496.600	2.250.221	1.904.554
Doorberekende kosten van programma bestuur en organisatie	9.079.800	9.079.800	7.948.353
Totaal na doorberekening	11.576.400	11.330.021	9.852.907

Toelichting

- De kosten zijn voor 85% gerealiseerd. Dit is minder omdat met name de geplande afname van diensten is achtergebleven als gevolg van Covid-19.
De kosten vallen nog lager uit vanwege het aandeel van € 75.263 dat via de bestemming van het rekeningsaldo ten laste van de bestemmingsreserve LIVES wordt gebracht. Om er voor te zorgen dat de financiële ruimte voor het onderhoud aan de waterkeringen gewaarborgd blijft is het voorstel om vanuit het jaarrekeningresultaat € 116.262 toe te voegen aan bestemmingsreserve Onderhoudscontracten.
- De doorberekende kosten zijn als gevolg van de lagere kosten eveneens gedaald.

Investerings

INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA (Bedragen x 1.000)								
Project	AT	Omschrijving	UITGAVEN 2020			INKOMSTEN 2020		
			Begroting		Realisatie	Begroting		Realisatie
			Primitief	Gewijzigd		Primitief	Gewijzigd	
P400001	30	Bijdrage kosten HWBP	11.700	10.500	10.493	-	-	-
P400002	5	#Gegevensverzameling primaire waterkeringen	121	-	-	-	-	-
P400003	5	Uitvoeren veiligheidstoetsing waterkeringen	2.000	1.000	1.127	-	-	-
P400009	0	Deltaprogramma Maas 2	630	630	506	630	630	685
P41****	30	HoogWaterBeschermingsProgramma	29.825	16.738	11.708	28.340	16.422	10.560
P410012	30	HWBP POV Dijkversterking Gebiedseigen Grond	1.015	880	777	1.015	956	853
P410015	30	HWBP Niet-subsidiabele kosten (100% WL)	-	2.500	538	-	-	-
P415401	30	HWBP-V Lob van Gennep	3.155	3.076	3.032	2.979	2.967	2.729
P42****	0	Bestuursovereenkomst sluitstukken Maas	12.022	14.755	11.873	12.022	14.755	11.873
K	5	Inventarisatie kunstwerken geprogrammeerd onderhoud	75	75	-	-	-	-
PROGRAMMA HOOGWATERBESCHERMING MAAS: WATERVEILIGHEID			60.543	50.154	40.055	44.986	35.730	26.701

Toelichting

De uitgaven zijn voor 80% gerealiseerd.

De afwijking op de uitgaven van het Hoogwaterbeschermingsprogramma wordt veroorzaakt door:

- ✓ Gunning Heel en Beesel is vertraagd, waardoor de realisatie in 2021 plaatsvindt.
- ✓ De trajecten Baarlo Hout Blerick en Thorn-Wessem zijn vertraagd, de verkenning daarvan loopt nu door tot in 2021.
- ✓ In de Planuitwerkings-fase van de Tranche 1 projecten speelde de Bestuursopdracht waardoor de projecten hierin zijn komen te vertragen, met onderuitputting tot gevolg.
- ✓ Beschikking van de Planuitwerkings-fase Tranche 2 heeft veel meer tijd gekost dan voorzien, hierdoor geldt voor alle trajecten een latere realisatie dan voorzien in de Najaarsrapportage.
- ✓ Alle innovaties zijn onderdeel van de realisatie van dijkverbeteringen. Gevolg van vertraging Heel en Beesel is daarmee ook een vertraging op de innovaties.

De afwijking op de uitgaven betreffende de bestuursovereenkomst sluitstukkaden Maas wordt veroorzaakt door:

- ✓ Prio3 DV Neer is vertraagd, evenals Cluster C Meers-Maasband. De uitvoering van deze projecten schuiven door naar 2021.
- ✓ Schadeloosstellingen en grondverwervingskosten zijn lager dan verwacht.
- ✓ Grondverkoop die niet was voorzien.
- ✓ Geprognostiseerde risico's die niet zijn opgetreden.
- ✓ Uitvoeringskosten zijn als gevolg van onderhandelingen lager uitgevallen dan verwacht.

In de begroting is rekening gehouden dat een gedeelte van HWBP projectkosten niet subsidiabel zijn en daarmee 100% voor rekening van WL komt, in navolging van de gemaakte afspraken medio 2020 met de landelijke Programmadirectie HWBP. Die afspraken gelden ook deels met terugwerkende kracht waardoor een correctie voor het verleden gemaakt moet worden. Om verschillende redenen heeft nog niet de volledige correctie vanuit het algemene HWBP – subsidiabele- krediet in 2020 plaatsgevonden waardoor de raming 2020 nog niet volledig is opgebruikt. Dit krijgt in 2021 vervolg.

De inkomsten hebben betrekking op het HWBP programma en het programma Dijkversterkingen maaswerken en zijn gebaseerd op de hoogte van de uitgaven. Omdat de uitgaven lager zijn, dalen de inkomsten dienovereenkomstig.

A photograph of several large, curved metal pipes at a water treatment facility. The pipes are arranged in a row, curving downwards towards a body of water. The background is filled with lush green trees. The entire image is framed by a white border.

Zuiveren en waterketen

waterschap
limburg

3.2 Programma zuiveren en waterketen

Wat hebben we bereikt?

Begroting 2020

We willen bereiken dat:

- de kwaliteit van het afvalwater van huishoudens en bedrijven na zuivering uiterlijk in 2027 voldoet aan de doelen uit de Kaderrichtlijn Water;
- de afspraken uit het Bestuursakkoord Water (BAW) nakomen. Hierbij gaan we voorop in het benutten van mogelijkheden voor efficiëntie en kwaliteitswinst;
- we integraal kijken naar waterkwaliteitsopgaven op stroomgebiedsniveau;
- we samenwerking in de waterketen invullen met de andere waterbeheerders, ieder vanuit de eigen wettelijke taak;
- de opdracht van WL aan WBL nader wordt uitgewerkt, aan de hand van de opgestelde haalbaarheidsstudies of plannen van aanpak.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Er zijn stappen gemaakt in het verder op orde brengen van onze zuiveringen, waarmee ze voldoen aan de KRW doelen. De nieuwe rwzi Weert is opgeleverd, die afvalwater volgens het Nereda concept zuivert. Ook zijn werkzaamheden gestart om de rwzi's Stein en Panheel te vernieuwen. Deze worden opgeleverd in de eerste helft van 2021.

Het zoeken naar optimalisatiemogelijkheden in de waterketen t.b.v. doelmatigheid (de 4 k's: kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid en klantgerichtheid) blijft ook na het verlopen van het Bestuursakkoord Water (BAW) in 2020 een doorlopende actie van de gezamenlijke waterketenpartners. Het onderwerp staat hoog op de agenda van de samenwerkingsregio's en het AROL/BROL. Daarnaast is via het spoor van 'Waterhuis Limburg' onderzocht of en in welke vorm invulling kan worden gegeven aan verregaande samenwerking binnen de waterketen in Limburg.

Voor alle stroomgebieden zijn analyses opgesteld van de belangrijkste bronnen van vervuiling. Hierdoor is er inzicht in wat de meest doeltreffende maatregelen zijn om de waterkwaliteitsopgave in te vullen.

Er is tevens gestart met de toepassing van de 'Redeneerlijn overstorten'. Met behulp van deze redeneerlijn worden in overleg tussen WL, WBL en gemeenten prioriteiten opgesteld voor de verdere reductie van ongezuiverde emissies uit gemeentelijke rioolstelsels. In acht gemeenten is de ecologische toets uitgevoerd. Op grond van deze toets worden door de gemeenten concrete maatregelen voorbereid.

WBL heeft de opdracht die ze van WL heeft gekregen uitgewerkt in het 'Strategisch Plan'. In dit plan zijn Roadmaps uitgewerkt voor drie strategische thema's:

- Schoon en Ecologisch gezond water
- Vergroten duurzaamheid
- Vergroten maatschappelijke waarde

Per thema zijn concrete strategische doelen opgesteld voor de periode tot en met 2027.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid en kaders

Begroting 2020

- We geven invulling aan de 'Toekomstvisie waterzuiveren en waterketen 2030' in samenwerking met het Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) conform de opdrachtbrief aan WBL. In lijn met de Green Deal Energie zijn we in 2025 energieneutraal en hieraan geven we met concrete investeringsprojecten vorm.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Ieder kwartaal wordt het waterschap door middel van een rapportage geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de opdracht. De Rapportage 2^e kwartaal 2020 wordt in uw vergadering (AB) van 10 maart 2021 behandeld. De rapportages over het 3^e en 4^e kwartaal volgen in uw vergadering van 7 juli 2021.

Begroting 2020

- We onderzoeken of en in welke vorm we invulling geven aan de samenwerking binnen de waterketen in Limburg.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het onderzoek naar mogelijkheden van verdere samenwerking in de waterketen is eind 2019 gestopt met de constatering dat het opstellen van een besluitvormende businesscase geen realiseerbare optie is. In 2020 hebben de oud leden van de stuurgroep Waterhuis Limburg, onder initiatief van de wethouder van Peel en Maas, twee oriënterende benen op tafelgesprekken (BOT) gevoerd. Doel hiervan was om te bezien of en zo ja hoe verdergaande samenwerking kansrijk werd geacht.

De deelnemers aan de BOT overleggen kwamen tot de volgende conclusie:

- De klimaatverandering vraagt om verdergaande samenwerking op verschillende terreinen. Waterbeschikbaarheid en overlast zijn daarbij belangrijke thema's.
- De oorspronkelijke samenwerking op uitvoeringsniveau vraagt derhalve om verbreding.
- De samenwerking is dynamisch. Dat wil zeggen dat er op verschillende terreinen en met verschillende partijen samengewerkt kan worden afhankelijk van thema en belang.
- Structuur volgt daarbij de strategie.
- Om meer zicht te krijgen op Waterschap Limburg en haar dochter Waterschapsbedrijf Limburg en Waterleidingmaatschappij Limburg vindt een overleg plaats waarin deze partijen hun visie, ambitie, taken en opgaven met elkaar delen.

Op vrijdag 5 februari 2021 heeft er een 3^e benen op tafel gesprek plaatsgevonden waarin de voornoemde 3 bedrijven het gevraagde inzicht hebben gegeven.

Deze verdiepende sessie heeft tot nader inzicht geleid bij de deelnemers aan het overleg. Naast een aantal (toelichtende) vragen gaven de presentaties duidelijk aan dat er kansen voor verdergaande samenwerking liggen.

De afspraak is gemaakt dat er een Q&A gemaakt wordt. Deze wordt 26 maart 2021 door de deelnemers aan het BOT besproken en van advies voorzien. Daarna zal het thema samenwerking in de waterketen geagendeerd worden voor het BROL (het bestuurlijk gremium waar de samenwerking in de waterketen initieel het agendapunt was en is).

Begroting 2020

- We houden alle maatregelen waaronder die op rwzi's tegen het licht, waardoor er doelmatig en kosteneffectief de beste maatregelen worden uitgevoerd.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De rapportages worden conform afspraak opgesteld en gedeeld met het bestuur van WL.

Begroting 2020

- We adviseren over gemeentelijke riolerings- en afkoppelplannen en voeren de stimuleringsregeling verder uit.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het adviseren over gemeentelijke rioleringsplannen en gemeentelijke afkoppelplannen is een vast onderdeel van onze werkzaamheden. Gemeenten weten ons goed te vinden en wij worden bij alle GRP's vrijwel alle nieuwe afkoppelplannen betrokken. In de GRP's maken we o.a. afspraken over de aanpak van de (KRW-)riooloverstorten. Als onderbouwing van de benodigde maatregelen voeren we komende jaren in alle gemeenten een ecologische toets uit in combinatie met de redeneerlijn. Zie een uitgebreide toelichting elders in deze rapportage bij KRW-overstorten.

De 'Stimuleringsregeling afkoppelen regenwater private terreinen' loopt sinds 2017 in Noord en is sinds 2019 in heel Limburg van kracht (m.u.v. Eijsden-Margraten). Het doel van de regeling is om burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties bewust te maken van de klimaatproblematiek en hen te stimuleren hierin hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. De regeling richt zich enerzijds op bewustwording via publiekscampagnes en communicatieactiviteiten (zie www.waterklaar.nl) en anderzijds op het financieel stimuleren van afkoppelen via gemeentelijke regelingen.

De regeling loopt t/m 2021. Limburgbreed is € 8,4 mln. beschikbaar, waarvan WL en Provincie 50 % bijdragen. In de onderstaande tabel is de financiële stand van zaken m.b.t. de regeling opgenomen.

Financieel voortgang stimuleringsregeling afkoppelen (d.d. 1-2-2021)

	Beschikbare bedragen (in mln. €)	Gefactureerd t/m 1-2-2021 (in mln. €)	Realisatie (in %)
Noord			
Bijdrage gemeenten	€ 1,95	€ 1,28	
Bijdrage WL/Provincie	€ 1,95	€ 1,28	
Totaal Noord	€ 3,90	€ 2,56	66%
Zuid			
Bijdrage gemeenten	€ 2,28	€ 0,23	
Bijdrage WL/Provincie	€ 2,28	€ 0,23	
Totaal Zuid	€ 4,56	€ 0,46	10%
Totaal Limburg	€ 8,46	€ 3,02	36%
DHZ			
DHZ subsidie (alleen Waterpanel Noord)	€ 1,00	€ 0,79	79%
Totaal Limburg			
Totaal afkoppelen Limburg incl. DHZ	€ 9,46	€ 3,81	40%

Limburgbreed is in totaal € 3,02 mln. van de totaal € 8,4 mln. uitgekeerd. De facturen over de 2^e helft van 2020 zijn hierin nog niet verwerkt. Geconcludeerd wordt dat de regeling steeds beter gaat lopen. In Noord is inmiddels circa ⅔ van het budget uitgegeven en wordt in 2021 waarschijnlijk het volledige budget wordt besteed. In Zuid zal het budget in 2021 naar verwachting niet volledig worden uitgegeven. Oorzaak is dat de regeling in Zuid pas loopt sinds 2019, en daarnaast ook de minder gunstige fysieke omstandigheden voor afkoppelen in Corona omstandigheden.

Om het budget zover mogelijk uit te putten is mede op verzoek van de Bestuurlijke Klimaattafel Limburg (BKaL) in 2020 extra ingezet op communicatie (campagnes, social media, krantenartikelen). Dit wordt in 2021 gecontinueerd.

De huidige regeling loopt t/m 2021. Eind 2020 heeft Waterpanel Noord ingestemd met het voorbereiden van een eventuele vervolgregeling. Dit wordt samen met Zuid opgepakt. Een eventuele vervolgregeling is vooruitlopend op besluitvorming opgenomen in het DHZ-bod.

Beheer en onderhoud transportstelsels, zuiveringsinstallaties en slibverwerkingsinstallaties

Begroting 2020

- Op een groot aantal rwzi's (Panheel, Stein, Susteren, Heugem, Wijlre, Hoensbroek, Meijel, Gennep) wordt met maatregelen invulling gegeven aan het Limburgs Effluentbeleid.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De rwzi's Panheel en Stein worden omgebouwd naar Nereda installaties en in de eerste helft van 2021 opgeleverd. De resterende opgave van het LEB is opgenomen in het concept Waterbeheerprogramma 2022-2027 en zal conform planning door WBL uitgevoerd worden.

Begroting 2020

- WBL zuivert en verwerkt het rioolwater in rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) en slibverwerkingsinstallaties, die verschillende producten opleveren:
 - gezuiverd water. Op de rwzi Simpelveld wordt een proef opgestart voor aanvullende medicijnverwijdering.
 - slib (met alle afvalstoffen)
 - energie en herbruikbare grondstoffen. De rwzi Weert wordt omgebouwd naar een Nereda installatie, waarbij tevens onderzocht wordt of (en tegen welke kosten) het gezuiverde afvalwater hergebruikt kan worden voor droogtebestrijding.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De proef op rwzi Simpelveld start op 1 maart 2021.

Slib: de problemen met de afzet van slib speelden ook in 2020. Het acute probleem met de afzet is opgelost. Er wordt via diverse acties gewerkt aan een duurzame en langjarige oplossing. De voortgang wordt via de kwartaalrapportages in beeld gebracht.

Rwzi Weert: deze rwzi functioneert goed, maar blijkt nog gevoelig voor verstoring van het zuiveringsproces als het aangeboden afvalwater grote hoeveelheden onbekende stoffen bevat.

Hergebruik van gezuiverd afvalwater wordt opgenomen als een van de mogelijke maatregel in het bod Delta Aanpak Hoge Zandgronden (DHZ) om droogte te bestrijden.

Begroting 2020

- Invulling geven aan de opdrachtbrief van WL m.b.t. verwijdering van medicijnresten, duurzaamheid, energie-neutraliteit, terugwinning van grondstoffen, en deze uitwerken in sturingsindicatoren.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De bedoelde factsheets (Roadmaps) zijn opgesteld en inmiddels door het AB van WBL vastgesteld.

Begroting 2020

- Toepassen nieuwe technieken met als doel goedkoper en efficiënter zuiveren (o.a. Nereda, Verdygo, o-waterconcept, CoRe).

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Door WBL worden diverse nieuwe technieken en zuiveringsconcepten uitgewerkt (CoRe), onderzocht (nul-waterconcept Kerkrade) en in praktijk gebracht (Nereda, Verdygo). Er is meegewerkt aan een onderzoek om gezuiverd water als proceswater aan Chemelot te leveren. Conclusie is dat dit op dit moment nog niet rendabel is. De systeemsprong Hoensbroek is onderwerp van onderzoek. Hierin wordt onderzocht welke oplossingen er mogelijk zijn om de afvalwaterverwerking op de rwzi Hoensbroek ook in de toekomst duurzaam, kostenefficiënt te laten functioneren en gelijktijdig te voldoen aan de effluentkwaliteitseisen.

De systeemsprong Hoensbroek heeft betrekking op alle lozingen op de Geleenbeek, dus inclusief de rwzi Susteren en wordt in het voorjaar van 2021 opgepakt.

Vergelijkbare discussies worden komende planperiode opgepakt waar dat aan de orde is bij de uitvoering van maatregelen in het kader van het Limburgs Effluentbeleid.

Begroting 2020

- WBL onderhoudt de transportstelsels en rwzi's. In 2020 staat een aantal grotere renovaties op de planning (Stein, Panheel).

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De rwzi's Panheel en Stein worden in de eerste helft van 2021 opgeleverd. Er waren vertragingen als gevolg van stormschade (Stein), ontwerp (Stein en Panheel) en Corona.

Kadernota 2020*Samenwerken in de afvalwaterketen***Begroting 2020**

- Samen met andere waterbeheerders werken we aan het verbeteren van de waterkwaliteit in de afvalwaterketen conform afspraken uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. Kosteneffectieve oplossingen voor de opgave van WL worden bereikt door samen te werken.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De besparingsopgaven uit het - inmiddels afgelopen - Bestuursakkoord Water (BAW) zijn al in 2015 door alle regio's gerealiseerd. Ook komende jaren blijft doelmatig water(keten)beheer (de 4 k's: kostenbesparing, kwaliteitsverbetering, kwetsbaarheid verminderen en klantgerichtheid) hoog op de agenda van de samenwerkingsregio's staan.. We werken met de regio's nauw samen aan het verbeteren van de waterkwaliteit en de andere klimaatopgaven (wateroverlast en droogte) door projecten zoals de stimuleringsregeling afkoppelen, bouwstenen voor water en klimaat in omgevingsvisies, actualisatie uniforme rekenmethode, gezamenlijke communicatie via Waterklaar en de uitvoeringsagenda's klimaat (BkaL). Ook worden gezamenlijke beleids(waterketen)- en uitvoeringsplannen opgesteld, waarin o.a. de aanpak van de waterkwaliteit wordt verankerd. Noord stelt momenteel een waterketenplan (gemeenten, WL, WBL en WML) op, waarin gezamenlijke ambities en acties m.b.t. de waterketen en klimaatadaptatie worden uitgewerkt. In de Westelijke Mijnstreek stond het hele jaar met name in het teken van het beleidsplan (GRP) en het integrale rioleringsplan. De afronding daarvan vindt plaats in 2021. In Parkstad is een gezamenlijke aanpak van meten, monitoren en rekenen (MMR) gestart. Maas en Mergelland is gestart met de projectmatige klimaataanpak, databeheer en de voorbereiding op de omgevingswet. Een ander belangrijk spoor i.r.t. de waterkwaliteit (KRW) is de aanpak van de riooloverstorten, waarover in het volgende kopje separaat wordt gerapporteerd.

Begroting 2020

- We werken aan een actueel beeld van de toestand van de gemeentelijke overstorten. We starten met het in kaart brengen van de gewenste situatie (kwaliteit, kwantiteit en prioriteit) in relatie tot het ontvangende oppervlaktewater. Daarmee kunnen we gericht adviseren welke overstorten het meest van belang zijn om aan te pakken.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het in kaart brengen van de overstorten doen we door middel van een ecologische toets. De aanpak loopt nog steeds volgens planning.

Dat betekent dat van de 31 gemeenten in Limburg 8 gemeenten in kaart zijn gebracht, voor 2 gemeenten de inventarisatie in concept gereed is, en voor 4 gemeenten de inventarisatie is opgestart. In 2020 is een strategie aanpak overstorten opgesteld. De projectmatige aanpak hiervan wordt in 2021 uitgerold. Deze aanpak beoogt de overstortproblematiek met de ecologische toets verder in kaart te brengen, afspraken te maken over de uitvoering van maatregelen, knelpunten te signaleren en te stimuleren om meten in te zetten als instrument in de aanpak van overstorten.

Begroting 2020

- We haken aan op landelijke kennisontwikkeling over watervraagstukken (technieken, handreikingen, onderzoek, etc.). Dit levert ons laatste inzichten en ervaring op die wij kunnen toepassen in ons werk.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De Kennisimpuls is in volle gang. De eerste rapporten zijn opgeleverd en resultaten worden gepubliceerd via de website www.kennisimpulswater.nl. De inzet vanuit WL qua bemensing van de werkgroepen blijft echter achter en wordt opgepakt zodra bezetting op orde is.

*Medicijnresten***Begroting 2020**

- In deze bestuursperiode wordt een beperkte start gemaakt met het voorbereiden op de uitdagingen die medicijnresten in het water met zich meebrengen. We haken vooral aan op de landelijke kennisgroepen. Ook zijn we in staat om onderzoek uit te voeren dat ons in staat stelt het probleem beter in beeld te brengen en oplossingen bij de bron aan te pakken.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In september is een uitgebreide meetcampagne van start gegaan op alle 17 rwzi's om gegevens te verzamelen die noodzakelijk zijn ter onderbouwing keuzes met betrekking tot aanvullende zuivering. Deze campagne wordt in nauwe samenwerking met WBL opgesteld en uitgevoerd. Afhankelijk van de meetresultaten, loopt de campagne door tot medio 2022/2023.

Projecten / programma's**Aanleg transportstelsels, zuiveringsinstallaties en slibverwerkingsinstallaties****Begroting 2020**

- Daar waar nodig investeert WBL in nieuwe of verbeterde transportgemalen en -leidingen, rioolwaterzuiveringsinstallaties en slibverwerkingsinstallaties.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Ieder kwartaal wordt het waterschap door middel van een rapportage geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de opdracht.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	NJR 2020	JRK 2020	Einddoel	Jaar
Zuiveren en waterketen					
Afvalwaterketen					
1) % KRW-overstorten dat is teruggebracht naar een overstortfrequentie die is afgestemd op de kwetsbaarheid van het ontvangende water	55 %	47 %	47 %	100 %	2027
2) % aan RWZI's dat voldoet aan het Limburgse Effluentbeleid	75 %	82 %	82 %	100 %	2027
Samenwerking in de Waterketen					
3) % budget van de stimuleringsregelingen afkoppelen regenwater private partijen dat is besteed	50 %	28 %	36 %	100 %	2021

Toelichting

- Door het waterschap wordt de prioriteit gelegd bij alle overstorten die direct of indirect lozen op een (zeer) kwetsbare beek (met doelstelling T=2 en T=5, waarbij een overstort gemiddeld slechts eenmaal per 2 jaar of 5 jaar daadwerkelijk in werking treedt), en waarbij nog geen maatregelen zijn uitgevoerd om te voldoen aan de KRW-doelstellingen.
Nieuwe gegevens zijn nog niet beschikbaar. Inventarisatie loopt. Tot nu toe zijn de getallen gebaseerd op een theoretische benadering. We zijn gestart met de redeneerlijn waarmee de basis waarop het percentage is gebaseerd gaat veranderen.
- Het Limburgs Effluentbeleid (LEB) geldt voor RWZI's die lozen op regionaal water. De individuele normen per RWZI zijn afgestemd op kwaliteitseisen van het ontvangende oppervlakte water (KRW).
* % is afhankelijk van de definitie 'voldoet aan het LEB'. Op dit moment voldoet 59 % van de RWZI's aan de doelstelling zoals die voor 2027 is opgesteld. Op dit moment voldoet 82 % van de RWZI's aan de normen die nu gelden. Voor een aantal RWZI's geldt dat de lozingsnormen per 2021 (conform het LEB) strenger worden.
- Sinds mei 2017 voeren Waterschap, Provincie Limburg en de Limburgse gemeenten gezamenlijk de 'stimuleringsregeling afkoppelen regenwater private terreinen' uit. Hiermee kunnen burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties een bijdrage krijgen voor het afkoppelen van hun verhard oppervlak van het gemengd riool. Waterschap Limburg en Provincie Limburg dragen voor de helft financieel bij aan stimuleringsregeling. Op moment van rapportage is van de € 8,4 mln (bijdrage WL/Provincie/gemeentes) € 3,02 mln. uitgegeven. Zie toelichting en financiële stand van zaken in de tekst hierboven.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Zuiveren en waterketen	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Kosten	397.000	322.629	185.092
Opbrengsten	60.000	60.000	64.610
Netto kosten	337.000	262.629	120.482
Bijdrage aan WBL	71.293.700	71.293.700	71.293.676
Doorberekende kosten van programma bestuur en organisatie	331.700	331.700	333.114
Totaal na doorberekening	71.962.400	71.888.029	71.747.272

Toelichting

- De totale kosten na doorberekening zijn voor 99,8% gerealiseerd.
- De kosten zijn voor 57% gerealiseerd. Dit is minder omdat met name de diensten betreffende het afvalwaterketenbeleid die samen met de gemeenten worden afgenomen zijn achter gebleven.
- De opbrengsten zijn iets toegenomen, evenals de doorberekende kosten.

Investerings

Niet van toepassing.

The background image shows a pond with tall, green reeds. A frog is visible on a rock in the water. The water is calm, reflecting the surrounding greenery.

Waterkwaliteit

waterschap
limburg

3.3 Programma waterkwaliteit

Wat hebben we bereikt?

Begroting 2020

We willen bereiken dat:

- het oppervlaktewater en grondwater schoon zijn en het overgrote deel van de natuurbeken natuurlijk ingericht is en natuurvriendelijk wordt onderhouden, met behoud van de afvoerfunctie;
- we de KRW-doelen van ons watersysteem in 2027 behalen;
- ook in de beken met een algemeen ecologische functie (AEF) de waterkwaliteit en ecologie aan een gezond basisniveau voldoen;
- de biodiversiteit in de beekdalen toeneemt en we geen waterkwaliteitsproblemen afwentelen naar benedenstroomse gebruikers.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De nieuwe Watervergunning voor Sitech is verleend voor de lozing van afvalwater van het Chemelot terrein. De nieuwe vergunning heeft een looptijd van 7 jaar. Aan de vergunning is een intensief traject met alle betrokken partijen (Sitech, drinkwaterbedrijven WML, Evides en Dunea, Rijkswaterstaat, provincie Limburg) vooraf gegaan. Om de drinkwatervoorziening uit de Maas ook de komende jaren veilig te stellen is de nieuwe vergunning een stuk strenger dan de vorige.

Stavaza effluentbeleid rwzi's. Optreden bij lozingen en voorkomen vervolgschade. Dit jaar stond in het teken van de voorbereiding van de nieuwe planperiode voor de KRW: het nieuwe stroomgebiedbeheerplan (2022-2027). Het Coördinatiebureau Stroomgebieden Nederland (CSN) heeft inmiddels een ontwerp Stroomgebiedbeheerplan Maas opgesteld. Hierin staan maatregelen, doelen en monitoringsprogramma en -gegevens.

Daarnaast is er onverkort doorgegaan met het programmeren, voorbereiden en uitvoeren van de KRW maatregelen zoals beekherstel en vismigratie. Ook krijgen we door een systeemanalyse (SESA) steeds beter zicht op welke factoren van invloed zijn op de kwaliteit van de beek en weten daarmee ook welke maatregelen doeltreffend zijn.

Als gevolg van de invulling van vacatures uit de kadernota is er meer ingezet op overleg met stakeholders, zoals de landbouw en buitenland, en zijn hierin stappen gezet om initiatieven die bijdragen aan betere waterkwaliteit te agenderen, faciliteren en stimuleren.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid en kaders

Begroting 2020

- We bereiden het Limburgse deel van het KRW Stroomgebiedbeheerplan Maas 2022-2027 voor.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De voorbereiding van het KRW Stroomgebiedbeheerplan Maas 2022-2027 is geheel volgens planning verlopen. Het ontwerp KRW-maatregelprogramma voor Waterschap Limburg is opgesteld en er is een voorstel aan Provincie Limburg gedaan voor vast te stellen ecologische doelen. Het landelijke portaal van waaruit het Stroomgebiedbeheerplan is opgebouwd, het waterkwaliteitsportaal, is gevuld met alle benodigde gegevens ten aanzien van maatregelen, doelen en monitoringsprogramma en -gegevens. Het Coördinatiebureau Stroomgebieden Nederland (CSN) heeft inmiddels een ontwerp Stroomgebiedbeheerplan Maas opgesteld.

Begroting 2020

- Zelfstandige en concrete activiteiten en projecten van het waterschap die uitsluitend zijn gericht op de aanpak van (vaak specifieke) diffuse emissies van derden.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Er zijn diverse activiteiten en projecten uitgevoerd:

- a. Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW): het DB heeft besloten dit plan middels een financiële bijdrage en menskracht te ondersteunen. Het is opgesteld door de agrarische sector (LLTB) in samenwerking met WL en voorziet in maatregelen om de bodemstructuur te verbeteren en om de nutriënten uit en afspoeling richting het oppervlaktewater te verminderen.
- b. Landbouwloket: in dit DAW-plan is ook de uitwerking van het landbouwloket opgenomen. Deze pilot wordt gecoördineerd door de agrarische sector (LLTB) waarbij een loket ingericht wordt voor ondernemers met vragen over subsidiemogelijkheden uit GLB gelden en POP3. Bij beide projecten zijn we actief betrokken en worden onze doelstellingen om de waterkwaliteit te verbeteren ingebracht.
- c. POP3 en GLB beleid: als waterschap zijn we in overleg met de provincie over de beschikbare GLB gelden vanuit de EU voor de transitie periode van 2021 en 2022. Deze gelden zullen ter beschikking komen via een POP3 regeling voor de agrarische sector en deels voor andere partijen (o.a. het waterschap). Hierbij worden eveneens maatregelen gekozen die de waterkwaliteit en waterkwaliteit dienen. Daarnaast zijn we via de UvW betrokken bij het opstellen van de nieuwe conditionaliteiten in het GLB beleid.
- d. Natuur inclusieve landbouw: vanuit een coalitie is een actieplan in de maak voor de uitrol van Natuur inclusieve Landbouw (NIL). Deze coalitie bestaat uit: Provincie Limburg, LLTB, Waterschap Limburg, Natuur en Milieufederatie, Biologisch Limburg, HAS, WUR en gemeenten.

In het actieplan zijn ambities opgesteld voor 2030 en is een concreet uitvoeringsprogramma om de doelen te realiseren. Op termijn zullen projecten die hier uit voortkomen ook gefinancierd worden uit GLB en POP3 gelden. De aanvragen zullen ook via het landbouwloket gaan lopen. Hiermee worden de verschillende initiatieven aan elkaar gekoppeld zodat het voor de aanvragers overzichtelijker wordt.

Begroting 2020

- We hebben de actuele toestand van de gemeentelijke overstorten in beeld, brengen de gewenste situatie (kwaliteit, kwantiteit en prioriteit) in relatie tot het ontvangende oppervlaktewater in kaart en adviseren daarover.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In 2020 zijn de voorbereidingen getroffen om de overstortproblematiek projectmatig op te pakken. Hiervoor is een strategie opgesteld die vanaf Q1 in 2021 in werking treedt. We sluiten hierbij zoveel mogelijk aan bij bestaande ontwikkelingen zoals de redeneerlijn en diverse projecten in de samenwerkingsregio's waaronder het integrale rioleringsplan in de regio Westelijke Mijnstreek.

Begroting 2020

- Samen met gemeenten stimuleren we het klimaatbewustzijn en het afkoppelen van regenwater door burgers, bedrijven en woningbouwcoöperaties.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

We werken doorlopend aan klimaatbewustzijn en het afkoppelen van regenwater door burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties via verschillende sporen: communicatie en financieel stimuleren.

Communicatie loopt o.a. via onze eigen communicatiekanalen (WL website, social media, symposia e.d.) en via Water in Balans (o.a. knop 4). Daarnaast werken we met alle waterpartners (WL, WML, Provincie, WBL en gemeenten) samen binnen het Limburgbrede programma Waterklaar. Dit programma stimuleert het klimaatbewustzijn (wateroverlast, droogte, hitte en waterkwaliteit) van burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties. Waterklaar biedt praktische handvaten om hier zelf een bijdrage aan te leveren via www.waterklaar.nl (o.a. brochures, workshops en lesprogramma's) en publiekscampagnes. Ook is de knop waterkwaliteit op www.waterklaar.nl in 2020 operationeel geworden.

Ook stimuleren we afkoppelen en klimaatbewustzijn met de gezamenlijke Limburgbrede stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen. Hierover wordt op een andere plek gerapporteerd.

Monitoring

Begroting 2020

- We verzamelen, bewerken, verwerken, toetsen, analyseren en rapporteren meetgegevens voor beheer van de waterkwantiteit en -kwaliteit. Met deze meetgegevens stellen we bijvoorbeeld jaarlijks de KRW-rapportage op, waarvan de resultaten worden gepubliceerd op het landelijk www.waterkwaliteitsportaal.nl.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het betreft een routinematige jaarlijkse activiteit op basis van het monitoringsprogramma voor (grond-)waterkwantiteit en -kwaliteit. Indien het KRW-waterlichamen betreft worden de verzamelde gegevens getoetst voor de KRW-rapportage aan het Rijk (jaarlijks) en de Europese Commissie (elke 3 jaar). Ze zijn beschikbaar voor onze omgeving via www.waterkwaliteitsportaal.nl.

Begroting 2020

- Op basis van de resultaten stellen we indien nodig ons beleid bij voor een verhoging van effectiviteit en/of efficiëntie.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De hierboven vermelde ontwikkelingen hebben op zijn vroegst in 2021 effect op de begroting.

Kwaliteitsmaatregelen**Begroting 2020**

- We nemen maatregelen die specifiek zijn gericht op het bereiken van waterkwaliteitsdoelstellingen (zoals inrichting, beheer en oppervlaktewaterzuivering).
- Waterschap Limburg heeft haar eigen KRW-opgave in 2027 gereed. Hiervoor voeren we een groot aantal beekherstelprojecten uit, zorgen voor oplossingen voor vismigratie en zuiveren het afvalwater tot op het niveau dat is afgesproken in het Limburgs effluentbeleid.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Op basis van de Landelijke Handreiking zijn de KRW-doelen 2027 geactualiseerd en is het bijbehorende maatregelenpakket afgeleid. De resultaten hiervan zijn opgenomen in ons Ontwerp-Waterbeheerprogramma ter consultatie en inspraakprocedure.

Begroting 2020

- WBL voert conform de Toekomstvisie waterzuiveren en waterketen een pilot uit naar verwijdering van medicijnresten.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Er is een proef voorbereid op de rwzi Simpelveld waarin gestart wordt met koolstofdosing om hiermee de emissies van medicijnresten en andere microverontreinigingen te verminderen. De proef op de rwzi Simpelveld start op 1 maart 2021.

Kadernota 2020*KRW-doelstelling***Begroting 2020**

- We geven een impuls aan het beïnvloeden van drie belangrijke bronnen die mede bepalen of wij onze KRW-doelstelling halen. Dat zijn effecten ontstaan in het buitenland, gemeenten en de landbouw. We gaan voortvarend in gesprek, stimuleren en helpen waar mogelijk.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Door de uitbreiding van personele capaciteit vindt intensievere afstemming plaats met gemeenten in omgevingsplannen waardoor inbreng van waterschapbelang in een vroeg stadium mogelijk is.

In het landbouwtraject is met externe stakeholders het DAW plan opgesteld evenals een plan voor natuur inclusieve landbouw (zie elders in deze rapportage). De samenwerking met buitenland is verder geïntensiveerd door o.a. de bestuurlijke aanhaking van de Provincie Limburg. De focus ligt vooral op inventarisatie van mogelijke (samenwerkings)projecten evenals voorbereiding op Interreg subsidieaanvragen.

Schone Maaswaterketen

Begroting 2020

- Verder trekken we intensief met andere waterbeheerders in het stroomgebied van de Maas op om de waterkwaliteit en het drinkwater (Schone Maaswaterketen) te verbeteren.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Dit jaar is een ambitie opgesteld voor de komende jaren, die in 2021 tijdens een bestuurlijk overleg wordt voorgelegd. Daarnaast vindt er concrete afstemming plaats en kennisuitwisseling. Een concreet product vormt een Atlas waarin waterkwaliteitsgegevens op stroomgebiedsniveau zoveel mogelijk wordt ontsloten.

Beekdalbrede benadering

Begroting 2020

- We voeren het principe van de beekdalbrede benadering stapsgewijs in. Zo leren we hoe we het beste resultaten kunnen halen en hoe we de omgeving mee kunnen laten denken en werken. Met een werkwijze, ontwikkeld aan de Universiteit van Wageningen (SESA), brengen we in beeld waar welke maatregelen het beste uitgevoerd kunnen worden. Dit levert een beeksysteem op dat beter opgewassen is tegen klimaatverandering. In de beken gaan we voortvarend nieuwe en bestaande methodes toepassen die bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Hierbij zoeken we ook de samenwerking op.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De SESA Groote Molenbeek is afgerond. Er ligt een rapport met streefbeeld en de eerste versie van de tool is beschikbaar. In 2021 wordt een SESA uitgewerkt voor het stroomgebied van de Geul.

De Groote Molenbeek (naast de Geul) is een pilotgebied voor de beekdalbrede aanpak. De verdere uitwerking hiervan vindt in 2021 plaats, waarbij het opstellen en bedenken van een instrumentenkoffer een belangrijk onderdeel vormt.

Projecten / programma's

Regionale analyse waterkwaliteit

Begroting 2020

- Om na te gaan welke maatregelen voor waterkwaliteit en ecologie het meeste bijdragen aan ons doelbereik, voeren we een verdiepingsslag uit op basis van de uitgevoerde KRW-watersysteemanalyses en onderzoeksprojecten.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De doelmatige aanpak waterkwaliteit is voltooid en kan gebruikt worden als naslagwerk waarin de toestand en ook mogelijke maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit terug te vinden zijn.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	NJR 2020	JRK 2020	Einddoel	Jaar
Waterkwaliteit					
1) beoordeling zwemlocaties volgens zwemwaterrichtlijn 2006 (in #)					
o uitstekend	18	18	18	19	2027
o goed	1	0	0	0	2027
o aanvaardbaar	0	1	1	0	2027
o slecht	0	0	0	0	2027
2) % oordelen: 'Voldoet' voor alle gemeten prioritaire stoffen (chemische stoffen)	96,7 %	95,0 %	95,0 %	100 %	2027
3) gemiddelde maatlatscore (EKR) voor de ecologische kwaliteitselementen:					
o macrofauna	0,51	0,51	0,51	0,58	2027
o vis	0,37	0,36	0,36	0,49 ^a	2027
o overige waterflora	0,51	0,51	0,51	0,54 ^a	2027
4) % oordelen 'Goed' (= voldoet aan de norm) voor betreffende parameters:					
o nutriënten (stikstof en fosfor)	46 %	29,5 %	29,5 %	100 %	2027
o overige parameters (zuurstof/temperatuur/zuurgraad/chloride)	87 %	84,0 %	84,0 %	100 %	2027

^a doel aangepast ten opzichte van de Begroting 2020

Toelichting

- het zwemseizoen loopt van 1 mei tot 1 oktober. Tijdens het zwemseizoen worden de officieel aangewezen zweminrichtingen regelmatig onderzocht op verontreinigingen. Een verminderde zwemwaterkwaliteit kan vele oorzaken hebben, zoals een toename van nutriënten in het water, in combinatie met warmte en droogte. Het aantal zwemlocaties die onder het waterkwaliteitsbeheer van Waterschap Limburg vallen fluctueert. Op dit moment zijn er 19 officiële zwemlocaties onder beheer van WL. De procedure tot aanwijzing zwemlocatie voor de Boschmolenplas is nooit afgemaakt (door in gebreke blijven beheerder).
- de indicator geeft inzicht in de mate van aanwezige chemische verontreinigingen in KRW-Waterlichamen. We meten dit omdat de KRW als doelstelling heeft om in 2027 géén chemische verontreinigingen in oppervlaktewater meer te hebben.
- de indicator geeft inzicht in de kwaliteit van de biologische kwaliteitselementen in KRW-Waterlichamen. Deze wordt uitgedrukt in een score van 0-1 op de KRW-maatlat. We meten dit omdat de KRW als doelstelling heeft om in 2027 een goede ecologische toestand of potentieel te realiseren.
- de indicator geeft inzicht in de toestand van enkele fysisch-chemische kwaliteitselementen in KRW-Waterlichamen. We meten dit omdat de KRW als doelstelling heeft om in 2027 een goede ecologische toestand te realiseren, waarvoor deze fysisch-chemische kwaliteitselementen van belang zijn.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Waterkwaliteit	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Kosten	900.000	930.000	1.299.909
Opbrengsten	-	-	-
Netto kosten	900.000	930.000	1.299.909
Bijdrage aan WBL	-20.600	-20.600	-20.624
Doorberekende kosten van programma bestuur en organisatie	1.223.600	1.223.600	1.525.453
Totaal na doorberekening	2.103.000	2.133.000	2.804.738

Toelichting

- De kosten zijn hoger dan gebudgetteerd. Echter het aandeel van de kosten dat via bestemming van het rekeningsaldo ten laste van de bestemmingsreserves 'afkoppelen regenwater' wordt gebracht bedraagt € 387.035. Worden deze kosten in mindering gebracht op de realisatie resteert € 912.874 en zijn de kosten binnen het beschikbare budget gerealiseerd (98%).
- De bijdrage aan WBL wijkt af omdat in de begroting de bedragen worden afgerond op honderd.
- De doorberekende kosten zijn als gevolg van de hogere kosten eveneens gestegen vanwege de doorberekeningssystematiek.

Investeringsen

INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA (Bedragen x 1.000)								
Project	AT	Omschrijving	UITGAVEN 2020			INKOMSTEN 2020		
			Begroting		Realisatie	Begroting		Realisatie
			Primitief	Gewijzigd		Primitief	Gewijzigd	
P360045	5	Regionale analyse waterkwaliteit	-	54	34	-	-	-
P360055	5	Implementatie soortenbeleid	100	50	18	-	-	-
K	30	Meer actieve rol aanleg (effect-gerichte) innovatieve maatregelen door uit te voeren	100	-	-	-	-	-
PROGRAMMA WATERKWALITEIT			200	104	52	-	-	-

Toelichting

De uitgaven zijn voor 50% gerealiseerd. Ze zijn achter gebleven als gevolg van andere prioritaire ontwikkelingen, zoals stikstof en beschermde soorten.

Klimaat- adaptatie regionaal systeem

waterschap
limburg

3.4 Programma klimaatadaptie regionaal systeem

Wat hebben we bereikt?

Begroting 2020

We willen bereiken dat:

- we proactief en doeltreffend kunnen bijsturen in ons watersysteem bij wateroverlast, droogte en overstromingen;
- we klimaatadaptief handelen vanaf 2020 en ons watersysteem klimaatbestendig en waterrobuust is vanaf 2050;
- we als waterschap een coördinerende en stimulerende rol hebben op het gebied van klimaatadaptatie;
- we ons watersysteem duurzaam en economisch verantwoord blijven beheren.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het jaar 2020 was een overgangsjaar: het afronden van de lopende programmaperiode (2016-2022) en het voorbereiden op de volgende periode (2022-2027).

De samenwerking en afstemming over klimaatadaptatie krijgt steeds meer vorm: met gemeenten is opgetrokken in de risicodialogen, het opstellen van uitvoeringsagenda's en in Water in Balans wordt nauw samengewerkt met de directe omgeving.

Onder het partnercontract zijn maatregelen uitgevoerd die bijdragen aan het robuust maken van het watersysteem. Een deel van de uitvoering loopt nog door in de komende periode.

Ook is stevig samengewerkt om Limburg verder weerbaar te maken voor droogte. Samen met andere stakeholders als provincie, gemeenten, LLTB, terreinbeheerders is een mooi werkpakket opgesteld, dat dient als basis voor afspraken met het Rijk. De Bestuurlijke Klimaatadaptatie tafel Limburg (BKaL) is inmiddels de plek waar overheden en belanghebbenden samen optrekken en afstemmen hoe Limburg klimaatbestendig wordt.

Met LIWA is een hoogwaardig analyse instrument opgeleverd. Door te kijken naar meerdere invloeden op oppervlakte- en grondwater zijn vlak dekkende maatregelen voorgesteld. Het geeft een stevige onderbouwing voor de vraagstukken waar we als waterschap voor staan. Voor de opgave wateroverlast is een nieuwe basis gelegd met het op orde brengen van de database knelpunten wateroverlast.

Ten slotte is in dit jaar een start gemaakt met een consortium van overheden, markt en de Universiteit Wageningen om samen op te trekken in klimaatvraagstukken onder het programma KLIMAP. Voor het waterschap worden inzichten rondom sub irrigatie verder aangescherpt met praktijkproeven.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid en kaders

Begroting 2020

- Samen met de provincie herzien we de huidige normeringssystematiek wateroverlast om tot een risicogerichte benadering te komen die beter aansluit bij de daadwerkelijke risico's op wateroverlast. In samenhang daarmee brengen we helderheid in onze taakopvatting rondom oppervlakkig afstromend regenwater.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In 2020 heeft de focus vooral gelegen op de invulling van onze taakopvatting rondom oppervlakkig afstromend regenwater in Zuid-Limburg. In 2021 wordt dit traject voortgezet en is besluitvorming hieromtrent voorzien.

Begroting 2020

- We stellen een droogte-opgave vast, waarin we helder maken wat onze taken zijn, wat de omgeving van ons kan verwachten en wat wij van de omgeving vragen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Binnen het kader van het programma Waterbeschikbaarheid wordt gewerkt aan een overzicht van welke beken droogvallen. Hiermee wordt het droogterisico van beken bepaald. Bekeken wordt of de analyse verbreed wordt naar de terrestrische ecologie. In 2021 gaat dit leiden tot een vast te stellen droogteopgave. In 2020 is een eerste analyse gemaakt van welke beken droogvallen en hoe ernstig dit is. In 2021 wordt deze analyse verfijnd en voorgelegd aan het bestuur.

Begroting 2020

- In samenwerking met gemeenten stimuleren we het afkoppelen van regenwater, vergroenen en ontstenen van de bebouwde omgeving, om dure investeringen in de toekomst te voorkomen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het stimuleren van het ontstenen en vergroenen van de bebouwde omgeving is een doorlopende actie van WL en gemeenten. De gezamenlijke aanpak van de klimaatproblematiek wordt afgestemd via de klimaatafels Limburg, waarbij wordt ingezet op integrale en groene oplossingen voor de klimaatproblemen. Als vervolg op de stresstesten klimaat worden momenteel in heel Limburg risicodialogen uitgevoerd, o.a. voor het bod van Zuid voor DHZ/DPRA Zuid.

Een vast onderdeel van onze werkzaamheden is het borgen van water en klimaat in ruimtelijke plannen (watertoets/vooroverleg en vergunningverlening). Hierbij benutten we ook de kansen die de nieuwe Omgevingswet biedt om water en klimaat samen met gemeenten (nog) beter te verankeren in omgevingsvisie en -plannen. Een hulpmiddel hierbij is de 'Bouwstenen water en klimaat voor omgevingsvisies' van Waterpanel Noord. Klimaatadaptatie is ook een belangrijk thema in de gezamenlijke waterketenplannen en GRP's van de samenwerkingsregio's.

Om klimaatbewustzijn en ontstenen en vergroenen extra te stimuleren loopt sinds 2017 de gezamenlijke stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen en stimuleren we samen met gemeenten, WML, Provincie en WBL burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties tot klimaatadaptief gedrag via het gezamenlijke programma Waterklaar. Hierover wordt elders apart gerapporteerd.

Begroting 2020

- We stellen samen met gemeenten een nieuwe handreiking watertoets/klimaattoets op.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De handreiking klimaattoets wordt door Waterpanel Noord (gemeenten, WL, WBL en WML) opgesteld als onderdeel van het Waterketenplan Waterpanel Noord. Het project heeft wegens corona vertraging opgelopen, maar wordt nu voortvarend opgepakt en naar verwachting eind 2021 definitief opgeleverd.

Begroting 2020

- Samen met de provincie voeren we een actief beleid in het kader van het onttrekken van grondwater.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Mede als gevolg van het derde droge jaar op een rij staat onttrekking t.b.v. landbouwkundige beregening zwaar onder druk met name rondom Natura 2000 gebieden. Er ligt ook een gerechtelijke uitspraak die de provincie Noord-Brabant en Limburg dwingt om heroverweging van het bestaand beleid. Er is een mediation traject gestart met provincies, landbouw, natuur en waterschappen. Het proces is als gevolg van corona vertraagd waardoor uitkomsten pas in 2021 er zullen liggen.

Begroting 2020

- We gaan voor een integrale beekdalbrede aanpak (met Water in Balans) met zuinig ruimtegebruik als uitgangspunt. Onze (financiële) inbreng richt zich op realisatie van onze primaire taak.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Beekdalbrede aanpak is nader onderbouwd in LIWA. Belangrijk uitgangspunt is om gronden waar mogelijk bij de landbouw te houden. Dit wordt bereikt via afwaardering en daarmee inzet op ander gebruik passend binnen de aanwezige landbouw. Provincie en waterschap werken aan DHZ bod en natuurschap (stikstofgeld), waarbij LIWA bruikbare analyses en onderbouwing van maatregelen levert als input. Beekdalontwikkeling is een van de belangrijkste maatregelen. Het resultaat uit het doelstapelingsproces, Limburg Verbindt Opgaven, is in het 4^e kwartaal 2020 opgeleverd.

Begroting 2020

- In 2019 zijn we gestart met het opstellen van het Waterbeheerprogramma 2022-2027 (opvolger huidig Waterbeheerplan). In 2020 gaan we hiermee verder.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

15 december 2020 heeft het dagelijks bestuur na een uitgebreid participatieproces met externe partners, inwoners, collega's en het algemeen bestuur het Ontwerp Waterbeheerprogramma 2022-2027 vastgesteld. Dit is een belangrijke stap in de richting van een definitief waterbeheerprogramma.

Veel organisaties hebben een bijdrage geleverd aan dit ontwerp. Hierdoor hebben we samen de Limburgse wateropgaven voor de toekomst kunnen bepalen.

De laatste stap om te komen tot het definitieve Waterbeheerprogramma 2022-2027 is de terinzagelegging van het ontwerp. Dit zal eind maart gebeuren, gelijktijdig met het Nationale Waterprogramma. Uiteraard laten we dit moment ook intern en extern niet ongemerkt voorbij gaan. Een uitgebreid communicatieplan hoort hierbij.

Begroting 2020

- Samen met onze Limburgse waterpartners bereiden wij een klimaatadaptatieprogramma 2022-2027 voor, waarin we gezamenlijk afspraken maken over te nemen stappen in het klimaatbestendig maken van Limburg. Dit gebeurt binnen de Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel Limburg, waar wij een coördinerende rol in hebben.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De BKAL is inmiddels een gremium waar bestuurlijk Limburg samen optrekt. In de bijeenkomst van 10 december is het Ontwerp Werkplan DHZ 90% versie besproken met de Limburgse partners. Daarmee is het traject in aanloop naar een bod voor een Rijksbijdrage (25%) vrijwel afgerond. Het Limburgs programma zoetwatermaatregelen is een succes van samenwerking op het gebied van de aanpak van droogteproblematiek. In 2021 wordt het Limburgse bod samengevoegd met dat van Noord-Brabant tot een Zuid Nederland voorstel in maart. In de tweede helft van 2021 worden de afspraken tussen Rijk en regio verder uitgewerkt en vastgelegd.

Begroting 2020

- Voor de tweede plancycus van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) leveren we input voor het OverstromingsRisicoBeheerPlan (ORBP) Maas 2022-2027. Daarmee maken we ook in landelijk en internationaal verband duidelijk hoe we omgaan met risico's op wateroverlast vanuit de Maas inclusief de belangrijkste zijbeken en welke maatregelen we daarvoor treffen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De gevraagde input aan het Rijk is geleverd. Hiermee hebben we duidelijk gemaakt hoe we omgaan met risico's op wateroverlast vanuit de Maas en de belangrijkste zijbeken en welke maatregelen we daarvoor treffen.

Beheer watersysteem

Begroting 2020

- We zetten in op een evenwichtig en stabiel peilbeheer voor de land- en tuinbouw, bedrijven en de natuur. Maatregelen volgend uit de Limburgse integrale wateraanpak (LIWA) werken we samen met belanghebbenden voortvarend uit zodat deze in de volgende planperiode kunnen worden gerealiseerd. Geconstateerde optimalisaties in het proces peilbeheer worden geïmplementeerd.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Verdere uitwerking van de nota Peilbeheer heeft in 2020 vertraging opgelopen door de aandacht die droogte opnieuw vroeg, in combinatie met het wegvallen van capaciteit. Inmiddels is de capaciteit weer op orde en wordt gewerkt aan de implementatie van peilbeheer, in nauwe samenwerking met de CRK. Op deze manier kan praktische invulling worden gegeven aan de opgestelde beleidskaders en kan er via een cyclisch proces worden gewerkt aan verbetering transparantie en controle op het door ons uitgevoerde waterbeheer.

Er is expliciet ingezet op 'peilbeheer altijd hoog en alleen als strikt noodzakelijk tijdelijk laag instellen van stuwen'.

LIWA is de basis geweest voor het samen met provincie opstellen van een doelstapelingsbeeld, Limburg Verbindt Opgaven, en systematiek voor inzet van stikstofgelden. Deze kaders moeten worden meegenomen in bijstelling van 'Nota peilbeheer' in 2021.

Begroting 2020

- We richten in huis een regiekamer 'Watersysteem' in, met bestaande data en informatie. Zo versterken we de slagkracht en flexibiliteit en kunnen we optimaal inspelen en reageren op actuele ontwikkelingen in ons werkgebied.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het verbouwen en inrichten van de fysieke ruimte van het CRK is in 2020 aanbesteed en gerealiseerd. In december is deze ruimte, op enkele restpunten na, opgeleverd. Door de Coronamaatregelen worden de restpunten in januari 2021 opgepakt. Het plan van aanpak omtrent de doorontwikkeling is in concept opgeleverd. Door de coronamaatregelen is het CRK nog niet fysiek bezet.

Begroting 2020

- We zetten in op het voorzien van (industriële) water aan bedrijven en agrariërs. Denk daarbij aan het beschikbaar stellen van meer kanaalwater en het effectiever gebruiken van dit kanaalwater. Ook stimuleren wij bedrijven en agrariërs in het nemen van bronmaatregelen die bijdragen aan een verbeterde lokale waterhuishouding.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De samenwerking met programma Klimaatadaptatie in de Praktijk (KLIMAP) is opgestart. Het jaar 2020 is benut om kennisuitwisseling over klimaatadaptatiemaatregelen met name gericht op de droogteproblematiek vorm te geven en kennisleemtes te definiëren.

Mogelijkheden voor vervolgonderzoek binnen de hoge zandgronden zijn onderzocht en vormen het startpunt voor 2021 om dit vervolgonderzoek in te gaan vullen. Voor Limburg zal een pilot sub irrigatie worden voorbereid. Daarnaast zal een evaluatie van LIWA voor het gebied Groote Molenbeek/Mariapeel worden uitgevoerd om de methodiek van ontwikkelpaden verder vorm te geven.

Begroting 2020

- In samenwerking met de agrariërs bestrijden we wateroverlast zoveel mogelijk, door het water in hoger gelegen gebieden langer vast te houden, te hergebruiken of in de bodem te infiltreren.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Voor het landelijk gebied hebben we in nauwe samenwerking met de LLTB een meerjarig onderzoeks-, demonstratie- en voorlichtingstraject opgezet. In samenwerking met Wageningen Universiteit Research hebben we onderzocht welke maatregelen effectief zijn tegen wateroverlast en droogte. In het 2^e kwartaal zijn demo- en praktijkproeven gerealiseerd op ca. 20 satellietbedrijven van proefboerderij Wijndrade en vervolgonderzoeken zijn intussen uitgezet. Het afgelopen jaar waren vanwege Covid-19 veldbezoeken voor agrariërs beperkt mogelijk. Dit hebben we ondervangen door voor iedereen toegankelijke filmpjes te produceren over de proeven.

In 2020 hebben we samen met de provincie de Propositie Heuvelland in de steigers gezet. De Propositie biedt middelen en capaciteit om de landbouwmaatregelen uit te rollen in een deel van het Heuvelland.

In het gebied Wolfhagen werken we samen met Natuurmonumenten en LLTB aan een gebiedsproces om te komen tot maatregelen tegen wateroverlast bij landbouw en natuur. Een verkenning van mogelijke oplossingen aan de keukentafel, loopt en levert inhoudelijk mooie en praktische ideeën op.

In de gebiedsprojecten nemen we de leerervaringen vanuit het landelijk gebied eveneens mee in het terugdringen van de wateroverlast. In Terblijt gebeurt dat onder regie van de gemeente waarbij wij onze deskundigheid en ervaring inzetten. In het project Hegge gebeurt dit in de eerste fase van het project eveneens onder regie van de gemeente, waarbij we een gedragen en effectief maatregelenpakket over alle vier de knoppen ontwikkelen. Zie voor meer informatie de toelichting van Water in Balans op het programma en de projecten.

Begroting 2020

- We zorgen voor een verantwoord beheer en onderhoud, dat aansluit bij de veranderende klimaatomstandigheden. De biodiversiteit blijft ten minste op hetzelfde peil en wordt waar mogelijk verbeterd.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In 2020 zijn de aannemers zijn gestart met het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden. In de bouwteams is afgesproken om in een aantal pilots te werken aan het optimaliseren van de maaiveldactiviteiten met het oog op de ecologische ontwikkeling van natuurbeken en waterkeringen. Bij natuurbeken gaat het om de balans tussen ecologische en hydrologische randvoorwaarden (peilbeheer, niet te veel maaiveld voor ecologie en waterconservering en niet te weinig voor wateroverlast).

Voor waterkeringen gaat het om bloemrijke, erosiebestendige dijken en faseren ten behoeve van fauna. Bij goede ervaringen en resultaten kan deze manier van werken worden uitgebreid.

Muskus- en beverrattenbestrijding

Begroting 2020

- We bestrijden muskus- en beverratten en andere schadelijke knaagdieren. De bestrijding van muskusratten richt zich op het terugdringen van de populatie tot een aanvaardbaar niveau ($< 0,15$ vangsten per kilometer). Die van beverratten op volledige uitroeiing.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Bestrijding van de Muskus- en Beverratten is op dit moment op orde en het gebied is onder controle. De laatste drie jaren zijn de vangsten stabiel. In 2020 hebben we 1007 muskusratten gevangen, dat zijn 0,16 vangsten per km. We hebben te maken met de voortdurende instroom vanuit Duitsland. De landelijke norm voor de muskusratten is op dit moment 0,15 vangsten per km.

Wij zien in Limburg al langer een voortdurende instroom van beverratten. In 2020 hebben we 524 beverratten gevangen, dat zijn 0,08 vangsten per km. De instroom blijft al enkele jaren gelijk.

Monitoring

Begroting 2020

- We verzamelen, bewerken, verwerken, toetsen, analyseren en rapporteren meetgegevens voor beheer van de waterkwantiteit en -kwaliteit. Op basis van de resultaten stellen we indien nodig ons beleid bij voor een verhoging van effectiviteit en/of efficiëntie.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het monitoring-proces van meetgegevens voor beheer van de waterkwantiteit en -kwaliteit vindt plaats conform de op dit moment gestelde eisen. Optimalisering van de kwaliteit en kwantiteit van de meetgegevens zal projectmatig in 2021 worden uitgevoerd. Een projectleider zal in eerste kwartaal 2021 beginnen met het schrijven van een plan van aanpak.

Begroting 2020

- Ter ondersteuning van Centrale Regiekamer, crisisbeheersing (hoogwatervoorspelling), beleidsstudies en operationele advisering zetten we de ontwikkeling van een integraal klimaatadaptatiemodel voort.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De eerste deelonderzoeken (spoor 1) zijn afgerond en er ligt een concept-Plan van Aanpak voor het vervolgtraject. In 2021 wordt hier verder invulling aan gegeven.

Begroting 2020

- We ontwikkelen samen met een kennisinstituut de methode Stroomgebiedsbrede Ecologische Systeem Analyse (SESA), zodanig dat deze kan worden toegepast bij herinrichting en onderhoud. We zetten daarbij in op cyclische monitoring.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De SESA Groote Molenbeek is afgerond. Er ligt een rapportage met streefbeelden en de eerste versie van de tool is beschikbaar. Komend jaar wordt een nieuwe SESA opgestart voor het stroomgebied van de Geul waarbij de methodiek wordt toegespitst op het type heuvellandbeek.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving**Begroting 2020**

- We behandelen vergunningaanvragen en meldingen omtrent het watersysteem, -keringen, grondwater en bijbehorende leggerwijzigingen en adviseren gemeenten, bedrijven en particulieren hoe hun initiatief in harmonie met de waterbelangen kan worden gerealiseerd.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De achterstanden uit 2019 zijn weggewerkt en het aantal vergunningen dat binnen de termijn wordt afgehandeld is ten opzichte van vorig jaar toegenomen, maar voldoet nog niet aan de beleidsindicator. Ook het aantal verzoeken van gemeenten, bedrijven en particulieren om vooroverleg over hoe hun initiatief in harmonie met de waterbelangen kan worden gerealiseerd is ten opzichte van 2019 toegenomen. Door het van kracht worden van de nieuwe keur in 2019 is een aantal activiteiten niet meer vergunning- of meldplichtig. Op de deelgebieden watersysteem en grondwater zijn er daarom minder aanvragen om vergunning en meldingen behandeld dan in 2019. Optimalisatie van het vergunningproces heeft, onder meer met het oog op de komende Omgevingswet, doorlopende aandacht.

Begroting 2020

- We voeren onze vergunning-, toezicht- en handhavingstaken risico gestuurd uit aan de hand van het Beleidsplan VTH 2020-2021.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De klimaatverandering vraagt nadrukkelijk aandacht voor waterconservering (o.a. juiste toepassing peilgestuurde drainage en boerenstuwen) en watergebruik (onttrekken). Deze onderwerpen hebben in 2020 nadrukkelijke aandacht gehad. Daarnaast zijn de opleveringsinspecties wat betreft waterkeringen conform planning uitgevoerd. Hieraan is prioriteit gegeven met het oog op het kunnen voldoen aan de zorgplicht waterkeringen.

Begroting 2020

- In het kader van het toezicht wordt in eerste instantie getracht om via communicatie en proactief handelen spontane naleving te bewerkstellingen (preventie). We gaan in gesprek met het doel er samen uit te komen. Is dit station gepasseerd, dan is formeel handhaving aan de orde en treden we op om onze waterbelangen te borgen (repressief).

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Onder het motto van 'voorkomen is beter dan genezen' besteden wij ruim aandacht aan uitleg en toelichting van regelgeving; wat is het doel van de regels? Dat doen wij tijdens inspectiebezoeken, maar ook in de vorm van informatieverstrekking op onze website en door deelname aan studiebijeenkomsten in met name de landbouw.

In 2020 zijn we als gevolg van de coronamaatregelen minder dan in voorgaande jaren uitgenodigd om op bijeenkomsten informatie te verstrekken.

Begroting 2020

- We monitoren gericht in het kader van specifieke projecten (o.a. mestproblematiek en problematiek opkomende stoffen) en we bemonsteren indirecte lozingen van bedrijven, rwzi's en van de integrale afvalwaterzuiveringsinstallatie Sitech IAZI B.V. Afhankelijk van de resultaten vinden vervolgacties plaats.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De geplande bemonsteringen en analyses zijn uitgevoerd. Via administratief toezicht is gecontroleerd of vergunninghouders aan de meetverplichtingen voldoen. Zo houden we zicht op de kwaliteit van het afvalwater. Het toezicht op de zogenaamde indirecte lozingen (lozingen op het gemeentelijke rioolstelsel) wordt uitgevoerd door de RUD's Zuid Limburg en Limburg Noord.

Begroting 2020

- Tijdens het zwemseizoen voeren we controles uit op zwemverboden en doen bemonsteringen op waterkwaliteit bij de officiële zwemlocaties. Informatie wordt gedeeld via de landelijke zwemwaterwebsite (www.zwemwater.nl).

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De gebruikelijke controles zijn uitgevoerd. Er zijn geen overtredingen geconstateerd. Op een aantal zwemlocaties is blauwalg aangetroffen en is geadviseerd niet te zwemmen. Alle relevante informatie is gedeeld via de landelijke zwemwaterwebsite en ook via onze eigen website.

Begroting 2020

- We geven invulling aan landelijke afspraken over kwaliteitscriteria vergunningen, toezicht en handhaving.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Anders dan gepland is het in 2020 niet gelukt om volledig te voldoen aan de kwaliteitscriteria VTH. O.a. het opleidingsplan voor de medewerkers van VTH moet nog opgesteld en geïmplementeerd worden.

Begroting 2020

- We zetten in op doorontwikkeling van de (keten)samenwerking met Rijkswaterstaat, de gemeenten en Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD), onder meer met het oog op beheersing van risico's bij indirecte lozingen (voorkomen aantasting doelmatige werking rwzi's) en het project Gebiedsgerichte Handhaving van de NvWA (o.a. mestfraude).

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020**(Keten)samenwerking**

Sinds eind 2019 fungeert het Limburgs platform omgevingsrecht. Dit platform (ambtelijk en bestuurlijk) is gericht op samenwerking op het gebied van toezicht en handhaving van het omgevingsrecht in den brede. Het waterschap maakt, naast provincie, gemeenten, Openbaar Ministerie en NVWA, deel uit van dit platform.

Onze bijdrage is meedenken en meewerken voor zover dat past binnen onze taak en bevoegdheden. Ook brengen we knelpunten in die wij beleven, denk bijvoorbeeld aan toezicht indirecte lozingen.

Project Gebiedsgerichte handhaving

Met het tot stand komen van afspraken op het gebied van beschikbaarstelling van gegevens zijn de samenwerkingsmogelijkheden binnen het project Gebiedsgericht Handhaven verbeterd.

Begroting 2020

- Op 1 januari 2021 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking wat het werk van vergunningen, toezicht en handhaving raakt op alle fronten. Nog meer dan nu wordt ingezet op 'met de omgeving, voor de omgeving'.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De Omgevingswet zal op 1 januari 2022 in werking treden. De voorbereiding voor het werk van vergunningen, toezicht en handhaving op de inwerkingtreding ligt op schema. In 2020 is veel energie gestoken in het aansluiten van de digitale systemen van het waterschap op de landelijke voorziening en die van onze collega overheden in de provincie. Daarnaast is door vergunningverleners deelgenomen aan experimenten met zogenaamde omgevingstafels. Tevens is in 2020 gestart met het inventariseren van de benodigde opleidingen als gevolg van de invoering van de Omgevingswet. Tot slot is de aandacht afgelopen jaar uitgegaan naar de effecten van de Omgevingswet op onze processen. In 2021 moeten de aanpassingen worden doorgevoerd. Bij vergunningverlening, toezicht en handhaving hebben we in 2020 al kunnen profiteren van een nieuwe keur, die in 2019 al meer 'Omgevingsproof' gemaakt was.

Onderhoud watersysteem

Begroting 2020

- We voeren (planmatige en incidentele) onderhoudswerkzaamheden uit aan waterlopen en kunstwerken van het waterschap of we houden toezicht als deze werkzaamheden zijn uitbesteed.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Inspecteren

De incidentele en planmatige inspecties worden middels werkorders en volgens de jaarplanning instandhoudingsplan uitgevoerd en dit wordt geborgd in Infor-OBS.

Onderhoudscontract

De samenwerking aannemers onderhoudscontracten verloopt naar wens. De bouwteams zorgen voor de verbinding tussen aannemer waterschap.

Begroting 2020

- Ook inspecteren we om vast te stellen wat de staat van onderhoud van de waterlopen is.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De incidentele en planmatige inspecties worden middels werkorders en volgens de jaarplanning instandhoudingsplan uitgevoerd en dit wordt geborgd in Infor-OBS.

Kadernota 2020

Deltaprogramma's Hoge Zandgronden en Ruimtelijke Adaptatie

Begroting 2020

- We bereiden ons conform landelijke afspraken voor op de droogte- en wateroverlastopgave als gevolg van klimaatverandering via de regionale deltaprogramma's (DHZ en DPRA). Hierbij stellen we het maatregelpakket op gericht op verminderen van droogte en wateroverlast. We bouwen voort op het huidige programma. Samen met regiopartijen in Limburg en Zuid-Nederland werken we aan een regionaal bod (2022-2027) dat we indienen voor medefinanciering door het Rijk (2%). Een gezamenlijk bod levert schaalvoordelen op.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De gemeenten zijn in the lead met het uitwerken en opstellen van het bod DPRA. Zij werken in Limburg samen in vier werkregio's. Iedere werkregio heeft een klimaat coördinator aangesteld in 2020. Met deze contactpersonen wordt afgestemd hoe binnen Limburg de maatregelen samenhangen met het werk van de gemeenten. Zie ook bij klimaatadaptatieprogramma 2022-2027 hiervoor.

Afkoppelen

Begroting 2020

- In bebouwde gebieden gaan we, na afloop van de 1ste termijn in 2021, nog twee extra jaar op beperkte schaal verder met het afkoppelen van private partijen. Hiermee kunnen burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties afkoppelen, waarmee onze opgave in het stedelijk gebied vermindert.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Waterpanel Noord heeft eind 2020 ingestemd met het uitwerken van een vervolgregeling na 2021. De voorbereiding wordt samen met de zuidelijke regio's opgepakt. De vervolgregeling wordt naar verwachting medio 2021 ter besluitvorming aan alle partners voorgelegd. Vooruitlopend op besluitvorming is de regeling opgenomen in het DHZ-bod van Zuid-Nederland.

Schade beperken eigen woning, landelijk- en stedelijk gebied

Begroting 2020

- Daarnaast brengen we samen met private omgeving knelpuntgericht methodes in beeld om de knoppen schade beperken eigen woning, landelijk/buitengebied en stedelijk/bebouwd gebied in te vullen. Ook dit draagt bij aan onze doelen, net als het organiseren van gebiedsprojecten.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het werken aan wateroverlast vraagt een zorgvuldig ingericht gebiedsproces met duidelijkheid over eenieders rol.

De vier knoppen staan continu met elkaar in verbinding. Alle partijen dienen hierin hun rol te pakken. Wij treden waar nodig en waar van toegevoegde waarde op als regisseur en waar nodig doen we mee als uitvoerende partij.

In 2020 zijn de succesvolle resultaten van 15 landbouwmaatregelen om water op agrarische percelen in Zuid-Limburg vast te houden uitgedragen door onder meer

veldbezoeken, artikelen in vakbladen, films en in boekvorm. Knop 1 heeft hiermee een belangrijke impuls gekregen.

Ten behoeve van knop 2 'Stedelijk gebied' hebben we met de gemeenten Meerssen en Beekdaelen in pilots de mogelijkheden verkend om de doelen te bereiken.

Hiervoor hebben we een haalbaarheidsstudie afkoppelen en een krachtenveldanalyse met specifiek aandacht voor bedrijven en woningbouwcoöperaties, uitgevoerd. De moeizame infiltratie van afgekoppeld regenwater op lössgrond vraagt relatief veel tijd, hoge investeringen en innovatieve oplossingen, met name van gemeenten en burgers.

Voor knop 4 'Schade beperken aan eigen woning' hebben we met de gemeenten Meerssen en Beekdaelen in pilots een aanpak uitgewerkt voor nieuwe knelpuntgebieden. Maatregelen om de wateroverlast aan de eigen woningen te verminderen zijn gebundeld in een handzaam boekje voor eigenaren en gemeenten. Deze maatregelen kunnen we in toekomstige projecten eveneens toepassen. Zie voor meer informatie de toelichting van Water in Balans op het programma en de projecten.

Assetmanagement

Begroting 2020

- De uitvoering van de onderhoudscontracten biedt een stevige basis in het beheer en onderhoud van onze beken. Ook investeren we in het beheer en onderhoud en het assetmanagement van ons areaal. We investeren in het structureel op orde houden van onze assets. Voor het baggerwerk wordt een inhaalslag gemaakt. We hebben beter inzicht in de toestand van het areaal waardoor we adequaat en tijdig kunnen reageren. Wij vullen onze zorgplicht hiermee op een transparante en navolgbare wijze in.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Inspecteren

De incidentele en planmatige inspecties worden middels werkorders en volgens de jaarplanning instandhoudingsplan en dit wordt geborgd in Infor-OBS.

Onderhouden

De resultaten uit de inspecties zijn input voor het proces onderhouden en de eerste resultaten worden langzaam zichtbaar. De werkorders die daaruit voortkomen worden middels werkorders weggezet bij onze aannemers of eigen medewerkers buitendienst.

Data, gegevens, modellen

Begroting 2020

- Door het verzamelen van data over ons areaal, de gegevens (Data to Go) en de bijbehorende modellen op orde te hebben zijn we goed gesteld om de taken van het waterschap uit te kunnen voeren. Dit levert betrouwbare en actuele adviezen die binnen acceptabele termijn geleverd worden, ten behoeve van o.a. peilbeheer, vergunningverlening en het afhandelen van meldingen en schadeclaims.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Een van de projectresultaten van (de eerste fase van) Data-to-Go is de beheerorganisatie binnen cluster IDM waarmee we de kernregistratie van statische geografische kenmerken op orde houden. Deze beheerorganisatie noemen we 'De Gegevensfabriek' en bestaat uit de onderdelen ontvangst (Dataloket), inwinnen, verwerken, uitleveren (expeditie), advies, gegevensarchitectuur, toepassingen, procesborging en kwaliteitsborging. Voor het onderdeel kwaliteitsborging is 1 FTE geraamd, waarvan we de helft met eigen capaciteit invullen en de andere helft uitbesteden aan gespecialiseerde marktpartijen. De tweede fase van Data-to-Go richt zich op het optimaliseren van de kerngegevens in kwantitatieve en kwalitatieve zin. De benodigde werkzaamheden worden aan de hand van de datastrategie uitgevoerd.

Centrale regiekamer**Begroting 2020**

- De Centrale Regie Kamer (CRK) wordt verder uitgewerkt en gaat ons versterken in het dagelijkse, operationele aansturen van cruciale processen zoals peilbeheer, calamiteitenbestrijding en geeft inzicht in de actuele toestand van beken en de Maas. Zo kan een CRK helpen bij het signaleren van een storing of ondersteunen bij calamiteiten zoals piekbuien. We gaan op een degelijke wijze aan de slag met het inrichten van de CRK met alle beschikbare data en informatie.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De fysieke ruimte van het CRK is in 2020 aanbesteed en gerealiseerd. Er zijn al diverse dashboards gebouwd die een betere inzage geven in peilbeheer. De bezetting van het CRK is door de geldende maatregelen uitgesteld naar 2021.

Projecten / programma's**Aanleg en verbetering watersysteem****Begroting 2020**

- Om het watersysteem op orde te krijgen is een groot aantal projecten in voorbereiding of in uitvoering.
- Het besluit tot uitvoering van een project kan vanuit één enkel doel worden genomen, de aanpak vindt echter integraal plaats, waarbij alle opgaven (wateroverlast, watertekort en waterkwaliteit) worden mee gekoppeld.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In 2020 hadden we 24 beekherstelprojecten in voorbereiding (40,2 km) of uitvoering (15,9 km). In totaal ruim 56,1 km.

In een aantal projecten heeft vertraging plaatsgevonden, omdat de voorbereiding meer tijd heeft gekost als gevolg van Covid-19, PFAS en stikstof.

Beekherstel in uitvoering

In 2020 is 1 beekherstelproject in uitvoering afgerond, in totaal 0,8 km.

- Oude Geulmeander (0,8 km)

Daarnaast is in 2020 voor de volgende projecten de uitvoering gestart, maar nog niet afgerond (totaal 15,1 km):

- Corio Glana Highlight 20 fase 1 (1,5 km)
- Herinrichting Loobeek Venrays broek en De Spurkt 6 km)
- Herinrichting Kanjel en Gelei (7 km)
- Geul benedenstrooms kern Valkenburg (0,6 km)
- Gebiedspilot Kwistbeek (6,6 km)
- Tielebeek bovenloop (2 km)

Beekherstel in voorbereiding

We hadden 18 beekherstelprojecten in voorbereiding, in totaal 40,2 km.

- **Herinrichting Keutelbeek, kern Beek fase 1B (1,1 km)**
- **Dam buffer de Dem en middenloop Caumerbeek (1,4 km)**
- **Geleenbeek Oude Maas (4,4 km)**
- **Huilbeek (2,8 km)**
- **Herinrichting Lollebeek, Castenrayse vennen**
- **Groote Molenbeek A73-Wittebrugweg Zoutloods (0,3 km)**
- Maasmonding Wolterskamp (0,3 km)
- Lingforterbeek beekmonding (1,3 km)
- Wellse Molenbeek Beekmonding (1,1 km)
- Thornerbeek (7,5 km)
- Kwistbeek benedenloop (1,0 km)
- Molenbeek van Lottum (0,5 km) en Wylrebeek (0,3 km)
- Groote Molenbeek A73-Wittebrugweg (2,4 km)
- Corio Glana Highlight 20 fase 2 (2,2 km)
- Rode Beek Millen-Susteren (5,0 km)
- Wellse Molenbeek
- Herinrichting Aa

In 2021 komt naar verwachting 18,6 km in uitvoering. Betreffende projecten zijn in bovenstaande lijst **vet** afgedrukt.

Overige projecten in uitvoering

Naast de beekherstelopgaven zijn de volgende projecten in uitvoering genomen op het gebied van assets, verdrogingsbestrijding of wateroverlast:

- Damwand oever Roer, voorstad St Jacob Roermond
- Vistrap Haelensebeek
- Sarsven en de Banen
- Middelsgraaf herstel lekverlies
- Enkele WB21- en assetknelpunten

Overige projecten in voorbereiding

We hadden een aantal projecten in voorbereiding op het gebied van assets, verdrogingsbestrijding of wateroverlast;

- **Aanleg hoogwaterbescherming Slenaken (wateroverlast Gulpdal)**

- Kade Helenavaart en Gemaal Lavendel
- **Noordervaart en Peelkanalen**
- Natte Natuurparels Waterbloem en Broekhuizerbroek
- WB21 – overig

In 2021 komen naar verwachting 2 projecten in uitvoering. Betreffende projecten zijn in bovenstaande lijst **vet** afgedrukt. Ten aanzien van het project Noordervaart Peelkanalen betreft dit het onderdeel 'baggeren'.

- Partnercontract 2016-2021

Met de provincie zijn afspraken gemaakt over de financiële bijdrage aan WL-projecten. In het provinciale subsidiebesluit en uitvoeringsovereenkomst is vastgelegd dat de looptijd ultimo 2021 eindigt.

De realisatie van de watersysteemprojecten, die onder de uitvoeringsovereenkomst vallen, blijft achter. Eind 2020 wordt geprognoseerd dat de toegekende maximale provinciale bijdrage (€ 20 miljoen) om die reden niet volledig kan worden uitgekeerd. Met instemming van de provincie en in lijn met de bij DHZ gemaakte afspraak is nu afgesproken dat ook in 2022 gemaakte kosten onder de uitvoeringsovereenkomst kunnen worden gebracht, mits de verplichting daartoe al ultimo 2021 is aangegaan. Met inachtneming van die afspraak wordt de toegekende maximale provinciale bijdrage volgens de huidige inzichten volledig benut.

- Oude Partnercontracten 2013-2019

In het verleden hebben het waterschap Peel en Maasvallei en het waterschap Roer en Overmaas met de provincie afspraken gemaakt over cofinanciering van watersysteemprojecten. De looptijd van beide subsidiebesluiten/uitvoeringsovereenkomsten eindigt ultimo 2020. Dit laatste geldt niet voor de regeling Klimaatadaptieve stad, waarvoor afwijkende termijnen gelden. Volgens de huidige inzichten worden de toegekende provinciale subsidies voor de watersysteemprojecten volledig benut. Bij de regeling Klimaatadaptieve stad, die deel uitmaakt van de door waterschap Roer en Overmaas gemaakte afspraken, is dat twijfelachtig als gevolg van onzekerheid in uitputting subsidieregeling (door gemeenten en particulieren).

Projecten klimaatadaptie i.r.t. Deltaprogramma's Hoge Zandgronden en Ruimtelijke Adaptatie

Begroting 2020

- De maatregelen zoals opgenomen in de DHZ-Bestuursovereenkomst 'Wel goed water geven' voeren we uit. We komen daarmee onze afspraken met het Rijk na.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Over het jaar 2020 is er een flinke inhaalslag gemaakt in de realisatie van de maatregelen zoals die in de Bestuursovereenkomst zijn opgenomen. Het voorziene doorschuiven van de realisatieopgave naar 2021 is door het instellen van beheersmaatregelen teruggebracht. De opgelopen achterstand door onder andere PFAS en Corona in het begin van het jaar is daarmee grotendeels weer ingehaald.

Daarnaast zijn ook de prognoses voor 2021, het laatste jaar van de overeenkomst, aangescherpt en is een overprogrammering opgenomen, zodat de beschikbare budgetten volledig uitgeput worden.

Begroting 2020

- De maatregelen in Meerssen, waarvoor € 3 mln. DPRA-rijksbijdrage is verkregen, voeren we samen met de Gemeente Meerssen uit en ronden wij eind 2020 af.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In Meerssen werken we gezamenlijk met de gemeente aan het beperken van de wateroverlast. De genoemde € 3 miljoen is aan Meerssen en WL gezamenlijk overgemaakt. Hiervan is € 1,5 miljoen aan WL toegekomen, grotendeels bedoeld voor fase 1. De Fase 1 is in december 2020 opgeleverd en de natte periodes eind 2020 en begin 2021 hebben laten zien dat de maatregelen fase 1 werken en dus succesvol zijn. De weg naar een gedragen voorkeursalternatief fase 2 vraagt de nodige zorgvuldigheid, gezien complexiteit, landschappelijke inpassing en wensen van grondeigenaren. Eind 2021 starten we met de realisatie van de eerste buffers. Zie voor meer informatie de toelichting van Water in Balans op het programma en de projecten.

Begroting 2020

- We voeren samen met Waterschap Aa en Maas de benodigde aanpassingen aan ons kanalenstelsel door voor de doorvoer van de verhoogde hoeveelheid Maaswater (5,4 m³/s) en brengen in kaart welke aanpassingen aan ons regionale watersysteem nodig zijn voor het optimaliseren van de wateraanvoer.

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het project is afgerond, maar heeft niet alle vragen kunnen beantwoorden. Voor 2021 wordt gekeken naar een vervolg.

Begroting 2020

- Samen met de betrokken partners voeren we pilots uit voor het toepassen van sub infiltratie (o.a. America) als efficiënte irrigatiemethode met gebruik van diverse bronnen (o.a. grondwater, oppervlaktewater en RWZI-effluent).

 Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De samenwerking met programma Klimaatadaptatie in de Praktijk (KLIMAP) is opgestart. Het jaar 2020 is benut om kennisuitwisseling over klimaatadaptatiemaatregelen met name gericht op de droogteproblematiek vorm te geven en kennisleemtes te definiëren. Mogelijkheden voor vervolgonderzoek binnen de hoge zandgronden zijn onderzocht en vormen het startpunt voor 2021 om dit vervolgonderzoek in te gaan vullen. Voor Limburg zal een pilot sub irrigatie worden voorbereid. Daarnaast zullen in het eerste kwartaal van 2021 nog aanvullende pilots worden voorbereid.

Begroting 2020

- Samen met Brabantse en Limburgse waterpartners bereiden wij een klimaatadaptatieprogramma 2022-2027 voor, dat wij eind 2020 aanbieden aan de landelijke Deltaprogramma's Zoetwater en Ruimtelijke Adaptatie.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Zie bij klimaatadaptatieprogramma 2022-2027 hiervoor.

Wateroverlast(droge voeten)

Begroting 2020

- Alle wateroverlastknelpunten prioriteren en programmeren we meerjarig.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

We hebben het totaaloverzicht met wateroverlastknelpunten geactualiseerd en het overzicht vastgesteld. Voor de wateroverlastknelpunten in het programma Water in Balans hebben we factsheets opgesteld en een voorstel uitgewerkt voor een programmering binnen het programma voor de middellange termijn. We hebben ermee ingestemd om in 2021, vooruitlopend op het Programma Water in Balans Tranche 2, voor vijf projecten een verkenning op te starten.

De wateroverlastknelpunten die nog niet belegd zijn gaan we in 2021 prioriteren en programmeren voor de komende jaren.

Begroting 2020

- Conform plan voeren we jaarlijks een aantal watersysteemprojecten uit om wateroverlast op te lossen en te voorkomen. Het merendeel van deze projecten wordt uitgevoerd binnen het programma Water in Balans.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In 2020 hebben we de projecten Centrumplan Gulpen, Eckeltsebeek fase 1, buffer de Heek en Meerssen fase 1 opgeleverd. Daarnaast zijn de (ontwerp)projectplannen Waterwet vastgesteld voor Oirsbeek fase 1, Eckeltsebeek, Schelkensbeek en Lange Gracht. Voor 2021 hebben we de nieuw te starten verkenningen benoemd: Hekerbeekdal, Mechelderbeekdal, Lemiers/Oud-Lemiers, Einighausen en Wijnandsrade. De voorbereiding en uitvoering van de projecten Hegge, Lange Gracht, Kwistbeek hebben we doorgezet zodat we deze de komende jaren ook kunnen opleveren.

Met het programma Water in Balans streven wij naar een robuuste en programmatische aanpak waarin wij ook vooruitkijken naar de opgaven op lange termijn, de concrete knelpunten op middellange termijn analyseren en projecten realiseren op de korte termijn (planuitwerking en uitvoering).

Tranche 1 met lopende projecten hebben we voortvarend voortgezet in 2020, resulterend in de eerste gerealiseerde projecten. Voor tranche 2 hebben we de analyse van de knelpunten en potentiële projecten uitgevoerd. Dit heeft in december 2020 geresulteerd in een positief besluit van het DB om, vooruitlopend op de vaststelling van het programmaplan voor Tranche 2 in 2021, voor een vijftal projecten de verkenning te laten opstarten.

Begroting 2020

- De watersysteemoets voeren we gefaseerd uit. We starten daar waar data en modellen op orde zijn.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Er is een globale watersysteemoets uitgevoerd waarvan de uitkomsten zijn meegenomen in het nieuwe ontwerp-Waterbeheerprogramma 2022-2027. Een

voorstel voor het cyclisch uitvoeren van de watersysteemtoets is in voorbereiding, waarbij in een zesjarige cyclus het hele beheersgebied wordt getoetst.

Programma 'Water in Balans'

Begroting 2020

- Met het programmaplan 'Water in Balans' zetten we vanuit de focus van wateroverlast in op een gestructureerde en robuuste aanpak, co-creatie met de omgeving en integrale aanpak van andere waterdoelen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Bij de uitvoering van de projecten van Water in Balans hebben we de samenwerking gevonden met de regionale partners in het kader van de vier knoppenbenadering.

Voor **knop 1 'Landelijk gebied'** werken we gezamenlijk met LLTB, provincie en WUR aan maatregelen die agrariërs in het landelijk gebied kunnen treffen om afstromend water langer vast te houden. De resultaten dragen we uit door onder meer veldbezoeken, artikelen in vakbladen, films en in boekvorm.

In **knop 2 'Stedelijk gebied'** werken we gezamenlijk met de gemeenten aan maatregelen in het stedelijk gebied (afkoppelen). De verantwoordelijkheid blijft primair bij de gemeenten. Als WL stimuleren we de gemeenten om water vast te houden. Daarnaast dragen we bij door te adviseren. Tevens zetten we in op bewustwording bij inwoners via campagnes als Waterklaar en met (voorbeeld)projecten bij grote organisaties (bedrijventerreinen, woningbouwcoöperaties, scholen etc.). Zie voor meer informatie de toelichting van Water in Balans op het programma en de projecten.

Onder **knop 3 'Watersysteem'** vallen onze eigen WL-projecten in het watersysteem en deze zijn afzonderlijk opgenomen in deze rapportage in onder de toelichting op het programma en de projecten.

In **knop 4 'Schade beperken aan eigen woning'** werken we samen met de gemeenten aan standaard maatregelen (maatregelenkist) en draaiboeken over wat inwoners kunnen doen om de schade te beperken bij hevige buien. Wij dragen hier vooral procesmatig aan bij, de daadwerkelijke uitvoering van de maatregelen ligt nadrukkelijk bij de gemeenten. Zie voor meer informatie de toelichting van Water in Balans op het programma en de projecten.

Begroting 2020

- Kenmerkend voor de programma-aanpak 'Water in Balans' is het samenspel tussen concrete doelen binnen de opgave enerzijds en de beïnvloeding van de opgave van en vanuit de omgeving en praktijk anderzijds, zonder het bereiken van resultaten uit het oog te verliezen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Resultaten hierin zijn de projecten waarin onze wateroverlastdoelen samengaan met doelen en ambities van onze omgevingspartners. Het in Q2 succesvol gerealiseerde project 'Centrumplan Gulpen' is een mooi voorbeeld waarbij we als waterschap hebben bijgedragen aan een opgave van de gemeente en daarmee op een efficiënte wijze onze eigen wateroverlastopgave hebben weten te realiseren.

Ook in het project 'Fietsverbinding en Watermaatregelen Heuvelland-Parkstad' (Lange Gracht), in de laatste fase van de voorbereiding, zijn de omgevingsambities (realiseren van een fietsverbinding) gecombineerd met onze wateroverlastopgave (realiseren van 2 buffers in het projectgebied, het verbreden van de Lange Gracht en de realisatie van een onderhouds-/erosiestrook). Zie voor meer informatie de toelichting van Water in Balans op het programma en de projecten.

Begroting 2020

- Het programma is ingedeeld in tranches van projecten. Deze bevatten inhoud, financiën en een tijdsplan van een aantal benoemde projecten. De 1ste tranche projecten is benoemd in het programmaplan Water in Balans.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

1. Generieke project overstijgende activiteiten en knoppen:

- Het afgelopen jaar hebben we de eerste integrale doorrekeningen van de knelpunten uitgevoerd. Dit heeft geresulteerd in de oplevering van factsheets van alle wateroverlast knelpunten. Deze factsheets geven een goed beeld van de knelpunten én de relatie en inhoudelijke raakvlakken met de omgeving. In december 2020 heeft het DB ingestemd met een voorstel om vooruitlopende op de vaststelling van het programmaplan voor Tranche 2, te starten met een vijftal verkenningen.
- Het afgelopen jaar hebben we een 'Strategische aanpak omgevingsmanagement programma Water in Balans' opgesteld waarmee we de aanpak van het complexe omgevingsproces in toekomstige projecten verder vormgeven.
- Knop 1 'Landelijk gebied': Met de WUR zijn we de praktijkproeven 2020 gestart. De proeven zijn gekoppeld aan de Heuvelland propositie IBP Vitaal Platteland m.b.t. de financiering.
- Knop 2: Stedelijk gebied: Met de gemeenten Meerssen en Oirsbeek hebben we de mogelijkheden verkend om water vast te houden in stedelijk gebied door onder andere een haalbaarheidsstudie afkoppelen, een krachtenveldanalyse met specifiek aandacht voor bedrijven en woningbouwcoöperaties, een inventarisatie van klimaatadaptatie bij bedrijventerreinen en inventarisaties bij inwoners naar zelf te nemen maatregelen.

De eerste voorzichtige conclusies zijn dat infiltratie in de Limburgse lössgrond moeilijk is, afkoppelen in kernen erg kostbaar is en dat het hebben en continueren van stimuleringsregelingen van groot belang is om onze doelen te realiseren.

- Knop 4: Schade beperken eigen woning: Wij dragen hier procesmatig aan bij voor de gemeenten. In de gebiedsprojecten Meerssen en Oirsbeek zijn inventarisaties bij woningeigenaren uitgevoerd die wateroverlast blijven houden. Mede op basis hiervan hebben we een stappenplan en een draaiboek voor toekomstige wateroverlastsituaties opgesteld. Ook hebben we een maatregelenkist ontwikkeld met maatregelen voor eigenaren voor de bescherming van hun panden tegen wateroverlast. Deze resultaten kunnen

we bij toekomstige projecten inzetten en zullen we de komende jaren op basis van nieuwe inzichten verder aanvullen.

- Overige activiteiten:
 - Advisering gemeente bij aanpakwateroverlast in Terblijt.
 - Betrokkenheid bij Modellerings hydrologische modellen.

2. De 1ste tranche projecten.

Gerealiseerde (deel-)projecten

- In juni 2020 is het project **Centrumplan Gulpen opgeleverd**. De gemeente Gulpen heeft de realisatie van onze watermaatregelen meegenomen in de uitvoering van de eigen maatregelen in het centrum van Gulpen.
- In juli 2020 is **fase 1 van het project Schelkensbeek** opgeleverd.
- In december is **fase 1 van de gebiedspilot Meerssen** opgeleverd.
- In het Geuldal is **buffer de Heek** als onderdeel van het Hekerbeekdal gerealiseerd.

(Deel-)Projecten in de uitvoeringsfase

- In oktober is het Projectplan Waterwet voor **Oirsbeek fase 1** (aanleg/vergroting van 3 buffers) vastgesteld. Het project is eind 2020 in uitvoering gegaan. We voorzien de oplevering in maart 2021.

(Deel-)Projecten in de planvormingsfase

- De planuitwerking voor **Oirsbeek fase 2** is in volle gang. Nagenoeg alle onderzoeken zijn uitgevoerd en in Q2 van 2020 zijn we begonnen met het Projectplan Waterwet. Het verkrijgen van draagvlak vraagt om een zorgvuldig traject.
- Het projectplan voor **Schelkensbeek fase 2** hebben we in 2020 afgerond. Een goed verlopen gebiedsproces (ondanks de beperkingen vanwege Corona) heeft geleid tot een breed draagvlak voor het plan. De uitvoering voorzien we in Q2 van 2021.
- Het ontwerp-projectplan waterwet **Eckeltsebeek** is vastgesteld. We voorzien een Raad van State procedure tegen het vast te stellen projectplan.
- Voor **Meerssen fase 2** vraagt besluitvorming ten aanzien van het voorkeursalternatief door de gemeente (welstand) en de Provincie (bescherming grondwaterwingebied) de nodige zorgvuldigheid en tijd. Vanwege de grote impact op de omgeving besteden we extra aandacht aan de landschappelijke inpassing en aan het omgevingsproces.
- Het ontwerp Projectplan Waterwet voor de **Fietsverbinding en Watermaatregelen Heuvelland-Parkstad (Lange Gracht)** is in augustus 2020 vastgesteld. Op de watermaatregelen hebben we geen zienswijzen ontvangen. Om het project te kunnen realiseren moeten we de grondverwerving nog afronden voor de aan te leggen regenwaterbuffers, de fietsverbinding en daarmee ook voor de maatregelen aan de Lange Gracht.

(Deel-)Projecten in de verkenningsfase

- In het project **Hegge** heeft de gemeente de lead en vraagt het integrale maatregelenpakket veel tijd. Het bufferontwerp moeten we hierop afstemmen.
- **Breevennen:** De optie om waterberging en zonnepark 'op dezelfde hectare' in het beekdal van de Oostrumsche Beek te ontwikkelen kost veel tijd. De uitkomst van bestuurlijke besluitvorming over het zonnepark, begin 2021, geeft duidelijkheid over de voortgang.
- In december 2020 heeft het DB ingestemd met het starten van een **vijftal nieuwe gebiedsverkenningen** vooruitlopend op de vaststelling van het programmaplan Tranche 2. Het betreffen de verkenningen:
 - Hekerbeekdal (als onderdeel van knelpunt Valkenburg);
 - Mechelderbeekdal;
 - Lemiers en Oud-Lemiers;
 - Wijnandsrade;
 - Einighausen.

Droogtebestrijding (voldoende water)

Begroting 2020

- We actualiseren en optimaliseren het droogtebestrijdingsplan op basis van de landelijke en regionale evaluaties. We hanteren dit droogtebestrijdingsplan als leidraad tijdens droogteperiodes.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Najaar 2020 is conform afspraak in de begroting een operationeel bestrijdingsplan droogte uitgewerkt dat we tijdens een droogteperiode gaan hanteren om op gestructureerde wijze de effecten van droogte zoveel mogelijk te mitigeren.

Begroting 2020

- We houden bij droogte de situatie nauwlettend in de gaten en doen wat mogelijk is om agrariërs, industrie, natuur en andere watergebruikers van voldoende water te voorzien.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het jaar 2020 was wederom een bijzonder droog jaar. Dit leverde met name in Noord- en Midden-Limburg een groot neerslagtekort op. Er zijn tal van korte termijn droogtemaatregelen getroffen.

In april is een onttrekkingsverbod oppervlaktewater ingesteld. In augustus is ook tijdelijk een beperking ingesteld voor het onttrekken van water voor de kapitaalintensieve teelten.

Najaar 2020 is gestart met een project extra boerenstuwen waarbij beoogd wordt om 200 extra boerenstuwen in de haarvaten van het watersysteem aan te brengen om meer water vast te houden. Oktober 2020 is door ons bestuur (DB) besloten ook winter 2020/2021 de stuwen in de hoge zomerstanden te laten staan om op die manier via peilbeheer ook meer water in het watersysteem vast te houden.

Vervanging en aanpassing assets

Begroting 2020

- We voeren het meerjarenplan assetbeheer uit, inclusief 'data op orde = data to go' watersysteem.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het onderdeel data op orde uit het meerjarenplan assetbeheer is onderdeel geworden van data to go (zie verder data to go).

Het herprofilen van de beken en het vervangen van elektromechanische werken is zeer goed verlopen. We hebben een extra versnelling ingezet, waarbij een deel van de middelen uit 2021 naar voren is gehaald. Dit onderdeel uit het meerjarenplan assetbeheer is onderdeel geworden van het strategisch assetmanagementplan. De verantwoording hierover vindt plaats onder assetmanagement. Doordat de acties nu elders zijn belegd, kan het meerjarenplan assetbeheer worden afgesloten.

Begroting 2020

- We integreren de opgaven vanuit het watersysteem met die van de dijken (zorgplicht) en stellen een gezamenlijk meerjarenplan assetbeheer op.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

We hebben de opgave in het watersysteem en waterkeringen gecombineerd in een integraal instandhoudingsplan areaal. Ook de uitvoering van de plan is integraal opgepakt.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	NJR 2020	JRK 2020	Einddoel	Jaar
Klimaatadaptatie regionaal systeem					
1) percentage beheergebied dat voldoet aan de provinciale wateroverlastnormen (in %)	99,8 %	99,8 %	99,8 %	99,9 %	2021
2) oplossingen voor gebied dat nog niet aan de provinciale wateroverlastnormen voldoet (in hectare)					
o maatregelen te treffen (in een lopend of komend gebiedsproces)	400 ha	415 ha	369 ha	150 ha	2021
o norm(en) aanpassen	5 ha	5 ha	0 ha	0 ha	2021
o geen maatregelen	105 ha	36 ha	21 ha	0 ha	2021
3) percentage uitvoering van de zoetwatermaatregelen uit de Bestuursovereenkomst Zoetwater (DHZ)	75 %	50 %	66 %	100 %	2021
4) percentage aantal vergunningaanvragen binnen de termijn van acht weken afgehandeld (in %)	85 %	67 % ¹	72 % ²	90 %	2021
5) percentage spontane naleving (in %)	80 %	95 %	97 %	90 %	2021
6) % plaatsten informatie op zwemwaterwebsite binnen 24 uur	90 %	95 %	95 %	95 %	2021
7) voldoen aan Kwaliteitscriteria VTH	ja	95 %	95 %	ja	2020

¹ 74 % van de vergunningaanvragen binnen termijn als rekening gehouden wordt met verdagingen.

² 78 % van de vergunningaanvragen binnen termijn als rekening gehouden wordt met verdagingen.

Toelichting

- 1) wanneer water onvoldoende, of niet snel genoeg, uit een gebied wordt afgevoerd ontstaat wateroverlast. In het Bestuursakkoord Water is afgesproken dat waterschappen vanaf 2015 moesten voldoen aan de gestelde normen voor wateroverlast.
- 2) deze indicator geeft de oplossingsrichting weer voor de gebieden die nog niet aan de wateroverlastnormen voldoen.
- 3) door klimaatverandering hebben we meer perioden van droogte en minder regen in de zomer. Het zoutgehalte in de bodem kan daardoor op sommige plaatsen toenemen en de grondwaterstand kan dalen. De 'Bestuursovereenkomst zoetwatervoorziening hoge zandgronden' legt afspraken vast over de uitvoering van een werkprogramma met maatregelen, die zorgen voor voldoende zoetwater- en drinkwatervoorzieningen (zoals gebieden anders inrichten en maatregelen nemen zoals zuinig omgaan met water, voorraadvorming en aanvoerroutes maken).
- 4) voor handelingen in het watersysteem die niet onder algemene regels vallen, is een watervergunning nodig. Denk hierbij aan het lozen van afvalwater op oppervlaktewater, het onttrekken van grondwater of het bouwen van een steiger. In de watervergunning worden voorschriften gesteld om het watersysteem te beschermen.
Eenvoudige aanvragen verlopen via de reguliere procedure in maximaal acht weken. Voor complexere aanvragen gelden ruimere termijnen.
Het lage percentage vindt zijn oorzaak in het feit dat in de afgelopen maanden prioriteit is gegeven aan het wegwerken van achterstanden. Als gevolg hiervan is de afhandeling van nieuw inkomende aanvragen wat vertraagd. De oude achterstanden zijn ingelopen, waardoor nieuwe aanvragen sneller behandeld kunnen worden.

- 5) de mate waarin bij inspecties geen overtredingen worden geconstateerd is het percentage spontane naleving. Bij een ernstige overtreding wordt een proces verbaal opgemaakt. In alle andere gevallen wordt de gelegenheid gegeven de overtreding te corrigeren.
- 6) We vinden het belangrijk dat voor zwemmers relevante informatie (m.n. over kwaliteit, veiligheid en hygiëne) over het zwemwater voor het publiek beschikbaar is.
- 7) De indicator geeft aan of VTH voldoet aan de kwaliteitscriteria die aangeven hoe de processen binnen VTH zijn ingericht en worden uitgevoerd.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Klimaatadaptatie regionaal systeem	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Kosten	13.674.500	14.378.464	11.725.665
Opbrengsten	545.500	655.403	1.073.041
Netto kosten	13.129.000	13.723.061	10.652.624
Bijdrage aan WBL	-	-	-
Doorberekende kosten van programma bestuur en organisatie	40.227.300	40.227.300	37.129.740
Totaal na doorberekening	53.356.300	53.950.361	47.782.364

Toelichting

- De kosten zijn voor 82% gerealiseerd. Het aandeel van de kosten dat via bestemming van het rekeningsaldo ten laste van bestemmingsreserves wordt gebracht is € 515.626 (assetmanagement, lectoraat bodem en advisering voorafgaand aan de nieuwe onderhoudscontracten). Worden deze kosten in mindering gebracht neemt de realisatie af tot € 11.210.039 en zijn de kosten voor 78% gerealiseerd.
Om er voor te zorgen dat de financiële ruimte gedeeltelijk gewaarborgd blijft is het voorstel om vanuit het jaarrekeningresultaat toe te voegen aan bestemmingsreserves:
 - Stimuleringsregeling Landbouw € 200.000 en
 - Onderhoudscontracten, voor wat betreft het onderhoud aan het watersysteem € 1.277.318.
- De opbrengsten zijn gestegen met € 417.638 als gevolg van verkoop van overbodig werkmaterieel en een bijdrage in het beheer en onderhoud van een signaleringssysteem en de putten en pompen van een drainagesysteem. Bovendien betreft dit de provinciale bijdrage vanuit het partnercontract op financieel afgesloten projecten en pachtopbrengsten.
- De doorberekende kosten zijn als gevolg van de lagere netto kosten eveneens gedaald vanwege de doorberekeningssystematiek.

Investeringsen

INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA (Bedragen x 1.000)								
Project	AT	Omschrijving	UITGAVEN 2020			INKOMSTEN 2020		
			Begroting		Realisatie	Begroting		Realisatie
			Primitief	Gewijzigd		Primitief	Gewijzigd	
P003101	30	Aansluiten oude Geulmeanders, Gulpen	983	800	592	-	264	4
P003102	30	Herinrichting Geul benedenstrooms kern Valkenburg fase 2 (Leeuw brouwerij)	2.293	500	411	855	205	202
P003103	30	Vispassage Epermolen	-	30	26	-	10	13
P003104	30	Vispassage Volmolen	50	300	313	15	100	225
P026401	30	Herinrichting Kanjel en Gelei, gemeenten Meerssen en Maastricht	1.379	1.379	988	500	500	857
P034201	30	Vispassage Wittemermolen Wittem	50	80	81	10	10	-
P042402	30	#Herinrichting centrumplan Gulpen	641	580	581	-	-	-
P057301	30	Vispassage Baalsbruggermolen Kerkrade	3	5	8	-	-	-
P077801	30	#Herinrichting Vulensbeek, fase 2	-	174	174	-	-	-
P078302	30	Aanpak lekverlies Middelsgraaf te Susteren	-	250	142	-	-	-
P080102	30	Rode Beek Susteren - Oud Roosteren	600	200	95	180	67	335
P080105	30	Herinrichting Rode Beek Millen-Susteren	50	10	256	13	3	84
P086201	30	Herinrichting Geleenbeek Corio Glana algemeen	100	60	137	-	-	29
P086202	30	Herinrichting Geleenbeek Echt - Beekmonding + Sifon	5	5	11	-	-	44
P086204	30	Herinrichting Geleenbeek Millen - Nieuwstadt	5	5	7	-	-	43
P086205	30	Herinrichting Geleenbeek Oud-Roosteren A2	5	5	7	-	-	143
P086206	30	Herinrichting Geleenbeek Katsbek Nieuwstadt - Oud Roosteren	5	5	49	-	-	233
P086208	30	Herinrichting Oude Maas (Geleenbeekmonding)	75	77	87	38	20	-
P111702	30	Ontkluizing keutelbeek in de kernen Beek en Neerbeek, fase 1B/2	410	-	514	123	-	173
P115201	30	Corio Glana Highlight 20 fase 1	2.811	700	1.041	703	233	609
P115203	30	Corio Glana highlight 20, fase 2	50	50	188	-	-	-
P116901	30	#Regenwaterbuffer Spaans Vonderen	-	-	38	-	-	-
P144601	30	Herinrichting Molenbeek van Lottum - Siebersbeek	55	25	21	28	10	-
P146802	30	WB21 knelpunt Raam en Vistrap Tungelroysebeek	300	25	3	-	-	-
P151401	30	#Wellse Molenbeek	5	-	1	-	-	7
P151402	30	Herinrichting benedenloop Wellse Molenbeek	50	5	3	25	-	6
P180901	30	Herinrichting benedenloop Kwistbeek	50	-	6	15	-	2
P180902	30	Gebiedspilot Kwistbeek	750	1.000	898	446	300	29
P181701	30	Tielebeek bovenloop	1.144	544	292	1.206	200	155
P192701	30	Meilossing, afronding herinrichting	-	20	9	-	-	-

INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA (Bedragen x 1.000)

Project	AT	Omschrijving	UITGAVEN 2020			INKOMSTEN 2020		
			Begroting		Realisatie	Begroting		Realisatie
			Primitief	Gewijzigd		Primitief	Gewijzigd	
P228201	30	Herinrichting Huilbeek	250	300	232	125	100	85
P228301	30	Maasmonding Wolterskamp	180	10	4	90	-	2
P254601	30	Herinrichting Venrays Broek en de Spurkt	3.602	3.402	3.723	3.642	775	255
P262701	30	Herinr.Haelensebeek Hhu-Nunhem	-	90	82	-	-	14
P278401	30	Herinrichting Wylrebeek monding	75	25	15	38	10	-
P282101	30	Herinr. Castenrayse vennen	750	250	636	700	-	-
P316101	30	Herinrichting Thornerbeek	100	5	11	50	-	32
P316800	30	Maasgaard Algemeen	15	15	1	-	-	-
P316801	30	Groote Molenbeek A73	200	150	175	50	342	126
P316802	30	Groote Molenbeek - Kasteelse bossen	70	20	30	21	6	17
P316806	30	Vismigratieknelpunt zand- en vuilvang Groote Molenbeek	-	20	4	-	-	-
P323401	30	Herinrichting Aa	150	50	70	38	15	24
P324401	15	Vervangen pompen in gemaal Ijzerenman	-	-	1	-	-	5
P325202	30	Herinrichting benedenloop Lingsforterbeek	20	5	5	10	-	4
P360007	30	Grondverwerving meandering waterlopen	-	-	38	-	-	-
P360013/ P360014	0	Strategische grondverwerving (SGV) Watersysteemprojecten	2.786	1.711	2.205	-	-	-
P360021	30	#Finetuning projecten beekherstel	-	-	17	-	-	-
P360027	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Groote Molenbeek Rieterdijk	-	91	91	-	-	-
Projecten Beekherstel			14.495	9.208	9.476	8.921	3.170	3.698
P146801	30	Sarsven/Banen	-	123	117	-	123	-
P177901	30	Broekhuizerbroek	130	130	223	39	100	80
P261301	30	Heidsche Peel NLP	-	10	1	-	-	-
P265201	30	Waterbloem	200	50	56	60	50	38
P360024	30	#Nieuw Limburgs Peil (NLP) Subirrigatie	-	-	-	-	-	54
P360025	30	#Nieuw Limburgs Peil (NLP) Operationeel Bewakingsmeetnet	-	17	7	-	-	-
P360026	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Wateroverlast Niers	60	60	6	-	-	-
P360029	5	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Streefbeeld Stroomgebiedsbrede Ecologische Systeem Analyse	100	100	-	-	-	-
P360040	30	Optimalisatie hoofdstelsel wateraanvoer (Noordervaart en Peelkanalen)	1.954	100	197	1.000	-	28
P360057	30	Extra boerenstuwen als droogtemaatregel	-	860	237	-	-	-

INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA (Bedragen x 1.000)								
Project	AT	Omschrijving	UITGAVEN 2020			INKOMSTEN 2020		
			Begroting		Realisatie	Begroting		Realisatie
			Primitief	Gewijzigd		Primitief	Gewijzigd	
K	30	Investerings Reg watersysteem klimaatadaptatie/droogte (DHZ/DPRA); 2020 € 0,2 mln	200	-	-	100	-	-
Projecten Verdrogingsbestrijding			2.644	1.450	844	1.199	273	200
P003106	30	Geuldal visie aanpak - WiB	880	605	1.440	290	200	475
P016901	30	Waterberging Lange Gracht - Water in Balans	1.236	760	250	-	107	83
P021101	30	Regenwaterbuffer de Heek - WiB	-	-	191	-	-	-
P042401	30	Aanleg hoogwaterbescherming Slenaken	100	300	344	50	150	425
P065103	30	Maatregelen wateroverlast Roer	-	-	0	-	-	-
P084301	30	Vergroten bergingscapaciteit regenwaterbuffer Etzenraderhuiske	-	5	3	-	1	-
P096306	30	Bufferdam de Dem/Caumerbeek middenloop	600	50	69	150	16	40
P147701	30	Aanpak Wateroverlast Niers	-	-	17	-	-	-
P148302	30	Pilot retentiegebied Breevennen	265	12	1	-	4	7
P154801	30	#Aanpassen watergang Griendtsveen	-	-	1	-	-	-
P177803	30	Gebiedspilot Schelkensbeek - Water in Balans	650	488	584	215	161	336
P251502	30	Kabroeksebeek - werkp pad America	-	-	3	-	-	-
P255901	30	Gebiedspilot Eckeltsebeek - Water in Balans	888	279	332	293	92	246
P360005	30	Vergroten buffers fase 3	-	60	52	-	-	296
P360012	5	#Bos-Omar	-	50	50	-	-	-
P360019	30	WB21 toets 2015	1.200	300	389	300	90	191
P360034	5	Water in balans	750	750	724	188	247	689
P360044	30	Gebiedspilot Meerssen - Water in Balans	1.986	979	1.037	700	674	1.357
P360046	30	Gebiedspilot Oirsbeek - Water in Balans	609	402	414	225	103	155
P360056	30	Aanpak wateroverlast Hegge	-	100	68	-	33	23
P360058	30	Propositie Heuvelland	-	-	250	-	-	-
K	30	Programmaplan Water in balans	3.645	2.200	-	372	-	-
Projecten Wateroverlast			12.809	7.340	6.220	2.783	1.878	4.323
P003105	30	Herstel kademuren en vispassage Commandeursmolen	-	8	5	-	-	-
P065104	30	Oeverherstel Roer te Roermond, voorstad Sint Jacob	292	600	551	52	52	42
P360006	30	Kleine investeringswerken fase 3	600	200	202	-	-	2

INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA (Bedragen x 1.000)								
Project	AT	Omschrijving	UITGAVEN 2020			INKOMSTEN 2020		
			Begroting		Realisatie	Begroting		Realisatie
			Primitief	Gewijzigd		Primitief	Gewijzigd	
P360042	30	Vervangingsinvesteringen assets	2.350	2.565	2.592	-	-	-
P360043	15	#Electromechanische werken (stuwen/gemalen)	350	135	135	-	-	-
P360049	5	#Integrale Limburgse Wateraanpak (LIWA)	112	170	172	56	-	86
P360052	5	Ontwikkeling voorspellingsmodellen voor wateroverlast en Ontwikkeling klimaat-adaptatiemodel	425	225	190	-	-	-
P360054	5	Waterbeschikbaarheid 2021	100	100	96	-	-	-
P502015	5	Implementatie Infor-EAM	150	150	208	-	-	-
P502016	5	Ibrahym 3.0	250	50	14	-	-	-
P503003	5	Tractiemiddelen 2019-2022	300	300	10	-	-	-
P503004	15	Uitbreiding meetnet	150	25	-	-	-	-
P503005	10	Vervangen meetapparatuur	200	50	32	-	-	-
Projecten Vervanging en aanpassing assets			5.279	4.578	4.206	108	52	130
P360050	5	Waterbeheerprogramma (WBP) 2022-2027	105	90	35	-	-	-
P360051	6	Watersysteemtoets 2019	300	100	39	-	-	16
P	5	Uitwerking SESA beekdalbrede toepassing	50	50	-	-	-	-
P	30	Specifieke projecten: € 0,1 mln p/j	50	-	-	-	-	-
P504001	0	Bebording zwemwater	25	25	2	-	-	-
Projecten Overig			530	265	76	-	-	16
PROGRAMMA KLIMAATADAPTATIE REGIONAAL SYSTEEM			35.757	22.841	20.821	13.011	5.373	8.366

Toelichting

De uitgaven zijn voor 91% gerealiseerd:

- De projecten beekherstel zijn verlopen conform planning.
- Binnen de projecten betreffende de verdrogingsbestrijding zijn met name de uitgaven op het project 'extra boerenstuwen als droogtemaatregel' achter gebleven. De interne start van het project heeft evenals de opstart met het beoogd adviesbureau veel tijd gevergd, dan vooraf ingeschat. De werkelijke plaatsing van de putten is doorgeschoven naar 2021, waardoor de uitgaven voor plaatsing, inmeten en registratie eveneens in 2021 plaatsvinden.
- De wateroverlast-projecten zijn voor 85% gerealiseerd. Het Geuldalproject is versneld in uitvoering genomen. Op de projecten Eckelstebeek, Schelkensbeek en Meerssen zijn meer personeelskosten doorbelast dan geraamd. Verder is tot het project 'Propositie Heuvelland' in november besloten, ondanks dat hier in de najaarsrapportage geen rekening mee was gehouden.
Op een aantal projecten zijn daarentegen minder uitgaven gerealiseerd, vooral vanwege moeizame grondverwerving.

- De projecten voor de vervanging en aanpassing assets zijn voorspoediger verlopen dan verwacht.
- De overige projecten zijn minder gerealiseerd. De vervolgfase voor de 'watersysteemtoets 2019' was voorzien in 2020 maar is niet meer gestart in het verslagjaar. De uitwerking SESA beekdalbrede toepassing is niet gestart.

De inkomsten zijn gestegen met 55%. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat:

- Een Rijksbijdrage is ontvangen op het project gebiedspilot Meerssen, waarmee geen rekening was gehouden.
- Enkele onvoorziene gemeentelijke bijdragen zijn ontvangen op de projecten Kanjel en Gelei en Corio Glana Highlight 20 fase 1.
- De bijdrage vanuit het Partnercontract 2016-2021 zijn verantwoord op de projecten op basis van de projectuitgaven tot en met 2020. Dit wijkt af van de verwachte inkomsten zoals opgenomen in de najaarsrapportage, gebaseerd op de uitgaven 2020.

Crisisbeheersing

waterschap
limburg

3.5 Programma crisisbeheersing

Wat hebben we bereikt?

Begroting 2020

We willen bereiken dat:

- burgers bij crises vertrouwen op de overheid;
- wij een (veer)krachtige partner zijn in crisisbeheersing;
- wij onze rol en taken in het multidisciplinaire speelveld optimaal vervullen;
- wij tijdens een crisis leed en schade voorkomen door duidelijk en snel te communiceren over de situatie en handelingsperspectieven te bieden voor inwoners en belanghebbenden.
- wij verder professionaliseren in de samenwerking met onze crisispartners rond kwaliteit, efficiëntie, uniformiteit en elkaar kennen en begrijpen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Waterschap Limburg streeft ernaar calamiteiten en crises zoveel als mogelijk te voorzien en voor zover relevante beheersmaatregelen planbaar zijn dit al vast te leggen. Hierdoor kan het waterschap lang(er) in de reguliere lijn blijven acteren. Dit geeft rust en vertrouwen zowel intern aan de organisatie als aan de omgeving en partners.

Met de partners in het waterbeheer is er periodiek onder de vlag van de Veiligheidsregio's overleg en afstemming. In 2020 heeft waterschap Limburg het voorzitterschap hiervan opgenomen. Waterschap Limburg zocht en zoekt actief de gemeenten op om de hoogwaterdraaiboeken te actualiseren en af te stemmen. De opzet van het op korte termijn af te ronden geactualiseerde crisisplan is afgestemd met de Veiligheidsregio's.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Calamiteitenplannen

Begroting 2020

- We werken, op basis van de evaluatie van de crisisorganisatie (2018) en organisatieontwikkeling een Plan van Aanpak uit en implementeren dat.

Componenten zijn:

- scenario-denken,
- informatie naar de omgeving,
- kennis van kwetsbare gebieden in onze provincie en
- het voorkomen of herstellen van schade.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het scenarioteam is opgenomen in de vernieuwde planvorming. Voor dit team komt ook een crisisroltraining.

In samenwerking met Crisiscommunicatie zijn er vaste afspraken rondom crisisinformatie naar de omgeving toe. Een collega van communicatie sluit bijvoorbeeld standaard aan bij bijeenkomsten vanaf het regieteam om op die manier direct te kunnen informeren op basis van de beschikbare informatie. Ketenpartners worden door een per incident aangewezen adviseur/vakspecialist crisisbeheersing regelmatig geïnformeerd over de stand van zaken.

Het in kaart brengen van kwetsbare gebieden is een lopend proces.

Begroting 2020

- We voeren het jaarplan Opleiden, Trainen & Oefenen (OTO) uit en actualiseren het meerjarig beleidsplan OTO.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het meerjarig beleidsplan OTO als onderdeel van de vernieuwde planvorming ligt klaar voor accordering. Vooruitlopend op accordering is in het najaar 2020 al een begin gemaakt met online basiscursussen voor alle direct en indirect bij de crisisorganisatie betrokken collega's. Deze basiscursus is een algemene opfriscursus in voorbereiding op rol specifieke op- en bijscholing in 2021 en daarna.

Calamiteitenbestrijding

Begroting 2020

- We evalueren na opschalingen en sturen op acties en verbeterpunten. Hiervoor stellen we organisatiebrede richtlijnen op.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Alle recente incidenten worden geëvalueerd met de betrokken medewerkers en derden. Hiervoor wordt een basisevaluatieformulier gebruikt dat, afhankelijk van het soort incident en de duur ervan, wordt gespecificeerd. De uitkomsten worden teruggekoppeld. Aandachtspunten worden opgenomen en uitgewerkt waarbij periodieke controle op voortgang plaatsvindt.

Begroting 2020

- Voor Netcentrisch Werken geven we implementatie verder vorm. Dit betreft bemensing, werkafspraken intern en met Veiligheidsregio's en realisatie LCMS Water.
-

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het streven was in 2020 de implementatie van netcentrisch werken (NCW) afgerond te hebben. Corona heeft de implementatie echter naar achteren geschoven; dit omdat zowel Waterschap Limburg (en bij LCMS vooral) de partners waarmee in dit kader wordt samengewerkt (opleidingsbureau, veiligheidsregio) de focus moesten verleggen, zoekende naar een te hanteren werkwijze in de nieuw ontstane werkelijkheid. Inmiddels zijn nieuwe afspraken gemaakt en heeft in februari 2021 de kick-off-bijeenkomst voor de implementatie plaatsgevonden. Netcentrisch werken moet ultimo 2021 volledig zijn ingevoerd in de crisisorganisatie van Waterschap Limburg.

Projecten / programma's**Calamiteitenbestrijding****Begroting 2020**

- We leggen op diverse plaatsen vaste pomp opstelplaatsen aan, die bijdragen aan sneller handelen tijdens wateroverlastsituaties.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De vaste pompopstelplaatsen zijn gerealiseerd.

Begroting 2020

- We onderzoeken of deze voorzieningen ook zijn te gebruiken om bij langdurige droogte water vanuit kanalen in onze watersystemen te laten en zo negatieve gevolgen te voorkomen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Bij drie beken zijn hiervoor faciliteiten gerealiseerd met duikers die water ook weer terug kunnen laten stromen. Hier is in de praktijk nog geen gebruik van gemaakt.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	NJR 2020	JRK 2020	Einddoel	Jaar
Crisisbeheersing					
1) mate waarin de rollen in de crisisorganisatie zijn belegd (in %)	75 %	80 %	83 %	100 %	2024
2) fase netcentrisch werken WL: voorbereidingsfase (1), uitvoeringsfase (2) of gerealiseerd (3)	3	2	2	3	2020

Toelichting

- 1) binnen de crisisorganisatie van een waterschap zijn diverse rollen benoemd. Deze indicator geeft aan in welke mate deze rollen zijn belegd.
- 2) netcentrisch werken is een manier van werken, waarbij alle betrokken teams en organisaties zo snel mogelijk informatie met elkaar delen. Om het voor iedereen overzichtelijk te houden, wordt de informatie continu samengevat: dit noemen we het situatiebeeld. Door netcentrisch te werken gaat iedereen voortdurend uit van hetzelfde situatiebeeld. Dit is eigenlijk een 'managementsamenvatting' en moet geschikt zijn om in enkele minuten globaal inzicht te krijgen in een incident. Het kan ook dienen als basis voor crisiscommunicatie richting burgers.
 Naast het situatiebeeld is het totaalbeeld belangrijk. Het totaalbeeld omvat alle informatie over een activiteit, ter ondersteuning van het proces van leiding & coördinatie binnen de hoofdstructuur van de crisisbeheersing en rampenbestrijding. Het totaalbeeld bestaat uit een tekstueel deel en een geografisch deel en wordt op gezette momenten aangevuld door een presentatie.
 Omdat de informatie online wordt uitgewisseld, kan dit ongeacht zijn of haar plaats in de crisisorganisatie. Hierdoor kunnen de verschillende teams en organisaties sneller en doelgerichter besluiten nemen om incidenten, rampen en crises af te handelen. Om de informatie tussen alle teams en organisaties op een overzichtelijke manier te delen, wordt gebruik gemaakt van een afgeschermd website: het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS). Alle 25 veiligheidsregio's (brandweer, geneeskundige hulpverlening en gemeente), de politie, het Nationaal Crisiscentrum (NCC) en het Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) werken volgens de netcentrische werkwijze. Ook diverse GHOR-regio's werken netcentrisch samen met hun netwerk van zorginstellingen. Daarnaast maakt een aantal waterschappen al gebruik van de netcentrische werkwijze.
 (bron: lcms.nl/netcentrisch-werken)

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Crisisbeheersing	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Kosten	471.200	606.200	992.410
Opbrengsten	-	-	100.232
Netto kosten	471.200	606.200	892.178
Bijdrage aan WBL	-	-	-
Doorberekende kosten van programma bestuur en organisatie	1.830.700	1.830.700	1.897.617
Totaal na doorberekening	2.301.900	2.436.900	2.789.795

Toelichting

- De kosten zijn hoger dan gebudgetteerd. Gedurende het jaar hebben zich enkele calamiteiten voorgedaan, voor totaal € 444.565. Deze kosten worden via de bestemming van het rekeningssaldo ten laste van de bestemmingsreserve voor calamiteiten in het watersysteem. Worden deze kosten derhalve in mindering gebracht op de realisatie resteert € 547.845 en zijn de kosten binnen het beschikbare budget gerealiseerd (90%).
- In het verslagjaar is een bijdrage vanuit het partnercontract in de exploitatie verantwoord omdat het een bijdrage betreft op een reeds financieel afgesloten investeringsproject betreffende calamiteitenplannen.
- De doorberekende kosten zijn als gevolg van de hogere kosten eveneens gestegen.

Investerings

INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA (Bedragen x 1.000)								
Project	AT	Omschrijving	UITGAVEN 2020			INKOMSTEN 2020		
			Begroting		Realisatie	Begroting		Realisatie
			Primitief	Gewijzigd		Primitief	Gewijzigd	
P360047	30	Aanleg pompopstelplaatsen	-	4	10	-	1	-
P502017	5	HoogwaterInformatieOmgeving (HIO)	50	50	47	-	-	-
P502018	5	WBI + sterkteberekeningen dijken calamiteiten	125	85	-	-	-	-
P505001	10	Vervanging pompen hoogwaterbestrijding/vergroten capaciteit	100	100	76	-	-	-
PROGRAMMA CRISISBEHEERSING			275	239	133	-	1	-

Toelichting

De uitgaven zijn voor 55% gerealiseerd. De afwijking is vooral het gevolg van het feit dat de start van het project 'WBI + sterkteberekeningen dijken calamiteiten' is doorgeschoven naar 2021.

Bestuur en organisatie

waterschap
 limburg

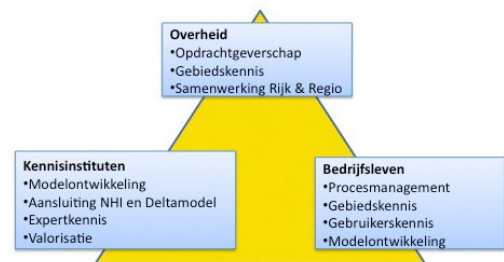
3.6 Programma bestuur en organisatie

Wat hebben we bereikt?

Begroting 2020

We willen bereiken dat:

- onze lastenontwikkeling realistisch is, in overeenstemming met de actuele opgaven;
- we een betaalbaar waterschap blijven, dat tot de voordeligste van Nederland behoort;
- we bestuurlijk vernieuwen en proactief en betrouwbaar zijn; we zichtbaar en bekend zijn in onze omgeving, passend bij onze positionering;
- we innoveren om opgaven effectief en efficiënt te realiseren;
- samenwerking met het onderwijs bijdraagt aan onze behoefte aan slagkracht en innovatie;
- we als moderne en flexibele organisatie inspelen op ontwikkelingen in de omgeving en een hoog niveau van dienstverlening leveren;
- de organisatie is afgestemd op de uitdagingen waarvoor we zijn gesteld;
- we één van de beste werkgevers van Nederland zijn;
- we met innovaties onze koploperpositie vasthouden in samenwerking met bedrijven, agrariërs, overheden en kennisinstellingen;
- we 100% energieneutraal werken in 2025;
- we een goed werkende, up-to-date en veilige ICT-omgeving ter beschikking hebben;
- we voorbereid zijn op de ontwikkelingen die de digitale toekomst (transformatie) van een modern waterschap vraagt (Omgevingswet, technologische innovaties, etc.);
- we het totale data-proces (inwinnen, verwerken, onderhouden en beschikbaar stellen) op orde krijgen en houden.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het waterschap heeft zich in 2020 als een slagvaardige en betrouwbare partner getoond, onder meer door de inzet voor het opheffen van de Beleidslijn Grote Rivieren langs de Maas, zodra de keringen aan de norm voldoen, en het nemen van het voortouw bij het maken van een programma DHZ, dat eind 2020 gereed is gekomen en bijna 100 miljoen aan Limburgse investeringen in waterbeschikbaarheid bevat.

Ook is ondanks de corona en de beperkingen van de PAS en de PFAS progressie geboekt bij de uitvoering van projecten in het kader van beekherstel, waterveiligheid en wateroverlastbestrijding, waarbij het waterschap samen met de omgeving is opgetrokken. Dit heeft de positieve zichtbaarheid van het waterschap vergroot.

Rondom het thema innovatie is een aantal zaken in gang gezet, waaronder de aanpak Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, de pilot vispasseerbare dammen, en een onderzoek met de Wageningen University en de Rijksuniversiteit Groningen naar de versteviging van ruimtelijke kwaliteit en een landschappelijke inrichting binnen de kaders van het HWBP.

Verder is in 2020 gewerkt aan een tweetal nota's, die aanvang 2021 aan uw bestuur worden voorgelegd. De nota Corporate Communicatie positioneert en profileert het waterschap op een meer eenduidige wijze. Met de nota Samen Duurzaam neemt het waterschap zijn verantwoordelijkheid op het gebied van duurzaamheid.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Programmering, planning en financiën

Begroting 2020

- We stellen de belastingtarieven vast in de belastingverordeningen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De belastingtarieven 2020 zijn op 27 november 2019 vastgesteld en opgenomen in de belastingverordening.

Begroting 2020

- We leggen aanslagen op, verwerken de betaling, behandelen kwijtschelding en voeren invorderingsmaatregelen uit.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De aanslagoplegging 2020 door de BsGW is conform planning verlopen. Als gevolg van de maatregelen, die genomen zijn in het kader van de coronacrisis, hebben bedrijven uitstel van betaling gekregen en heeft de invorderingsprocedure in het 1ste halfjaar stilgelegen. Vanaf juli 2020 is de invordering weer opgestart. Dit heeft er mede toe geleid dat de belastingontvangsten conform de prognose zijn gerealiseerd.

Begroting 2020

- We geven de komende jaren verder invulling aan assetmanagement en het integraal programmeren van onze opgave. We werken aan een juiste en optimale balans tussen kosten, prestaties en risico's en houden rekening met wet- en regelgeving, afspraken met de omgeving en het bereiken van de doelstellingen van waterschap Limburg.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Met het vaststellen van het assetmanagementbeleid en strategisch assetmanagementplan hebben we een stevige basis gelegd voor professioneel assetmanagement. In het strategisch assetmanagementplan zijn tal van acties benoemd die in 2020 zijn opgestart. Het merendeel van deze acties zullen in 2021 worden afgerond.

Rondom het integraal programmeren van onze opgave hebben we belangrijke stappen gezet. Projecten in het watersysteem worden integraal geprioriteerd en geprogrammeerd. Hierbij hebben we tevens een doorkijk hebben gemaakt voor toekomstige projecten.

Bestuurlijke vernieuwing

Begroting 2020

- We bieden ruimte voor samenspraak en (burger- en overheids)participatie.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

WL heeft proactief samenspraak georganiseerd met de omgeving door middel van informatie- en inloopbijeenkomsten, omgevingswerkgroepen, bewonersavonden, werkbezoeken en keukentafelgesprekken. Door corona met online alternatieven wanneer groepsbijeenkomsten niet fysiek mogelijk waren.

Strategie en communicatie

Begroting 2020

- We stellen een corporate communicatiebeleid op.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In sessies met in- en externe stakeholders en het bestuur is input opgehaald voor het corporate communicatiebeleid 'Communicatie met Limburgs Lef'. Het is vastgesteld in het DB en in februari 2021 voorgelegd aan het AB.

Begroting 2020

- We maken stakeholdersanalyses en spelen in op relevante dossiers en kansrijke ontwikkelingen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het gebiedsgericht relatiemanagement is met de inzet van basis relatiemanagers ingericht. Verder heeft WL banden aangehaald met de buurlanden en in Brussel aandacht gevraagd voor prioritering grenswateren binnen de Kaderrichtlijn Water. Verder werken we samen met stakeholders, zoals bijvoorbeeld met de provincie inzake de provinciale omgevingsvisie en het provinciale waterprogramma.

Begroting 2020

- We geven invulling aan innovatie middels proefregio's. We leren al doende.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In 2020 kwamen 10 initiatieven voor een bijdrage uit het budget duurzaamheid en innovatie in aanmerking. Deze initiatieven zijn divers en betreffen eigen pilots of een bijdrage aan een samenwerking.

Begroting 2020

- We stellen een beleid Duurzaamheid op.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het duurzaamheidsbeleid 'Samen Duurzaam' is door het DB in december vastgesteld en wordt in maart 2021 aan het AB aangeboden.

Begroting 2020

- We vergroten de zichtbaarheid van het waterschap

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het nieuwe corporate communicatiebeleid focust op het vergroten van de kennis over WL en de zichtbaarheid in de directe omgeving van de inwoners. Verder zijn in de zomer flyers over resultaten en projecten aangeboden aan 31 gemeenten om te verspreiden via eigen media en de VIA-kranten.

Organisatie

Begroting 2020

- We implementeren het actieplan Eenvoud & Focus (organisatieontwikkeling) zodat we als moderne en flexibele organisatie toekomstbestendig blijven.

Toelichting Jaarrekening 2020

De verdere implementatie van het actieplan Eenvoud & Focus is in 2020 opgepakt. Dit heeft noodgedwongen grotendeels digitaal en online plaatsgevonden. Een deel van de beoogde trainingen is daarom niet gegeven.

Dit wordt in 2021 in gemengde vorm opgepakt. Daarnaast is een groot deel van de activiteiten wel opgepakt in digitale vorm: nieuwe medewerkers nemen deel aan de training Watermerken waarmaken, de cluster- en individuele kompassen zijn geïmplementeerd, strategische personeelsplanning 2020-2025 krijgt vorm en er ligt focus op het waarmaken van de begroting en de verfijning van processen. Onder andere via de interne 'Watermerken weken' in november en december is het gedachtengoed van Eenvoud & Focus kracht bij gezet.

Begroting 2020

- Om één van de beste werkgevers van Nederland te blijven, investeren we in duurzame inzetbaarheid, gesprekscyclus, opleidingen en mobiliteit.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Duurzame inzetbaarheid: In 2020 hebben met de OR en andere betrokkenen twee werksessies plaatsgevonden om te komen tot een concept idee voor het vitaliteitsbeleid. Dit en andere (landelijke) ontwikkelingen vormen input om in 2021 het vitaliteitsbeleid verder vorm te geven.

Gesprekscyclus: De nieuwe gesprekscyclus (gefaciliteerd in de tool Dialog; digitaliseringsslag) is in de zomer 2020 geïmplementeerd. Medewerkers en leidinggevende zijn geïnstrueerd over de mogelijkheden en verwachtingen, door (digitale) inspiratiesessies en e-learning aan te bieden. Eind 2020 hebben met de medewerkers de jaarlijkse eindevaluaties plaatsgevonden via deze systematiek.

Opleidingen: Er is uitvoering gegeven aan het in begin 2020 opgestelde opleidingsplan 2020, wat een jaarlijkse cyclus is. Hierin zijn inhoudelijke opleidingen opgenomen en opleidingen op het vlak van (organisatie)ontwikkeling. Dit zowel op organisatie, cluster en individueel niveau. Daarbij is invulling gegeven aan de interne opleidingen "Stroming". In verband met de beperkingen die digitaal werken met zich meebrengen is een deel van de trainingen over het waarmaken van de watermerken niet opgepakt in 2020.

Personele mobiliteit: Vanuit het perspectief van Strategische Personeelsplanning (SPP) en duurzame inzetbaarheid is dit een onderdeel van ons personeelsbeleid, waaraan invulling is gegeven. Dit aan de hand van interne vacatures, interne projecten/klussen en/of externe mobiliteit waaronder detacheringen.

ICT en Data

Begroting 2020

- Onze ICT-omgeving is beschikbaar en veilig en we ontwikkelen continue door.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In 2020 is de ICT-omgeving 99,95 % beschikbaar geweest. In 2020 heeft er een verdubbeling van het aantal ICT-calls plaats gevonden t.o.v. 2019. Dit heeft met het thuiswerken en de coronamaatregelen te maken.. De verstoringen die invloed hebben op de beschikbaarheid van de ICT omgeving was een korte internetstoring (juli 2020) en een foute update van het antivirus product (aug 2020).

Begroting 2020

- We stellen informatiebeleid op en ontwikkelen door naar een data gedreven organisatie.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Afstemming van informatiebehoefte met de primaire processen vindt voortdurend plaats. Dit wordt vertaald naar beleid en uitgevoerd in een projectmatige aanpak (zie projecten 'Roadmap IV/ICT').

Begroting 2020

- We verzorgen het inwinnen, verwerken, onderhouden en beschikbaar stellen van statische GEO-gerelateerde data en dynamische water gerelateerde data (fysisch/chemische, hydrologisch, ecologisch).

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De taakvelden Data-inwinning, Data-onderhoud en Data-toegankelijkheid van het cluster IDM hebben zich als onderdeel van Data-to-Go georganiseerd als 'De Gegevensfabriek'. Deze beheerorganisatie ziet erop toe dat de kernregistratie van statische geografische kenmerken op orde is. Hiervoor worden gemelde wijzigingen aan onze assets verwerkt en waar nodig nauwkeurig ingemeten volgens het meetprotocol. De kernregistratie wordt via de centrale geografische informatiesystemen doelgroepgericht beschikbaar gesteld aan alle medewerkers. En via de website, onze gegevensportalen en de landelijke voorzieningen zijn de kerngegevens in relevante context gepubliceerd voor iedereen.

Begroting 2020

- We werken samen met andere waterschappen, gemeenten en het Rijk om de kosten van de digitale transformatie zo laag mogelijk te houden en de toegevoegde waarde voor onze burgers zo groot mogelijk te maken.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

WL werkt samen met Het Waterschapshuis en Het Gegevenshuis en stemt tevens af met WBL en waar nodig met andere waterschappen/overheden. In 2020 is WL gestart met winnovatie, het innovatieplatform dat via het Waterschapshuis wordt ondersteund....

Kadernota 2020

Internationale samenwerking

Begroting 2020

- Waterschap Limburg heeft zich gecommitteerd aan de internationale samenwerking Blue Deal. Hierbij helpen Nederlandse waterschappen wereldwijd in het streven naar veilig en drinkbaar water. We bieden hulp, creëren kansen voor het bedrijfsleven en leren van andere landen. Zo kunnen de Nederlandse waterbeheerders hun werk blijven verbeteren.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Begin 2020 heeft het algemeen bestuur in een thema avond richting gevende uitspraken gedaan over de koers van WL in de Blue Deal. Ook hebben we begin 2020 deelgenomen aan een missie naar Colombia. Vanaf het 2^e kwartaal 2020 zijn er geen missies meer geweest als gevolg van Covid-19. Wij participeerden in het Kennismakings- en Introductieprogramma Waterschappen Internationaal (KIWI), dat om dezelfde reden minder voortvarend opereerde dan gewenst.

Hoewel onze activiteiten als gevolg van COVID-19 zijn getemporiseerd, is de verkenning naar samenwerkingsmogelijkheden met Blue Deal Eswatini en met WereldWaternet in het 4^e kwartaal 2020 weer opgebloeid. Tevens worden mogelijkheden verkend voor samenwerking in Kameroen (Batouri) in samenwerking met de Stichting 'Terug naar Batouri'.

Modern werkgeverschap

Begroting 2020

- WL heeft de komende tien jaar te maken met een grote uitstroom in verband met pensionering, en staat voor een aantal ontwikkelingen, zoals de digitalisering en de Omgevingswet. Die uitdagingen vragen soms nieuwe kennis, competenties en extra capaciteit om zo een passend medewerkersbestand te krijgen en houden. We willen aantrekkelijk blijven als werkgever.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Als onderdeel van het proces Strategische Personeelsplanning (SPP) is personele capaciteitsbehoefte vertaald in de formatie en bezetting 2020-2025. De werving en selectie is daarop afgestemd en tot uitvoering gebracht. Het is een cyclisch proces, waarbij wordt ingespeeld op de ontwikkelingen en veranderende behoeftes.

Omgevingswet

Begroting 2020

- We werken versneld toe naar de implementatie van de Omgevingswet en staan in 2021 gesteld voor invulling hiervan. Dit hoort bij onze verantwoordelijkheid. Vroegtijdige advisering aan andere partijen helpt ons daarnaast in het behalen van onze doelen én in het beperken van onze klimaatopgave van morgen of overmorgen.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is met 1 jaar vertraagd naar 1 januari 2022. Het extra jaar is door WL met name gebruikt voor ontwikkeling van organisatie en bestuur en de zorgvuldige voorbereiding van de benodigde besluitvorming door DB en AB in de aanloop naar de inwerkingtreding. De benodigde planningen en afstemmingen met de lijnorganisatie zijn op orde gebracht. De met het uitstel verkregen extra tijd is optimaal ingezet op overleg met ketenpartners om samenwerkingsafspraken te maken. De ontwikkelingen op het gebied van het Digitaal stelsel Omgevingswet is versterkt opgepakt door het Rijk en WL heeft inmiddels op 2 van de 3 verplichte aansluitingen kunnen aansluiten. In verband met de corona-maatregelen zijn in 2020 minder opleidingen verzorgd en minder vergaderkosten gemaakt. Ook is de week van de Omgevingswet naar 2021 worden doorgeschoven.

Projecten / programma's

Roadmap Informatievoorziening 2017-2021

Begroting 2020

- We voeren de Roadmap informatievoorziening (ICT) uit.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

In het derde en vierde kwartaal van 2020 zijn diverse projecten vanuit de roadmap Informatievoorziening uitgevoerd. Projecten die gestart zijn o.a. de aanbesteding nieuwe hardware (laptops), vervanging en uitbreiding AV apparatuur en de doorontwikkeling informatievoorziening architectuur.

Begroting 2020

- We voeren het pilotproject Centrale Regiekamer (CRK) uit.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

De fysieke ruimte van de CRK is in 2020 aanbesteed en gerealiseerd. In december is de CRK op enkele restpunten opgeleverd. Het plan van aanpak omtrent de doorontwikkeling is in concept opgeleverd.

Begroting 2020

- We voeren het project 'Data to go' uit.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Het inventariseren van de informatiebehoefte van de organisatie met betrekking tot de kernregistratie van statische geografische kenmerken heeft langer geduurd dan gepland. Het concreet maken van de behoeften in de organisatie is moeizamer verlopen dan verwacht. Het vertalen van de informatiebehoefte naar een allesomvattend datamodel is een complexe en omvangrijke uitdaging. Dit is nu grotendeels voltooid, op enkele restpunten na. De vertraagde oplevering heeft ertoe geleid dat de datamigratie pas in 2021 uitgevoerd kan worden. Ook de aanbesteding van de landmeetkundige gegevensinwinning is erdoor vertraagd, maar desondanks voor het eind van het jaar voltooid. Daarom kan het inwinnen alsnog begin 2021 van start gaan. Voor de tweede fase van Data-to-Go is een Datastrategie opgesteld aan de hand waarvan de werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van het op orde brengen van de gegevens.

Mens en organisatie

Begroting 2020

- Social Return. Het waterschap heeft oog voor de sociaal zwakkeren in de samenleving. Het stimuleert daarom waar mogelijk en doelmatig, de participatie van mensen met een afstand tot het arbeidsproces.

Toelichting jaarrekening/-verslag 2020

Door de toepassing van social return bieden wij kansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Via het inkoop- en aanbestedingsbeleid stimuleren wij dat opdrachtnemers een bijdrage leveren aan onze arbeidsmarktdoelstellingen. Zo is er een Sociaal Return gunningscriterium toegepast in de aanbesteding Maai- en Groenonderhoud en Calamiteitenbestrijding en woog de inzet van de inschrijvers op dit gebied mee in de uitslag van de aanbesteding.

Ook bij lopende contracten zoals postbezorging, wassen kleding en beveiliging en sluitronde wordt een deel van de werkzaamheden verricht door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast bieden wij als organisatie zelf kansen aan stagiaires en creëren we duurzame werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In 2020 ging het om 8 medewerkers voor in totaal 6,55 fte. Het gaat daarbij om o.a. muskus- en beverratbestrijding, gegevenscontrole en-verwerking en facilitaire administratieve werkzaamheden.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	NJR 2020	JRK 2020	Einddoel	Jaar
Bestuur en organisatie					
1) percentage klachten binnen wettelijke termijn afgehandeld (in %)	100 %	100 %	100 %	100 %	- ^a
2) percentage behandelde bezwaarschriften ^b binnen termijn afgehandeld (in %)	100 %	100 %	17 %	100 %	- ^a
3) innovatieve en duurzame ontwikkelingen uitgewerkt in "value cases" (innovatie funnel)	5	2	7	15	2025
4) naamsbekendheid van WL bij inwoners (0-meting 2020)	70 %	Meting eind 2020	Uitgesteld	80 %	2025
5) waardering van de samenwerking met WL door partners (0-meting 2020)	7	Meting eind 2020	Uitgesteld	7,5	2025
6) percentage voldaan aan servicenorm: email, telefoon en social media	80 %	Meting eind 2020	Uitgesteld	85 %	2025
7) percentage beschikbaarheid applicaties en ICT-infrastructuur	95 %	99,97 %	99,95 %	95 %	- ^a

^a deze indicator blijft jaarlijks hetzelfde

^b het betreft de bezwaarschriften waarvan in 2020 de beslissing op het bezwaar is genomen

Toelichting

- 1) en 2) de Algemene wet bestuursrecht beschrijft hoe een klacht ingediend kan worden over de manier waarop het waterschap zich heeft gedragen. Het kan gaan om een gedraging van een individuele medewerker of bestuurder, maar ook van een organisatieonderdeel. Bijvoorbeeld als na herhaaldelijk aandringen geen antwoord wordt gegeven op een vraag, het waterschap haar afspraken niet nakomt, of als iemand het gevoel heeft dat hij/zij van het kastje naar de muur wordt gestuurd. De klachtenprocedure geldt niet wanneer iemand het niet eens is met een bepaalde beslissing van het waterschapsbestuur of het beleid van het waterschap. In dat geval kan hij/zij een bezwaarschrift indienen of, in het geval van werkzaamheden bij hem/haar in de buurt, gebruik maken van inspraakmogelijkheden.
- Het percentage 'bezwaarschriften binnen termijn afgehandeld' is laag, doordat we in 2020 door de lockdowns geen hoorzittingen hebben kunnen houden.
- 3) de innovatie funnel genereert zoveel mogelijk ideeën, waarvan een gedeelte wordt verfijnd en omgezet in concrete ontwikkelingsplannen (value cases).
- 4), 5) naamsbekendheid is de bekendheid van het merk, product of de organisatie bij de doelgroep.
- en 6) waardering van samenwerking op basis van onderzoek onder inwoners en onder partners. De 0-meting is geparkeerd totdat het corporate communicatieplan goedgekeurd is.
- 7) beschikbaarheid geeft aan in hoeverre een ICT-dienst, systeem of component toegankelijk is voor de geautoriseerde gebruikers. De beschikbaarheid wordt in de regel als een percentage gepresenteerd, waarbij een hogere waarde een positievere uitkomst is dan een lage waarde.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Bestuur en Organisatie	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Kosten	62.011.300	62.411.884	60.376.600
Opbrengsten	3.116.600	3.480.000	3.572.815
Netto kosten	58.894.700	58.931.884	56.803.785
Bijdrage aan WBL	2.981.500	2.981.500	2.981.471
Bijdrage aan BsGW	5.068.500	4.605.400	4.506.242
Doorberekende kosten naar de primaire programma's	-52.693.100	-52.693.100	-48.834.278
Totaal na doorberekening	14.251.600	13.825.684	15.457.220

Toelichting

- De kosten zijn voor 97% gerealiseerd. De lagere realisatie wordt vooral veroorzaakt door lagere personeelslasten, nader toegelicht in paragraaf 10.1. Bovendien zijn de kapitaallasten lager als gevolg van minder investeringsuitgaven en zijn minder diensten derden afgenomen dan gebudgetteerd. Daar staat een onvoorziene toevoeging aan de voorziening pensioen- en uitkeringsverplichtingen tegenover.
Om er voor te zorgen dat de financiële ruimte gedeeltelijk gewaarborgd blijft is het voorstel om vanuit het jaarrekeningresultaat toe te voegen aan bestemmingsreserves:
 - Organisatieontwikkeling € 387.100 en
 - Persoonlijk opleidingsbudget € 55.000.
- De opbrengsten zijn gestegen als gevolg van onvoorziene bijdragen vanuit het partnercontract op niet geactiveerde uren, evenals een bijdrage in de kosten van de omgevingswet. Bovendien zijn baten in verband met detachering personeel en uitkeringen salarissen en sociale lasten vanuit het UvW in verband met ziekte en/of zwangerschap toegenomen. Tenslotte zijn de opbrengsten gestegen omdat met de vrijval van de voorziening Persoonsgebonden Basis Budget (PBB) geen rekening was gehouden. Daar staat tegenover dat minder uren op projecten zijn geactiveerd dan geraamd, omdat minder uren aan projecten zijn besteed.
- De bijdrage aan BsGW is lager als gevolg van een verrekening van het weerstandsvermogen van de BsGW.
- Als gevolg van lagere kosten dalen de doorberekende kosten naar de primaire programma's eveneens.

Investerings

INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA								
Project	AT	Omschrijving	UITGAVEN 2020			INKOMSTEN 2020		
			Begroting		Realisatie	Begroting		Realisatie
			Primitief	Gewijzigd		Primitief	Gewijzigd	
P501001	20	#Huisvesting Waterschap Limburg	200	200	191	-	-	-
P501003	10	Projecten facilitair 2018-2019	30	30	12	-	-	-
P501005	20	Verbouwing locatie Horst	-	450	74	-	-	-
P501006	0	#Verkoop Pannenweg 317, Nederweert	-	591-	591-	-	-	-
P501007	0	#Verkoop Drie Decembersingel 46, Blerick	-	2.100-	2.100-	-	-	-
P502014	5	Roadmap Informatievoorziening 2017-2021	650	650	646	-	-	-
P	10	Projecten facilitair 2020-2021	50	50	-	-	-	-
PROGRAMMA BESTUUR EN ORGANISATIE			930	1.311-	1.767-	-	-	-

Toelichting

Indien geen rekening wordt gehouden met de verkoop van het kantoorpand in Blerick en het bedrijfspand in Nederweert zijn de uitgaven voor 42% gerealiseerd:

- De lagere uitgaven worden vooral veroorzaakt doordat de aanbestedingsprocedure voor kantooruitbreiding in het bedrijfspand in Horst is vertraagd, waardoor de uitgaven dan ook in 2021 volgen.
- De verduurzaming van de technische installaties van het bedrijfsgebouw in Sittard is vertraagd en wordt uitgevoerd in 2021.

4 Overige paragrafen

4.1 Ontwikkelingen en uitgangspunten

De Begroting 2020 is 27 november 2019 vastgesteld door het algemeen bestuur, met onderstaande interne en externe factoren is in de begroting rekening gehouden.

Onderdeel	Uitgangspunt 2020
Interne factoren	
Basis	- Jaarrekening 2018 WL - Begroting 2019 WL, inclusief de wijzigingen tot en met de AB-vergadering maart 2019 - Waterbeheersplan 2016-2021
Verplichte uitgaven	- Begroting WBL 2020 - Begroting BsGW 2020
Afschrijvingsmethodiek	
- Gebouwen	30 jaar
- Waterstaatkundige werken	30 jaar
- Hoogwaterbeschermingsprogramma (HW)	30 jaar
- Civielbouwkundige werken	30 jaar
- Elektromechanische werken	15 jaar
- Inventaris	10 jaar
- Tractiemiddelen	≤ 10 jaar
- Hardware	≤ 5 jaar
- Immateriële activa	≤ 5 jaar
Oninbaarheid	0,50% van het belastingvolume
Onvoorzien	0,40% van het begrotingstotaal
Externe factoren	
Basis	- Waterschapswet artikel 77, 100 en 101 - Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) - Burgerlijk Wetboek BWII - EMU verplichtingen voor waterschappen
Kosten / Inflatie	2%
Personeelskosten	3%
Rente langlopende leningen	2%
Rente kortlopende leningen	0%
Rente reserves en voorzieningen	0%

De economische effecten als gevolg van de Coronacrisis en de Brexit-perikelen heeft in het verslagjaar een effect gehad op de gehanteerde uitgangspunten (zie ook paragraaf 4.6.1). De realisatie in het verslagjaar wijkt dan ook op een aantal onderdelen af en wordt onderstaand beknopt toegelicht.

- **Kosten / Inflatie.**
In de begroting was rekening gehouden met een inflatiepercentage van 2% terwijl de daadwerkelijke inflatie in het verslagjaar 1,1% bedroeg (zie ook paragraaf 4.6.1).
- **Personeelskosten.**
In de begroting is rekening gehouden met een indexering van de loonsom met 3% per

1 januari 2020. De CAO werken voor waterschappen die in september 2019 is afgesloten en een looptijd heeft van 1 januari 2020 tot 1 januari 2022, waarin een salarisstijging is voorzien van 2,5% per 1 januari 2020 en 1% per 1 juli 2020 heeft in het verslagjaar niet geleid tot een extra stijging van de salarissen.

- Rente langlopende leningen.
Voor langlopende leningen is in de begroting uitgegaan van een rentepercentage van 2%. Door de achterblijvende economisch groei als gevolg van de Coronacrisis is de langlopende rente in het verslagjaar laag gebleven en bedroeg op het einde van het verslagjaar 0,13% voor een 25 jarige rentevaste lening (zie ook paragraaf 4.6.1).
- Rente kortlopende leningen.
Door de lage inflatie is de kortlopende rente (lees debetrente) in het verslagjaar extreem laag gebleven. In de begroting werd uitgegaan van een percentage van 0% dat in het verslagjaar niet is veranderd (zie ook paragraaf 4.6.1).
- Rente reserves en voorzieningen.
Over de reserves en voorzieningen wordt rente toegerekend aan de exploitatie. Het gehanteerde rentepercentage is op begrotingsbasis gelijk aan het rentepercentage van de kortlopende geldleningen. Doordat de korte (credit)rente in het gehele verslagjaar op 0% is gebleven, wijkt dit percentage niet af van de raming.

4.2 Incidentele opbrengsten en kosten

Incidentele opbrengsten en kosten kunnen leiden tot minder inzicht in het reguliere (meerjarig) beeld van opbrengsten en kosten, en dus de netto kosten. Daarnaast zijn deze elementen relevant voor het beoordelen van de financiële positie. In de BBVW is dan ook voorgeschreven dat de incidentele opbrengsten en kosten in een aparte paragraaf dienen te worden toegelicht. Bij hantering van het begrip incidenteel is sprake indien opbrengsten en kosten zich maximaal drie jaar voordoen.

Incidentele opbrengsten en kosten > € 100.000	Jaar van vrijval	Bedrag
Opbrengsten		
Dividenduitkering NWB-bank	n.v.t.	1.600.000
Baten salarissen en sociale (vergoeding door uitkeringsinstanties)	n.v.t.	119.000
Uitlening van personeel	n.v.t.	370.000
Verkoop van duurzame goederen	n.v.t.	259.000
Afkoopsom drainagesysteem	n.v.t.	100.000
Belastingopbrengsten, kwijtschelding en oninbaar oude jaren	n.v.t.	1.186.000
Kosten		
Incidentele kosten t.l.v. bestemmingsreserves	n.v.t.	1.422.000
Toevoeging aan voorzieningen	n.v.t.	715.000

4.3 Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen

In de BBVW is opgenomen dat onttrekkingen aan de overige bestemmingsreserves en voorzieningen expliciet dienen te worden toegelicht in de begroting en de programmarekening. In paragraaf 7.5, vaste passiva, worden de mutaties op de reserves en voorzieningen in de balans nader toegelicht.

Voor alle mutaties op de reserves en voorzieningen, inclusief het doel en de omvang, zie hoofdstuk 7 en bijlage B.

4.4 Waterschapsbelastingen

De financieringsstructuur bestaat uit twee heffingen, te weten een watersysteemheffing en een zuiveringsheffing (indirecte lozingen). Beide zijn geregeld in de Waterschapswet.

De verontreinigingsheffing (directe lozingen op oppervlakte water) is gebaseerd op de Wet verontreiniging oppervlaktewater (Wvo).

De kosten van de waterkwantiteit, de waterkering en de zogenoemde passieve kwaliteit (o.a. integraal waterbeheer, monitoring en sanering van verontreinigde waterbodems), worden gefinancierd uit de watersysteemheffing, opgebracht door inwoners en de eigenaren van gebouwde, ongebouwde onroerende zaken en natuurterreinen. De zuiveringsheffing is toegespitst op de kosten van de zuivering, het transport van afvalwater en de verwerking van het zuiveringsslib.

Voor de belastingtarieven 2020 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de geraamde opbrengst waterschapslasten 2020;

Belastingopbrengst	Begroting 2020
Watersysteemheffing	76.109.500
Zuiveringsheffing	84.666.100
Verontreinigingsheffing	418.100
Totaal	161.193.700

- de belastingmaatstaven zoals verwoord in de notitie 'prognose opbrengst waterschapshellingen 2020' van de Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW).

Watersysteemheffing

Naast de opbrengst 2020 beïnvloedt nog een aantal elementen de tarieven van de watersysteemheffing, te weten:

- de kostentoedeling per 1 januari 2017 van het watersysteembeheer;

Watersysteembeheer	Kostentoedelingsverordening 2017
Ingezetenen	40,00%
Zakelijk gerechtigden gebouwd	48,96%
Zakelijk gerechtigden ongebouwd	10,81%
Zakelijk gerechtigden natuurterreinen	0,23%
Totaal	100,00%

2. De tariefdifferentiatie voor verharde wegen waarbij een gedifferentieerd tarief wordt gehanteerd dat 400% hoger is dan het tarief voor het 'overig ongebouwd' (verhouding 1:5).
3. De rechtstreekse toedeling van categorie gebonden kosten aan de betreffende categorieën, te weten de perceptiekosten, de kosten van de wet WOZ en de kosten van verkiezingen.
4. Het reguliere accres en het effect van de hertaxatie bij het gebouwd als gevolg van de jaarlijkse herwaardering van de wet WOZ. Op basis van de voorlopige inzichten is uitgegaan van een waardestijging in het beheergebied van Waterschap Limburg 5,91% (te weten accres +0,15% en hertaxatie +5,76%).
5. De doorvertaling van de belastingbestanden op perceelniveau voor de categorie natuur en ongebouwd.
6. De uitspraak van de Hoge Raad van 22 juni 2018 waardoor Rijkswateren niet meer mogen worden belast.
7. De uitspraak van de Hoge Raad van 9 november 2018 dat onder het begrip 'verharde openbare wegen' alleen het feitelijk verharde gedeelte van een openbare weg moet worden verstaan.
8. De ontwikkeling van het aantal ingezetenen.

Voor de bepaling van de tarieven voor de categorie gebouwd wordt als heffingsmaatstaf een percentage van de WOZ-waarde gehanteerd. Bij de berekening van het tarief gebouwd is uitgegaan van een percentage van vier decimalen achter de komma. In verband met de jaarlijkse herwaardering van de WOZ is de waarde peildatum één jaar voor het begin van het kalenderjaar, waarvoor de WOZ-waarde geldt. De waarde peildatum voor het belastingjaar 2020 was 1 januari 2019.

Zuiveringsheffing

Het tarief van de zuiveringsheffing is bepaald door de opbrengst zuiveringsbeheer te delen door het aantal vervuilingseenheden indirecte lozingen, 1.620.000 voor 2020.

Verontreinigingsheffing

Het tarief voor de verontreinigingsheffing is gelijk aan het tarief van de zuiveringsheffing. Het aantal vervuilingseenheden directe lozingen bedroeg in 2020 8.000.

Tarievenoverzicht

Onderstaand zijn de bij de aanslagoplegging 2020 gehanteerde tarieven 2020 weergegeven, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 november 2019.

Categorie	Tarief 2020
Watersysteembeheer	
Ongebouwd (per hectare):	
- Openbare landwegen	255,10
- Overig ongebouwd	51,02
Natuur (per hectare)	4,01
Gebouwd (percentage van WOZ-waarde)	0,0265%
Ingezetenen (per wooneenheid)	63,50
Zuiveringsbeheer	
Zuiveringsheffing (per heffingseenheid)	52,26
Verontreinigingsheffing	
Verontreinigingsheffing (per heffingseenheid)	52,26

Opbrengst waterschapslasten

Voor een overzicht van de belastingopbrengsten en een analyse raming versus realisatie wordt verwezen naar hoofdstuk 9 en paragraaf 10.2. Voor de mate van kostendekkendheid van de belastingopbrengsten in relatie tot de egalisatiereserves watersysteemheffing en zuiveringsheffing wordt verwezen naar bijlage B reserves en voorzieningen.

Kwijtschelding en oninbaarheid

De belastingopbrengst wordt gecorrigeerd voor kwijtschelding en oninbaarheid.

- Kwijtschelding wordt alleen verleend voor het ingezetenendeel van de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing (huishoudens). Bij kwijtschelding wordt als norm 100% van de bijstandsnorm gehanteerd. Daarnaast wordt automatisch kwijtschelding verleend aan de groep AOW'ers die een vermogen hebben van € 2.269 of minder en verder geen aanvullend pensioen.
 - Voor de oninbaarheid is in 2020 een percentage gehanteerd van 0,5% van de opbrengst.
- Voor toelichting op deze onderdelen wordt verwezen naar hoofdstuk 9 en paragraaf 10.2.

4.5 Het weerstandsvermogen

Weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de organisatie beschikt of kan beschikken om risico's die niet op enige andere manier zijn afgedekt binnen de begroting op te kunnen vangen. Bij de bepaling van de weerstandcapaciteit worden de reserves (vooral de algemene reserves), de post onvoorzien, de belastingcapaciteit en bezuinigingsmogelijkheden betrokken. De relatie tussen de omvang van de financiële restrisico's (geïntariseerde risico's, na het nemen van preventieve, repressieve en correctieve maatregelen), ook wel benodigde weerstandscapaciteit, en de beschikbare weerstandscapaciteit wordt aangeduid als weerstandsvermogen.

Schematisch kan het weerstandsvermogen als volgt worden weergegeven:

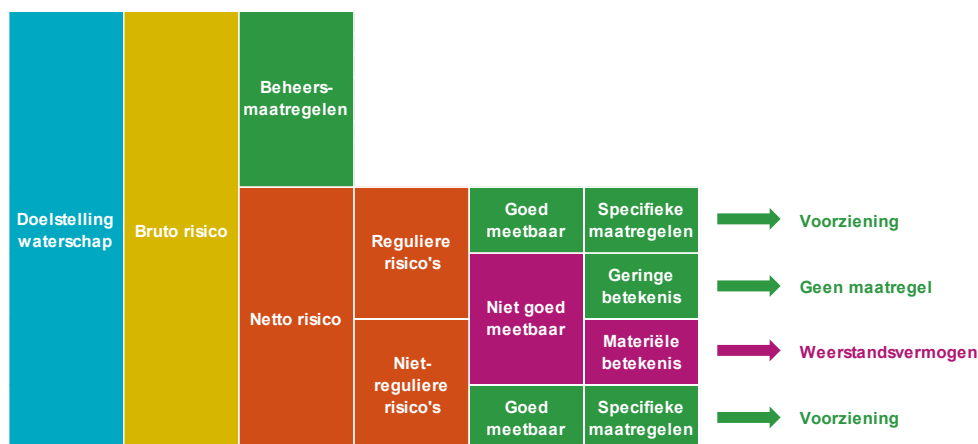
Indien weerstandsvermogen aanwezig is, wordt voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot directe begrotingsmaatregelen zoals bezuinigingen of inkomstenverhogende maatregelen. Hierdoor wordt voorkomen dat de door het bestuur vastgestelde kaders en de programmadoelstellingen schoksgewijs dienen te worden aangepast.

Voor een beschouwing over de stand van de algemene reserves en voorzieningen in het kader van het weerstandsvermogen wordt verwezen naar de staat B reserves en voorzieningen.

Risico's

Op grond van de BBVW dient het waterschap jaarlijks in de begroting en jaarrekening een afzonderlijke paragraaf op te nemen waarin wordt ingegaan op het weerstandsvermogen waarbij een relatie dient te worden gelegd tussen risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Samengevat kunnen de risico's en het weerstandsvermogen als volgt schematisch met elkaar in verband worden gebracht.

Risicomanagement / risico inventarisatie

Het in beeld brengen van risico's en getroffen beheersmaatregelen vormt een belangrijk onderdeel van risicomanagement. In 2020 is voor Waterschap Limburg een start gemaakt met de implementatie van een nieuw risicomanagementsysteem. Op basis hiervan is een risico-inventarisatie conform de RISMSAN methode worden uitgevoerd. De uitkomst hiervan vormt de basis voor het weerstandsvermogen van Waterschap Limburg.

De uitkomst van de eerste risico-inventarisatie levert een benodigde weerstandscapaciteit van € 4.375.000 op. De lijst is zeker nog niet volledig. Waterschap Limburg is erbij gebaat om snel door te groeien naar een volwaardig risicomanagementsysteem. Het streven is erop gericht dit eind 2022 te bereiken.

Het beoefenen van risicomanagement is nog redelijk nieuw voor Waterschap Limburg. We zijn van mening dat het belangrijk is om meer ervaring op te doen, voordat besluiten worden genomen over het verhogen of verlagen van de algemene reserve. De recente geschiedenis leert dat mensen vaak niet goed in staat zijn om risico's te voorzien.

Door corona en de daarbij horende onzekerheden is niet gekozen voor een vrijval in het boekjaar 2020. Rekening houdend met het voorgaande wordt de stand van de 'algemene reserve watersysteembeheer en zuiveringsbeheer' ultimo 2020 van Waterschap Limburg gehandhaafd op € 8.151.130. Dit bedrag wordt voldoende geacht om risico's en onzekerheden op te vangen. Voor een beschouwing over de stand van de algemene reserves en voorzieningen wordt verwezen naar staat B reserves en voorzieningen.

Om een beeld te geven van de risico's die zich kunnen voordoen zijn onderstaand een aantal belangrijke financiële en inhoudelijke risico's nader toegelicht.

Financiële risico's

- ***Opbrengst watersysteemheffing***

Aangezien de berekening van de tarieven watersysteemheffing, naast de 'prognose opbrengst waterschapsheffingen' die jaarlijks voor de begroting door de BsGW wordt afgegeven, gebaseerd is op prognosegegevens kan dit in de realisatie (lees: belastingoplegging) afwijken.

- ***Opbrengst zuiveringsheffing.***

Het aantal vervuilingseenheden in ons beheergebied is de basis voor de heffing van de opbrengst zuiveringsheffing. De zuiveringsheffing 2020 is gebaseerd op de 'prognose opbrengst waterschapsheffingen' zoals opgenomen in de jaarlijkse afrekening van de BsGW. Omdat de afwikkeling van de zuiveringsheffing een periode van vijf jaar omvat en hierbij sprake is van voorlopige en definitieve aanslagen, kan de realisatie over de hele periode afwijken.

- ***Oninbaar / kwijtschelding***

Voor oninbaarheid is in het verslagjaar een percentage gehanteerd van 0,5% van de opbrengst waterschapslasten. Het effect van oninbaarheid is echter, gelet op het heffing- en invorderings-traject, pas na enkele jaren duidelijk. Ook niet beïnvloedbare factoren kunnen een effect hebben op de oninbaarheid, zoals de gevolgen van de economische situatie en hogere aanslagen. Dit is ook van toepassing op de kwijtschelding, waarbij de economische situatie eveneens een belangrijke rol speelt.

- ***Renterisico's.***

Renterisico's spelen bij de beoordeling van financieringsvraagstukken een belangrijke rol. Aangezien de rentepercentages van de geldleningportefeuille voor de restantlooptijd van de geldleningen vastliggen, is bij het renterisico sprake van een korte termijnrisico. Plotselinge rentestijgingen kunnen tot een incidenteel tekort leiden op de begrote rekeningcourantrente. Door het (eventueel) afsluiten van nieuwe langlopende geldleningen neemt het risico enigszins toe. De rentelasten worden verantwoord op de hulpkostenplaats kapitaallasten en verdisconteerd in het rente omslagpercentage.

Een stijging van de marktrente betekent een verhoging van de renteomslag en leidt tot een extra budgettaire last voor het waterschap. Voor het opvangen van mogelijke renteschommelingen is geen voorziening gevormd.

- ***Waterschapsbedrijf Limburg / Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen.***

Het waterschap staat garant voor eventuele tekorten van WBL en BsGW voor zover dit de reservepositie (lees: weerstandsvermogen) van deze partijen, die tot stand is gekomen op basis van een risico-inventarisatie, overschrijdt. De netto risico's bij beide organisaties zijn per ultimo 2020 becijferd op € 2.000.000 voor WBL (uitgevoerd in 2018 betreft 2 jaarlijkse inventarisatie) en € 1.190.000 voor BsGW (uitgevoerd in 2020) en vormen de basis voor de hoogte van de algemene reserve.

- *Wet modernisering vpb-plicht overheidsondernemingen*

Op 26 mei 2015 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel 'Wet modernisering vpb-plicht overheidsondernemingen' aangenomen. De wet is in werking getreden met ingang van boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016 en betekent dat publiekrechtelijke rechtspersonen belastingplichtig worden voor de vennootschapsbelasting, voor zover zij een onderneming drijven. Het uitgangspunt voor de belastingplicht van overheidsondernemingen wordt hiermee omgedraaid ten opzichte van de huidige situatie.

Op grond van huidige wetgeving geldt dat overheidsondernemingen niet belastingplichtig zijn, tenzij zij een in de wet genoemde belaste activiteit uitoefenen. Volgens de nieuwe wetgeving per 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen belastingplichtig, tenzij een wettelijke vrijstelling van toepassing is. Volgens deze wet moeten overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt vennootschapsbelasting betalen.

Op basis van een opgestelde inventarisatie in 2016, getoetst door Ernst & Young belastingadviseurs LLP, zijn voor de (voormalige) waterschappen WRO en WPM geen vpb-plichtige activiteiten gedefinieerd. Op basis van deze bevindingen is de Belastingdienst in oktober 2016 een verzoek voorgelegd over de afstemming van de totale vpb-positie van de beide voormalige waterschappen. In april 2018 heeft de Belastingdienst op basis hiervan aangegeven dat de beide voormalige waterschappen in 2016 geen vpb-belaste activiteiten hebben uitgevoerd en derhalve ook niet vpb-plichtig zijn.

Omdat per 1 januari 2017 sprake was van een nieuwe identiteit (Waterschap Limburg) gold de afstemming alleen voor 2016. Aangezien zich in 2017 geen nieuwe activiteiten hebben voorgedaan en de bestaande activiteiten geen wijziging hebben ondergaan is in augustus 2018 een nieuw verzoek aan de Belastingdienst voorgelegd over de afstemming van vpb-positie van WL met als conclusie dat de bestaande situatie niet is veranderd en van kracht kan blijven.

De Belastingdienst heeft in januari 2019 ingestemd met ons verzoek en aangegeven dat WL in 2017 geen VpB-belaste activiteiten heeft uitgevoerd en derhalve ook niet vpb-plichtig is.

Om te beoordelen of deze situatie geen wijziging ondergaat vindt jaarlijks een actualisatie van de inventarisatie plaats. Uit de inventarisatie die in 2020 is uitgevoerd is gebleken dat het WL ook in 2019 geen belaste activiteiten heeft uitgevoerd en niet vpb-plichtig is.

- *Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof)*

Voor een nadere toelichting op de Wet Hof wordt verwezen naar paragraaf 4.8 EMU-saldo.

Inhoudelijke risico's

- *Schadeclaims/nadeelcompensatie*

In 2014 en 2016 hebben grote delen van het beheergebied forse wateroverlast ondervonden als gevolg van extreme neerslag. Dit heeft geleid tot een groot aantal aansprakelijkstellingen en meerdere gerechtelijke procedures waarvan een aantal nog niet zijn afgerond. Het waterschap is verzekerd voor aansprakelijkheid wegens *onrechtmatig* handelen. Van erkende aansprakelijkstellingen komen dan ook alleen de eigen-risicobedragen van de betreffende WA-polis ten laste van het waterschap. Daarnaast worden er regelmatig verzoeken om schadevergoeding uit hoofde van nadeelcompensatie ingediend. Kosten die voortkomen uit toegewezen verzoeken om nadeelcompensatie vallen niet onder de WA-polis omdat zulke verzoeken berusten op schade in relatie tot *rechtmatige* overheids(project)besluiten. Zulke schade-uitkeringen komen in de regel ten laste van het betreffende project. Het financieel risico

van alle verzoeken om schadevergoeding die aan het eind van het verslagjaar nog niet zijn afgerond wordt geschat op € 2.300.000. Daarbij dient te worden opgemerkt, dat het risico per zaak wordt ingeschat van zeer gering tot aannemelijk. In de regel zijn continu een tiental gerechtelijke procedures aanhangig, waarbij het financieel zwaartepunt ligt bij de verzoeken om schadevergoeding uit hoofde van nadeelcompensatie.

- *Belastingprocedure*

Aan het einde van het verslagjaar zijn een aantal aanslagen zuiveringsheffing over de belastingjaren 2016 tot en met 2019 nog niet onherroepelijk komen vast te staan. Dit vanwege enkele lopende fiscaal-juridische procedures. Een en ander vormt maximaal een financieel risico voor deze vier belastingjaren tezamen ten bedrage van afgerond € 4.830.000.

- *Afhaakproblematiek, bevolkingskrimp*

Het verlies aan inkomsten vanwege een eventuele bevolkingskrimp of door afhaken van grotere bedrijven die zelf gaan zuiveren is niet onrealistisch. Om in te spelen op deze krimp of mogelijke afhakers wordt de mogelijke inzet van Verdygo (modulaire zuivering) steeds prominenter. In de streefbeelden toekomstvisie heeft ook dit aspect aandacht gekregen.

- *Klimaatverandering; onderdeel maaien*

Effecten van klimaatveranderingen zijn moeilijk voorspelbaar. Indien we te maken krijgen met een meer dan gemiddeld nat jaar bestaat het risico dat de huidige maaifrequentie niet voldoende is en er meer gemaaid dient te worden.

- *Coronacrisis*

Het coronavirus en de maatregelen die wereldwijd worden genomen, hebben een grote impact op onze samenleving. Ook voor medewerkers van Waterschap Limburg is het een tijd van veel vragen en onzekerheden. Onze medewerkers en van onze dochterorganisatie het WBL staan voor een belangrijke taak. Zonder onze dijken en rioolwaterzuiveringsinstallaties zou een deel van ons gebied onder water staan en afvalwater ongezuiverd in onze kanalen en rivieren belanden. Door inzet van onze medewerkers blijven de werkzaamheden aan onze basistaken, veilige dijken, droge voeten, voldoende en schoon water, doorgang vinden. De ICT infrastructuur functioneert goed en veel werkprocessen worden veilig vanuit afstand aangestuurd.

De continuïteit van de organisatie is niet in geding. Op korte termijn is de financiële impact op waterschap Limburg beperkt. Vanwege de onzekerheid die de corona crisis met zich meebrengt qua omvang en duur zijn een aantal scenario's en maatregelen uitgewerkt om de impact van de coronacrisis op de organisatie in kaart te brengen. In de scenario's is gekeken naar de impact op de organisatie als 10%, 30% of 50% van het personeel voor langere tijd uitvalt. De meerjarige financiële impact, te weten belastingopbrengsten en de kostenontwikkeling, zowel in de exploitatie als met betrekking tot de investeringskredieten is aan de hand van de scenario's van het CPB in beeld gebracht.

- *Privacy- en informatiebeveiligingsrisico's*

Waterschap Limburg neemt maatregelen om de genoemde risico's te voorkomen door de organisatie AVG-proof en BIO-proof te maken. De kans op bijvoorbeeld het hacken van onze

communicatiekanalen blijft aanwezig. Hierdoor kan zowel financiële als imagoschade worden opgelopen.

4.6 De financiering

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De basis van de treasuryfunctie wordt gevormd door het Treasurystatuut. Op 2 januari 2017 heeft het algemeen bestuur het Treasurystatuut 2017 Waterschap Limburg vastgesteld.

De treasuryfunctie omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De uitvoering hiervan vereist adequaat handelen in een steeds complexere geld- en kapitaalmarkt.

Drie componenten zijn bij de financiering van belang:

1. rentevisie, de treasuryfunctie en de uitvoering van het treasurybeleid;
2. liquiditeitspositie;
3. treasurybeheer.

Het Treasurystatuut geeft de infrastructuur voor de treasuryfunctie aan. De uitvoering van het treasurybeleid vindt zijn weerslag in de treasuryparagrafen van de begroting en de jaarrekening. In de begroting wordt de uitvoering van het treasurybeleid opgenomen door middel van concrete plannen. In de jaarrekening gaat het om de realisatie van de plannen. Tussentijds wordt gerapporteerd over de treasuryactiviteiten van het 1^e halfjaar van het verslagjaar. Ook dient in de begroting en jaarrekening de berekening van de renterisiconorm te worden opgenomen. Om inzicht te verschaffen in de treasuryactiviteiten van het waterschap is de realisatie weergegeven van deze activiteiten in 2020.

4.6.1 Rentevisie, de treasuryfunctie en de uitvoering van het treasurybeleid

In dit onderdeel worden de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen genoemd die in het verslagjaar invloed hebben gehad op de rentevisie, de treasuryfunctie en de uitvoering van het treasurybeleid.

Interne ontwikkelingen

In het verslagjaar werd (door de BsGW) de aanslag opgelegd van de watersysteem- en de zuiveringsheffing. Bij de watersysteemheffing is het waterschap sinds de invoering van de Wet WOZ voor de aanslagoplegging grotendeels afhankelijk van gemeenten. Dit heeft in 2020 niet tot problemen geleid. De aanslag over het belastingjaar 2020 is gespreid opgelegd van 31 januari 2020 tot 31 maart 2020.

Externe ontwikkelingen

Inflatie

Door de wereldwijde Coronacrisis heeft de economie in de eurozone in het verslagjaar een aanzienlijke tik gekregen. In Nederland bedroeg de economische krimp in 2020 3,8%.

De gemiddelde inflatie in de eurozone is uitgekomen op 0,3% waardoor het inflatiedoel van 2% nog ver weg is. De Nederlandse (geharmoniseerde) inflatie is in vergelijking met de andere Europese landen hoger uitgevallen en heeft in 2020 1,1% bedragen.

Rente(visie)

De Amerikaanse Centrale Bank (Fed) heeft de rente in het verslagjaar op 15 maart 2020 verlaagd tot het niveau van 0,25%. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de rente in het verslagjaar niet aangepast maar gehandhaafd op het niveau van 0%. De depositorente is - na de verlaging op 18 september 2019 - door de ECB in 2020 ook niet aangepast en gehandhaafd op een niveau van min 0,50%.

Bij de vaststelling van de begroting 2020 is uitgegaan van een rentepercentage van 0% voor de korte rente. De lange rente, die in tegenstelling tot de korte rente niet wordt bepaald door de ECB maar door de markt, is in het verslagjaar verder gedaald.

De renteontwikkeling kan als volgt cijfermatig en grafisch worden weergegeven.

Rentevorm	Renteniveau NWB per		
	1-1-2020	1-7-2020	31-12-2020
Korte rente			
rekening courantrente	0,00%	0,00%	0,00%
Lange rente			
10 jaar gelijk	0,04%	-0,01%	-0,25%
15 jaar gelijk	0,17%	0,13%	-0,05%
20 jaar gelijk	0,29%	0,25%	0,06%
25 jaar gelijk	0,36%	0,33%	0,13%

De renteontwikkeling heeft geen gevolgen gehad voor de liquiditeitspositie.

Schatkistbankieren

Met ingang 13 december 2013 is het verplicht Schatkistbankieren voor decentrale overheden van kracht geworden. In verband met het inregelen van het Schatkistbankieren voor NWB-klanten is de ingangsdatum voor de waterschappen vastgesteld op 4 februari 2014.

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden moeten worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor hoeft de Nederlandse staat minder geld te lenen op de financiële markten met als resultaat een daling van de staatsschuld.

Voor de uitvoering hiervan is de rekeningcourant van een decentrale overheid bij het ministerie van Financiën gekoppeld aan een betaalrekening die deze overheid heeft bij de huisbank, in het geval van ons waterschap de NWB-bank. Het waterschap moet zelf de overtollige middelen naar deze rekening overmaken. Een drempelbedrag van 0,75% van het jaarlijks begrotingstotaal mag buiten de schatkist worden gehouden. Voor Waterschap Limburg is dit in 2020 € 1.208.231.

Het drempelbedrag is gedefinieerd als een gemiddeld bedrag per kwartaal. Dat betekent dat het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat een decentrale overheid gedurende het kwartaal elke kalenderdag buiten de schatkist heeft aangehouden niet boven het drempelbedrag

mag liggen. Alleen positieve saldi tellen mee voor de benutting. Het hanteren van een gemiddelde per kwartaal geeft extra flexibiliteit aan de decentrale overheid.

Over de hoogte en benutting van het drempelbedrag in ieder kwartaal rapporteert de decentrale overheid in de jaarstukken. Onderstaand is de hoogte en de benutting van het drempelbedrag over 2020 van ons waterschap in tabelvorm weergegeven.

2020	benutting van het drempelbedrag	drempelbedrag
1e kwartaal	175.219	1.208.231
2e kwartaal	412.088	1.208.231
3e kwartaal	429.202	1.208.231
4e kwartaal	1.078.119	1.208.231

4.6.2 Liquiditeitspositie

De liquiditeitspositie in 2020 kan afgerond op € 1.000 als volgt worden weergegeven.

Eind maand	Liquiditeitstekort (-) of Liquiditeitsoverschot (+)
Januari	-30.841.000
Februari	-44.938.000
Maart	-32.564.000
April	-20.742.000
Mei	-19.546.000
Juni	-20.704.000
Juli	-21.292.000
Augustus	-18.409.000
September	-36.236.000
Oktober	-42.274.000
November	-49.525.000
December	34.723.000

In het begin van het verslagjaar zijn we geconfronteerd met een aanzienlijk liquiditeitstekort. Door de aanslagoplegging van de waterschapslasten 2020, grotendeels opgelegd op 29 februari, en het aangaan van een geldlening van € 30.000.000 per 1 november is de liquiditeitspositie in het verslagjaar verbeterd. Daarnaast is in december € 46.900.000 van het programmadirectie HWBP ontvangen. Het rekeningcourantsaldo op het einde van het verslagjaar sluit hierdoor met een overschot van € 34.723.000.

Ook in 2020 was de financieringsconstructie een punt van aandacht. Uitgangspunten hierbij waren de beperking van de rentekosten, de minimalisering van de renterisico's op lange termijn binnen kaders van de Wet Fido en de interne beleidskaders.

Debetrente

In het verslagjaar zijn (tijdelijke) liquiditeitstekorten door middel van kasgeldleningen gefinancierd. In 2020 zijn 29 kasgeldleningen afgesloten. Met deze systematiek is in het verslagjaar een rentevoordeel gerealiseerd van afgerond € 118.700.

Creditgelden

Door het verplicht Schatkistbankieren dient het waterschap de publieke middelen aan te houden bij het ministerie van Financiën, behoudens het drempelbedrag. In het verslagjaar is dertienmaal een bedrag weggezet bij de schatkist. Aangezien het rentepercentage 0% bedroeg is hiermee geen renteopbrengst gegenereerd.

Geldlening

Doordat de rente zich in 2019 op een historisch laag niveau bevond, is ter beperking van de renterisico's in 2019 de toekomstige financiering over de periode 2020-2025 afgedekt door het aangaan van een zestal 'toekomstige' geldleningen met uitgestelde storting voor een totaal bedrag van € 180 miljoen, looptijd 20 jaar, aflossing lineair, rentevast die als volgt zijn opgesplitst:

- stortingsdatum 1 december 2020 € 30 miljoen, rente 0,44%;
- stortingsdatum 1 december 2021 € 30 miljoen, rente 0,536%;
- stortingsdatum 1 december 2022 € 30 miljoen, rente 0,638%;
- stortingsdatum 1 december 2023 € 30 miljoen, rente 0,725%;
- stortingsdatum 1 december 2024 € 30 miljoen, rente 0,794%;
- stortingsdatum 1 december 2025 € 30 miljoen, rente 0,857%.

Per 1 december 2020 is de geldlening 2020 ad € 30.000.000 door de NWB gestort.

Kasgeldlimiet

Indien bij een negatieve liquiditeitspositie van het waterschap de kasgeldlimiet (voor 2020 € 37.052.000, te weten 23% van het begrotingstotaal) drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden, is het op grond van de wet Fido verplicht de vlottende schuld te consolideren door middel van een vaste geldlening. Indien dit aan de orde is, dient het negatieve rekening-courantsaldo, dat uitstaat tegen de lage debetrente, te worden omgezet in een vaste geldlening. Ondanks dat deze situatie zich in het verslagjaar niet heeft voorgedaan is op 1 november 2020 een geldlening bij de NWB-bank van € 30.000.000 afgesloten, ter beperking van de renterisico's.

4.6.3 Treasurybeheer**Risicobeheer**

Dit onderdeel geeft inzicht in het risicoprofiel van het waterschap. Onder risico's worden zowel renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's (lees valutarisico's) verstaan. Het renterisico op de vlottende schuld wordt ingeperkt door het hanteren van de kasgeldlimiet. Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt de omvang van de begroting per 1 januari voor het gehele verslagjaar aangehouden, vermenigvuldigd met het door ministeriële regeling vastgestelde percentage (30% voor waterschappen).

Over het verslagjaar kan dit als volgt worden weergegeven.

Kasgeldlimiet 2020 (x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	938	16.745	11.742	18.028

Uit dit overzicht is af te leiden dat de kasgeldlimiet in 2020 niet is overschreden. De berekening van de kasgeldlimiet is opgenomen in bijlage H.

Naast de kasgeldlimiet geeft de renterisiconorm inzicht in de feitelijke risico's op de vaste schuld. De renterisiconorm voor waterschappen is bepaald op 30% van het begrotingstotaal en kan voor 2020 als volgt worden weergegeven.

Toets renterisiconorm	2020
Renterisiconorm	48.329
Renterisico op vaste schuld	28.777 *
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	19.552

* Ondanks dat alleen sprake is van een renterisico op de variabele kredietopslag, die een fractioneel deel uitmaakt van het totale rentepercentage, dient op basis van de huidige inzichten het totale saldo van de twee basisrenteleningen ad € 18,4 miljoen te worden meegenomen als renterisico op de vaste schuld.

Uit het overzicht van de toets renterisiconorm kan worden afgeleid dat het waterschap over het verslagjaar heeft voldaan aan de toets van de renterisiconorm. De berekening is ook opgenomen in bijlage H.

Kredietrisico's op verstrekte geldleningen hebben zich in het verslagjaar niet voorgedaan, aangezien geen leningen van dien aard aan derden zijn verstrekt. Het liquiditeitsrisico is beperkt gebleven door de treasuryactiviteiten te baseren op een liquiditeitsprognose. Het koersrisico is nihil aangezien het waterschap alle betalingen en ontvangsten heeft verricht in euro's.

Kasbeheer

Om de kosten voor het geldstroomverkeer te beperken worden de geldstromen op waterschapsniveau op elkaar afgestemd, het betalingsverkeer door één bank (NWB bank) elektronisch uitgevoerd en de betalingsopdrachten uitsluitend centraal door financiën verwerkt.

4.7 Verbonden partijen

Definitie

Partijen worden als verbonden beschouwd indien de ene partij de zeggenschap over de andere partij bezit of belangrijke invloed kan uitoefenen op de financiële en operationele beslissingen van de andere partijen (bron: Richtlijn voor de accountantscontrole, RAC 550). Verbonden partijen zijn privaot- of publiekrechtelijke organisaties, waarin het waterschap een bestuurlijk en financieel belang heeft. Voorbeelden hiervan zijn deelnemingen in vennootschappen (NV, BV), gemeenschappelijke regelingen (GR's) en (andere) rechtspersonen. Een bestuurlijk belang houdt in dat het waterschap op enigerlei wijze zeggenschap heeft (een zetel in het bestuur of stemrecht). Een financieel belang betekent dat het waterschap financiële middelen ter beschikking heeft gesteld, die ze kwijt is in geval van faillissement van de organisatie en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op het waterschap.

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

De BsGW is een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie waarvan de kaders vastliggen in de 'Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen'. Voor een uitgebreide toelichting zie hoofdstuk 5.

Waterschapsbedrijf Limburg (WBL)

Het WBL is een volledige dochter van Waterschap Limburg. Het is een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie waarvan de wettelijk kaders vastliggen in de 'Gemeenschappelijke Regeling Waterschapsbedrijf Limburg'. Voor een uitgebreide toelichting zie hoofdstuk 6.

Het Waterschapshuis (HWH)

Waterschap Limburg is één van de 21 deelnemende waterschappen die participeert in de Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis. 'HWH' fungeert als ondersteunende organisatie en aankoopcentrale voor de waterschappen en levert zodoende een bijdrage aan het verbeteren van de informatie- en de bedrijfsprocessen van de waterschappen ter bevordering van de kwaliteit en efficiëntie van de taakuitvoering door de waterschappen.

Het Gegevenshuis

Het Gegevenshuis is een openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De kerntaak is het integraal beheren van alle object- en ruimte gerelateerde (basis-)registraties en geometrie voor de deelnemers. Sinds 1 januari 2017 is Waterschap Limburg deelnemer van deze regeling. Via deze gemeenschappelijke regeling wordt Waterschap Limburg ontzorgd voor de wettelijke verplichtingen, die voortvloeien uit het bronhouderschap van de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT). Het algemeen bestuur van de regeling bestaat uit de portefeuillehouders van de deelnemers. De stemverhouding is gebaseerd op de bijdrage aan Het Gegevenshuis. De bijdrage is gebaseerd op de feitelijke afname van producten en diensten.

Nederlandse Waterschapsbank NV (NWB-bank)

Waterschap Limburg is één van de partijen die aandelen heeft in de NWB-bank. De bank richt haar diensten exclusief op de overheidssector.

De NWB-bank financiert provincies, gemeenten en waterschappen en verstrekt langlopende kredieten aan instellingen voor de volkshuisvesting, de gezondheidszorg en het onderwijs. Verder financiert de bank overheidsbedrijven die werkzaam zijn op het gebied van water en milieu. Voor de waterschappen is de bank huisbankier met diensten als betalingsverkeer, electronic banking en consultancy.

De vennootschap wordt bestuurd door een directie die bestaat uit twee of meer directeuren.

De raad van commissarissen bestaat uit minimaal zeven en maximaal elf leden en houdt onder meer toezicht op de directie. In de algemene vergadering van aandeelhouders heeft elk aandeel A één stem en een aandeel B vier stemmen. Het waterschap heeft 2.401 aandelen A en 299 aandelen B.

Verdygo B.V.

Waterschap Limburg is één van de partijen die aandelen heeft van Verdygo B.V. Verdygo B.V. is gericht op het vermarkten van kennis en kunde.

De vennootschap wordt bestuurd door één bestuurder. De raad van commissarissen bestaat uit drie leden en houdt onder meer toezicht op de directie. In de algemene vergadering van aandeelhouders

heeft waterschap Limburg 2% van de stemmen. Waterschapsbedrijf Limburg heeft de overige 98% van de stemmen.

Een proces, gericht op de verkoop van een gedeelte van de aandelen Verdygo B.V. door Waterschapsbedrijf Limburg en eventueel Waterschap Limburg, is september 2020 gestart en wordt volgens de huidige inzichten medio 2021 afgerond. Mogelijk volgt in samenhang hiermee een voorstel tot statutenwijziging aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Vereniging Unie van Waterschappen

De Unie van Waterschappen is de vereniging van de Nederlandse waterschappen. Alle 21 waterschappen in Nederland zijn lid. De Unie van Waterschappen vertegenwoordigt de waterschappen in het nationale en internationale speelveld, behartigt de belangen van de waterschappen en stimuleert kennisuitwisseling en samenwerking. Waterschap Limburg kan één stem uitbrengen in de algemene ledenvergadering.

Vereniging Werken voor Waterschappen

De Vereniging Werken voor Waterschappen is de werkgeversvereniging sector waterschappen, die onderhandelt voor een cao. Een cao voor ruim 30 werkgeversorganisaties met samen circa 12.000 medewerkers. De vereniging is een platform voor werken in de sector waterschappen. Waterschap Limburg is lid van de vereniging. Gelet op het aantal werknemers kan Waterschap Limburg twee stemmen uitbrengen in de algemene ledenvergadering.

Nota Verbonden Partijen

Het beleid met betrekking tot verbonden partijen is vastgelegd in een Nota Verbonden Partijen, die in mei 2021 ter vaststelling wordt voorgelegd aan het algemeen bestuur.

De lijst van verbonden partijen, die voldoet aan de wettelijke vereisten, is opgenomen in bijlage K.

4.8 Bedrijfsvoering

Onder bedrijfsvoering wordt verstaan het geheel van interne organisatieonderdelen en processen die ondersteunend zijn ten behoeve van de primaire processen. Deze interne organisatieonderdelen en processen vallen onder het programma Bestuur en Organisatie. Voor een toelichting hierop wordt dan ook verwezen naar hoofdstuk 3.6.

4.9 EMU-saldo

Achtergrond EMU-problematiek

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de EMU (Economische en Monetaire Unie), is in het Verdrag van Maastricht een aantal afspraken gemaakt. Een belangrijke afspraak is dat het EMU-tekort (lees overheidstekort) van een lidstaat niet meer mag bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Het EMU-saldo is opgebouwd uit het totaal van het Rijk, de sociale fondsen, gemeenschappelijke regelingen en de decentrale overheden.

Indien de overheden in een jaar meer uitgeven dan ontvangen (op kasbasis) is sprake van een negatieve bijdrage aan het EMU-saldo. Op basis van de geldende afspraken mochten de medeoverheden in 2020 maximaal 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) bijdragen in het maximale toegestane EMU-tekort van Nederland, zijnde 3%. Deze ruimte is in 2020 als volgt nader verdeeld over gemeenten over gemeenten, provincies en waterschappen.

Macroreferentiewaarde per bestuurslaag	2020
waarvan gemeenten	0,27%
waarvan provincies	0,08%
waarvan waterschappen	0,05%

EMU-saldo 2020

In de begroting en het jaarverslag dient het eigen EMU-saldo te worden opgenomen. De moeilijkheid is dat waterschappen, net zoals de andere decentrale overheden, een ander boekhoudstelsel gebruiken dan waarop het EMU-saldo is gebaseerd. De waterschappen hanteren het baten- en lastenstelsel, terwijl het EMU-saldo is gebaseerd op transactiestelsel (lees kasbasis). De informatie ten behoeve van het EMU-saldo moet dan ook een vertaalslag ondergaan.

Verder geldt dat bij de waterschappen de investeringen (inclusief de bijdrage van het HWBP) grote invloed hebben op het EMU-saldo, zeker omdat zij gemiddeld over alle waterschappen gezien een factor 3 groter zijn dan de jaarlijkse afschrijvingen. Omdat het investeringsvolume van de waterschappen aanzienlijk is, hebben de waterschappen per definitie een EMU-tekort. Over 2020 is sprake van een EMU-tekort van afgerond € 2.735.000.

De berekening van het EMU-saldo van 2020 is opgenomen in bijlage I, waar tevens de realisatie versus gewijzigde begroting wordt toegelicht.

4.10 Topinkomens

Voor de toelichting op de topinkomens wordt verwezen naar paragraaf 10.4.

5 Waterschapsbedrijf Limburg

Relatie

Waterschap Limburg maakt voor de uitvoering van het zuiveringsbeheer gebruik van de diensten van de Gemeenschappelijk Regeling Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) te Roermond. Het WBL is een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie waarvan de wettelijk kaders vastliggen in de 'Gemeenschappelijke Regeling Waterschapsbedrijf Limburg'. In de vergadering van het algemeen bestuur van 13 september 2017 is besloten Waterschapsbedrijf Limburg in zijn huidige vorm als openbaar lichaam onder de gemeenschappelijke regeling voort te zetten.

Begroting

De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Waterschapsbedrijf Limburg is gebaseerd op de vastgestelde begroting 2020 van het samenwerkingsverband waarmee de bijdrage vervolgens voor een jaar vast ligt. De begrote bijdrage voor het WBL is in 2020 overeenkomstig de hiervoor bedoelde begroting uitbetaald.

Reservepositie / vreemd vermogen

Het WBL heeft over 2020 een positief resultaat behaald van afgerond € 876.000.

De algemene reserve van het WBL bedraagt per 31 december 2020 (voor resultaatsbestemming) € 525.000 (2019 was € 1.525.000).

Het vreemd vermogen bedraagt per 31 december 2020 € 253.694.000 (2019 was € 220.780.000).

6 Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen

Relatie

Waterschap Limburg maakt voor de uitvoering van de belastingheffing gebruik van de diensten van de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) te Roermond, opgericht 1 april 2011. Het is een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie, waarvan de wettelijk kaders vastliggen in de 'Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen' (GR BsGW). De BsGW zorgt voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen van de deelnemers (totaal 29).

Begroting

De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen is gebaseerd op de vastgestelde begroting 2020 van het samenwerkingsverband waarmee de bijdrage vervolgens voor een jaar vast ligt.

De geraamde bijdrage 2020 bedroeg € 4.605.400 en is opgebouwd uit de begroting van de BsGW van € 4.701.900, het aandeel van WL in de aanvulling van het weerstandsvermogen 2020 van € 366.600 en een verrekening van de WOZ-proceskosten 2020 van € 463.100. De gerealiseerde bijdrage voor de BsGW bedroeg in 2020 € 4.506.242 en is € 99.158 lager door een verrekening van het weerstandsvermogen van de BsGW in december 2020.

Reservepositie / vreemd vermogen

De BsGW heeft over 2020 een negatief resultaat behaald van afgerond € 2.084.000.

De algemene reserve van de BsGW bedraagt per 31 december 2020 (voor resultaatsbestemming) € 1.204.000 positief (2019 was € 593.000).

Het vreemd vermogen bedraagt per 31 december 2020 € 9.101.000 (2019 was € 6.750.000).

Deel II Jaarrekening

2020

waterschap
limburg

7 Balans met toelichting

In dit hoofdstuk wordt de balans 2020 weergegeven met een toelichting op de individuele balansposten.

De balansindeling is opgesteld volgens de BBVW, waarbij het nog te bestemmen resultaat 2020 onderdeel uitmaakt van het eigen vermogen. Bij de vaststelling van de jaarrekening neemt het algemeen bestuur een besluit ter dekking of bestemming van dit resultaat.

7.1 Balans

ACTIVA	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020	PASSIVA	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020
Immateriële vaste activa	75.419.214	82.735.228	* <i>Algemene reserves</i>	8.151.130	8.151.130
Materiële vaste activa	164.103.172	166.315.007	* <i>Bestemminsreserves tariefsegalisatie</i>	14.273.378	16.045.409
Financiële vaste activa	354.529	354.529	* <i>Overige bestemmings- reserves</i>	11.703.408	9.488.495
			* <i>Nog te bestemmen resultaat</i>	-442.882	6.132.790
			Eigen vermogen	33.685.034	39.817.824
			Voorzieningen	8.243.462	9.233.014
			Vaste schulden	175.610.525	195.234.978
Vaste activa	239.876.915	249.404.764	Vaste passiva	217.539.021	244.285.816
Liquide middelen	2.860	34.723.375	Netto vlottende schulden	22.961.308	13.127.190
Kortlopende vorderingen	2.077.715	3.729.210	Overlopende passiva	35.986.594	80.713.494
Overlopende activa	34.529.433	50.269.151			
Vlottende activa	36.610.008	88.721.736	Vlottende passiva	58.947.902	93.840.684
TOTAAL ACTIVA	276.486.923	338.126.500	TOTAAL PASSIVA	276.486.923	338.126.500

7.2 Indeling en waardering balansposten

Onderstaand wordt de indeling en waardering per balanspost toegelicht.

Vaste activa

Indeling	Immateriële, materiële en financiële vaste activa. De mutaties in de vaste activa zijn opgenomen in bijlage A.
Waardering	Verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs en indien van toepassing duurzame waardeverminderingen. Ontvangen subsidies, bijdragen van derden en de afschrijvingen worden hierop in mindering gebracht.

In het verslagjaar is de afschrijvingsmethode ongewijzigd gebleven. De afschrijvingen worden op lineaire basis, volgens de verwachte levensduur, berekend. Het eerste jaar worden de afschrijvingen voor een half jaar meegenomen.

De afschrijvingstermijnen die in het verslagjaar voor nieuwe investeringen worden gehanteerd kunnen schematisch als volgt worden weergegeven.

Activa	Afschrijvingstermijn
Gebouwen	30 jaar
Waterstaatkundige werken	30 jaar
Vervoermiddelen / Inventaris	≤ 10 jaar
Automatisering	5 jaar
Immateriële activa	≤ 10 jaar

Op grond wordt afgeschreven indien dit onderdeel uitmaakt van een waterstaatkundig werk. Indien gronden worden aangekocht om strategische reden wordt hierop niet afgeschreven tot het moment dat ze (eventueel) onderdeel gaan uitmaken van een waterstaatkundig werk.

Op gronden waarop installaties of gebouwen zijn gelegen wordt niet afgeschreven.

Vlottende activa

Indeling	Vorraden, uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar, liquide middelen, kortlopende vorderingen, effecten en overlopende activa ('nog te ontvangen' en 'vooruitbetaalde' bedragen).
Waardering	Verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs en indien van toepassing duurzame waardeverminderingen.

Vaste passiva

Indeling	Eigen vermogen (algemene reserves, bestemmingsreserves en exploitatieresultaat sluitpost van activa/passiva en kosten/opbrengsten), voorzieningen en vaste schulden (vaste geldleningen en waarborgsommen). De mutaties in de vaste passiva zijn opgenomen in bijlage B, eigen vermogen en voorzieningen, en bijlage C, vaste geldleningen.
----------	---

Waardering Voorzieningen en vaste schulden: nominale waarde. Behoudens de voorziening voor pensioen- en uitkeringsverplichtingen die op actuariële waarde wordt gewaardeerd.

Vlottende passiva

Indeling Netto vlottende schulden (kasgeldleningen, negatieve bank- en giroaldi, schulden aan leveranciers en schulden in verband met te betalen belastingen, sociale- en pensioenpremies) en overlopende passiva ('nog te betalen' en 'vooruit ontvangen' bedragen).

Waardering Nominale waarde.

7.3 Vaste activa

Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020
Immateriële vaste activa	75.419.214	82.735.228
Materiële vaste activa	164.103.172	166.315.007
Financiële vaste activa	354.529	354.529
Vaste activa	239.876.915	249.404.764

Immateriële en materiële vaste activa

In bijlage A worden immateriële en materiële vaste activa nader gerubriceerd.

In de investeringslijst, bijlage J, worden de uitgaven en inkomsten 2020 per project weergegeven.

De afwijkingen tussen de bijgestelde raming en realisatie worden per programma in hoofdstuk 3, 4 en 5 toegelicht.

Financiële vaste activa

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	+	-/-	Eindbalans 31-12-2020
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	354.129	-	-	354.129
Verdygo B.V.	400	-	-	400
Financiële vaste activa	354.529	-	-	354.529

Nederlandse Waterschapsbank N.V.

De deelname per 31 december 2020 bij de Nederlandse Waterschapsbank NV is als volgt gespecificeerd:

1.737	Aandelen A ad € 115 nominaal; 100% gestort	€	199.755
129	Aandelen A ad € 115 nominaal; 100% gestort	-	29.670
153	Aandelen B ad € 460 nominaal; 26% gestort	-	18.299
99	Aandelen A ad € 113,45; nominale waarde 100%	-	11.231
436	Aandelen A ad € 180,30; nominale waarde 159%	-	78.611
146	Aandelen B ad € 453,78, waarop gestort 25%	-	16.563
		€	<u>354.129</u>

Volgens de systematiek van de netto vermogenswaarde vertegenwoordigen de aandelen op basis van de jaarcijfers 2020 van de NWB bank een waarde van € 75.836.515, zijnde de huidige waardering van € 354.129 en een stille reserve van € 75.482.386.

Verdygo B.V.

In 2016 hebben de beide waterschappen elk 1% van het geplaatste aandelenkapitaal van € 20.000 in Verdygo B.V. om niet ontvangen. Deze vertegenwoordigen derhalve een waarde van 2 x € 200, totaal € 400.

7.4 Vlottende activa

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020
Liquide middelen	2.860	34.723.375
Kortlopende vorderingen	2.077.715	3.729.210
Overlopende activa	34.529.433	50.269.151
Vlottende activa	36.610.008	88.721.736

De vlottende activa zijn direct opeisbaar tenzij anders vermeld. Er wordt geen risico op oninbaarheid ingeschat met uitzondering bij de vorderingen op belastingdebiteuren. Dit is bij deze post toegelicht.

7.4.1 Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden de creditposities van het waterschap bij banken, het Rijk (als gevolg van het Schatkistbankieren) en het bedrag in kas verantwoord:

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020
Kas	117	183
Positieve rekening-courantverhouding met 's Rijk schatkist	0	34.200.000
Overige bank- en girotegoeden	2.743	523.192
Liquide middelen	2.860	34.723.375

Onderstaand is de hoogte en benutting van drempelbedrag over het verloop van het Schatkistbankieren in 2020 weergegeven.

2020	benutting van het drempelbedrag	drempelbedrag
1e kwartaal	175.219	1.208.231
2e kwartaal	412.088	1.208.231
3e kwartaal	429.202	1.208.231
4e kwartaal	1.078.119	1.208.231

4.2 Kortlopende vorderingen

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020
Vorderingen op belastingdebiteuren	447.079	880.725
Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen	1.438.335	2.220.658
Overige vorderingen	192.301	627.827
Kortlopende vorderingen	2.077.715	3.729.210

Vorderingen op belastingdebiteuren

De stand van de belastingdebiteuren per 31 december 2019 en 31 december 2020 kan als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020
Belastingdebiteuren 2014		
Openstaande belastingdebiteuren	3.920	3.920
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	0	0
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren	0	0
Belastingdebiteuren 2015		
Openstaande belastingdebiteuren	-152.182	0
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	0	0
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren	0	0
Belastingdebiteuren 2016		
Openstaande belastingdebiteuren	119.300	-12.142
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	-100.139	0
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren	-19.971	0
Belastingdebiteuren 2017		
Openstaande belastingdebiteuren	237.161	84.471
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	-174.426	-66.438
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren	-61.838	-17.342
Belastingdebiteuren 2018		
Openstaande belastingdebiteuren	623.227	221.409
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	-282.178	-26.295
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren	-311.536	-179.904
Belastingdebiteuren 2019		
Openstaande belastingdebiteuren	1.738.099	717.498
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	-629.319	-414.986
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren	-543.039	-256.817
Belastingdebiteuren 2020		
Mutaties 2020		
Opgelegde / nog op te leggen aanslagen	161.500.261	
Betalings aanslagen	-153.707.909	
Gerealiseerde oninbaarheid	-142.138	
Gerealiseerde kwijtschelding	-5.002.229	
Openstaande belastingdebiteuren		2.647.984
Voorziening oninbare belastingdebiteuren		-665.862
Voorziening kwijtschelding belastingdebiteuren		-1.154.771
Vorderingen op belastingdebiteuren	447.079	880.725

Gedurende het verslagjaar heeft de BsGW de afwikkeling van openstaande vorderingen van zowel het huidige als de oude jaren ter hand genomen. De openstaande vorderingen zijn beoordeeld en

voorzien van een goedkeurende controleverklaring door Ernst & Young accountants, gedateerd 23 februari 2021.

Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen

Het saldo per 31 december kan worden gerubriceerd in subsidies en bijdragen gerelateerd aan investeringsprojecten en aan de exploitatie:

- Investeringsprojecten.
 - ✓ Van diverse gemeenten wordt € 1.103.154 ontvangen. De bijdragen hebben betrekking op kunstwerken in de Vloedgraaf, het project 'Corio Glana', het project 'Kanjel en Gelei' en nog te ontvangen bijdrage in de kosten voor het verwijderen van explosieven in diverse projecten.
 - ✓ Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat evenals het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dragen samen € 52.062 bij in de kosten van 'Beeld op de rivieren'.
 - ✓ Waterschap Aa en Maas, de gemeente Mook Middelaar en de provincies Noord Brabant en Limburg dragen samen € 409.135 bij in de kosten van 'Lob van Gennep'.
- Exploitatie.
De bijdragen op exploitatiekosten € 656.307 hebben voornamelijk betrekking op bijdragen in het kader van de muskus- en beverratbestrijding en de bijdrage in de kosten betreffende de basisregistratie en kosten van het Waterschapshuis. Verder wordt van Waterschap Aa en Maas een bijdrage ontvangen in de kosten waterakkoord.

Deze vorderingen zijn in het 1^e kwartaal 2021 afgenomen tot € 1.133.179.

Overige vorderingen

Betreft vooral vorderingen betreffende grondtransacties, bijdragen in de salariskosten van enkele gedetacheerde medewerkers en de huisvestingskosten van het WBL. Evenals een vordering op het consortium Grensmaas betreffende de overdracht van het drainagesysteem in Bunde. Tenslotte betreft dit een openstaande dwangsom en de provinciale bijdrage in de kosten van software.

Deze vorderingen zijn in het 1^e kwartaal 2020 afgenomen tot € 229.218.

7.4.2 Overlopende activa

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020
Nog te ontvangen bedragen	33.779.219	49.817.980
Vooruitbetaalde bedragen	750.214	451.171
Overlopende activa	34.529.433	50.269.151

Nog te ontvangen bedragen

Nog te ontvangen van	Eindbalans 31-12-2019	+	-/-	Eindbalans 31-12-2020
Rijk	33.667.594	21.700.592	8.272.688	47.095.498
Provincie	18.625	78.800	18.625	78.800
Overige openbare lichamen	93.000	120.752	93.000	120.752
Overigen	-	2.522.930	0	2.522.930
Totaal nog te ontvangen bedragen	33.779.219	24.423.074	8.384.313	49.817.980

De Rijksbijdrage per 31 december heeft betrekking op:

✓ Prioritaire dijkversterking	€	35.805.148
✓ HWBP projecten	€	11.290.350

De provinciale bijdrage per 31 december betreft de bijdrage over 2020 van € 78.800 met betrekking tot de gedelegeerde taken van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz).

Het saldo van de overige openbare lichamen per 31 december betreft:

✓ Wateraanvoerakkoord met Waterschap Aa en Maas over 2020	€	100.000
✓ Verrekening huisvestingskosten met WBL	€	20.752

Het saldo van de overigen per 31 december heeft betrekking op:

✓ Dividend Nederlandse Waterschapsbank N.V.	€	2.514.060
✓ Afrekeningen betreffende het kantoorpand Blerick en het gegevenshuis	€	8.870

Vooruitbetaalde bedragen

Het saldo per 31 december betreft facturen die in 2020 of eerder zijn ontvangen en verwerkt in de administratie, terwijl de kosten betrekking hebben op de exploitatie 2021 en 2022.

De vooruitbetaalde bedragen hebben betrekking op training, lease- en abonnementskosten evenals onderhoudscontracten in het kader van automatisering.

7.5 Vaste passiva**7.5.1 Eigen vermogen**

Het eigen vermogen van het waterschap is te onderscheiden naar algemene reserves, bestemmingsreserves en het resultaat.

Reserves kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en vanuit bedrijfseconomisch en bestuurlijk oogpunt vrij inzetbaar zijn. Op grond van de BBVW moeten de vorming, voeding, onttrekking en opheffing van reserves plaatsvinden bij de resultaatsbestemming. Het ten laste van de exploitatie vormen van reserves is dan ook niet toegestaan. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van de reserves (inclusief alle mutaties) is een bevoegdheid van het algemeen bestuur. In de BBVW worden de reserves onderscheiden in de algemene reserve, bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie en overige bestemmingsreserves.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020
Algemene reserves	8.151.130	8.151.130
Bestemmingsreserves	25.976.786	25.533.904
Nog te bestemmen resultaat	-442.882	6.132.790
Eigen Vermogen	33.685.034	39.817.824

Onderstaand wordt per reserve het saldo aan het begin en einde van het verslagjaar, inclusief de vermeerderingen en verminderingen weergegeven. Vervolgens wordt per reserve het doel en de mutatie in het verslagjaar nader toegelicht.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	+	-/-	Eindbalans 31-12-2020
Algemene reserve watersysteembeheer en zuiveringsbeheer	8.151.130	-	-	8.151.130
Algemene reserves	8.151.130	-	-	8.151.130

Algemene reserve watersysteembeheer en zuiveringsbeheer

- Doel Bufferreserve voor het waterschap voor zowel de taken die voortvloeien uit het watersysteembeheer als het zuiveringsbeheer.
- Omvang Het niveau van deze reserves is in 2020 bepaald op € 8.150.130, bij de vaststelling van de nota 'weerstandvermogen en weerstandscapaciteit'.
- Mutatie Geen.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	+	-/-	Eindbalans 31-12-2020
Bestemmingsreserve voor tariefseglisatie				
* Egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten watersysteemheffing	5.008.636	3.573.379	-	8.582.015
* Egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten zuiveringsheffing	9.264.743	-	1.801.348	7.463.395
Overige bestemmingsreserves				
* Calamiteiten watersysteembeheer	1.590.316	-	154.935	1.435.381
* Riooloverstorten	3.541.749	-	50.000	3.491.749
* Stimulering verbetering watersystemen; overstortregeling	400.536	-	142.614	257.922
* Subsidie afkoppelen regenwater	1.571.224	-	21.185	1.550.039
* Risicovolle beplanting waterkering / achterstallig onderhoud	329.255	-	26.239	303.016
* Waterkwaliteit / Nieuw Limburgs Peil Next Generation	311.366	-	653	310.713
* IBRAHYM waterkwaliteitsmodellering	69.000	-	-	69.000
* Netcentrisch werken	107.009	-	1.604	105.405
* Frictiekosten	1.240.629	-	1.240.629	0
* Stimulering klimaatadaptieve peilgestuurde drainage	88.767	-	-	88.767
* Assetmanagement watersysteem	1.800.306	-	537.083	1.263.223
* Lectoraat bodem	150.000	-	25.000	125.000
* Advisering onderhoudscontracten	230.000	-	174.015	55.985
* Project meten met nitraatsrips	84.960	-	40.956	44.004
* LIVES	188.290	-	0	188.290
* Stimuleringsregeling landbouw	0	200.000	0	200.000
Bestemmingsreserves	25.976.786	3.773.379	4.216.261	25.533.904

Een bestemmingsreserve is een door het algemeen bestuur geormerkte reserve.

Bestemmingsreserves dienen zoveel mogelijk beperkt te blijven tot concreet en binnen afzienbare tijd te realiseren bestemmingen met een van tevoren afgesproken omvang.

Zodra de maximale omvang van de bestemmingsreserves is bereikt, dienen toevoegingen achterwege te blijven. Nadat de bestemming is gerealiseerd, wordt de reserve opgeheven en een eventueel restant toegevoegd aan de bestemmingsreserves voor tariefseglisatie. In de praktijk gebeurt dit bij de resultaatsbestemming behorende bij de jaarrekening.

Egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten watersysteemheffing

Doel	Voorkomen van ongewenste fluctuaties in de belastingopbrengst van de watersysteemheffing.
Omvang	Niet van toepassing
Mutatie	Toevoeging conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 3.573.379.

Egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten zuiveringsheffing

Doel	Voorkomen van ongewenste fluctuaties in de belastingopbrengst van de zuiveringsheffing.
------	---

Omvang Niet van toepassing
Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 1.801.348.

Bestemmingsreserve calamiteiten watersysteembeheer

Doel Bestrijding van de kosten van calamiteiten (o.a. hoogwatersituaties, wateroverlast, droogte etc.).
Omvang Gemaximeerd op € 2.000.000.
Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 154.935.

Bestemmingsreserve riooloverstorten (voormalig WRO)

Doel Bevorderen van gemeentelijke projecten die als doel hebben de belasting van afvalwater op het huidige oppervlaktewater- en zuiveringssysteem terug te brengen.
Omvang Maximaal € 3.541.749.
Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 50.000.

Bestemmingsreserve stimulering verbetering watersystemen; overstortregeling (voormalig WPM)

Doel Stimuleren gemeenten tot aanpak van de gemeentelijke overstorten die lozen op het watersysteem.
Omvang Maximaal € 1.540.081.
Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 142.614.

Bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater

Doel Stimuleren van woningeigenaren om de regenwaterafvoer af te koppelen van het riool. Water dat schoon is hoeft niet behandeld te worden op een zuiveringsinstallatie, met het oog van kostenbesparing.
Omvang € 2.150.000. Daarnaast draagt de provincie eveneens € 2.150.000 bij voor de afkoppelen regenwater.
Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 21.185.

Bestemmingsreserve risicovolle beplanting waterkering/ achterstallig onderhoud

Doel Het verwijderen van risicovolle beplantingen op waterkeringen.
Omvang Maximaal € 349.980.
Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 26.239.

Bestemmingsreserve waterkwaliteit / Nieuw Limburgs Peil Next Generation

Doel Integrale, gebiedsgerichte analyse en aanpak van knelpunten op het vlak van waterkwaliteit, waterkwantiteit, ruimtegebruik en grondgebruik. Het accent ligt hierbij op het oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit.
Omvang Maximaal € 325.000.
Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 653.

Bestemmingsreserve IBRAHYM waterkwaliteitsmodellering

Doel Het huidige modelinstrumentarium moet geschikt gemaakt worden voor toepassing toestand beschrijven, effectvoorspelling maatregelen in IBRAHYM ten behoeve van de waterkwaliteitsmodellering.

Omvang Maximaal € 69.000.

Mutatie Geen.

Bestemmingsreserve netcentrisch werken

Doel Opzetten en implementeren van netcentrisch werken.

Omvang Maximaal € 112.000.

Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 1.604.

Bestemmingsreserve frictiekosten

Doel Kosten in verband met fusie tot Waterschap Limburg.

Omvang Maximaal € 7.500.000.

Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 1.240.629.

Opheffen Met bovengenoemde mutatie is het saldo nihil en is deze bestemmingsreserve opgeheven, conform besluitvorming jaarrekening 2019.

Bestemmingsreserve stimulering klimaatadaptieve peilgestuurde drainages

Doel Stimulering ombouw van traditionele drainage naar peilgestuurde drainage.

Omvang Maximaal € 103.311.

Mutatie Geen

Bestemmingsreserve assetmanagement watersysteem

Doel De reserve heeft ten doel om een buffer te vormen voor de (eerste) kosten voor de uitvoering van het assetmanagement in het watersysteem. Assetmanagement betreft het verantwoord beheer van waterschapseigendommen rondom de openbare waterlichamen waar het waterschap een verantwoordelijkheid heeft als eigenaar. Het betreft onder andere onderhoudspaden, buffers, retentiebekkens, vistrappen, boerenstuwen en passieve kunstwerken.

Omvang Vooralsnog € 2.137.086.

Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 537.083.

Bestemmingsreserve Lectoraat bodem

Doel Realisatie van de doelen van het 'lectoraat bodem' (samenwerking tussen HAS-Venlo en het waterschap), zoals verwoord in het Lectoraatplan 'een gezonde plant op een vitale, duurzame bodem' en het uitvoeren van praktijkproeven en implementeren van teelt technische maatregelen.

Omvang € 150.000.

Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 25.000.

Bestemmingsreserve advisering onderhoudscontracten

Doel Advisering van de nieuw af te sluiten onderhoudscontracten in 2019.

Omvang € 230.000.

Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 174.015.

Bestemmingsreserve project meten met nitraatstrips

- Doel Terugdringen van nutriënten in landelijk gebied.
- Omvang € 84.960.
- Mutatie Onttrekking conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 40.956.

Bestemmingsreserve LIVES

- Doel De oevers van de Maas en de zijrivieren / beken op een grensoverschrijdende manier effectief schoon maken en schoon houden.
- Omvang € 188.290.
- Mutatie Geen.

Bestemmingsreserve Stimuleringsregeling landbouw

- Doel Het vasthouden van water op de plateaus en hellingen in het heuvelland, door het infiltreren van water in de bodem en het remmen van oppervlakkige afstroming.
- Omvang In 2019, 2020 en 2021 is budget beschikbaar gesteld hiervoor. Omdat in 2019 geen uitgaven hebben plaatsgevonden is een bestemmingsreserve ingesteld, conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019.
- Mutatie Toevoeging conform resultaatsbestemming jaarrekening 2019 € 200.000.

In onderstaand overzicht wordt het saldo van de bestemmingsreserves per 31 december weergegeven exclusief en inclusief de voorgestelde resultaatsbestemming 2020.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2020	Voorstel resultaats- bestemming 2020	Eindbalans 31-12-2020 inclusief resultaatsbestemming
Bestemmingsreserve voor tariefsegalisatie			
* Egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten watersysteemheffing	8.582.015	7.548.736	16.130.751
* Egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten zuiveringsheffing	7.463.395	-1.980.098	5.483.297
Overige bestemmingsreserves			
* Calamiteiten watersysteembeheer	1.435.381	-444.565	990.816
* Riioverstorten	3.491.749	-	3.491.749
* Stimulering verbetering watersystemen; overstortregeling	257.922	-	257.922
* Subsidie afkoppelen regenwater	1.550.039	-386.135	1.163.904
* Risicovolle beplanting waterkering / achterstallig onderhoud	303.016	-	303.016
* Waterkwaliteit / Nieuw Limburgs Peil Next Generation	310.713	-	310.713
* IBRAHYM waterkwaliteitsmodellering	69.000	-	69.000
* Netcentrisch werken	105.405	-	105.405
* Friciekosten	0	-	0
* Stimulering klimaatadaptieve peilgestuurde drainage	88.767	-	88.767
* Assetmanagement watersysteem	1.263.223	-422.152	841.071
* Lectoraat bodem	125.000	-44.024	80.976
* Advisering onderhoudscontracten	55.985	-55.985	0
* Project meten met nitraatstrips	44.004	-44.004	0
* LIVES	188.290	-75.263	113.027
* Stimuleringsregeling landbouw	200.000	200.000	400.000
* Organisatieontwikkeling	0	387.100	387.100 NB
* Persoonlijk opleidingsbudget	0	55.000	55.000 NB
* Onderhoudscontracten	0	1.393.580	1.393.580 NB
Bestemmingsreserves	25.533.904	6.132.190	31.666.094

NB

Het doel en de omvang van deze drie bestemmingsreserves is nog niet opgenomen in deze jaarrekening omdat hierover nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden. De jaarrekening 2020 wordt 7 juli 2021 ter vaststelling aan het algemeen bestuur voorgelegd, inclusief de resultaatsbestemming. In deze resultaatsbestemming wordt voorgesteld deze bestemmingsreserves in te stellen.

Nog te bestemmen resultaat

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	+	-/-	Eindbalans 31-12-2020
Nog te bestemmen resultaat	-442.882	6.132.790	442.882	6.132.790
Nog te bestemmen resultaat	-442.882	6.132.790	442.882	6.132.790

Het negatieve resultaat 2019 van -/- € 442.882 is in 2020 verantwoord.

Het positieve resultaat 2020 van € 6.132.790 wordt in hoofdstuk 10 van de exploitatierekening nader toegelicht.

7.5.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor onvermijdbare toekomstige uitgaven waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend zijn. Op grond van de BBVW worden voorziening gevormd wegens:

- ✓ verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar welke omvang wel redelijkerwijs kan worden ingeschat;
- ✓ op balansdatum bestaande risico's met betrekking tot bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs ingeschat kan worden;
- ✓ kosten die in een volgend jaar gemaakt zullen worden, indien het kosten betreft die hun oorsprong vinden in het lopende of voorgaande jaar en indien de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal jaren.

Van een voorziening is sprake als het gaat om kwantificeerbare financiële verplichtingen of risico's. De dotatie, die altijd via de exploitatie verloopt, dient expliciet in de begroting of gewijzigde begroting te worden opgenomen. De uitgaven kunnen rechtstreeks ten laste van de geautoriseerde voorzieningen worden gebracht, zonder tussenkomst van het algemeen bestuur.

In onderstaand overzicht wordt het saldo aan het begin en einde van het verslagjaar, inclusief de vermeerderingen en verminderingen per voorziening gepresenteerd. Vervolgens wordt per voorziening het doel, de toevoeging en onttrekking toegelicht.

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	+	-/-	Eindbalans 31-12-2020
Voorziening arbeidsgelateerde verplichtingen				
* Pensioen en uitkeringsverplichtingen	4.086.306	970.814	157.963	4.899.157
* persoons gebonden basisbudget (pbb)	128.250	190.000	318.250	0
Voorziening voor claims van ingezetenen en bedrijven				
* Natschade peilopzet maas	1.331.891	-	28.658	1.303.233
Voorziening voor overige onderhoudswerkzaamheden				
* Onderhoud waterkeringen	2.316.131	1.275.200	965.574	2.625.757
* Onderhoud kantoorgebouw Blerick	35.948	-	35.948	0
* Onderhoud bedrijfspand Sittard	180.495	-	54.936	125.559
* Onderhoud bedrijfspand Horst	20.466	4.500	1.739	23.227
* Onderhoud bedrijfspand Nederweert	37.235	-	37.235	0
* Onderhoud waterkrachtcentrale ECI	106.740	13.000	38.303	81.437
Overige voorzieningen				
* Jaarrekeningresultaat 2020 BsGW	0	174.644	-	174.644
Voorzieningen	8.243.462	2.628.158	1.638.606	9.233.014

Voor een nader verloop van de voorzieningen wordt verwezen naar de bijlage B.

Voorziening pensioen- en uitkeringsverplichtingen

Doel	Aan de verplichting kunnen voldoen van de pensioenen van nog actieve en niet-actieve bestuursleden die nog geen bestuurderspensioen ontvangen. In het Burgerlijk Wetboek (Boek 2, Titel 9) is geregeld dat onder de verplichte voorzieningen een 'voorziening voor pensioen- en uitkeringsverplichtingen' dient te worden gevormd en in stand te worden gehouden. Dit om voor voormalige personeelsleden en bestuurders de uit de pensioentoezeggingen voortvloeiende verplichtingen te bekostigen.
Toevoeging	Afhankelijk van jaarlijks ontvangen actuariële opgave.
Onttrekking	Salariskosten van voormalige bestuursleden zijn onttrokken.

Voorziening persoonsgebonden basisbudget

Doel	In de waterschaps-cao is opgenomen dat iedere medewerker vanaf 2016 een individueel opleidingsbudget heeft van € 5.000 over een periode van 5 jaar. Met ingang van 2016 wordt hiervoor jaarlijks € 1.000 per medewerker in de begroting opgenomen. Omdat raming en realisatie niet parallel lopen worden niet aangewende gelden gestort in een voorziening.
Toevoeging	Het voor 2020 begrootte individueel opleidingsbudget.
Onttrekking	• Voor medewerkers in het verslagjaar betaalde opleidingskosten € 135.015. • Per 31 december 2020 is de termijn van het PBB verstreken. Het saldo van € 183.235 is vrijgefallen ten gunste van het resultaat 2020.

Voorziening natschade peilopzet maas

Doel	In 2010 heeft het voormalige waterschap Peel en Maasvallei € 1.500.000 ontvangen van Rijkswaterstaat. Dit bedrag is bedoeld voor de afhandeling door het waterschap van schadeclaims die het gevolg zijn van verhoging van het waterpeil van de Maas traject Sambeek-Grave. Mogelijkheid tot het indienen van claims bestaat voor een periode van 20 jaar ná de peilopzet met een uitloop termijn van 5 jaar. De laatste peilopzet heeft in 2015 plaatsgevonden wat betekent dat de indieningstermijn kan lopen tot 2040. Indien op termijn blijkt dat de voorziening ontoereikend is, dan zal Rijkswaterstaat het verschil eveneens voor haar rekening nemen.
Toevoeging	Niet van toepassing.
Onttrekking	In het verslagjaar betaalde schadeclaims.

Voorziening waterkeringen

Doel	Onderhouden van de waterkeringen op basis van het meerjarenonderhoudsplan.
Toevoeging	Conform begroting 2020.
Onttrekking	In het verslagjaar uitgevoerde onderhoud.

Voorziening onderhoud kantoorgebouw Blerick

Doel	Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van Drie Decembersingel 46 te Venlo op basis van een meerjarenonderhoudsplan.
Toevoeging	Conform de begroting 2020.

Onttrekking Als gevolg van de verkoop van het kantoorgebouw is de voorziening vrijgevallen.

Voorziening onderhoud bedrijfspand Sittard

Doel Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van bedrijfspand Rijksweg Noord 305 te Sittard voor 2015-2024 op basis van een meerjarenonderhoudsplan. De Totale kosten van dit plan bedragen € 494.000.

Toevoeging Conform de begroting 2020.

Onttrekking In het verslagjaar uitgevoerde onderhoud.

Voorziening onderhoud bedrijfspand Horst

Doel Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van de (hoogwater)loods in Horst op basis van een meerjarenonderhoudsplan.

Toevoeging Conform de begroting 2020.

Onttrekking In het verslagjaar heeft geen onderhoud plaatsgevonden op grond van het meerjarenonderhoudsplan.

Voorziening onderhoud bedrijfspand Nederweert

Doel Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van de (hoogwater)loods in Nederweert op basis van een meerjarenonderhoudsplan.

Toevoeging Conform de begroting 2019.

Onttrekking Als gevolg van de verkoop van het bedrijfspand is de voorziening vrijgevallen.

Voorziening onderhoud waterkrachtcentrale ECI

Doel Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van bedrijfspand ECI 4A te Roermond voor 2017-2026 op basis van een meerjarenonderhoudsplan. De totale kosten van dit plan bedragen € 193.000.

Toevoeging Conform de begroting 2020.

Onttrekking In het verslagjaar uitgevoerde onderhoud.

7.5.3 Vaste schulden

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	175.583.348	195.206.526
Waarborgsommen	27.177	28.452
Vaste Schulden	175.610.525	195.234.978

Onderhandse leningen van binnenlandse banken

- De leningen zijn grotendeels afgesloten bij de NWB bank. Verder zijn leningen afgesloten bij de Algemene Spaarbank Nederland (ASN bank), Bank Nederlandse Gemeenten en de Rabobank.
- In het verslagjaar is in verband met de vlottende schuld een geldlening aangetrokken van € 30 mln. en is € 10.376.822 afgelost.
- Het kortlopend deel van de leningen van € 11.309.596 betreft de aflossingen 2021.
- De rentelast over 2020 bedroeg € 3.134.758.

Waarborgsommen

In het kader van onderhoud door derden wordt voor de verstrekking van sleutels een waarborgsom ontvangen.

Er zijn geen zekerheden gesteld voor de vaste schulden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar bijlage C en E.

7.6 Vlottende passiva

7.6.1 Netto vlottende schulden

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020
Kasgeldeningen	0	0
Negatieve bank- en girosaldi	10.858.782	0
Schulden aan leveranciers	8.331.521	12.981.429
Schulden ivm te betalen belastingen, sociale/pensioenpremies	3.771.005	145.761
Netto vlottende schulden	22.961.308	13.127.190

Kasgeldleningen

Per 31 december 2020 zijn geen kasgeldleningen afgesloten.

Negatieve bank- en girosaldi

Per 31 december is het saldo bij de Nederlandse Waterschapsbank N.V. positief.

Schulden aan leveranciers

Het verloop van de crediteuren kan als normaal worden beschouwd. In principe worden facturen binnen 30 dagen betaald. In het eerste kwartaal 2021 is het saldo afgenomen tot € 136.201.

Schulden in verband met te betalen belastingen, sociale en pensioenpremie

De te betalen belastingen, sociale premies en pensioenpremies worden binnen de afgesproken termijnen betaald. In het eerste kwartaal 2021 dient nog de suppletie BTW aangifte te worden verrekend.

7.6.2 Overlopende passiva

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	Eindbalans 31-12-2020
Nog te betalen bedragen	5.351.153	3.209.846
Vooruitontvangen bedragen	30.635.441	77.503.648
Overlopende passiva	35.986.594	80.713.494

Nog te betalen bedragen

Per 31 december hebben de verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen betrekking op:

- ✓ Rentekosten vaste geldleningen die in 2021 vervallen maar betrekking hebben op 2020 € 1.373.472. Op deze wijze worden de jaarlijkse rentekosten toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.
- ✓ Afwikkeling bijdrage waterakkoord molenbeek 2020 € 200.000.
- ✓ Afwikkeling bijdrage co-financiering POP3 projecten € 1.511.250.
- ✓ Verplichtingen met betrekking tot onder andere onderzoekskosten, ondersteuning € 63.381.
- ✓ Afrekening salariskosten (13^e maand) € 61.743.

In het eerste kwartaal 2021 is het saldo van de nog te betalen bedragen afgenomen tot € 3.030.156.

Vooruitontvangen bedragen

Omschrijving	Eindbalans 31-12-2019	+	-/-	Eindbalans 31-12-2020
Rijk	22.077.591	57.578.852	7.874.986	71.781.457
Provincie	8.517.109	10.974.368	13.769.286	5.722.191
Overige openbare lichamen	-	-	-	-
Overigen	40.741	-	40.741	-
Vooruitontvangen bedragen	30.635.441	68.553.220	21.685.013	77.503.648

De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren hebben per 31 december betrekking op:

- ✓ Rijksbijdrage in het kader van HWBP en prioritaire dijkversterking € 71.643.668
- ✓ Vooruitontvangen van het Rijk: WOZ bijdrage over 2021 - 137.789
- ✓ Provinciale bijdrage; impulsgelden Maasgaard - 2.044.000
- ✓ Provinciale bijdrage; partnercontract 2013-2019 - 2.503.774
- ✓ Provinciale bijdrage; partnercontract 2016-2021 - 305.335
- ✓ Provinciale bijdrage PAS maatregelen - 869.082

7.7 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Naast de in balans opgenomen verplichtingen is het waterschap verplichtingen aangegaan voor toekomstige jaren.

- ✓ Verlofrechten werknemers.
De verlofrechten worden niet op de balans verantwoordt omdat we het beleid hanteren dat verlof opgenomen / opgemaakt moet worden en dus niet financieel hoeft te worden gecompenseerd.
- ✓ Meerjarige contracten.
Per 31 december lopen nog diverse meerjarige contracten, zoals onder ander leasecontracten en meerjarige aanbestedingen van maai- en onderhoudsbestekken:
 - maai- en groenbestekken: contractperiode tot 1 mei 2025 € 8.100.000 per jaar;
 - lease multifunctionals: contractperiode 4 jaar (1-12-2018 tot 1-12-2023), € 196.000;
 - lease bedrijfsauto's: contractperiode divers, € 1.000.000 per jaar;

- schoonmaak loods: contractperiode 4 jaar (1-1-2019 tot 1-1-2023), € 269.000;
- bedrijfskleding: contractperiode 4 jaar (25-9-2017 tot 25-9-2021), € 180.000.
- ✓ Huurovereenkomst kantoorgebouw.
De huur van een deel van het kantoorgebouw aan de Maria Theresialaan 99 bedraagt over 2020 € 929.424. Over deze huurprijs wordt geen BTW in rekening gebracht.
Voor de huur over 2021 en volgende jaren wordt de huurprijs geïndexeerd overeenkomstig de wijziging van het consumentenprijs indexcijfer (1995=100), reeks CPI-werknemers Laag, door het CBS vastgelegd.

7.8 Gebeurtenissen na balansdatum

De coronacrisis heeft geen grote financiële impact op Waterschap Limburg gehad. De continuïteit van de organisatie is niet in het geding. De werkzaamheden aan onze basistaken, veilige dijken, droge voeten, voldoende en schoon water, blijven doorgang vinden. Ook de inning van de waterschapsbelasting door de BsGW is conform planning verlopen.

Waterschap Limburg levert een bijdrage om ondernemers te helpen in de coronacrisis. Als ondernemers niet kunnen betalen vanwege de crisis krijgen ze uitstel van betaling en worden invorderingsstappen opgeschort. Daarnaast worden de inkomende facturen na goedkeuring direct betaald. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. De (meerjarige) financiële impact brengen we in beeld aan de hand van de door het CPB geschetste scenario's.

8 Kredietvoting en -verlening

In de voorgaande hoofdstukken zijn per programma (3, 4 en 5) de jaargebonden netto investeringsuitgaven (uitgaven en inkomsten) voor 2020 getotaliseerd weergegeven.

Naast de jaarlijkse netto investeringsuitgaven zijn in de Begroting 2020 per investeringsproject ook de beschikbaar gestelde kredieten opgenomen, zie de investeringslijst Bijlage J. Deze kredieten zijn noodzakelijk om gelegitimeerd (i.e. rechtmatig) uitgaven van investeringsprojecten te mogen doen. Binnen de kredieten mogen uitgaven over meerdere jaren worden verantwoord. We noemen kredieten daarom jaaroverschrijdend.

Procedure investeringskredieten:

1. Bij de vaststelling van de Begroting is door het algemeen bestuur (AB) per programma een krediet gevoteerd. Dit kan in de voorjaars- en/of najaarsrapportage worden bijgesteld.
2. Het dagelijks bestuur (DB) mag voor een individueel investeringsproject binnen een programma een krediet verlenen.
3. In de jaarrekening wordt door het AB het saldo van het gevoteerde krediet per programma ingetrokken. In 2020 is het saldo van de niet door het DB verleende kredieten € 7.987.468 (€ 53.675.000 min € 45.687.532).

Netto kredietvoting/-verlening per programma	AB 2020		DB 2020
	Begroting	Gewijzigde begroting	
Hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid	11.800.000	11.800.000	11.000.000
Zuiveren en waterketen	-	-	-
Waterkwaliteit	300.000	300.000	300.000
Klimaatadaptatie regionaal systeem	22.300.000	38.300.000	32.212.532
Crisisbeheersing	1.200.000	1.200.000	200.000
Bestuur en organisatie	1.400.000	2.075.000	1.975.000
Totaal netto kredietvoting / -verlening	37.000.000	53.675.000	45.687.532

Conform de 'verordening ex artikel 108 beleids- en verantwoordingfunctie Waterschap Limburg' (art. 6 en 7) wordt over de door het DB verleende kredieten in de tussentijdse rapportage en de jaarrekening gerapporteerd aan het AB. Aan deze verplichting wordt onderstaand voldaan.

Programma Hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid

- ✓ Solidariteitsbijdrage kosten HWBP (uitgaven € 11.000.000)
Betreft de kredietverlening voor de verantwoording van de jaarlijkse solidariteitsbijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma / Deltafonds.

Programma Waterkwaliteit

- ✓ Implementatie soortenbeleid (uitgaven € 300.000)
In de Nota Soortenbeleid is omschreven welke werkzaamheden worden uitgevoerd. Deze nota is vastgesteld in het algemeen bestuur van 2 oktober 2019. Het gaat om protocollen voor diverse plaagsoorten en een aantal onderzoeken met betrekking tot gewenste soorten.

Programma Klimaatadaptatie regionaal systeem

✓ Lange Gracht (uitgaven € 2.337.432 en inkomsten € 507.000)

De gemeenten Gulpen-Wittem, Heerlen en Voerendaal hebben het voorstel gedaan om een veilige fietsverbinding tussen de Geul en de Geleenbeek over de waterscheiding bij Ubachsberg te realiseren. De Provincie Limburg subsidieert het project vanuit het programma 'Fiets' 2016-2019 en voor het waterschap is participatie een uitgelezen kans om invulling te geven aan de wateroverlast opgave in het Limburgse heuvelland. De gezamenlijke aanpak draagt bij aan een kostenreductie en efficiëntie in de voorbereiding en uitvoering.

De ontworpen waterbergingsmaatregelen voorzien in de aanleg van 20.000 m³ berging in vier nieuw aan te leggen buffercompartimenten, de aanleg van een nieuwe loop van de Lange Gracht met onderhoudspad, tevens grasstrook aan de zijde van de akkers, die instroom van sediment in de beek en erosie in de zone langs de Lange Gracht moeten beperken.

✓ Damwand oever Roer (uitgaven € 143.000)

Betreft een aanvullend krediet voor de realisatie van de uit te voeren werkzaamheden. Dit is noodzakelijke omdat de inschrijving € 143.000 (inclusief btw) boven de eerder opgemaakte besteksraming en kredietverlening ligt.

✓ Vervangingsinvestering objecten/assetmanagement (uitgaven € 5.700.000)

Binnen de context van Assetmanagement is in 2018 een start gemaakt met het cyclisch vervangen van assets binnen watersysteem en waterkeringen. Vervanging van assets vindt plaats op basis van prioritering en programmering. In de begroting 2020 is aanvullend budget beschikbaar gesteld van € 2 mln. voor 2020.

Om dit jaar maximaal uitvoering te kunnen geven aan uitvoering en nazorg is verder aanvullend krediet beschikbaar gesteld € 3,7 mln.. Hierbij is rekening gehouden met de geprogrammeerde uitgaven voor (her)profilieren/revisie/vervangen/vernieuwen van assets in 2021.

✓ Tielebeek bovenloop (uitgaven € 1.799.000 en inkomsten € 1.357.000).

De Tielebeek is een belangrijk leeglooppunt van de Lob van Gennep. Bij de voorgenomen herinrichting van de Tielebeek is rekening gehouden met deze leegloopfunctie door het uitstroomprofiel zo groot mogelijk te maken binnen het beschikbare ruimtebeslag. Dit is afgestemd met het projectteam Lob van Gennep.

✓ Kwistbeek (uitgaven € 4.800.000 en inkomsten € 2.098.000).

Het project gebied betreft het dal van de Kwistbeek vanaf de oorsprong te Helden tot aan de Ingweg te Baarlo. De herinrichting van de benedenloop Kwistbeek van de Ingweg tot de Maas wordt opgepakt vanuit het hoogwaterbeschermingsprogramma.

De gemeente en het waterschap zijn samen met de omgeving van gebied Kwistbeek een gebiedsproces aangegaan voor in hoofdzaak:

- Het terugbrengen van de kans op wateroverlast (Soeterbeek);
- Het op orde brengen van de Kwistbeek zodat deze voldoet aan de status Natuurbeek en KRW;
- Het opstellen van een Omgevingsplan voor het gebied Kwistbeek;

- Het terugbrengen van de belasting van de Kwistbeek met overstortwater, afkomstig van het gemeentelijk rioolstelsel. zoals bedoeld in de KRW;
- ✓ HI Venrays Broek en Spurkt (uitgaven € 2.010.000 en inkomsten € 1.265.000).

De totale herinrichting van de Loobeek is onderverdeeld in 3 trajecten, te weten: deel De Haag, Venraysch Broek en de Spurkt. Het traject De Haag is in 2015 uitgevoerd en financieel afgesloten. De aanvullende kredietverlening betreft de trajecten Venraysch Broek en de Spurkt. Oorspronkelijk is op 7 juli 2010 voor de realisatie van het integrale inrichtingsplan Loobeekdal een werkkapitaal afgesproken € 10.689.000. Door het algemeen bestuur van WPM was hiervoor ter hoogte van € 3.328.000 een nettobijdrage gevoteerd. De andere bijdragen aan het werkkapitaal waren afkomstig van gemeente Venray en Provincie Limburg. Dit bedrag van de SOK is in 2014 bijgesteld naar € 8.940.000 met een nettobijdrage van WPM van € 3.279.000. Bij de aanvullende kredietverlening in 2020 is het totale werkkapitaal (inclusief De Haag) opnieuw begroot op €10.950.000. Voor de resterende trajecten Venrays Broek en de Spurkt zijn de uitgaven met €2.010.000 toegenomen, onder andere als gevolg van hogere kosten aan explosieven-onderzoek en grond. Tegelijkertijd zijn ook de inkomsten met € 1.265.000 gestegen als gevolg van diversie subsidiemogelijkheden. De nettobijdrage van WL is daarmee met € 745.000 toegenomen.
- ✓ Middelsgraaf te Susteren; aanpak lekverlies (uitgaven € 450.000).

In de zomers van 2018 en 2019 werd geconstateerd dat de watervoerendheid van met name de middenloop afnam en de benedenloop droogviel. Daarmee was onvoldoende of geen water beschikbaar om én de (vis)vijvers én de benedenloop te voorzien van voldoende water. Dientengevolge trad ecologische schade op in de (benedenloop van de) Middelsgraaf en daalde het waterpeil in de (vis)vijvers dermate, dat de plas afgevisd diende te worden om het visbestand te redden en was er geen water voor voeding van de Echtermolenbeek wat leidde tot stankoverlast.

Dit heeft geleid tot onrust en klachten bij zowel de hengelsportverenigingen als bestuurlijk bij de gemeente Echt-Susteren. De constructie bij de inlaat van de visvijvers wordt eveneens aangepast.
- ✓ Corio Glana Highlight 20 fase 1 (uitgaven € 300.000 en inkomsten € 75.000).

Het betreft aanvullende kredietverlening voor de werkzaamheden van Corio Glana Highlight 20, fase 1, met bijbehorende inkomsten. Voor het waterschap is de deelinschrijving van belang voor het derde bestek, Geleenbeek en omgeving stadspark.
- ✓ Actualisatie Ibrahym naar versie 3.0 (uitgaven € 700.000 en inkomsten € 350.000)

Het modelinstrumentarium IBRAHYM is ca. 15 jaar geleden ontwikkeld door het waterschap i.s.m. Provincie Limburg en WML. Het model berekent grond- en oppervlaktewaterstanden en de daaraan ten grondslag liggende stromingsprocessen voor het gehele beheergebied van WL. Het huidige grondwatermodel is gevalideerd voor de rekenperiode 1994-2011 en bevat gegevens van watersysteem, onttrekkingen en meteorologie van die periode. Het model beschrijft onvoldoende de actuele situatie van het watersysteem. Dit is in projecten steeds zo goed mogelijk aangevuld, maar er is een dringende behoefte om alle modelinvoer integraal te

actualiseren en het model te valideren tot 2020. Daarmee is het model weer geschikt om de komende vijf jaar in te zetten.

Daarnaast is de techniek om het watersysteem te modelleren voortdurend in beweging.

Datzelfde geldt voor data over de ondergrond en voor data aan het oppervlak (maaiveldhoogtes, grondgebruik, meteorologie enz.) en tools om deze gegevens te genereren en te analyseren.

✓ Oirsbeek fase 1 (uitgaven € 1.000.000 en inkomsten € 300.000).

Op 8 november 2018 is de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Oirsbeek door meerdere partijen ondertekend, dit om samen de wateroverlast ten tijde van hevige regenbuien te verminderen. In de SOK Oirsbeek is voor het waterschap de ambitie vastgelegd om vóór 2025 circa 8.000 m3 extra berging te realiseren binnen het projectgebied. In fase 1 worden 3 bestaande regenwaterbuffers vergroot, waarmee 22% van de 8.000 m3 wordt gerealiseerd. Uitvoering van fase 1 is voorzien in december 2020.

✓ Gebiedspilot Eckeltsebeek (Uitgaven € 1.792.000 en inkomsten € 457.000)

Het gebied rondom de Eckeltsebeek heeft in juni/juli 2016 veel wateroverlast gehad; aanleiding om de Eckeltsebeek als een van de gebiedsprojecten op te nemen in het programma Water in Balans. Gebiedsproject Eckeltsebeek maakt onderdeel uit van de 1e tranche zoals opgenomen in het door het DB op 12 februari 2019 vastgestelde programmaplan Water in Balans.

✓ Extra boerenstuwen als droogtemaatregel (uitgaven € 860.000)

In 2020 is gestart met een pilotproject "extra boerenstuwen" dat beoogt deze winter extra boerenstuwen te plaatsen als droogtemaatregel. Door het gericht plaatsen van extra boerenstuwen in ons werkgebied, kan op relatief snelle en kosteneffectieve manier extra water worden gebufferd in samenwerking met agrariërs en particulieren. De stuwen worden geplaatst in perceel- en bermsloten, onderhouden door het waterschap en bediend door de agrariër of gemeente. Het waterschap kan gebruikers van boerenstuwen aanschrijven om deze in een bepaalde stand te plaatsen.

We beogen in de winter 2020/2021 voldoende capaciteit te kunnen organiseren om de stuwen te plaatsen voor het nieuwe droogteseizoen in 2021.

✓ Aanpak wateroverlast Gulp (uitgaven € 2.114.000 en inkomsten € 972.400)

De maatregelen hebben tot doel om wateroverlast ten gevolge van extreem hoge afvoeren in de Gulp te voorkomen, zodat een beschermingsniveau van T=100 wordt gerealiseerd. De werkzaamheden komen voort uit een pakket van 14 maatregelen dat door 4 partijen (gemeente Gulpen-Witter, Provincie Limburg, Staatsbosbeheer en Waterschap Limburg) is afgestemd naar aanleiding van de hevige regenval, ook wel flash flood genoemd, die in 2012 voor wateroverlast zorgde bij een aantal inwoners en bedrijven in Slenaken en Beutenaken.

✓ Lollebeek Castenrayse Vennen (uitgaven € 2.900.000 en inkomsten € 2.070.000)

Sinds de jaren '70 van de vorige eeuw zijn de Castenrayse Vennen ernstig verdroogd. De Castenrayse Vennen zijn aangemerkt als natte natuurschap. De ligging van de Lollebeek met een relatief diepe insnijding en laag waterpeil vormt één van de oorzaken van de verdroging. Bovendien vormt de kwaliteit van de Lollebeek in samenhang met de inrichting, onvoldoende basis voor de ecologische waarde van de beek zelf. Daarnaast verhindert de Lollebeek vanwege

inundaties bij hogere afvoeren de gewenste ontwikkeling van de Castenrayse Vennen. De Lollebeek doorsnijdt nu de Castenrayse Vennen en het noordelijk hiervan gelegen Schaatsven. Dit Schaatsven is eveneens verdroogd en dichtgegroeid, waardoor naast de natuurwaarde ook de recreatieve en belevingswaarde beperkt is.

Verder ontbreekt ten zuiden van de Castenrayse Vennen een ecologische verbinding met het landgoed Gortmeule. Ook is, op basis van de verwachte ontwikkeling in de omgeving van Gortmeule, sprake van een bergingstekort, voor de versneld tot afstroming komende neerslag vanuit het kassengebied langs de Kempweg, dat via de Diepeleng tot afstroming komt.

✓ Caumerbeek (uitgaven € 2.795.000 en inkomsten € 706.000)

De Middenloop van de Caumerbeek en haar zijtak de Palembergerbeek vormen in de sterk verstedelijkte omgeving van Heerlen belangrijke beeldbepalende elementen. Via dit project wordt tevens het bergingstekort in de bestaande regenwaterbuffer Palembergerbeek opgelost. Verder stroomafwaarts van de Caumerbeek ligt het buffercomplex De Dem. Hier liggen 4 kwaliteitscompartimenten van de gemeente Heerlen en 1 groot kwantiteitscompartiment van het waterschap. De dam c.q. kade van het kwantiteitscompartiment aan de zijde van de Koumenweg is in de periode 1973-1974 aangelegd. Als gevolg van langdurige regen heeft het buffercomplex in juli 2014 volledig vol gestaan. Daarbij is toen een lekkage aan het binnentalud van de dam waargenomen. De zwakke plek in de kade die toen is ontstaan is op deze locatie tijdelijk versterkt met zandzakken. Omdat de bufferdam in zijn geheel niet meer aan de gewenste sterkte-eisen voldoet, zal deze in zijn geheel worden verbeterd en versterkt, zodat deze bij een toekomstige volledige vulling veilig en stabiel is. In de nieuwe dam wordt tevens een noodoverlaat aangelegd opdat de buffer bij volledige vulling op een gecontroleerde wijze kan overlopen.

✓ RWB de Heek (uitgaven € 284.000 en inkomsten € 94.000)

Door vergroting van de buffer De Heek wordt de kans op overloop van deze buffer aanzienlijk verkleind en de wateroverlast voor de benedenstrooms gelegen boerderij en woonwagenterrein eveneens fors verminderd. Deze panden hebben in het maatgevende scenario T25 te maken met wateroverlast.

✓ Vervanging meetapparatuur en uitbreiding meetnet (uitgaven € 1.375.000)

Het waterschap beschikt over een meetnet dat voor een deel ouder is dan 20 jaar is. Het bestaande meetnet voldoet hierdoor niet altijd meer aan de actuele behoefte om informatie en de technische mogelijkheden hebben onmiskenbaar een grote vlucht genomen. Bij veel meetpunten is de technische levensduur verstreken, waardoor de betrouwbaarheid van deze meetpunten niet meer voldoet. Een Quickscan Monitoringsbeleid dient als basis dient voor de uitbreiding en vervanging van de meetapparatuur van het waterkwantiteitmeetnet van Waterschap Limburg. Na het uitvoeren van een nulmeting in 2020 van grondwater- en debietmeetpunten, wordt een prioriteringslijst opgesteld voor het vervangen en mogelijk uitbreiden van het aantal meetpunten met betrekking tot waterstandmetingen en afvoermetingen. Er wordt hierbij rekening gehouden met de ontwikkeling van een integraal klimaatadaptatiemodel: data op orde brengen en meer data binnenhalen en deze omzetten in sturingsinformatie.

✓ Ondertekening overeenkomst verduurzaming water- en bodembeheer Heuvelland (uitgaven € 500.000)

In de DB-vergadering van 26 maart 2019 is ingestemd met het voorstel om vanuit Waterschap Limburg deel te nemen aan het indienen van het project Verduurzaming water- en bodembeheer Heuvelland Zuid-Limburg (Propositie Heuvelland). De kern van het project is dat partijen in het landelijk gebied aan de slag gaan met het verminderen van wateroverlastproblemen in de dorpen in de beekdalen het bereiken van goede milieu- en watercondities voor de Natura2000-gebieden en bescherming en herstel van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit, waaronder een aantal waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden.

De provincie steekt met name in op maatregelen voor een betere (grond)waterkwaliteit ten behoeve van Natura2000-gebieden en waterwingebieden. Waterschap Limburg steekt in op maatregelen voor verminderen wateroverlast (én droogte) en voor het verbeteren van de waterkwaliteit in onze beken (KRW).

In veel gevallen betreft het dezelfde maatregelen, waarmee beide doelen tegelijk worden bediend. Daarom is deze samenwerking voor provincie en waterschap van belang.

Het project richt zich op het benedenstroomse deel van het watersysteem van de Geul en het gebied Bunderberg, het zogenaamde focusgebied.

✓ Verantwoording projecten (uitgaven € 9.904.500)

In 2018 heeft het dagelijks bestuur ingestemd met een actualisatie van de werkwijze voor kredietverlening, besteding en verantwoording watersysteemprojecten. Om verschillende redenen is de definitieve invoering vertraagd. De uitgangspunten vroegen meerdere malen om een herijking vanwege veranderingen in de organisatiestructuur, de rollen, taken en verantwoordelijkheden. Ook het creëren en behouden van draagvlak, positiewisselingen en veranderende inzichten met betrekking tot een toekomstig bestendig proces, hebben een rol gespeeld. Thans kan worden overgegaan tot definitieve invoering.

Het doel wás en ís, meer scherp te aanbrengen in de rollen, taken en verantwoordelijkheden. Dit zonder beperkingen op te leggen in de ambitie, programmering of uitvoering. Tegelijkertijd wordt een extra bestuurlijk beslismoment geïntroduceerd om zo het dagelijks bestuur beter te positioneren en in haar rol te brengen. De aangepaste werkwijze wordt uitgevoerd binnen de financiële kaders en leidt niet tot een toename van kosten.

✓ Tranche 2 projecten Water in Balans (uitgaven € 700.000)

Eind 2021 is een actualisatie van het programmaplan WiB voorzien met vaststelling van een tweede tranche projecten voor de periode 2022-2024. In de periode 2022-2024 is binnen de tweede tranche WiB ruimte om ca elf nieuwe projecten op te starten. Om een continu stroom aan project in voorbereiding en uitvoering te houden, is het belangrijk om tijdig met de verkenningsfase van nieuwe projecten te beginnen. Daarom wordt voorgesteld om conform het vigerende programmaplan, vooruitlopend op de formele vaststelling van de tweede tranche eind 2021, vijf projecten aan te wijzen waarvan de verkenning in 2021 start. Het betreft de projecten Hekerbeekdal (als onderdeel van knelpunt Valkenburg), Mechelderbeekdal, Lemiers en Oud-Lemiers, Wijnandsrade en Einighausen.

Programma Crisisbeheersing

✓ HoogwaterInformatieOmgeving (uitgaven € 100.000)

De gewenste functionaliteit van een 'HoogwaterInformatieOmgeving'(HIO) is in essentie een beslissingsondersteunend systeem dat ten tijde van hoogwatersituaties gebruikt kan worden. Dit vraagt om een actueel beeld van de waterkeringen in relatie tot de optredende of voorspelde waterstand.

✓ Vervanging pompen hoogwaterbestrijding / capaciteit (uitgaven € 100.000)

De pompen die voor de hoogwaterveiligheid van het gebied Ooijen-Wanssum van belang zijn zijn vervangen omdat als gevolg van de gebiedsontwikkeling de capaciteit is gewijzigd.

Programma Bestuur en organisatie

✓ Verbouwing locatie Horst (uitgaven + € 675.000).

Bij DB-voorstel van 11 december 2019 is conform voorstel besloten om de locatie Horst uit te breiden door middel van het realiseren van een tussen verdieping.

✓ Roadmap informatievoorziening 2020 en 2021 (uitgaven + € 1.300.000)

De Roadmap Informatievoorziening 2017-2021 is gebaseerd op de doelstellingen van Waterschap Limburg, aangevuld met verplichtingen uit wet- en regelgeving en de afspraken binnen de Unie van Waterschappen (Baseline op Orde). De visie en de strategie voor het waterbeheer hebben betrekking op meerdere jaren. Dit geldt ook voor de Roadmap Informatievoorziening.

De thans aan de orde zijnde kredietvoting betreft de laatste twee jaren, 2020 en 2021, van de huidige Roadmap Informatievoorziening 2017-2021.

9 Exploitatie naar kostendragers

In dit hoofdstuk wordt de realisatie naar kostendrager weergegeven. Het waterschap kent twee kostendragers, te weten:

1. Watersysteembeheer.

Het watersysteembeheer bevat de kosten van het waterkwantiteitsbeheer, het waterkeringsbeheer en het passieve kwaliteitsbeheer (verbeteringen van de waterkwaliteit in de diverse waterlichamen). Bovendien bevat het watersysteembeheer een deel van de kosten voor de aanslagoplegging en invordering van de belastingopbrengsten.

De kosten van het watersysteembeheer worden opgebracht door inwoners en eigenaren van gebouwde en ongebouwde onroerende zaken en natuurterreinen.

2. Zuiveringsbeheer

Het zuiveringsbeheer bevat de kosten voor het zuiveren en transporteren van afvalwater, de verwerking van het zuiveringsslib en gedeeltelijk de kosten van vergunningen en meldingen, uitgevoerd door het WBL. Daarnaast wordt een deel van de kosten voor de aanslagoplegging en invordering van de belastingopbrengsten, uitgevoerd door de BsGW, gerekend tot het zuiveringsbeheer. Evenals een gedeelte van de kosten van bestuur en externe communicatie van zowel WBL als BsGW.

De kosten van het zuiveringsbeheer worden opgebracht door zowel de huishoudens als de bedrijven op basis van het aantal vervuilingseenheden.

De wijze van toerekening van de kosten naar de beide kostendragers wordt onderstaand kort toegelicht. Bovendien wordt per kostendrager de dekking van deze kosten gepresenteerd, de 'dekkingsmiddelen'.

Kostentoerekening

De principes die gehanteerd zijn bij de kostentoerekening bepalen hoe de kosten worden toegerekend aan de uiteindelijke kostendragers (lees taken). Deze kostendragers vormen de basis voor de opbrengst waterschapslasten. Omdat de kostentoerekening van groot belang kan zijn op de hoogte van de belastingtarieven waarvoor bestuurlijke aandacht noodzakelijk is, is in de voorschriften opgenomen dat hier expliciet aandacht aan dient te worden geschonken.

De interne kosten worden toegerekend op basis van bedrijfseconomische principes. Alle indirecte kosten worden doorberekend naar de producten die onderdeel uitmaken van programma's en bovendien onderdeel uitmaken van de taak watersysteembeheer en/of de taak zuiveringsbeheer. Een uitgebreide specificatie van de kostentoerekening is opgenomen in bijlage F, de kostenverdeelstaat.

De kosten van het zuiveringsbeheer bestaan uit:

- het aandeel van het zuiveringsbeheer van de aan WBL betaalde bijdrage van € 74.254.523,
- het aandeel van het zuiveringsbeheer van de aan BsGW betaalde bijdrage van € 1.627.284 en
- een gedeelte van de kosten van bestuur, externe communicatie en vergunningverlening en handhaving en plannen.

Het restant van de kosten is toegerekend aan het watersysteembeheer.

Het resultaat van de kostentoerekening naar de kostendragers en de bijbehorende dekkingsmiddelen per kostendrager kan volgens de programma indeling als volgt worden weergegeven, waarbij voor de opbouw van de programma's met bijbehorende beleidsproducten wordt verwezen naar bijlage G.

Kostendrager watersysteembeheer

Kostendrager watersysteembeheer				
Programma		Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Klimaatadaptatie regionaal systeem		50.398.500	50.919.561	45.072.727
Hoogwaterbescherming Maas: Waterveiligheid		11.576.400	11.330.021	9.852.907
Crisisbeheersing		2.301.900	2.436.900	2.789.795
Waterkwaliteit		2.110.200	2.140.200	2.811.944
Zuiveren en waterketen		66.600	66.600	66.879
Bestuur en Organisatie		7.361.700	7.019.478	7.951.858
Programmatotaal		73.815.300	73.912.760	68.546.110
Onvoorzien WL	+	324.600	-825.105	-
Duurzaamheid en innovatie	+	795.000	598.310	-
Intensivering watersysteemtaak	+	400.000	400.000	-
Resultaat BsGW 2020	+	-	-	113.500
Goodwill toetreders BsGW	-/-	222.200	222.200	222.100
Dividend Nederlandse Waterschapsbank NV	-/-	914.000	914.000	2.514.060
Totaal netto kosten		74.198.700	72.949.765	65.923.450
Opbrengst waterschapsbelastingen	+	76.527.600	76.956.600	77.089.622
Correctie kwijtschelding	-/-	2.277.000	2.277.000	2.656.184
Correctie oninbaarheid	-/-	380.600	382.600	397.100
Onttrekking bestemmingsreserve frictiekosten	+	158.700	158.700	-
Onttrekking assetmanagement watersysteem	+	575.000	575.000	-
Dekkingsmiddelen		74.603.700	75.030.700	74.036.338
Resultaat watersysteembeheer		405.000	2.080.935	8.112.888

Realisatie versus gewijzigde begroting.

- Programmatotaal. In hoofdstuk 3 wordt de afwijking per programma toegelicht.
- Onvoorzien WL. De post onvoorzien is onderdeel van de begroting en dient ter dekking van wijzigingen in de exploitatie. Er worden echter in de realisatie geen kosten op verantwoord.

- Duurzaamheid en innovatie. Dit budget wordt geraamd, echter als een innovatie voorstel door het directieteam of dagelijks bestuur geaccordeerd wordt, wordt het betreffende bedrag gealloceerd binnen de BBP-producten en kostensoorten.
- Intensivering watersysteemtaak. Dit budget wordt geraamd. Echter als een voorstel aan het dagelijks bestuur wordt voorgelegd ter dekking van aanvullende kosten, wordt het betreffende bedrag gealloceerd binnen de BBP-producten en kostensoorten.
- Resultaat BsGW 2020. Op begrotingsbasis was het rekeningresultaat BsGW 2020 nog niet bekend. Het resultaat wordt voor 65% toegerekend aan de kostendrager watersysteembeheer en voor 35% aan de kostendrager zuiveringsbeheer.
- Goodwill toetreders BsGW. Conform begroting.
- Dividend Nederlandse Waterschapsbank NV. De dividend NWB bank is gestegen.
- Opbrengst waterschapsbelastingen inclusief correctie kwijtschelding. In paragraaf 10.2 wordt de afwijking op de waterschapsbelastingen nader toegelicht.
- Onttrekking bestemmingsreserve frictiekosten. Op begrotingsbasis is rekening gehouden met een onttrekking uit de bestemmingsreserve frictiekosten. Na verwerking van de resultaatsbestemming 2019 is het saldo nihil.
- Onttrekking assetmanagement watersysteem. Op begrotingsbasis is hiermee rekening gehouden. De daadwerkelijke onttrekking over 2020 vindt plaats in 2021, als de resultaatsbestemming 2020 wordt verwerkt.
- Resultaat. Voor de bestemming van het resultaat wordt verwezen naar hoofdstuk 12.

Kostendrager zuiveringsbeheer

Kostendrager zuiveringsbeheer				
Programma		Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Klimaatadaptatie regionaal systeem		2.957.800	3.030.800	2.709.637
Waterkwaliteit		-7.200	-7.200	-7.206
Zuiveren en waterketen		71.895.800	71.821.429	71.680.393
Bestuur en Organisatie		6.889.900	6.806.206	7.505.362
Programmatotaal		81.736.300	81.651.235	81.888.186
Onvoorzien WBL	+	304.100	304.100	304.097
Resultaat WBL 2019	+	-	1.761.000	1.761.316
Resultaat BsGW 2020	+	-	-	61.144
Goodwill toetreders BsGW	-/-	119.600	119.600	119.647
Totaal netto kosten		81.920.800	83.596.735	83.895.096
Opbrengst waterschapsbelastingen	+	84.666.100	84.666.100	85.418.351
Correctie kwijtschelding	-/-	3.774.000	3.774.000	3.161.576
Correctie oninbaarheid	-/-	423.300	423.300	341.777
Dekkingsmiddelen		80.468.800	80.468.800	81.914.998
Resultaat zuiveringsbeheer		-1.452.000	-3.127.935	-1.980.098

Realisatie versus gewijzigde begroting.

- Programmatotaal. In hoofdstuk 3 wordt de afwijking per programma toegelicht
- Onvoorzien WBL. Conform begroting.
- Resultaat WBL 2019. Op begrotingsbasis was het rekeningresultaat WBL 2019 nog niet bekend.

- Resultaat BsGW 2020. Op begrotingsbasis was het rekeningresultaat BsGW 2020 nog niet bekend. Het resultaat wordt voor 65% toegerekend aan de kostendrager watersysteembeheer en voor 35% aan de kostendrager zuiveringsbeheer.
- Goodwill toetreders BsGW. Conform begroting.
- Opbrengst waterschapsbelastingen inclusief correctie kwijtschelding. In paragraaf 10.2 wordt de afwijking op de waterschapsbelastingen nader toegelicht.
- Resultaat. Voor de bestemming van het resultaat wordt verwezen naar hoofdstuk 12.

10 Exploitatierekening naar kosten en opbrengsten

Naast de programma opzet blijven de kostensoorten in de BBVW een verplichting. In onderstaand overzicht worden dan ook de kosten en opbrengsten gepresenteerd van de begroting, de gewijzigde begroting en de realisatie 2020.

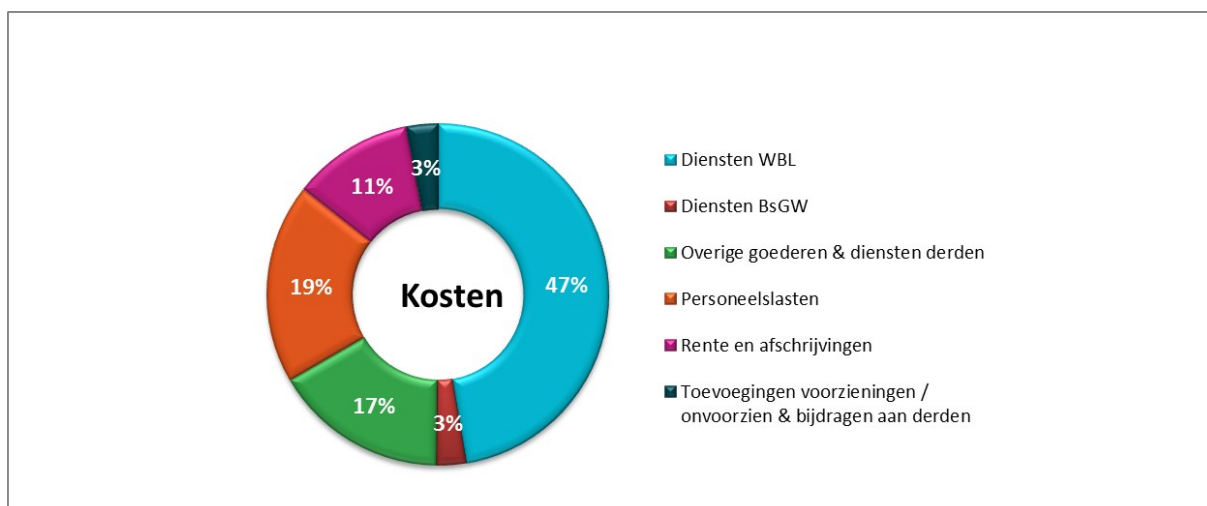
Kosten	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
4101 Externe rentelasten	3.242.100	3.146.300	3.135.751
4103 Afschrijvingen van activa	15.179.200	14.882.200	14.669.084
4104 Afschrijvingen van boekverliezen	0	130.000	130.041
41 Rente en afschrijvingen	18.421.300	18.158.500	17.934.876
4201 Salarissen huidig personeel en bestuurders	23.543.600	22.158.600	21.155.875
4202 Sociale premies	5.967.800	5.967.800	6.195.805
4204 Overige personeelslasten	1.378.100	1.393.100	967.276
4205 Personeel van derden	612.000	1.951.100	1.434.540
4206 Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	328.500	328.500	141.387
42 Personeelslasten	31.830.000	31.799.100	29.894.883
4301 Duurzame gebruiksgoederen	206.700	236.879	168.158
4302 Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	863.400	837.000	702.275
4303 Energie	374.200	304.360	290.211
4304 Huren en rechten	1.034.700	1.001.600	1.012.205
4305 Leasebetalingen operationele lease	1.000.000	1.150.000	1.036.425
4307 Verzekeringen	511.900	459.900	468.889
4308 Belastingen	59.100	59.100	62.526
4309 Onderhoud door derden	10.813.300	11.996.303	10.554.787
4310 Overige diensten door derden	11.258.300	11.978.659	11.557.329
4310 Overige diensten door derden WBL	74.558.700	74.558.700	74.558.620
4310 Overige diensten door derden BsGW	5.068.500	4.605.400	4.506.242
43 Goederen en diensten van derden	105.748.800	107.187.901	104.917.667
4401 Bijdragen aan bedrijven	200.000	200.000	0
4402 Bijdragen aan het Rijk	514.800	514.800	511.184
4403 Bijdragen aan openbare lichamen	502.600	2.314.648	1.864.737
4404 Bijdragen aan overigen	132.000	166.849	163.594
44 Bijdragen aan derden	1.349.400	3.196.297	2.539.515
4501 Toevoegingen aan voorzieningen	2.228.300	1.482.700	2.198.109
4502 Onvoorzien	324.600	-825.105	0
4502 Duurzaamheid en innovatie	795.000	598.310	0
4502 Intensivering watersysteemtaak	400.000	400.000	0
45 Toevoegingen voorzieningen / onvoorzien	3.747.900	1.655.905	2.198.109
Totaal kosten	161.097.400	161.997.703	157.485.050

Opbrengsten	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
8101 Externe rentebaten	35.000	85.000	118.674
8103 Dividenden en bonusuitkeringen	914.000	914.000	2.514.060
81 Financiële baten	949.000	999.000	2.632.734
8201 Baten in verband met salarissen en sociale lasten	71.400	136.400	254.938
8202 Uitlening van personeel	0	45.000	414.868
82 Personele baten	71.400	181.400	669.806
8301 Verkoop van grond	75.000	75.000	69.473
8302 Verkoop van duurzame goederen	9.200	109.200	368.639
8304 Opbrengst uit gronden en water	43.000	43.000	85.766
8306 Diensten voor derden	451.000	443.500	459.299
83 Goederen en diensten aan derden	578.200	670.700	983.177
8402 Bijdragen van het Rijk	0	0	58.891
8403 Bijdragen van provincies	0	109.903	364.379
8404 Bijdragen van overige openbare lichamen	401.800	401.800	406.357
8405 Bijdragen van overigen	275.400	275.400	358.075
84 Bijdragen van derden	677.200	787.103	1.187.702
8501 Opbrengst watersysteemheffing gebouwd	36.645.300	37.039.800	37.263.022
8502 Opbrengst watersysteemheffing ingezetenen	31.530.100	31.710.900	31.762.442
8503 Opbrengst watersysteemheffing ongebouwd	7.745.900	7.577.500	7.409.661
8504 Opbrengst watersysteemheffing natuur	188.200	210.300	209.742
8505 Opbrengst verontreinigingsheffing	418.100	418.100	444.754
8506 Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	23.987.300	23.987.300	24.529.273
8507 Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	60.678.800	60.678.800	60.889.078
8508 Oninbaarverklaringen	-803.900	-805.900	-738.877
8509 Kwijtscheldingen	-6.051.000	-6.051.000	-5.817.760
85 Waterschapsbelastingen	154.338.800	154.765.800	155.951.335
8601 Onttrekkingen aan voorzieningen	0	73.100	256.418
8602 Geactiveerde lasten	2.702.100	2.739.900	1.936.668
86 Interne verrekeningen	2.702.100	2.813.000	2.193.086
Totaal opbrengsten	159.316.700	160.217.003	163.617.840
Negatief exploitatieresultaat dekken uit reserves /			
Positief exploitatieresultaat toevoegen aan reserves	-1.780.700	-1.780.700	6.132.790

In de voorschriften is opgenomen dat de kostensoorten informatieve waarde hebben voor het algemeen bestuur waardoor een toelichting hierop niet verplicht is. Omdat een toelichting de inzichtelijkheid van deze componenten ten goede komt wordt een korte toelichting gegeven op de realisatie versus de gewijzigde begroting. Dit is ook de lijn die gevolgd is in de begroting en in de voor- en najaarsrapportage 2020 waar eveneens een beschouwing is gegeven naar dit gezichtspunt.

10.1 Toelichting op kosten

Onderstaand is de verdeling van de werkelijke kosten over het verslagjaar grafisch weergegeven.

Rente en afschrijvingen

Van het totaal van € 17.934.876 heeft 17% betrekking op de rente en 83% op de afschrijvingen. De kosten hebben hoofdzakelijk betrekking op investeringsprojecten in materiële vaste activa.

Realisatie versus gewijzigde begroting

- De **externe rentelasten** zijn met een positieve afwijking van 0,3 % ofwel € 10.549 gerealiseerd.
- De **afschrijvingen op vaste activa en boekverliezen** zijn afgenomen met € 213.075. Als gevolg van een lager netto investeringsniveau zijn de reguliere afschrijvingen 2020 afgenomen met € 278.640. Voor een uitgebreide toelichting op het investeringsniveau 2020 wordt verwezen naar hoofdstuk 3 waarin per programma de investeringen nader worden toegelicht. Verder is sprake van extra afschrijvingen van € 65.565 die onderstaand wordt toegelicht.

Eénmaal per jaar wordt nagegaan of de activa die op de balans zijn vermeld, nog wel worden gebruikt en/of deze tegen de juiste waarde zijn gewaardeerd. Indien de activa tegen een te hoge waarde op de balans staan, dient de waardevermindering ten laste van de exploitatierekening te worden gebracht. Dit heeft in het verslagjaar geresulteerd in een extra afschrijving van € 37.816 voor projecten met een boekwaarde kleiner of gelijk aan € 2.500 conform het bestaand beleid. Daarnaast heeft een extra afschrijving van € 27.749 plaatsgevonden in verband met de afboeking van voorbereidingskosten van projecten die niet in uitvoering zijn gekomen.

Personeelslasten

De personeelslasten van € 29.894.883 hebben voor 92% betrekking op salariskosten en sociale premies van het huidige en voormalige personeel en bestuur. Het restant betreft de overige personeelslasten -zoals studiekosten, kantine, geneeskundige dienst- en personeel van derden.

Realisatie versus gewijzigde begroting

- **salariskosten** zijn met € 1.002.725 onderschreden. Dit heeft verschillende (incidentele) oorzaken. Een belangrijke reden is dat vacatures in het verslagjaar later zijn ingevuld wat geleid heeft tot een aanzienlijke besparing op de salariskosten. Daarnaast is de gemiddelde personeelssterkte in 2020 ook iets lager uitgevallen (werkelijke formatie 343,78 fte en normatieve formatie 344,1 fte, zijnde begroting 317,5 fte en kadernota 26,6 fte). Verder is door het personeel per saldo een aanzienlijke hoeveelheid IKB verlof gekocht € 266.732 dat eveneens een verlagend effect heeft op de salariskosten.
Als gevolg van de coronacrisis is vooruitlopende op de nieuwe cao door de 'vereniging werken voor waterschappen' vanaf april 2020 een thuiswerkvergoeding voor de medewerkers overeengekomen waarmee geen rekening wat gehouden in de raming. De kosten hiervan bedroegen in het verslagjaar € 143.730 en hebben een verhogend effect gehad.
- **sociale premies** zijn overschreden met € 228.005. Doordat de pensioenpremie en sociale lasten hoger zijn uitgevallen dan geraamd is het budget overschreden.
- **kosten voormalige personeel en bestuur** zijn met € 187.113 onderschreden doordat minder gebruik is gemaakt van wachtgeldverplichtingen.
- **personeel van derden** is onderschreden met € 516.560. In het verslagjaar is o.a. door het niet of later invullen van vacatures, het inhuren van specifieke deskundigheid en zwangerschapsverlof en voor de uitvoering van een aantal onderzoeken gebruik gemaakt van de diensten van derden (uitzendkrachten en ingehuurd personeel). De post is ten opzichte van de gewijzigde raming echter lager uitgevallen.
- **overige personeelslasten**, zijn onderschreden met € 425.824 en wordt met name veroorzaakt door de lagere kosten voor organisatieontwikkeling. Door de coronacrisis hebben een groot aantal voorziene acties op dit gebied geen doorgang kunnen vinden. Ook zijn de studiekosten, kosten ondernemingsraad en de kantinekosten afgenomen als gevolg van de coronacrisis.

Goederen en diensten van derden

De totale kosten van goederen en diensten van derden bedragen € 104.917.667 en bestaan voor 75% uit de bijdrage aan het WBL, € 74.558.620 en de BsGW, € 4.506.242.

Van de overige kosten van € 25.852.805 heeft 41% betrekking op het onderhoud van het watersysteem (zowel waterlopen als waterkeringen), onderhoud soft- en hardware, onderhoud van gebouwen inclusief inventaris en installaties en onderhoud materieel.

Het aandeel van de dienstverlening door derden is 45%. Het betreft de bijdragen aan verenigingen (Stowa en de Unie van Waterschappen), de bijdrage aan het Waterschapshuis (HWH), de bijdrage aan Het Gegevenshuis en de overige diensten zoals juridische, financiële en technische advisering. Het aandeel van kosten die via bestemming van het rekeningsaldo ten laste van de specifiek daarvoor gevormde bestemmingsreserves wordt gebracht bedraagt € 1.422.490.

De overige kosten 14% hebben o.a. betrekking op huur -inclusief lease-, erfpacht, verzekeringen, energie, belastingen, geografische data, aanschaf duurzame gebruiksgoederen en overige gebruiks- en verbruiksgoederen.

Realisatie versus gewijzigde begroting

De realisatie is € 2.270.234 lager dan de gewijzigde begroting.

Op deze post zijn € 1.422.490 aan kosten verantwoord die ten laste worden gebracht van de specifiek daarvoor gevormde bestemmingsreserves. Dit betreft de bestemmingsreserve calamiteiten watersysteembeheer; bestemmingreserve subsidie afkoppelen regenwater; bestemmingsreserve assetmanagement; bestemmingsreserve lectoraat bodem; bestemmingsreserve advisering nieuwe onderhoudscontracten; bestemmingreserve meten met nitraatstrips en de bestemmingsreserve Lives.

- De aanschaf van hard- en software, inventaris en kantoormachines zijn lager uitgevallen (€ 68.721).
- De aanschaf van overige gebruiks- en verbruiksgoederen zijn gedaald (€ 134.725). Met name de kosten voor werkmaterieel, abonnementen en vergaderkosten waren lager. Ook hebben we lagere kosten gehad voor dagelijkse behoeften zoals druk- en bindwerk en kantoorartikelen door het thuiswerken als gevolg van de coronacrisis.
- De energiekosten zijn lager uitgevallen door een lager verbruik en de verkoop van loods Nederweert en het kantoorpand Blerick in het verslagjaar (€ 14.149).
- Huur van het kantoorpand Roermond en de multifunctionele apparaten die in gebruik zijn (€ 10.605 hoger).
- De kosten die gemoeid zijn met het leasen van bedrijfsauto's zijn door een lager schadeverloop in combinatie met lagere kosten voor vervangend vervoer en doordat de rijvaardigheids cursus door corona niet is doorgegaan afgenomen (€ 113.575).
- De post verzekeringen is door een stijging van de premie van de 'aansprakelijkheidsverzekering waterschappen' in 2020 (€ 8.989 hoger).
- Belastingen zijn toegenomen door een de stijging van de gemeentelijke belastingtarieven en de hogere vergoeding aan Waterschap Aa en Maas voor de verontreinigingsheffing (€ 3.426 hoger)
- Op onderhoud door derden is sprake van een onderschrijding van € 1.441.516.
Deze onderschrijding wordt -los van de kosten die ten laste van de bestemmingsreserves komen- veroorzaakt doordat de kosten van het bestekmatig onderhoud van het watersysteem en de waterkeringen in 2020 aanzienlijk lager zijn uitgevallen (€ 1.330.760). Dit wordt veroorzaakt doordat de nieuwe bestekken die in 2020 zijn ingegaan een jaartermijn kennen van maart tot maart. De kosten van de bestekken zijn echter voor de periode van een volledig jaar in de raming meegenomen. Daarnaast zijn in 2020 diverse onderhoudswerkzaamheden niet uitgevoerd vanwege de coronamaatregelen.
Ook de kosten voor het onderhoud van de loodsen is lager uitgevallen als gevolg van minder ad hoc reparaties, verkoop van de loods Nederweert en de verbouwing van de lood Horst waardoor kosten zijn meegenomen in verbouwingskrediet (€ 57.157). Verder zijn de kosten die gemoeid zijn met het onderhoud van werkmaterieel afgenomen (€ 45.912) omdat ook hier minder onderhoud noodzakelijk is gebleken. De kosten voor het onderhoud software (€ 27.190) zijn eveneens afgenomen. Ook de onderhoudskosten die gemoeid zijn met de monitoring van de waterkwantiteit, kunstwerken en de ECI-centrale hebben in het verslagjaar een positieve ontwikkeling doorgemaakt en zijn lager uitgevallen (€ 171.713).
- Op dienstverlening door derden resteert een onderschrijding van € 421.330.
Dit wordt met name veroorzaakt door lagere advies- en onderzoekskosten (€ 551.141),

accountantskosten (€ 20.342) door het nieuwe contract, telefoonkosten (€ 114.822), bewaking en beveiliging voor de kantoor- en bedrijfspanden door corona (€ 13.151), afvoer vuil en reststoffen (€ 14.645), Rijksfactuur (€ 64.400), assetmanagement (€ 152.848), kwaliteit, arbo en milieuzorg KAM (€ 30.587) en overige diensten derden (€ 184.844).

De kosten aan de Unie en de Stowa daarentegen zijn toegenomen (€ 75.680), evenals de kosten kaartvervaardiging en luchtkartering (€ 11.520), laboratorium (€ 41.255) en de bijdrage aan het Het Waterschapshuis HWH (€ 45.347).

- De kosten van de BsGW zijn afgenomen met € 99.158 door een verrekening van het weerstandsvermogen van de BsGW in december 2020.

Bijdragen aan derden

De bijdragen aan derden bedroegen € 2.539.515 en bestonden o.a. uit een bijdrage aan/in:

- Provincie Limburg bijdrage cofinanciering POP 3 subsidie (€ 503.750);
- unie van Waterschappen en de stichting glastuinbouw bijdrage duurzame glastuinbouw (€ 6.434);
- Bijdrages aan diverse Limburgse gemeenten in de samenwerking afvalketenbeleid (€ 117.493)
- Brabantse Delta bijdrage analysekosten uitspoeling zachtfruit (€ 6.667)
- Rijksuniversiteit Wageningen bijdrage samenwerkingsovereenkomst (€ 5.000)
- Deltaprogramma Maas bijdrage 2020 (€ 72.250)
- Waterschapsbedrijf Limburg bijdrage in negatief resultaat 2019 (€ 1.761.316)
- Provincie Noord Brabant bijdrage programmabureau Maas KRW/DHZ (€ 108.350)
- Maascleanup bijdrage afvalopruiming (€ 20.000)
- City Swim Roermond (€ 5.000)
- IWP cofinanciering film Nederland Onder Water (€ 15.000)

Daarnaast zijn een aantal gereserveerde bijdragen aan gemeenten van voorgaande jaren voor overstorten niet meer noodzakelijke gebleken en komen te vervallen.

Realisatie versus gewijzigde begroting

De onderschrijding van € 656.782 wordt met name veroorzaakt doordat geen gebruik is gemaakt van de stimuleringsmaatregelen in de landbouw in het kader van de klimaatadaptie (€ 200.000).

Daarnaast zijn voor de bijdrage participatieve overheid (bijdrage voor onderzoek/realisatie belang waterveiligheid door andere partijen zoals gemeenten) nauwelijks verzoeken ontvangen (€ 150.000) en zijn de kosten die gemoeid zijn met de samenwerking in de afvalketen lager uitgevallen (€ 109.507). Verder zijn een aantal gereserveerde bijdragen aan gemeenten van voorgaande jaren voor 'overstorten' niet meer noodzakelijke gebleken en afgeboekt in 2020 (€ 99.441).

Toevoegingen voorzieningen/onvoorzien

In het verslagjaar is € 540.765 toegevoegd aan de 'voorziening pensioen en uitkeringsverplichtingen', € 1.275.200 aan de onderhoudsvoorziening waterkeringen, € 4.500 aan de voorziening onderhoud loods Horst, € 13.000 aan de voorziening onderhoud ECI-waterkrachtcentrale, € 190.000 aan de 'voorziening persoonsgebonden basisbudget' en € 174.644 aan de 'voorziening resultaat BsGW 2020'.

Realisatie versus gewijzigde begroting

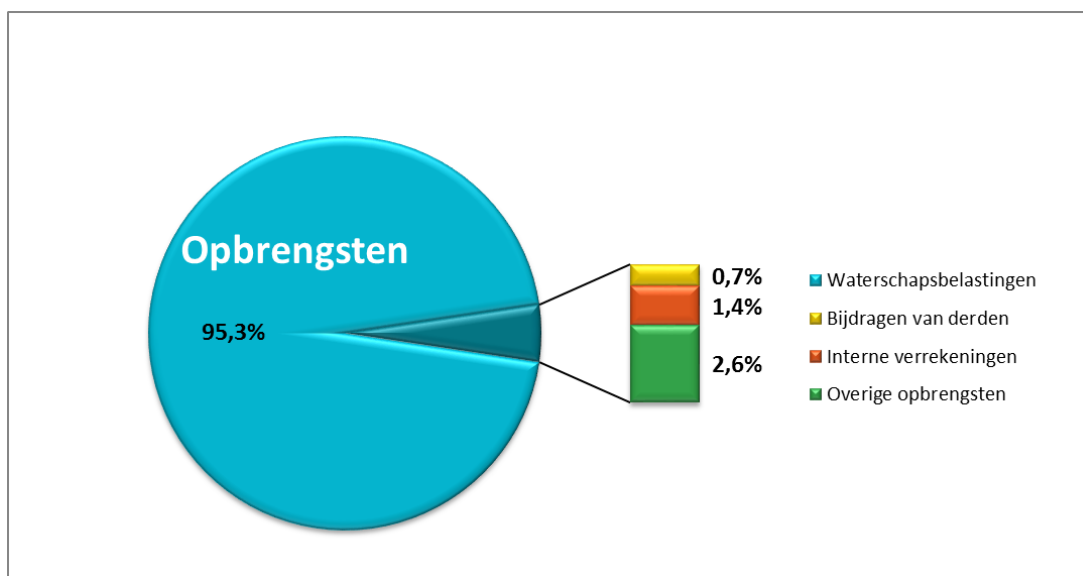
De gedragslijn is dat toevoegingen aan de 'voorziening pensioen en uitkeringsverplichtingen' vooraf niet worden geraamd. Eventuele toevoegingen worden gedaan op basis van een opgave van APG over de actuariële berekening van de bestuurderspensioenen per 31 december van het verslagjaar. De voorziening voorziet in de wettelijke toekomstige pensioenverplichtingen van het waterschap voor zowel de nog actieve als niet actieve bestuursleden. Verder is in 2020 de 'voorziening resultaat BsGW 2020' noodzakelijk gebleken waaraan € 174.644 is toegevoegd.

De post onvoorzien is een administratieve begrotingspost. Hier wordt nooit een realisatie op verantwoord. Deze post dient als tegenhanger in geval van bijstellingen in de begrotingen voor zover aanspraak wordt gemaakt op deze post.

Het niet geclaimde en ongebruikte deel van de begrotingstelposten, 'duurzaamheid en innovatie' en 'intensivering watersysteemtaak' valt vrij ten gunste van het rekeningsaldo 2020. De vrijval van de begrotingstelposten bedraagt in 2020 in totaliteit € 998.310.

10.2 Toelichting op opbrengsten

Onderstaand zijn de werkelijke opbrengsten over het verslagjaar grafisch weergegeven.

Financiële baten

De financiële baten bedragen € 2.632.734 en bestaan uit externe rentebaten en een dividenduitkering van de NWB-bank. De externe rentebaten zijn uitgekomen op € 118.674 en de dividenduitkering bedraagt € 2.514.060.

Realisatie versus gewijzigde begroting

Op basis van de negatieve rente voor kasgeldleningen is er uiteindelijk € 33.674 meer aan externe rentebaten ontvangen dan eerder aangenomen. De partijen op de geldmarkt zijn bereid om een 'premie' te betalen in de vorm van negatieve rente, om tijdelijk overtollige liquide middelen veilig bij overheden te stallen. De dividenduitkering van de NWB-bank die in 2019 is hervat was in 2020 aanzienlijk hoger (boekjaar 2018 € 20 miljoen en boekjaar 2019 € 55 miljoen). De raming 2020 die nog gebaseerd was op een dividend van € 20 miljoen is in het verslag jaar hierdoor aanzienlijk hoger uitgevallen en toegenomen met € 1.600.060.

Personele baten

De opbrengsten personele baten van € 669.806 hebben betrekking op de bijdrage van derden in de salariskosten.

Realisatie versus gewijzigde begroting

De vergoeding door uitkeringsinstanties (i.v.m. WIA, WAO, zwangerschapsverlof, e.d.) zijn vooraf niet exact in te schatten. Verder zijn de opbrengsten voor uitleen en detachering van personeel € 369.868 hoger uitgevallen dan begroot.

Goederen en diensten aan derden

De goederen en diensten aan derden van € 983.177 hebben betrekking op grondverkoop en de opbrengst van de veiling van verkocht materieel. Ook de pachtopbrengst, het jachtrecht, de

energieopbrengst van de ECI-waterkrachtcentrale, het doorberekend kostenaandeel van de BsGW voor de Basisregistratie Kadaster, de verrekening van de bijdrage van Het Waterschapshuis met het WBL de dienstverlening ten behoeve van de controle zwemwater voor de Provincie en de bijdrage van waterakkoord met waterschap Aa en Maas worden hier verantwoord.

Realisatie versus gewijzigde begroting

De opbrengsten zijn € 312.477 hoger vanwege meer buiten gebruikt gesteld materieel is verkocht (€ 259.439), de toename van de pacht opbrengst en het jachtrecht (€ 32.849), hogere energieopbrengst van de ECI-waterkrachtcentrale (€ 9.917) en de hogere verrekening van de bijdrage van Het Waterschapshuis met WBL (€ 14.260).

Bijdragen van derden

De bijdragen aan derden bedroegen € 1.187.702 en bestonden uit een bijdrage aan/in:

- Bijdrage van het Rijk ad € 58.891 bestaat volledig uit de bijdrage voor de implementatie van de omgevingswet (€ 40.741) en de bijdrage van Rijkswaterstaat in het consensusproces HWBP (€ 18.150).
 - Bijdrage van de provincie van € 364.379 betreft het aandeel vanuit het partnercontract voor exoten, onderzoek wateroverlast, procesbegeleiding Natte Natuurparels 2020 en voor de reeds afgesloten projecten ontkluizingen stedelijk gebied en buffer Helllenbroek Nuth.
 - Van de bijdrage van overige openbare lichamen van € 406.357 heeft (€ 341.747) betrekking op de goodwill van tot de BsGW toegetreden gemeenten, de verrekening van de kosten van samenwerking in de afvalwaterketen (€ 36.861), een bijdrage van Waterpanel Noord voor stimulering afkoppelen (€ 19.920) en een bijdrage van de Stowa voor de stimulering van het PIW-programma in het kader van de zorgplicht (€ 7.829).
 - De bijdragen van overigen van € 358.075 hebben betrekking op de vergoeding van de Landelijke Coördinatie Commissie Muskusrattenbestrijding (LCCM) voor de beverrattenbestrijding (€ 257.850). Daarnaast is nog een afkoopsom ontvangen van het projectbureau Grensmaas voor de overdracht van het beheer en onderhoud van het drainagesysteem Bunde (€ 100.000) en een vervallen borgsom van een politieke partij die de kiesdrempel in 2019 niet heeft gehaald (€ 225).
-
- *Realisatie versus gewijzigde begroting*
De hogere bijdrage van € 400.599 is een gevolg van de niet geraamde rijksbijdrage voor de implementatie van de omgevingswet en het consensusproces HWBP (€ 58.891) alsmede de hogere provinciale bijdrages (€ 254.476) aandeel vanuit het partnercontract voor exoten, onderzoek wateroverlast, procesbegeleiding Natte Natuurparels 2020 en voor de reeds afgesloten projecten ontkluizingen stedelijk gebied en buffer Helllenbroek Nuth. Daarnaast was in de raming geen rekening gehouden met de afkoopsom van het consortium Grensmaas voor het drainagesysteem Bunde (€ 100.000).

Waterschapsbelastingen

Na afloop van het verslagjaar is door de BsGW een door de accountant gewaarmerkte afrekening waterschapsheffingen 2016 tot met 2020 inclusief toelichting overlegd.

Deze afrekening is de basis voor de verantwoording in 2020 van de (bruto) opbrengst waterschapsbelastingen van € 162.507.972 en is als volgt samengesteld:

Watersysteemheffing		Zuiveringsheffing	
Gebouwd	37.263.022	Bedrijven	24.529.273
Ingezetenen	31.762.442	Huishoudens	60.889.078
Ongebouwd	7.409.661		
Natuur	209.742		
Verontreinigingsheffing			
Verontreinigingsheffing	444.754		

Verder is de belastingopbrengst gecorrigeerd voor € 5.817.760 kwijtschelding en € 738.877 oninbaarverklaringen, totaal € 6.556.637.

Realisatie versus gewijzigde begroting.

Ten opzichte van de bijgestelde begroting is de netto opbrengst waterschapsbelastingen in 2020 € 1.185.535 hoger uitgevallen.

Uit de afrekening 2020 van de BsGW blijkt dat de:

- **Watersysteemheffing** is € 106.367 hoger door het afsluiten van het belastingjaar 2016 en een toename van de opbrengst gebouwd en ingezetenen in de belastingjaren 2017 t/m 2020. Verder is sprake van een toename van de opbrengst natuurterreinen in het belastingjaar 2020. Bij de opbrengst ongebouwd daarentegen is sprake een afname van de opbrengst in de belastingjaren 2017 en 2020.
- **zuiveringsheffing** is € 752.251 hoger door een toename van het aantal vervuilingseenheden bij respectievelijk bedrijven en woningen over de belastingjaren 2018 en 2019 en door een correctie van de balanspost 2015.
- **Verontreinigingsheffing** is € 26.654 toegenomen door de stijging van het aantal vervuilingseenheden over het belastingjaar 2019.
- **kwijtschelding** met € 233.240 is gedaald, door het afsluiten van het belastingjaar 2016 en een neerwaartse bijstelling van de prognose kwijtschelding over het belastingjaar 2017, 2018 en 2019 bij de zuiveringsheffing. Dit heeft een verhogend effect op de belastingopbrengst.
- **oninbaar** met € 67.023 is gedaald, door het afsluiten van het belastingjaar 2016 en een neerwaartse bijstelling van de prognose oninbaar van het belastingjaar 2017, 2018 en 2019 bij de zuiveringsheffing. Dit heeft een verhogend effect op de belastingopbrengst.

Interne verrekeningen

De interne verrekeningen hebben betrekking op de vrijval van de voorzieningen en de geactiveerde lasten. Door het verstrijken van de eerste vijfjaarstermijn is de voorziening Persoonsgebonden Basis Budget (PBB) volledig vrijgevallen € 183.235. Daarnaast heeft de verkoop van het kantoorpand Blerick en de loods Nederweert geresulteerd in een vrijval van de onderhoudsvoorziening van de betreffende panden met respectievelijk € 35.948 en € 37.235.

Conform de BBVW en de 'nota activabeleid WL 2018' (AB 28 november 2018), wordt een gedeelte van de werkzaamheden van waterschap personeel verricht ten behoeve van investeringswerken geactiveerd. Het betreft hier een bedrag van € 1.936.668.

Realisatie versus gewijzigde begroting

Met de vrijval van de voorziening Persoonsgebonden Basis Budget (PBB) is in de raming geen rekening gehouden.

Verder zijn in het verslagjaar minder uren aan projecten besteed dan geraamd.

10.3 Exploitatieresultaat

Gelet op het bovenstaande resulteert het saldo van kosten en opbrengsten over 2020 in een positief resultaat van € 6.132.790. In de begroting 2020 werd nog uitgegaan van een exploitatietekort van € 1.780.700. Dit betekent dan ook dat het exploitatieresultaat in het verslagjaar ten opzichte van de raming een positieve ontwikkeling laat zien.

Voor de bestemming van het positieve resultaat wordt verwezen naar het aan deel II gevoegde 'Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening inclusief bestemming van het positieve resultaat'.

10.4 Topinkomens

In de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) die op 1 januari 2013 inwerking is getreden, is een openbaarmakingsverplichting voorgeschreven voor topfunctionarissen. Het gaat hierbij om personen die leiding geven aan de gehele organisatie. Bij een waterschap betreft dit de functie van secretaris-directeur. De wet schrijft topfunctionarissen een maximaal inkomen voor dat voor 2020 is vastgesteld op € 201.000. Bezoldigingen die uitgaan boven het door de WNT opgelegde maximum zijn strijdig met de wet en worden aangemerkt als onverschuldigde betaling. Verder verbiedt de WNT topfunctionarissen ontslagvergoedingen te verstrekken die meer bedragen dan € 75.000, dan wel één jaarsalaris als dit lager is dan € 75.000.

De WNT is van toepassing op Waterschap Limburg. Het voor Waterschap Limburg toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000 en betreft het bezoldigingsmaximum van leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functieervulling inclusief degene die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gelet op artikel 4.1 van de WNT zijn onderstaand de gegevens van de topfunctionaris van ons waterschap vermeld. Het betreft de functie van secretaris-directeur.

Gegevens 2020	
Bedragen x € 1	E. Keulers
Functiegegevens	Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01 tot en met 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 129.179
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.455
<i>Subtotaal</i>	€ 149.634
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	nvt
Totale bezoldiging 2020	€ 149.634
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	nvt

Gegevens 2019	
Bedragen x € 1	E. Keulers
Functiegegevens	Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 tot en met 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloningen plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 121.430
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.634
<i>Subtotaal</i>	€ 141.064
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000
Totale bezoldiging 2019	€ 141.064

Waterschap Limburg heeft in 2020 één leidinggevende topfunctionaris en het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum is op jaarbasis niet overschreden.

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionaris met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij andere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2018).

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionaris zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

11 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

T: +31 (0)43 350 88 88
E: maastricht-airport@bdo.nl
www.bdo.nl

BDO Audit & Assurance B.V.
Postbus 315, 6199 ZN Maastricht-Airport
Amerikalaan 80, 6199 AE Maastricht-Airport
Nederland

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Waterschap Limburg

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Waterschap Limburg te Roermond gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit:	Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva van Waterschap Limburg op 31 december 2020 in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.
1. de balans per 31 december 2020 (pagina nr. 130);	
2. het overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving (pagina nr. 131 tot en met pagina nr. 132);	
3. de toelichting op de balans per 31 december 2020 (pagina nr. 132 tot en met pagina nr. 148);	
4. de exploitatie naar kostendragers over 2020 (pagina nr. 156 tot en met pagina nr. 159);	Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het d.d. 25 november 2020 door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol en normenkader 2020.
5. de exploitatierekening naar kosten- en opbrengsten over 2020 en de toelichting (pagina nr. 160 tot en met pagina nr. 170);	
6. de WNT-verantwoording (pagina nr. 170 tot en met pagina nr. 171);	
7. en bijlagen A, B, C en G (pagina nr. 182 tot en met pagina nr. 184 en pagina nr. 188).	

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het d.d. 25 november 2020 door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol en normenkader 2020 en de Regeling Controleprotocol WNT 2020 vallen.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Waterschap Limburg zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland.

Statutair gevestigd te Eindhoven en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 17171186.
BDO Audit & Assurance B.V. is lid van BDO International Ltd., een rechtspersoon naar Engels recht met beperkte aansprakelijkheid, en maakt deel uit van het wereldwijde netwerk van juridisch zelfstandige organisaties die onder de naam "BDO" optreden.
BDO is de merknaam die wordt gebruikt ter aanduiding van het BDO netwerk en van elk van de BDO Member Firms.

Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.570.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2, lid 7 Waterschapsbesluit.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2020. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de 5% van de betreffende kostensoortgroep (bijv. 42 personeelslasten) met een minimum van € 100.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ inleiding (pagina nr. 5 tot en met pagina nr. 9);
- ▶ financiële samenvatting (pagina nr. 10 tot en met pagina nr. 16);
- ▶ jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen (pagina nr. 18 tot en met pagina nr. 128);
- ▶ kredietvoting en -verlening (pagina nr. 149 tot en met pagina nr. 155);
- ▶ voorstellen (pagina nr. 177 tot en met pagina nr. 179);
- ▶ bijlagen D, E, F, H, I, J en K (pagina nr. 185 tot en met pagina nr. 187 en pagina nr. 189 tot en met pagina nr. 200).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 109 lid 3 sub d van de Waterschapswet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met artikel 98a Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het in Nederland geldende Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het d.d. 25 november 2020 door het algemeen bestuur vastgestelde normenkader 2020.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om het waterschap in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het waterschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 25 november 2020, de Regeling Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's
 - ▷ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - ▷ dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat het waterschap in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het waterschap haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het waterschap de financiële risico's niet kan opvangen;

- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Maastricht-Airport, 27 mei 2021

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

A small, stylized signature of drs. D.O. Meeuwissen RA, consisting of a blue ink mark.

was getekend

drs. D.O. Meeuwissen RA

12 Voorstellen

Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening en bestemming van het positieve saldo

Het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg verklaart dat deze jaarrekening ingevolge artikel 103, lid 3 van de Waterschapswet ter inzage is gelegd en dat van die neerlegging en verkrijgbaarstelling openbare kennisgeving is geschied.

Mede gelet op de verklaring van de accountant van 25 mei 2021, die in onderhavige jaarrekening is opgenomen, wordt voorgesteld de jaarrekening 2020 conform het volgende conceptbesluit vast te stellen.

Het positieve saldo over 2020 bedraagt € 6.132.790.

In hoofdstuk 8 is het aangehaalde saldo verdeeld over de twee taken.

Het watersysteembeheer sluit met een positief resultaat van € 8.112.888 en het zuiveringsbeheer met een negatief resultaat van € 1.980.098.

Voorgesteld wordt om € 444.565 te onttrekken aan de 'bestemmingsreserve calamiteiten watersysteembeheer'; € 386.135 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater'; € 422.152 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve assetmanagement watersysteem'; € 44.024 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve lectoraat bodem'; € 55.985 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve advisering nieuwe onderhoudscontracten'; € 900 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve meten met nitraatstrips'; € 75.263 onttrekken aan de bestemmingsreserve Lives; € 200.000 toevoegen aan de 'bestemmingsreserve stimuleringsregeling landbouw'; € 387.100 toevoegen aan de in te stellen 'bestemmingsreserve organisatieontwikkeling'; € 55.000 toevoegen aan de in te stellen 'bestemmingsreserve persoonlijk opleidingsbudget'; € 1.393.580 toevoegen aan de in te stellen 'bestemmingsreserve onderhoudscontracten'; € 7.506.232 toevoegen aan de 'egaliseringsreserve ontwikkeling waterschapslasten watersysteemheffing' en € 1.980.098 onttrekken aan de 'egaliseringsreserve ontwikkeling waterschapslasten zuiveringsheffing'.

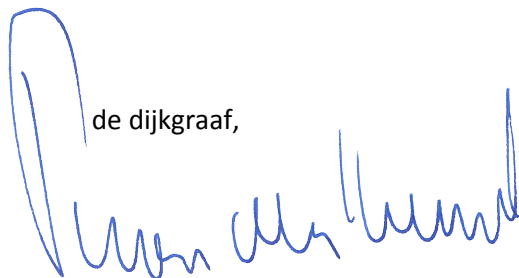
Het dagelijks bestuur,

De secretaris-directeur,

ir. E.J.M. Keulers MMO

de dijkgraaf,

drs. ing. P.F.C.W. van der Broeck

Vaststelling van de jaarrekening en bestemming van het positieve saldo

Het algemeen bestuur van Waterschap Limburg;

Overwegende dat het dagelijks bestuur de jaarrekening 2020 van het Waterschap Limburg heeft overlegd;

Gezien het voorstel van het dagelijks bestuur inzake de vaststelling van de jaarrekening 2020 van het Waterschap Limburg en de bestemming van het positieve saldo;

Mede gelet op de bepalingen voor vaststelling van de jaarrekening zoals die zijn opgenomen in de Waterschapswet;

BESLUIT

1. De jaarrekening 2020 vast te stellen tot de volgende totalen:

- balans per 31 december € 338.126.500;
- rekening van kosten en opbrengsten 2020 respectievelijk € 157.485.050 en € 163.617.840.

2. Het positieve saldo ad € 6.132.790 als volgt te bestemmen:

watersysteembeheer

- € 444.565 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve calamiteiten watersysteembeheer';
- € 386.135 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve subsidie afkoppelen regenwater';
- € 422.152 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve assetmanagement watersysteem';
- € 44.024 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve lectoraat bodem';
- € 55.985 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve advisering nieuwe onderhoudscontracten';
- € 900 onttrekken 'bestemmingsreserve meten met nitraatstrips';
- € 75.263 onttrekken aan de 'bestemmingsreserve Lives';
- € 200.000 toevoegen aan de 'bestemmingsreserve stimulering in de landbouw';
- € 387.100 toevoegen aan de in te stellen 'bestemmingsreserve organisatieontwikkeling';
- € 55.000 toevoegen aan de in te stellen 'bestemmingsreserve persoonlijk opleidingsbudget';
- € 1.393.580 toevoegen aan de in te stellen 'bestemmingsreserve onderhoudscontracten';
- € 7.506.232 toevoegen aan de 'egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten watersysteemheffing'.

zuiveringsbeheer

- € 1.980.098 onttrekken aan de 'egalisatiereserve ontwikkeling waterschapslasten zuiveringsheffing'.

3. De 'bestemmingsreserve advisering nieuwe onderhoudscontracten' opheffen.
4. Het voor 2020 per programma beschikbaar gestelde krediet dat niet is verleend ad € 7.987.468 intrekken.

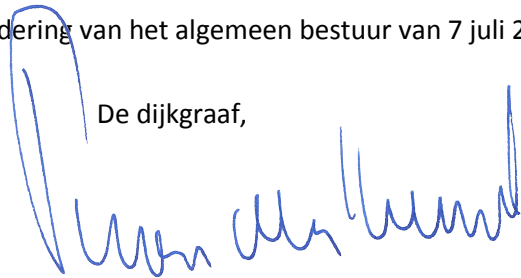
Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van 7 juli 2021.

De secretaris-directeur,

ir. E.J.M. Keulers MMO

De dijkgraaf,

drs. ing. P.F.C.W. van der Broeck

Deel III Bijlagen

2020

waterschap
limburg

BIJLAGE A Vaste activa

Omschrijving	Stand 31-12-2019			Mutaties 2020					Stand 31-12-2020			Rente
	Aanschafprijs	Cumulatieve afschrijvingen	Boekwaarde	Vermeerderingen		Bijdrage van derden	Afschrijving	OHW naar exploitatie	Aanschafprijs	Cumulatieve afschrijvingen	Boekwaarde	
				Extern	Intern							
Financiële vaste activa												
* aandelen	354.529	-	354.529	-	-	-	-	-	354.529	-	354.529	Geen rente
Totaal financiële vaste activa	354.529	-	354.529	-	-	-	-	-	354.529	-	354.529	-
Immateriële vaste activa												
* afsluiten geldleningen	1.713.928	1.713.928	-	-	-	-	-	-	1.713.928	1.713.928	-	Geen rente
* onderzoek en ontwikkeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
* overige immateriële activa	12.750.361	7.285.492	5.464.869	2.813.895	-	1.475.670	1.686.876	-	14.088.586	8.972.368	5.116.218	65.341
* bijdragen aan activa in eigendom van:												
- overheden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- overigen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- rijk	78.762.080	8.807.735	69.954.345	10.492.835	-	-	2.828.170	-	89.254.915	11.635.905	77.619.010	911.308
Totaal immateriële vaste activa	93.226.369	17.807.155	75.419.214	13.306.730	-	1.475.670	4.515.046		105.057.429	22.322.201	82.735.228	976.649
Materiële vaste activa												
Werken in exploitatie												
* bedrijfsgebouwen	13.693.064	7.700.561	5.992.503	-	-	-	2.459.274	-	13.693.064	10.159.835	3.533.229	58.824
* gronden en terreinen	6.526.011	4.739.004	1.787.008	-	-	-	650.344	-	6.526.011	5.389.348	1.136.664	18.055
* waterbouwkundige werken	207.870.174	113.442.445	94.427.729	-	-	-	6.435.473	1.065.466	209.267.741	120.210.018	89.057.723	1.133.076
* overige materiële vaste activa	7.688.648	6.909.263	779.386	-	-	-	351.816	-	7.688.648	7.261.079	427.570	7.453
* machines, apparaten en werktuigen	839.039	824.224	14.815	-	-	-	14.815	199.325	1.810.770	1.611.445	199.325	1.322
* waterbouwkundige werken (waterkeringen)	4.386.912	2.510.975	1.875.936	-	-	-	134.428	-	4.386.912	2.645.403	1.741.509	22.339
Totaal werken in exploitatie	241.003.850	136.126.472	104.877.378	-	-	-	10.046.149	1.264.791	243.373.147	147.277.128	96.096.019	1.241.069
Onderhanden werken												
* bedrijfsgebouwen	4.701.718	590.589	4.111.130	2.425.980-	-	-	2.445.462-	-	2.275.738	1.854.874-	4.130.612	50.895
* gronden en terreinen	10.563.359	169.038	10.394.321	4.261.914	-	3.766.969	7.362	-	11.058.304	176.399	10.881.904	131.387
* waterbouwkundige werken	43.503.653	5.252.134	38.251.518	15.259.484	1.205.581	5.567.419	1.859.278	1.065.466-	53.003.732	6.779.312	46.224.421	521.663
* overige materiële vaste activa	1.460.335	437.197	1.023.138	1.220.121	-	-	369.799	-	2.680.457	806.996	1.873.461	17.887
* machines, apparaten en werktuigen	993.208	651.790	341.418	10.346	-	-	128.093	199.325-	31.823	7.478	24.345	2.259
* waterbouwkundige werken (waterkeringen)	6.225.757	1.121.488	5.104.269	25.808.997	646.530	24.257.087	218.463	-	8.424.196	1.339.951	7.084.245	75.268
Totaal onderhanden werken	67.448.030	8.222.236	59.225.794	44.134.881	1.852.111	33.591.475	137.532	1.264.791-	77.474.250	7.255.262	70.218.988	799.359
Totaal materiële vaste activa	308.451.880	144.348.708	164.103.172	44.134.881	1.852.111	33.591.475	10.183.682	-	320.847.396	154.532.389	166.315.007	2.040.428
TOTAAL VASTE ACTIVA	402.032.778	162.155.863	239.876.915	57.441.611	1.852.111	35.067.145	14.698.728	-	426.259.355	176.854.591	249.404.764	3.017.077

Er is geen sprake van duurzame waardeverminderingen, in erfpacht uitgegeven activa of activa in aanbouw.

BIJLAGE B Reserves en voorzieningen

	Stand 31/12/19	Mutaties in 2020					Stand 31/12/20	Rente toerekening 2020		
		Vermeerderingen		Verminderingen				Bedrag	tbv. produkt	Rente% 2020
		Interne		Externe	Interne	Externe				
		Rente	Overige							
Algemene reserves										
Algemene reserve watersysteem- en zuiveringsbeheer (incl wettelijke reserve onderzoek en ontwikkeling conform art.2:365 lid 2 BW)	8.151.130						8.151.130	80500	0,0%	
Totaal Algemene reserves	8.151.130	0	0	0	0	0	8.151.130	0		
Bestemmingsreserves tariefseglasatie										
Egalisatiereserve ontw. waterschapslasten watersysteemheffing	5.008.635		3.573.379				8.582.014	80500	0,0%	
Egalisatiereserve ontw. waterschapslasten zuiveringshefing	9.264.743				1.801.348		7.463.395	80500	0,0%	
Totaal Bestemmingsreserve tariefseglasatie	14.273.378	0	3.573.379	0	1.801.348	0	16.045.409	0		
Bestemmingsreserves										
Calamiteiten watersysteembeheer	1.590.316				154.935		1.435.381	80500	0,0%	
Riooloverstorten	3.541.749				50.000		3.491.749	80500	0,0%	
Stimulering verbetering watersystemen; overstortregeling	400.536				142.614		257.922	80500	0,0%	
Subsidies afkoppelen regenwater	1.571.224				21.185		1.550.039	80500	0,0%	
Beekontwikkeling (BOP's)	0						0	80500	0,0%	
Risicovolle beplanting	329.255				26.239		303.016	80500	0,0%	
Waterkwaliteit/NLP next Generation	311.366				653		310.713	80500	0,0%	
Kennisopbouw waterkwaliteit en ecologie	0						0	80500	0,0%	
IBRAHYM waterkwaliteitsmodellering	69.000						69.000	80500	0,0%	
Netcentrisch werken	107.009				1.604		105.405	80500	0,0%	
Friciekosten	1.240.629				1.240.629		0	80500	0,0%	
Groot onderhoud maatregelen Niers	0						0	80500	0,0%	
Kennisontwikkeling systeeminnovatie mineralen	0						0	80500	0,0%	
Stimulering klimaatadaptieve peilgestuurde drainage	88.767						88.767	80500	0,0%	
Assetmanagement watersysteem	1.800.306				537.083		1.263.223	80500	0,0%	
Lectoraat bodem	150.000				25.000		125.000	80500	0,0%	
Advisering nieuwe onderhoudscontracten	230.000				174.015		55.985	80500	0,0%	
Project meten met nitraatsrips	84.960				40.956		44.004	80500	0,0%	
Lives	188.290						188.290	80500	0,0%	
Stimulering in de landbouw	0		200.000				200.000	80500	0,0%	
Totaal Bestemmingsreserves	11.703.408	0	200.000	0	2.414.913	0	9.488.495	0		
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	34.127.915	0	3.773.379	0	4.216.261	0	33.685.033	0		
Voorzieningen										
Voorzieningen voor arbeidsgerelateerde verplichtingen										
Pensioen / uitkeringsverplichtingen	4.086.305		540.765	430.049		157.963	4.899.157	80500	0,0%	
Persoonsgebonden basisbudget	128.250		190.000		183.235	135.015	0	80500	0,0%	
Voorzieningen voor onderhoudswerkzaamheden										
Onderhoud waterkeringen (Noord-en midden Limburg)	2.316.129		1.275.200			965.574	2.625.755	80500	0,0%	
Groot onderhoud kantoorgebouw Blerick	35.948				35.948		0	80500	0,0%	
Onderhoud kantoorgebouw Sittard	0						0	80500	0,0%	
Onderhoud bedrijfspand Rijksweg Noord 305	180.495					54.936	125.559	80500	0,0%	
Onderhoud (Hoogwater)loods Horst	20.466		4.500			1.739	23.227	80500	0,0%	
Onderhoud loods Nederweert	37.235				37.235		0	80500	0,0%	
Onderhoud waterkrachtcentrale ECI	106.741		13.000			38.303	81.438	80500	0,0%	
Voorzieningen voor claims van ingezetenen en bedrijven										
Voorziening natschade peilopzet Maas	1.331.893					28.658	1.303.235	80500	0,0%	
Overige voorzieningen										
Resultaat BsGW 2020	0		174.644				174.644	80500	0,0%	
TOTAAL VOORZIENINGEN	8.243.462	0	2.198.109	430.049	256.418	1.382.188	9.233.014	0		
Resultaat										
Exploitatiesaldo 2019	-442.882		442.882		0		0	80500	0,0%	
Exploitatiesaldo 2020	0		6.132.790		0		6.132.790	80500	0,0%	
TOTAAL RESULTAAT	-442.882	0	6.575.672	0	0	0	6.132.790	0		

BIJLAGE C Vaste schulden

	Stand 31-12-2019	Mutaties in 2020			Stand 31-12-2020	Rente ten laste van 2020	Gemiddelden	
		Vermeer- deringen	Verminderings				Rente- voet	Restant looptijd
			Gewone aflossingen	Extra aflossingen				
Vaste schulden								
<i>* leningen opgenomen bij:</i>								
- Nederlandse Waterschapsbank	169.736.123	30.000.000	9.329.596		190.406.526	2.949.890	1,95%	17 jr
- Rabobank Nederland								
- SWAP / Rabobank International						-12.131		
- Bank voor Nederlandse Gemeenten	567.225		567.225		-	8.480	5,85%	0 jr
- A.S.N. Bank N.V.	5.280.000		480.000		4.800.000	188.519	3,87%	10 jr
Totaal vaste schulden	175.583.348	30.000.000	10.376.822	0	195.206.526	3.134.758		

BIJLAGE D Personeelslasten

Onderdeel	Aantal fte 2020		Rekening 2020			Totaal personeelslasten begroting 2020
	Begroting	Rekening	Salarissen huidig bestuur en personeel	Sociale premies	Totaal personeelslasten	
Bestuur			714.457	44.600	759.057	806.600
Directie en secretariaat	7,66	8,78	880.844	181.647	1.062.491	741.600
Strategie & communicatie	18,50	22,39	1.401.926	400.842	1.802.768	1.796.800
Kaders & Ontwikkeling	29,70	31,53	2.180.318	655.185	2.835.503	2.951.300
Areaalbeheer	104,23	113,30	5.735.277	1.772.351	7.507.628	7.022.200
Projecten & Inkoop	49,03	51,88	3.295.792	978.820	4.274.612	4.497.400
Vergunning, Toezicht & Handhaving	21,73	19,76	1.322.115	388.605	1.710.720	1.774.200
Informatie, Data & Monitoring	39,30	45,52	2.440.836	739.711	3.180.547	3.085.400
Mens & Organisatie Ondersteuning	23,86	28,39	1.525.499	460.990	1.986.489	1.915.100
Programmering, Planning & Financien	18,23	18,23	1.350.149	393.923	1.744.072	1.733.000
Flexibel in te zetten personeel / Algemeen	5,26	4,00	308.662	179.131	487.793	1.057.400
Subtotaal	317,50	343,78	21.155.875	6.195.805	27.351.680	27.381.000
Scenario bijgestelde Kadernota 2020-2025						2.130.500
Totaal	317,50	343,78	21.155.875	6.195.805	27.351.680	29.511.500

BIJLAGE E Berekening van het rente omslagpercentage

Het rente-omslagpercentage wordt berekend door de totale lasten van het waterschap die samenhangen met de aangegane geldleningen te delen door de totale boekwaarde van de vaste activa.

De totale lasten bestaan uit de volgende componenten:

- 1 de over vaste geldleningen de te betalen rente;
2 de betaalde rente die verband houdt met kortlopende geldleningen (inclusief rekening-courant) die zijn aangegaan om vaste activa te financieren
(in de begroting kan dit percentage worden geraamd door het financieringstekort te vermenigvuldigen met het percentage dat naar verwachting
gedurende het begrotingsjaar voor kortlopende geldleningen verschuldigd zal zijn);
3 de bespaarde rente in verband met de eigen financieringsmiddelen van het waterschap (reserves en voorzieningen);
4 de afschrijvingen van de kosten van de geldleningen.

In de berekening dient worden uitgegaan van de gemiddelde boekwaarde van de activa, de gemiddelde stand van de geldleningen en de gemiddelde stand van de eigen financieringsmiddelen.

De berekening van het rente-omslagpercentage is als volgt:

1	Rente vaste geldleningen:	€	3.134.758
2	Rente financieringsmiddelen:		
	Gemiddelde financieringspositie:		
		31-12-2019	31-12-2020
		Gemiddeld	
	Totaal boekwaarde vaste activa	239.876.915	249.404.764
	Totaal lang vreemd vermogen	175.583.348	195.206.526
	Totaal eigen financieringsmiddelen	42.371.377	42.918.047
	Financieringsoverschot cq -tekort	-21.922.190	-11.280.190
	Betaalde rente die verband houdt met financieringstekort	-	-117.681
3	Bespaarde rente	-	-
4	Afschrijvingen van de kosten van de geldleningen	-	-
	Totale lasten die samenhangen met de aangegane geldleningen	€	3.017.077

Gemiddelde boekwaarde vaste activa na correctie	31-12-2019	31-12-2020	Gemiddeld
Totaal boekwaarde vaste activa	239.876.915	249.404.764	244.640.839
Totaal buiten de rente-omslag houden	354.529	354.529	354.529
Gemid.boekwaarde vaste activa na correctie	239.522.386	249.050.235	244.286.310

Het rente-omslagpercentage bedraagt:

La sten samenhangend met aangegane geldeningen	3.017.077		
Gemiddelde boekwaarde vaste activa na correctie	244.286.310	afgerond	1,24%

BIJLAGE F Kostenverdeelstaat

Programma's	Netto kosten voor doorberekening	Bijdrage WBL	Bijdrage BsGW	Doorberekende kosten					Totaal na doorberekening
				Kapitaallasten	Huisvesting	Ondersteunende producten	Indirecte kosten	Werkmaterieel	
Eigen plannen	205.406	-	-	130.395	-	54.568	2.238.370	-	2.628.739
Plannen van derden	655.601	-	-	-	-	174.168	2.345.308	-	3.175.077
Beheersinstrumenten watersystemen	451.722	-	-	-	-	120.004	1.062.377	-	1.634.103
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	8.156.293	-	-	10.808.926	181.123	2.166.812	8.287.979	663.426	30.264.559
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	426.486	-	-	-	-	113.301	26.822	-	566.609
Beheer hoeveelheid water	278.944	-	-	86.922	-	74.104	1.305.303	-	1.745.273
Monitoring watersystemen	395.046	-	-	286.932	-	104.947	923.734	-	1.710.659
Beheer Keurkwartet en VTH-beleid	-	-	-	2.221	-	-	635.851	-	638.072
Vergunningen en meldingen	121.669	-	-	-	-	32.323	2.114.978	-	2.268.970
Adviezen vergunningen	-	-	-	-	-	-	514.286	-	514.286
Toezicht	-45.256	-	-	-1.859	-	-12.022	2.258.666	-	2.199.529
Handhaving	-	-	-	-	-	-	436.488	-	436.488
Werkmaterieel	6.713	-	-	146.490	-	-	676.080	-829.283	-
Klimaatadaptatie regionaal systeem	10.652.624	-	-	11.460.027	181.123	2.828.205	22.826.242	-165.857	47.782.364
Eigen plannen	-	-	-	-	-	-	158.902	-	158.902
Beheersinstrumenten waterkeringen	15.522	-	-	475.160	-	4.123	976.126	-	1.470.931
Aanleg en onderhoud waterkeringen	1.889.032	-	-	4.227.257	-	501.841	1.439.087	165.857	8.223.074
Hoogwaterbescherming Maas: Waterveiligheid	1.904.554	-	-	4.702.417	-	505.964	2.574.115	165.857	9.852.907
Eigen plannen	242	-	-	-	-	64	383.980	-	384.286
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	611.990	-	-	9.201	245.219	162.582	513.588	-	1.542.580
Calamiteitenbestrijding watersystemen	279.946	-	-	15.597	-	74.370	493.016	-	862.929
Crisisbeheersing	892.178	-	-	24.798	245.219	237.016	1.390.584	-	2.789.795
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	319.818	-	-	11.076	-	84.964	46.857	-	462.715
Monitoring watersystemen	980.091	-	-	44.482	-	260.372	1.037.455	-	2.322.400
Regulering lozingen	-	-20.624	-	-	-	-	40.247	-	19.623
Waterkwaliteit	1.299.909	-20.624	-	55.558	-	345.336	1.124.559	-	2.804.738
Eigen plannen	120.482	692.734	-	-	-	32.007	234.228	-	1.079.451
Getransporteerd afvalwater	-	13.615.345	-	-	-	-	-	-	13.615.345
Gezuiverd afvalwater	-	40.908.842	-	-	-	-	-	-	40.908.842
Verwerkt slib	-	16.108.905	-	-	-	-	-	-	16.108.905
Regulering lozingen	-	-32.150	-	-	-	-	66.879	-	34.729
Zuiveren en waterketen	120.482	71.293.676	-	-	-	32.007	301.107	-	71.747.272
Belastingheffing	1.532.604	-	3.258.821	-	-	-	-	-	4.791.425
Invordering	-	-	1.247.421	-	-	-	-	-	1.247.421
Bestuur	2.386.640	2.388.466	-	391.448	-	634.037	1.368.463	-	7.169.054
Externe communicatie	264.494	593.005	-	-	-	70.266	1.321.556	-	2.249.321
Kapitaallasten	17.686.161	-	-	-17.686.161	-	-	-	-	-
Indirecte kosten	26.962.460	-	-	-	1.540.068	9.872.500	-38.375.028	-	-
Huisvesting	1.392.836	-	-	573.573	-1.966.410	-	-	-	-1 *
Ondersteunende beheerproducten	6.578.590	-	-	478.340	-	-14.525.331	7.468.401	-	-
Bestuur en Organisatie	56.803.785	2.981.471	4.506.242	-16.242.800	-426.342	-3.948.528	-28.216.608	-	15.457.220
Totaal	71.673.532	74.254.523	4.506.242	-	-	-	-1,00	-	150.434.296

*

Onvoorzien WBL

304.097

*=af rondingsverschil

BIJLAGE G Kostendragers, programma's, beleidsproducten incl. dekkingsmiddelen

Programma's en beleidsproducten 2020	Totaal	Kostendrager		Bijdrage aan WBL	Kostendrager		Bijdrage aan BsGW	Kostendrager	
		Watersysteem beheer	Zuiverings beheer		Watersysteem beheer	Zuiverings beheer		Watersysteem beheer	Zuiverings beheer
Eigen plannen	2.628.739	2.628.739	-	-	-	-	-	-	-
Plannen van derden	3.175.077	3.175.077	-	-	-	-	-	-	-
Beheersinstrumenten watersystemen	1.634.103	1.634.103	-	-	-	-	-	-	-
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	30.264.559	30.264.559	-	-	-	-	-	-	-
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	566.609	566.609	-	-	-	-	-	-	-
Beheer hoeveelheid water	1.745.273	1.745.273	-	-	-	-	-	-	-
Monitoring watersystemen	1.710.659	1.710.659	-	-	-	-	-	-	-
Beheer Keurkwartet en VTH-beleid	638.072	638.072	-	-	-	-	-	-	-
Vergunningen en meldingen	2.268.970	1.134.485	1.134.485	-	-	-	-	-	-
Adviezen vergunningen	514.286	257.143	257.143	-	-	-	-	-	-
Toezicht	2.199.529	1.099.764	1.099.765	-	-	-	-	-	-
Handhaving	436.488	218.244	218.244	-	-	-	-	-	-
Klimaatadaptatie regionaal systeem	47.782.364	45.072.727	2.709.637	-	0	-	0	0	0
Eigen plannen	158.902	158.902	-	-	-	-	-	-	-
Beheersinstrumenten waterkeringen	1.470.931	1.470.931	-	-	-	-	-	-	-
Aanleg en onderhoud waterkeringen	8.223.074	8.223.074	-	-	-	-	-	-	-
Hoogwaterbescherming Maas: Waterveiligheid	9.852.907	9.852.907	-	-	0	-	0	0	0
Eigen plannen	384.286	384.286	-	-	-	-	-	-	-
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	1.542.580	1.542.580	-	-	-	-	-	-	-
Calamiteitenbestrijding watersystemen	862.929	862.929	-	-	-	-	-	-	-
Crisisbeheersing	2.789.795	2.789.795	-	-	0	-	0	0	0
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	462.715	462.715	-	-	-	-	-	-	-
Monitoring watersystemen	2.322.400	2.322.400	-	-	-	-	-	-	-
Regulering lozingen	19.623	26.829	-7.206	-20.624	-	-20.624	-	-	-
Waterkwaliteit	2.804.738	2.811.944	-7.206	-20.624	0	-20.624	0	0	0
Eigen plannen	1.079.451	-	1.079.451	692.734	-	692.734	-	-	-
Getransporteerd afvalwater	13.615.345	-	13.615.345	13.615.345	-	13.615.345	-	-	-
Gezuiverd afvalwater	40.908.842	-	40.908.842	40.908.842	-	40.908.842	-	-	-
Verwerkt slib	16.108.905	-	16.108.905	16.108.905	-	16.108.905	-	-	-
Regulering lozingen	34.729	66.879	-32.150	-32.150	-	-32.150	-	-	-
Zuiveren en waterketen	71.747.272	66.879	71.680.393	71.293.676	0	71.293.676	0	0	0
Belastingheffing	4.791.424	3.787.850	1.003.574	-	-	-	3.258.821	2.255.247	1.003.574
Invoering	1.247.421	623.711	623.710	-	-	-	1.247.421	623.711	623.710
Bestuur	7.169.054	2.629.323	4.539.731	2.388.466	-	2.388.466	-	-	-
Externe communicatie	2.249.321	910.974	1.338.347	593.005	-	593.005	-	-	-
Bestuur en Organisatie	15.457.220	7.951.858	7.505.362	2.981.471	0	2.981.471	4.506.242	2.878.958	1.627.284
Programmatotaal	150.434.296	68.546.110	81.888.186	74.254.523	0	74.254.523	4.506.242	2.878.958	1.627.284
Onvoorzien WBL	+	304.097	-	304.097		304.097	-		
Resultaat WBL 2019	+	1.761.316					-		
Resultaat BsGW 2020	+	174.644	113.500	61.144			-		
Goodwill toetreders BsGW	-/-	341.747	222.100	119.647			-		
Dividend Nederlandse Waterschapsbank NV	-/-	2.514.060	2.514.060	-			-		
Totaal netto kosten	149.818.546	65.923.450	83.895.096	74.558.620	-	74.558.620	4.506.242	2.878.958	1.627.284
Opbrengst waterschapsbelastingen	+	162.507.973	77.089.622	85.418.351					
Correctie kwijtschelding	-/-	5.817.760	2.656.184	3.161.576					
Correctie oninbaarheid	-/-	738.877	397.100	341.777					
Totaal dekkingsmiddelen	155.951.336	74.036.338	81.914.998						
Toevoegen aan / onttrekken uit reserves	6.132.790	8.112.888	-1.980.098						

BIJLAGE H Treasury**KASGELDLIMIET (x € 1.000)****2020**

Begrotingstotaal	161.097
Percentage	23%
Kasgeldlimiet	37.052
Financieringstekort (-) / overschot (+)	19.024-

Ruimte (+) / overschrijding (-)**18.028****TOETS RENTERISICONORM (x € 1.000)****2020*****Renterisico op vaste schulden***

1a	Renteherziening vaste schulden o/g	18.400
1b	Renteherziening vaste schulden u/g	-
1	Netto herziening vaste schulden (1a - 1b)	18.400
2	Betaalde aflossingen	10.377

3 Renterisico op vaste schuld (1+2)**28.777*****Renterisiconorm***

4a	Begrotingstotaal	161.097
4b	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	30%

4 Renterisiconorm (4ax4b)**48.329****Toets renterisiconorm**

4	Renterisiconorm	48.329
3	Renterisico op vaste schuld	28.777

5 Ruimte (+) / Overschrijding (-) (4-3)**19.552**

BIJLAGE I EMU-Saldo

Onderdeel, bedragen X € 1.000	2020 Begroting	2020 Gewijzigde begroting	2020 Realisatie
1. Exploitatiesaldo voor bestemming reserves	-1.781	-2.618	6.133
2. Invloed investeringen			
- bruto-investeringsuitgaven	86.890	72.027	59.294
+ investeringssubsidies	53.698	41.104	35.067
+ verkoop materiële en immateriële vast activa	0	0	0
+ afschrijvingen	15.179	14.882	14.799
3. Invloed voorzieningen			
+ toevoegingen aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.228	1.483	2.198
- onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. de exploitatie	0	0	256
- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	2.804	2.772	1.382
+ externe vermeerderingen van voorzieningen	0	0	0
4. Invloed reserves			
- betalingen rechtstreeks uit reserves	0	0	0
+ externe vermeerderingen van reserves	0	0	0
5. Deelnemingen en aandelen			
- boekwinst	0	0	0
+ boekverlies	0	0	0
EMU-saldo volgens begroting (+ overschot / - tekort)	-20.370	-19.948	-2.735

realisatie versus gewijzigde begroting, per onderdeel

Het exploitatiesaldo is als gevolg van enerzijds lagere kosten en anderzijds hogere opbrengsten gestegen.

Voor een toelichting, zie hoofdstuk 10.

De investeringsuitgaven en -inkomsten zijn beiden afgenomen. Per saldo is echter sprake van een hoger netto-investeringsniveau. Voor een toelichting op de afwijking per programma, zie hoofdstuk 3.

De afschrijvingen zijn door het netto hoger investeringsniveau gestegen. Zie 10.1 toelichting rente + afschrijving.

De toevoegingen aan de voorzieningen zijn gestegen, zie 10.1 toelichting op de toevoeging aan voorzieningen.

De rechtstreekse betalingen uit de voorzieningen zijn afgenomen doordat de uitgaven ten laste van de 'voorziening onderhoud waterkeringen' zijn uitgevallen.

Aandeel EMU-tekort gemeenschappelijke regelingen	2020 Begroting	2020 Realisatie
- WBL	-17.229	-32.532
- BsGW	-10	-262
EMU-saldo gemeenschappelijke regelingen (+ overschot / - tekort)	-17.239	-32.794
INTEGRAAL EMU-TEKORT Waterschap Limburg	-37.609	-35.529

BIJLAGE J Investeringslijst

INVESTERINGSOBSJECT PER PROGRAMMA														
Project	AT	Omschrijving	VK	UITGAVEN				INKOMSTEN				GEVOTEERD KREDIET		
				Realisatie tm 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Totaal	Realisatie tm 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Totaal	UITG per 31-12-2020	INK Netto in 2020 gevoteerd	
P003101	30	Aansluiten oude Geulmeanders, Gulpen		254	800	592	846	4	264	4	9	1.256	-	-
P003102	30	Herinrichting Geul benedenstrooms kern Valkenburg fase 2 (Leeuw		321	500	411	733	44	205	202	245	3.100	1.045	-
P003103	30	Vispassage Epermolen		17	30	26	44	1	10	13	14	100	-	100
P003104	30	Vispassage Volmolen		1.916	300	313	2.229	608	100	225	833	2.714	883	
P026201	30	#Sanering en herinrichting Oude Kanjel en Kanjel benedenstrooms Kanaal	*	286	-	-	286	-	-	-	-	-	-	
P026401	30	Herinrichting Kanjel en Gelei, gemeenten Meerssen en Maastricht		1.447	1.379	988	2.434	310	500	857	1.166	7.750	3.437	-
P034201	30	Vispassage Wittemermolen Wittem		705	80	81	787	25	10	-	25	770	-	-
P042402	30	#Herinrichting centrumplan Gulpen		0	580	581	581	-	-	-	-	581	-	-
P057301	30	Vispassage Baalsbruggermolen Kerkrade		513	5	8	521	20	-	-	20	515	129	-
P077801	30	#Herinrichting Vulensbeek, fase 2	*	243	174	174	69	13	-	-	13	-	-	-
P078302	30	Aanpak lekverlies Middelsgraaf te Susteren		0	250	142	142	-	-	-	-	450	-	450
P080102	30	Rode Beek Susteren - Oud Roosteren		2.922	200	95	3.017	685	67	335	1.020	4.180	869	-
P080103	30	Ontkluizing Rode Beek Brunssum		3.725	-	0	3.725	84	-	-	84	3.663	-	-
P080105	30	Herinrichting Rode Beek Millen-Susteren		0	10	256	256	-	3	84	84	1.075	-	1.075
P086201	30	Herinrichting Geleenbeek Corio Glana algemeen		12.243	60	137	12.381	6.696	-	29	6.725	8.830	2.695	-
P086202	30	Herinrichting Geleenbeek Echt - Beekmonding + Sifon		252	5	11	263	43	-	44	87	354	-	354
P086204	30	Herinrichting Geleenbeek Millen - Nieuwstadt		124	5	7	130	0	-	43	43	253	-	253
P086205	30	Herinrichting Geleenbeek Oud-Roosteren A2		738	5	7	745	103	-	143	246	1.010	-	1.010
P086206	30	Herinrichting Geleenbeek Katsbek Nieuwstadt - Oud Roosteren		746	5	49	795	30	-	233	262	859	-	859
P086208	30	Herinrichting Oude Maas (Geleenbeekmonding)		0	77	87	87	-	20	-	-	225	-	225
P096301	30	#Herinrichting gedeelte Caumerbeek nabij Aambos		1.526	-	-	1.526	585	-	-	585	1.780	524	-
P111702	30	Ontkluizing keutelbeek in de kernen Beek en Neerbeek, fase 1B/2		9	-	514	523	-	-	173	173	3.309	400	87
P115201	30	Corio Glana Highlight 20 fase 1		782	700	1.041	1.823	174	233	609	783	4.500	1.125	225
P115203	30	Corio Glana highlight 20, fase 2		0	50	188	188	-	-	-	-	500	-	500
P116901	30	#Regenwaterbuffer Spaans Vonderen	*	222	-	38	184	-	-	-	-	-	-	-
P144601	30	Herinrichting Molenbeek van Lottum - Siebersbeek		0	25	21	21	-	10	-	-	250	-	250
P146802	30	WB21 knelpunt Raam en Vistrap Tungelroysebeek		0	25	3	3	-	-	-	-	423	-	423
P151401	30	#Wellse Molenbeek	*	72	-	1	73	17	-	7	24	-	-	-
P151402	30	Herinrichting benedenloop Wellse Molenbeek		63	5	3	65	16	-	6	22	485	-	485
P180901	30	Herinrichting benedenloop Kwistbeek		50	-	6	44	12	-	2	15	550	-	550
P180902	30	Gebiedspilot Kwistbeek		1.092	1.000	898	1.990	29	300	29	0	4.800	2.098	2.702
P181701	30	Tielebeek bovenloop		653	544	292	944	157	200	155	312	1.799	1.357	442
P192701	30	Meilossing, afronding herinrichting		38	20	9	47	-	-	-	-	150	-	150
P208401	30	#Herinrichting Slijbeek	*	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
P228201	30	Herinrichting Huilbeek		101	300	232	333	25	100	85	110	1.126	-	1.126
P228301	30	Maasmonding Wolterskamp		1	10	4	6	0	-	2	2	69	-	69
P254601	30	Herinrichting Venrays Broek en de Spurkt		3.007	3.402	3.723	6.730	513	775	255	769	8.665	5.851	745

INVESTERINGSOBSJECT PER PROGRAMMA													
Project	AT	Omschrijving	VK	UITGAVEN				INKOMSTEN				GEVOTEERD KREDIET	
				Realisatie tm 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Totaal	Realisatie tm 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Totaal	per 31-12-2020 UITG	Netto in 2020 gevoteerd INK
P262701	30	Herinr. Haelensebeek Hhu-Nunhem		2.986	90	82	3.068	704	-	14	718	3.532	800
P278401	30	Herinrichting Wylrebeek monding		0	25	15	15	-	10	-	-	250	-
P282101	30	Herinr. Castenrayse vennen		331	250	636	967	-	-	-	-	2.900	2.070
P316101	30	Herinrichting Thornerbeek		284	5	11	295	65	-	32	97	1.656	-
P316800	30	Maasgaard Algemeen		184	15	1	184	-	-	-	-	187	-
P316801	30	Groote Molenbeek A73		2.927	150	175	3.103	925	342	126	1.051	4.345	3.554
P316802	30	Groote Molenbeek - Kasteelse bossen		79	20	30	109	19	6	17	36	2.370	670
P316806	30	Vismigratieknelpunt zand- en vuilvang Groote Molenbeek		0	20	4	4	-	-	-	-	20	-
P323401	30	Herinrichting Aa		2	50	70	73	-	15	24	24	1.232	-
P324401	15	Vervangen pompen in gemaal Ijzerenman		60	-	1	61	15	-	5	20	68	17
P325202	30	Herinrichting benedenloop Lingsforterbeek		34	5	5	39	9	-	4	13	138	-
P360007	30	Grondverwerving meandering waterlopen		1.117	-	38	1.155	-	-	-	-	3.005	-
P360013/0	0	Strategische grondverwerving (SGV) Watersysteemprojecten		6.852	1.711	2.205	4.648	-	-	-	-	15.000	-
P360021	30	#Finetuning projecten beekherstel		100	-	17	117	103	-	-	103	100	-
P360027	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Groote Molenbeek Rieterdijk		164	91	91	255	-	-	-	-	255	-
Projecten Beekherstel				49.192	9.208	9.476	58.668	12.034	3.170	3.698	15.732	101.146	27.524
P146801	30	Sarsven/Banen		1.248	123	117	1.365	29	123	-	29	1.400	300
P177901	30	Broekhuizerbroek		20	130	223	243	-	100	80	80	465	-
P261301	30	Heidsche Peel NLP		152	10	1	153	65	-	-	65	310	-
P265201	30	Waterbloem		59	50	56	114	-	50	38	38	1.250	-
P360022	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Herstelmaatregelen		259	-	-	259	-	-	-	-	747	-
P360024	30	#Nieuw Limburgs Peil (NLP) Subirrigatie		167	-	-	167	27	-	54	81	165	95
P360025	30	#Nieuw Limburgs Peil (NLP) Operationeel Bewakingsmeetnet		155	17	7	163	-	-	-	-	172	-
P360026	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Wateroverlast Niers		42	60	6	48	-	-	-	-	50	-
P360029	5	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Streefbeeld Stroomgebiedsbrede Ecologische		76	100	-	76	-	-	-	-	75	-
P360040	30	Optimalisatie hoofdstelsel wateraanvoer (Noordervaart en		247	100	197	444	93	-	28	120	2.300	-
P360057	30	Extra boerenstuwen als droogtemaatregel		0	860	237	237	-	-	-	-	860	-
Projecten Verdrogingsbestrijding				2.424	1.450	844	3.267	213	273	200	413	7.794	395
P003106	30	Geuldal visie aanpak - WiB		0	605	1.440	1.440	-	200	475	475	2.966	-
P012101	30	Mechelderbeekdal		0	-	-	-	-	-	-	-	350	-
P016901	30	Waterberging Lange Gracht - Water in Balans		26	760	250	277	-	107	83	83	2.337	507
P021101	30	Regenwaterbuffer de Heek - WiB		0	-	191	191	-	-	-	-	284	94
P021102	30	Hekerbeekdal		0	-	-	-	-	-	-	-	350	-
P038401	30	Lemiers en Oud Lemiers		0	-	-	-	-	-	-	-	350	-
P042401	30	Aanleg hoogwaterbescherming Slenaken		876	300	344	1.220	195	150	425	621	2.114	972
P065103	30	Maatregelen wateroverlast Roer		947	-	0	948	-	-	-	-	1.860	188
P080104	30	Bijdrage in kosten oplossen grondwateroverlast agv ontzuizing		496	-	-	496	-	-	-	-	536	-
P084301	30	Vergroten bergingscapaciteit regenwaterbuffer Etzenraderhuiske		243	5	3	246	-	1	-	-	290	-

INVESTERINGSOBSJECT PER PROGRAMMA														
Project	AT	Omschrijving	VK	UITGAVEN				INKOMSTEN				GEVOTEERD KREDIET		
				Realisatie tm 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Totaal	Realisatie tm 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Totaal	per 31-12-2020 UITG	Netto in 2020 gevoteerd INK	
P093001	30	Wijnandsrade		0	-	-	-	-	-	-	350	-	350	
P096306	30	Bufferdam de Dem/Caumerbeek middenloop		102	50	69	171	16	16	40	57	3.135	706	2.089
P098901	30	#Aanleg regenwaterbuffer Nieuwhuis, Grijze gronden te Nuth		47	-	-	47	-	-	-	-	-	-	-
P115301	30	Einighausen		0	-	-	-	-	-	-	-	350	-	350
P147701	30	Aanpak Wateroverlast Niers		73	-	17	90	-	-	-	-	100	-	
P148302	30	Pilot retentiegebied Breevennen		21	12	1	22	-	4	7	7	86	-	
P154801	30	#Aanpassen watergang Griendtsveen		84	-	1	85	-	-	-	-	83	-	-
P177803	30	Gebiedspilot Schelkensbeek - Water in Balans		419	488	584	1.003	-	161	336	336	1.520	347	-
P251502	30	Kabroeksebeek - werkpak America		583	-	3	586	20	-	-	20	580	-	-
P255901	30	Gebiedspilot Eckeltsebeek - Water in Balans		405	279	332	737	-	92	246	246	1.792	457	1.335
P360005	30	Vergroten buffers fase 3		3.858	60	52	3.910	1.225	-	296	1.520	3.230	-	-
P360012	5	#Bos-Omar		350	50	50	400	-	-	-	-	403	-	-
P360019	30	WB21 toets 2015		791	300	389	1.180	200	90	191	391	2.030	-	-
P360034	5	Water in balans		2.556	750	724	3.280	530	247	689	1.218	4.285	609	-
P360044	30	Gebiedspilot Meerssen - Water in Balans		560	979	1.037	1.597	141	674	1.357	1.497	3.710	1.564	-
P360046	30	Gebiedspilot Oirsbeek - Water in Balans		236	402	414	650	59	103	155	215	1.000	300	700
P360056	30	Aanpak wateroverlast Hegge		0	100	68	68	-	33	23	23	150	-	150
P360058	30	Propositie Heuvelland		0	-	250	250	-	-	-	-	500	-	500
K	30	Programmaplan Water in balans		0	2.200	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Projecten Wateroverlast				12.676	7.340	6.220	18.895	2.386	1.878	4.323	6.708	34.742	5.745	12.652
P003105	30	Herstel kademuuren en vispassage Commandeursmolen		1.459	8	5	1.464	-	-	-	-	1.700	-	-
P065104	30	Oeverherstel Roer te Roermond, voorstad Sint Jacob		157	600	551	708	-	52	42	42	794	52	143
P360006	30	Kleine investeringswerken fase 3		2.440	200	202	2.642	2	-	2	5	4.300	-	-
P360042	30	Vervangingsinvesteringen assets		601	2.565	2.592	3.193	-	-	-	-	7.457	-	6.143
P360043	15	#Electromechanische werken (stuwen/gemalen)		448	135	135	583	-	-	-	-	583	-	443
P360049	5	#Integrale Limburgse Wateraanpak (LIWA)		831	170	172	1.003	415	-	86	501	1.000	500	-
P360052	5	Ontwikkeling voorspellingsmodellen voor wateroverlast en Ontwikkeling		42	225	190	232	-	-	-	-	275	-	-
P360054	5	Waterbeschikbaarheid 2021		0	100	96	96	-	-	-	-	95	-	-
P502015	5	Implementatie Infor-EAM		94	150	208	302	-	-	-	-	270	-	-
P502016	5	Ibrahym 3.0		0	50	14	14	-	-	-	-	700	350	350
P503003	5	Tractiemiddelen 2019-2022		21	300	10	32	-	-	-	-	1.195	-	-
P503004	15	Uitbreiding meetnet		0	25	-	-	-	-	-	-	300	-	300
P503005	10	Vervangen meetapparatuur		0	50	32	32	-	-	-	-	1.075	-	1.075
Projecten Vervanging en aanpassing assets				6.095	4.578	4.206	10.300	418	52	130	547	19.744	902	7.568
P360010	0	Voorbereidingskosten (VK) Watersysteemprojecten	*	0	-	-	-	-	-	-	-	1.000	-	9.000
P360050	5	Waterbeheerprogramma (WBP) 2022- 2027		21	90	35	56	-	-	-	-	165	-	-
P360051	6	Watersysteemtoets 2019		10	100	39	49	-	-	16	16	60	-	-
K	5	Uitwerking SESA beekdalbrede toepassing		0	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-

INVESTERINGSOBSJECT PER PROGRAMMA													
Project	AT	Omschrijving	VK	UITGAVEN				INKOMSTEN				GEVOTEERD KREDIET	
				Realisatie tm 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Totaal	Realisatie tm 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Totaal	per 31-12-2020 UITG	Netto in 2020 gevoteerd INK
P504001	0	Bebording zwemwater		34	25	2	36	185	-	-	185	185	185
Projecten Overig				65	265	76	140	185	-	16	201	1.410	185
* Betreft voorbereidingskosten watersysteemprojecten (krediet € 1.000.000, P360010)													
				70.451	22.841	20.821	91.272	15.236	5.373	8.366	23.602	164.836	34.750
P400001	30	Bijdrage kosten HWBP		79.599	10.500	10.493	90.092	-	-	-	-	90.598	-
P400002	5	#Gegevensverzameling primaire waterkeringen		820	-	-	820	-	-	-	-	750	-
P400003	5	Uitvoeren veiligheidstoetsing waterkeringen		1.777	1.000	1.127	2.904	-	-	-	-	3.900	-
P400009	0	Deltaprogramma Maas 2		1.700	630	506	2.207	1.529	630	685	2.214	2.322	2.322
P41****	30	HoogWaterBeschermsProgramma		56.636	16.738	11.708	68.344	51.017	16.422	10.560	61.577	182.164	165.192
P410012	30	HWBP POV Dijkversterking Gebiedseigen Grond		760	880	777	1.537	684	956	853	1.537	-	-
P410015	30	HWBP Niet-subsidiabele kosten (100% WL)		0	2.500	538	538	-	-	-	-	-	-
P415401	30	HWBP-V Lob van Gennepe		1.551	3.076	3.032	4.583	1.396	2.967	2.729	4.125	-	-
P42****	0	Bestuursovereenkomst sluitstukkaden Maas		81.606	14.755	11.873	93.479	81.606	14.755	11.873	93.479	98.100	98.100
K	5	Inventarisatie kunstwerken geprogrammeerd onderhoud		0	75	-	-	-	-	-	-	-	-
PROGRAMMA HOOGWATERBESCHERMING MAAS: WATERVEILIGHEID				224.449	50.154	40.055	264.504	136.231	35.730	26.701	162.932	377.835	265.614
P501001	20	#Huisvesting Waterschap Limburg		8.030	200	191	8.221	3.400	-	-	3.400	8.500	3.500
P501003	10	Projecten facilitair 2018-2019		73	30	12	85	-	-	-	-	140	-
P501005	20	Verbouwing locatie Horst		0	450	74	74	-	-	-	-	675	-
P501006	0	#Verkoop Pannenweg 317, Nederweert		0	591-	591-	591-	-	-	-	-	-	-
P501007	0	#Verkoop Drie Decembersingel 46, Blerick		0	2.100-	2.100-	2.100-	-	-	-	-	-	-
P502014	5	Roadmap Informatievoorziening 2017-2021		892	650	646	1.538	-	-	-	-	2.600	-
P	10	Projecten facilitair 2020-2021		0	50	-	-	-	-	-	-	-	-
PROGRAMMA BESTUUR EN ORGANISATIE				8.996	1.311-	1.767-	7.228	3.400	-	-	3.400	11.915	3.500
P360047	30	Aanleg pompopstelplaatsen		345	4	10	354	5	1	-	5	349	116
P502017	5	HoogwaterInformatieOmgeving (HIO)		0	50	47	47	-	-	-	-	100	-
P502018	5	WBI + sterkteberekeningen dijken calamiteiten		0	85	-	-	-	-	-	-	-	-
P505001	10	Vervanging pompen hoogwaterbestrijding/vergroten		0	100	76	76	-	-	-	-	100	-
PROGRAMMA CRISISBEHEERSING				345	239	133	477	5	1	-	5	549	116
P360045	5	Regionale analyse waterkwaliteit		196	54	34	230	-	-	-	-	250	-
P360055	5	Implementatie soortenbeleid		0	50	18	18	-	-	-	-	300	-
PROGRAMMA WATERKWALITEIT				196	104	52	248	-	-	-	-	550	-
TOTAAL PROGRAMMA'S				304.436	72.027	59.294	363.729	154.872	41.104	35.067	189.939	555.685	303.980

Voorbereidingskrediet watersysteemprojecten

In bijlage J zijn diverse projecten gemarkeerd met *. Dit zijn watersysteemprojecten die zich nog in de voorbereidende sfeer bevinden. Er vinden alleen uitgaven plaats in het kader van de planvoorbereiding en de grondaankopen.

Deze projecten worden gefinancierd uit het 'Algemeen krediet planvoorbereiding en grondaankopen'. Onderstaand wordt de stand van zaken van dit krediet per 31 december 2020 weergegeven:

Onderdeel	Krediet	Realisatie tot en met 31 december 2020	Restant
Voorbereidingskrediet watersysteemprojecten	1.000.000	614.626	385.374
Totaal	1.000.000	614.626	385.374

Zodra de uitvoering van deze voorbereidende projecten ter hand wordt genomen, wordt aan het dagelijks bestuur het totale krediet gevraagd inclusief de uitgaven in het kader van de planvoorbereiding en de grondaankopen, middels een kredietverleningsvoorstel.

Afsluiten investeringsprojecten per 31 december 2020

Op de volgende bladzijde wordt het overzicht gepresenteerd van de per 31 december 2020 af te sluiten projecten die afzonderlijk worden toegelicht.

Het afsluiten van investeringskredieten heeft geen financiële consequenties.

Toelichting af te sluiten investeringsprojecten per 31 december 2020

Af te sluiten projecten 2020		Uitgaven			Inkomsten			Saldo		
		Krediet	Realisatie	Restant	Krediet	Realisatie	Restant	Krediet	Realisatie	Restant
P077801	#Herinrichting Vulensbeek, fase 2		69.272	-69.272		13.410	-13.410		55.862	-55.862
P151401	#Wellse Molenbeek		72.809	-72.809		24.027	-24.027		48.782	-48.782
P208401	#Herinrichting Slijbeek		2.341	-2.341					2.341	-2.341
Vorbereidingsprojecten		0	144.422	-144.422	0	37.437	-37.437	0	106.985	-106.985
P042402	#Herinrichting centrumplan Gulpen	580.800	580.800					580.800	580.800	
P096301	#Herinrichting gedeelte Caumerbeek nabij Aambos	1.780.000	1.526.262	253.738	524.153	584.921	-60.768	1.255.847	941.341	314.506
P098901	#Aanleg regenwaterbuffer Nieuw huis, Grijze grubben te Nuth		47.466	-47.466					47.466	-47.466
P154801	#Aanpassen watergang Griendtsveen	83.240	85.489	-2.249				83.240	85.489	-2.249
P360012	#Bos-Omar	403.000	399.958	3.042				403.000	399.958	3.042
P360021	#Finetuning projecten beekherstel	100.000	117.196	-17.196		102.710	-102.710	100.000	14.486	85.514
P360024	#Nieuw Limburgs Peil (NLP) Subirrigatie	165.000	166.645	-1.645	95.000	26.513	68.488	70.000	140.133	-70.133
P360025	#Nieuw Limburgs Peil (NLP) Operationeel Bewakingsmeetnet	172.000	162.644	9.356				172.000	162.644	9.356
P360043	#Electromechanische werken (stuw en gemalen)	583.185	583.185					583.185	583.185	
P360049	#Integrale Limburgse Wateraanpak (LWA)	1.000.000	1.002.563	-2.563	500.000	415.450	84.550	500.000	587.113	-87.113
P360054	#Waterbeschikbaarheid 2021	95.000	95.859	-859				95.000	95.859	-859
P400002	#Gegevensverzameling primaire waterkeringen	750.000	820.409	-70.409				750.000	820.409	-70.409
P501001	#Huisvesting Waterschap Limburg	8.500.000	8.221.449	278.551	3.500.000	3.400.000	100.000	5.000.000	4.821.449	178.551
P501006	#Verkoop Pannenveld 317, Nederweert		-590.730	590.730					-590.730	590.730
P501007	#Verkoop Drie Decembersingel 46, Blerick		-2.100.000	2.100.000					-2.100.000	2.100.000
Uitvoeringsprojecten		14.212.225	11.119.196	3.093.029	4.619.153	4.529.594	89.559	9.593.072	6.589.602	3.003.470
Totaal		14.212.225	11.263.618	2.948.607	4.619.153	4.567.031	52.122	9.593.072	6.696.587	2.896.485

Vorbereidingsprojecten

P077801 Herinrichting Vulensbeek, fase 2

Project betreft beekherstel van de Vulensbeek. Project is niet tot uitvoering gekomen. De gemaakte grondkosten zijn in 2020 overgeboekt naar de strategische grondvoorraad. Mocht het project in de toekomst alsnog worden opgepakt dan wordt een nieuw projectopdracht opgesteld. Inkomsten betreft een bijdrage van gemeente Echt-Susteren.

P151401 Wellse Molenbeek

De project betreft beekherstel van de Wellse Molenbeek. Project is niet tot uitvoer gekomen. Gemeente Bergen benaderde het waterschap om de Wellse Molenbeek op te pakken in het kader van een te ontwikkelen Energiepark. We blijven de komende jaren aangehaakt bij ontwikkelingen binnen de gemeente. Het project wordt t.z.t. opnieuw opgepakt, afhankelijk van de planontwikkeling van de gemeente Bergen. Geboekte inkomsten betreffen het partnercontract 2016-2021.

P208401 Herinrichting Slijbeek

Project betreft beekherstel van de Slijbeek. Aanvankelijk was de gedachte dat de beekherstelopgave en de dijkopgave apart zouden lopen. De Slijbeek wordt nu echter meegenomen door het HWBP bij het project Dijkkring Heel. De kosten worden volledig gedekt door het HWBP. In 2017 en 2018 zijn er enkele uren geboekt op dit project.

Uitvoeringsprojecten

P042402 Herinrichting centrumplan Gulpen

Het Waterschap heeft in 2018 ingestemd met het verstrekken van een bijdrage aan het project 'Centrumplan Gulpen' t.a.v. de inrichting van de Gulp aan de Looierstraat. In samenspraak is gezocht naar maatregelen die de afvoercapaciteit van het systeem verbeteren om daarmee invulling te geven aan een veiliger en robuuster watersysteem en om wateroverlast in Gulpen verder te beperken. Verder is de beleefbaarheid van de Gulp vergroot door de herinrichting. Omdat deze additionele wensen van het waterschap kostenverhogend werken is in juli 2018 besloten tot een bijdrage van € 331.968 inclusief BTW (DB 17 juli 2018, 2018-D160691). Het project werd vervolgens geconfronteerd met een zeer ongunstige aanbesteding waardoor er een project budgettekort ontstond. Gezien het belang voor het waterbeheer en omdat gemeente en provincie beiden bereid waren hun bijdrage te verhogen heeft ook het waterschap in januari 2019 besloten de bijdrage bij te stellen naar € 580.800 inclusief BTW (DB-besluit 22 januari 2019, 2019-D1506).

P096301 Herinrichting gedeelte Caumerbeek nabij Aambos

Het project omvat een aantal grotere en kleinere aanpassingen in de bovenloop van de Caumerbeek. Het betreft het gebied 'Caumerbeek Aambos' gelegen tussen het brongebied en de Gasthuisstaat. Het deel tussen de Oliemolenstraat en de overkluizing ter hoogte van de Putgraaf (Gasthuisstraat) betreft beekherstelprojecten. Doelstellingen van het project zijn:

- Het creëren van een robuust watersysteem waarbij de leegloop van de aanwezige buffers wordt losgekoppeld van het gemeentelijk rioolsysteem waardoor schoon en vuil water worden gescheiden;
- herstel natuurlijk profiel en beek continuïteit van bovenloop zodat deze beter aansluit op de heringerichte benedenloop.

Uitvoering door aannemer is goedkoper uitgevallen dan geraamd. Voorbereidingskosten en uren in lijn met krediet. Realisatie inkomsten is in lijn met het krediet.

P098901 Aanleg regenwaterbuffer Nieuwhuis, Grijzegrubben te Nuth

Aanleg regenwaterbuffer Maastrichterweg Grijzegrubben-Nuth. Buffer is door de gemeente aangelegd en aan het waterschap overgedragen tegen finale kwijting.

P154801 Aanpassen watergang Griendtsveen

Project betreft het opschonen van watergang Kamp in Griendtsveen. Lichte overschrijding van <3 % van de kosten. Geen direct aanwijsbare reden.

P360012 Bos-Omar

Er is een beslissingsondersteunend systeem gebouwd waarmee waterschap Limburg beschikking heeft over voorspellingen van de (grond)waterstanden en afvoeren voor het noordelijke deel van het beheergebied. Deze voorspellingen worden uitgevoerd met het hydrologisch modelinstrumentarium van WL en op basis van de meest actuele weersvoorspelling. Daarnaast zijn er enkele dashboards opgeleverd welke inzicht bieden in de voorspellingsresultaten. Tot slot is het beslissingsondersteunend systeem uitgebreid met een droogtevoorspelling, welke inzicht biedt in de te verwachten grondwaterstanden voor de komende 3 maanden. Het project is afgerond, de producten zijn opgeleverd. Het restant saldo is 'over' en heeft binnen het project geen bestemming meer.

P360021 Finetuning projecten beekherstel

Project ten behoeve van het uitvoeren van nazorgwerkzaamheden aan reeds uitgevoerde en afgesloten projecten. In 2020 zijn door Vissers-Ploegmakers opschoonwerkzaamheden verricht aan de Wylrebeek. Inkomsten betreffen eveneens Wylrebeek. Het betreft een vergoeding van RWS voor achterstallig onderhoud van percelen die wij van hun hebben overgenomen.

P360024 Nieuw Limburgs Peil (NLP) Sub irrigatie

2014-2016 Modelberekeningen en voorbereiding Pilot: Eind 2014, begin 2015 is een modelverkenning uitgevoerd, die in februari 2015 is afgerond. De berekening leverde beheersgebied dekkend meer inzicht in de te verwachten resultaten. De inschatting op voorhand was dat er sowieso positieve resultaten zouden zijn. Na de modelberekening is bestuurlijk een go / no-go beslissing genomen, die vooral betrekking had op de exacte inrichting van de praktijkproef. Daarna heeft de voorbereiding van de praktijkproef plaatsgevonden.

2017-2018 Pilot: De praktijkproef is uitgevoerd in 2017 op een perceel van de familie Nabben te America. De veldproef is eind 2017 afgerond en de resultaten zijn geanalyseerd en gerapporteerd (posterpresentatie).

2018-2019: Aan de hand van de veldproefresultaten is als volgende stap een modelstudie ingezet. Doel ervan is waterbalansen op te stellen voor verschillende bodem schematisaties, hydrologische condities en gewassen. Op basis van deze modelstudie kan worden vastgesteld waar in Limburg deze maatregel leidt tot waterbesparing en in hoeverre deze kansrijk is. Daarnaast wordt met deze studie duidelijk in hoeverre het huidige beleid aansluit bij de gewenste inzet van sub irrigatie. De modelstudie wordt het eerste kwartaal van 2019 afgerond. De modelresultaten zijn opgeleverd en daarmee is het onderzoekstraject afgerond. Er is nu helderheid over de efficiëntie van sub irrigatie (met gebruik van grondwater) als irrigatietechniek ten opzichte van traditionele beregening. Tevens is duidelijk welke condities/randvoorwaarden nodig zijn om sub irrigatie als goed alternatief in te zetten voor het irrigeren van landbouwgewassen.

De totale kosten van de Limburgse pilot bedragen € 165.000 , waarvan € 25.000 voor kennisverbreding en organiseren van bijeenkomsten. De inkomsten betreffen € 25.000 Deltafonds en € 56.010 partnercontract.

P360025 Nieuw Limburgs Peil (NLP) Operationeel bewakingsmeetnet

In laatste fase project 2019 / 2020 zijn afvoermeter en regenmeter in noord Limburg geplaatst. Werkzaamheden zijn afgerond krediet kan worden afgesloten in jaarrekening 2020. Krediet wordt afgesloten met een positief saldo van € 9.356.

P360043 Elektromechanische werken (stuwen/gemalen)

Conform kredietvoorstel 2018-D102572 zijn de kredieten P360042 (her)profilering waterlopen en P360043 elektromechanische werken (stuwen/gemalen) samengevoegd tot 1 krediet P360042 Vervangingsinvesteringen assets. Het restant krediet van P360043 elektromechanische werken is conform kredietvoorstel overgeheveld naar P360042 Vervangingsinvesteringen assets. Project kan worden afgesloten.

P360049 Integrale Limburgse Wateraanpak (LIWA)

Het project behelst het proces om te komen tot een Limburgse Integrale Water Aanpak (LIWA) inclusief de hiervoor de hydrologische- en effectberekeningen. Het doel is te komen tot een streefbeeld, gedragen beleidsplannen en maatregelenpakketten voor het regionale watersysteem. Project is volledig financieel afgerond, er komen geen rekeningen meer. Openstaande verplichting kan worden weggehaald. Inkomsten moet 50% van het totaal zijn. De 50% is/wordt betaald door provincie Limburg. De 50% wordt geregeld via het partnercontract. Input door Peter op de Camp: Restant inkomsten ad. € 85.832 zijn vanuit Partnercontract WRO/WPM geboekt met memo 20200203 ten gunste van P360049.

P360054 Waterbeschikbaarheid 2021

Activiteiten die bijdragen aan het opstellen van een goed bod voor de subsidie DHZ in het bijzonder en onderzoeken naar waterbeschikbaarheid in het algemeen. Budget is volledig uitgeput.

P400002 Gegevensverzameling primaire waterkeringen

Betreft de voorbereiding op de wettelijke beoordeling op basis van gegevensverzameling. Het project is afgesloten. De wettelijk beoordeling verder uitgevoerd onder P400003 'uitvoeren veiligheidstoetsing waterkeringen' met als projectleider/manager/verantwoordelijke Margreet Smits.

P501001 Huisvesting Waterschap Limburg

Betreft de voorbereidingskosten aanpassingen huisvesting WL en WBL, vergroening en verduurzaming kantoor Roermond. Het project is afgesloten.

P501006 Verkoop Pannenweg 317, Nederweert

Verkoop loods Nederweert is afgerond en helemaal verwerkt in 2020.

P501007 Verkoop Drie Decembersingel 46, Blerick

Verkoop kantoor Blerick is afgerond en helemaal verwerkt in 2020.

BIJLAGE K Lijst van verbonden partijen

Algemene gegevens		Belang vanuit optiek waterschap	Vermogen verbonden partij per 31-12-2020 (afgerond op € 1.000)	
Naam - Plaats	Rechtsvorm		Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Belastingensamenwerking Gemeenten en Waterschappen - Roermond	Gemeenschappelijke regeling	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen, inclusief activiteiten in het kader van de Wet waardering onroerende zaken, alsook waterschaps-belastingen en - als hiervan afgeleid belang - de werkzaamheden met betrekking tot de administratie van gegevens ten behoeve van bestuursverkiezingen in het beheersgebied van de deelnemers.	1.204.000	9.101.000
Waterschapsbedrijf Limburg - Roermond	Gemeenschappelijke regeling	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van: 1. de bouw, de exploitatie, het onderhoud en het beheer van alle zuiveringstechnische werken met toebehoren; 2. het contractbeheer van de waterkwaliteitslaboratoriumactiviteiten.	525.000	253.694.000
Het Waterschapshuis - Amersfoort	Gemeenschappelijke regeling	Het realiseren van renderende samenwerking op informatie- en bedrijfsprocessen en daarmee behartiging van behoeften van algemeen belang van de watersector.	0	12.215.000
Het Gegevenshuis - Landgraaf	Gemeenschappelijke regeling	Het opzetten en het beheren van object- en ruimtegerelateerde (Basis-) registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal.	182.500	2.049.000
Nederlandse Waterschapsbank N.V. - Den Haag	Naamloze vennootschap	Het uitoefenen van het bankbedrijf ten behoeve van de publieke sector.	1.782.000.000	105.100.000.000
Verdygo B.V. - Roermond	Besloten vennootschap	Het vermarkten van kennis en kunde van Waterschapsbedrijf Limburg bij het (laten) ontwerpen en ontwikkelen van installaties op het gebied van de afvalwaterketen, in het bijzonder rioolwaterzuiverings- installaties.	20.000	470.000
Vereniging Unie van Waterschappen - Den Haag	Vereniging	De behartiging van de belangen van de Nederlandse waterschappen, op nationaal, Europees en internationaal niveau, alsmede de ontwikkeling van een gezamenlijke visie en het bepalen van gezamenlijke standpunten van haar leden en het verlenen van service aan haar leden.	1.993.000	15.546.000
Vereniging Werken voor Waterschappen - Den Haag	Vereniging	Het als werkgeversvereniging behartigen van de gemeenschappelijke sociale en sociaal-economische belangen van de leden van de vereniging die activiteiten verrichten binnen de sector waterschap.	niet voorhanden	niet voorhanden

